T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU | DERS KİTABI

TÜRKÇE

7. SINIF

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ORTAOKUL VE
İMAM HATİP ORTAOKULU

TÜRKÇE

7. SINIF
DERS KİTABI

YAZARLAR

Kadir DURU

Murat PASTUTMAZ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI .....: 9543
DERS KİTAPLARI DİZİSİ .....: 1985

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

EDİTÖRLER

Dr. Gülten SAKARYA ERKEK

Dr. Sabri CEYLAN

GÖRSEL TASARIMCILAR

Hayrullah ORHAN

Halil ŞİMŞEK

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI

Önder ÖZTÜRK

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI

Lokman GÜZELYURT

REHBERLİK UZMANI

Serpil GÜZELYURT

ISBN 978-975-11-7735-3

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 28.12.2023 tarih ve 118 sayılı kurul (ekli listenin 35. sırasında) kararı ile 2024-2025 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süre ile Ders Kitabı olarak kabul edilmiştir.

Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması ders kitabından yayınevi ve yazarın sorumluluğunu kaldırmaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

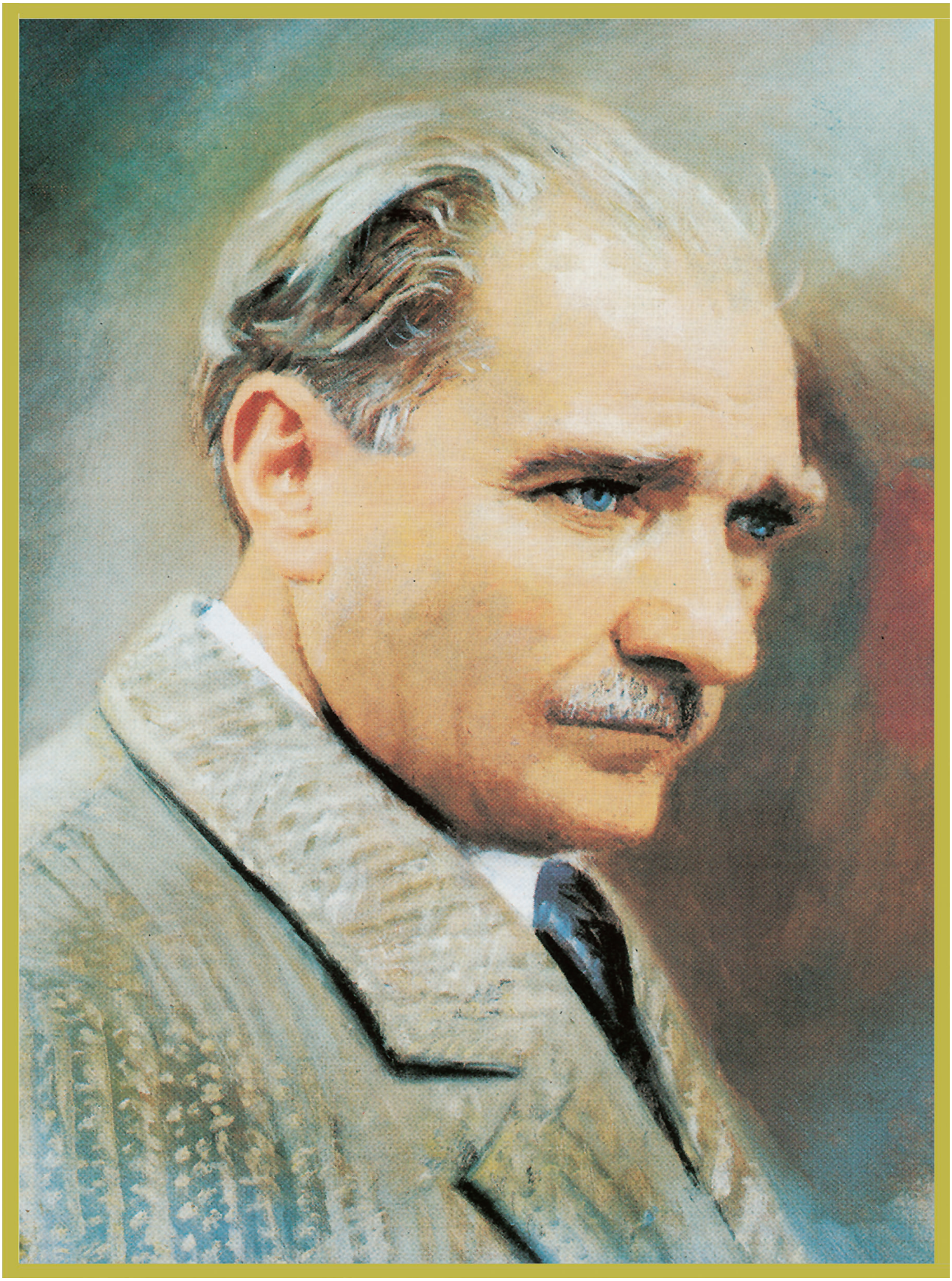

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. TEMA KİŞİSEL GELİŞİM

- Martı 12
- Peyami Safa'nın Öyküsü 20
- Kanatların Altındaki Rüzgâr 28
- Ne Dinleyelim? (Dinleme Metni) 36
- Simyacı (Serbest Okuma Metni) 42
- Tema Değerlendirme 44

2. TEMA MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

- Olamam 48
- Barış Çocuk Atatürk'le Kurtuluş Savaşı'nda 54
- Çanakkale Seddülbahir Kahramanları 62
- Mustafa Kemal'in Kağnısı (Dinleme Metni) 68
- Atatürk, Vatanseverlik ve Milletseverlik (Serbest Okuma Metni) 72
- Tema Değerlendirme 74

3. TEMA BİLİM VE TEKNOLOJİ

- Biruni 78
- Jules Verne'den Geleceğe Dair 84
- Yerin Dayanılmaz Çekiciliği 90
- Yapay Zekâ (Dinleme Metni) 98
- Bilimin İçinde Doğa Var (Serbest Okuma Metni) 102
- Tema Değerlendirme 104

4. TEMA ERDEMLER

- İyilik Üzerine 108
- Üç Oğul 114
- İnsanlık Gelip Çalar Kapınızı 124
- Yanardağlar Misali (Dinleme Metni) 132
- Vatan Toprağı (Serbest Okuma Metni) 138
- Tema Değerlendirme 140

İÇİNDEKİLER

5. TEMA MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

- Türküler Dolusu 144
- Ninemin Gözleri 152
- Köçürme (Mangala) 158
- Türk Halk Edebiyatı: Neşet Ertaş (Dinleme/İzleme Metni) 164
- Mânici (Serbest Okuma Metni) 170
- Tema Değerlendirme 172

6. TEMA DOĞA VE EVREN

- Kuşların Güzel Evi 176
- Toprak 182
- Beyaz Gemi 188
- İnsanları da Küçültebilir misin? (Dinleme Metni) 196
- Anadolu'da Bahar (Serbest Okuma Metni) 200
- Tema Değerlendirme 202

7. TEMA SAĞLIK VE SPOR

- Azı Karar Çoğu Zarar 206
- Doğa Yürüyüşü 212
- Canım Arkadaşım 218
- Sol Ayağım (Dinleme Metni) 224
- İlköğretim Çocukları İçin Egzersiz (Serbest Okuma Metni) 230
- Tema Değerlendirme 232

8. TEMA SANAT

- Sanat 236
- İki Dirhem Bir Çekirdek 242
- Dişçiden Korkan Picasso 248
- Klasik (Dinleme Metni) 254
- Atatürk ve Sanatçı (Serbest Okuma Metni) 258
- Tema Değerlendirme 260

- Kaynakça 262
- Türkiye' nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası 263
- Türk Dünyası Haritası 264

ORGANİZASYON ŞEMASI

Tema Adı

İşlenecek Metinler ve Serbest Okuma Metni

Derse Hazırlık Çalışmaları

Yazar Biyografisi

Okuma, Dinleme/ İzleme Yönergesi

İşlenen Metnin İsmi

Etkinlik Yönergesi

1. TEMA - Kişisel Gelişim

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Defterinize yazdığınız şarkının sözlerini arkadaşlarınızla paylaşınız. Bu sözleri neden sevdiğinizi açıklayınız.

2. Sizce dinlediğimiz şarkılar, duygu ve düşüncelerimizi nasıl etkiler? Tartışınız.

* *Dinleyeceğiniz metinde anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını not alınız.*

Doğan CÜCELOĞLU (1938-2021)
Kişisel gelişim kitapları ile tanınmıştır. Türk insanının duygu, düşünce ve davranışlarını psikoloji bilimi içinde inceleyen kitaplar yazmıştır. Bazı eserleri: *İçimizdeki Çocuk, İnsan ve Davranışı, Savaşçı...*

NE DİNLEYELİM?
(Dinleme Metni)
Doğan CÜCELOĞLU

1. Etkinlik **A)** Metni dinlerken not aldığınız kelime veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Gelecek Derse Hazırlık

GELECEK DERSE HAZIRLIK
Sevdiğiniz bir yazarın yaşam öyküsünü araştırınız.

19

Sayfa Numarası

Akıllı Cihazlarla Erişilebilir İçerik

5. Etkinlik "Kelime Bulutu" isimli elektronik içeriği yapınız.

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

Özet İçerik

1. TEMA
Kişisel Gelişim

- Martı
- Peyami Safa'nın Öyküsü
- Kanatların Altındaki Rüzgâr
- Ne Dinleyelim?
  (Dinleme Metni)
- Simyacı
  (Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. "Sınırlarını zorlamak" deyiminin size çağrıştırdığı duygu ve düşünceleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. Azim ve başarı arasında nasıl bir ilişki vardır? Tartışınız.

** Öğretmeniniz metni okurken dikkatle dinleyiniz. Ardından siz de metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

MARTI

Durgun denizin minik dalgacıkları üzerinde, güneşin altın gibi ışıldadığı pırıl pırıl bir sabahtı. Sahilden bir mil uzaklıkta, denizi kucaklarcasına ilerleyen bir balıkçı teknesi, martılara kahvaltı zamanının geldiğini haber veriyordu. Binlerce martı, bir lokma yiyecek için mücadeleye girişmişti bile. İşte zor bir gün daha başlıyordu.

Sahilin ve teknenin çok ötesinde, bir martı, Jonathan Livingston (Canıtın Livingstın), tek başına uçuş çalışmaları yapıyordu. Yüz fite yükseldiğinde perdeli ayaklarını indiriyor, gagasını kaldırıyor ve ona acı veren bir kavisi oluşturabilmek için kanatlarını iyice geriyordu.

Eğer bu kavisi oluşturabilirse daha yavaş uçabilecekti. Şimdi rüzgâr hafifçe yüzünü yalıyordu. Hemen altındaki uçsuz bucaksız deniz neredeyse hareketini yitirmişti ve o sanki havada asılı kalmış gibi yavaşlamıştı. Bütün dikkatini toplayarak gözlerini kıstı, nefesini tuttu ve zorladı; bir... tek... biraz daha... hadi... yüksel... şimdi kavis... yoo, hayır... Derken bütün tüyleri birbirine karıştı, hızı kesildi ve düştü.

Bildiğiniz gibi martılar uçarken sendelemezler, kesinlikle hızları kesilip düşmezler. Gökyüzünde uçarken hızlarının kesilmesi onlar için bir ayıp, bir utanç kaynağıdır.

Tekrar bir kavis oluşturabilmek için kanatlarını gerdi. Yavaş yavaş uçuyordu ki yine hızı kesildi ve düşecek gibi oldu. Fakat hiç utanmadı bundan, çünkü Martı Jonathan Livingston sıra dışı bir kuştu.

Çoğu martı sırf yiyecek bulmak, sahilden ayrılıp tekrar geri dönebilmek için uçar. Bunun dışında bir şey öğrenmek için uğraşmazlar, öğrenmek istedikleri bir şey yoktur. Onlar

için uçmanın tek anlamı karınlarını doyurabilmektir. Oysa Martı Jonathan Livingston için önemli olan yemek değil uçmaktı. Martı Jonathan, uçmayı büyük bir tutkuyla seviyordu. (...)

Hedefi hızlı uçmaktı ve bir hafta süren çalışmadan sonra, hız hakkında, yaşayan en hızlı martıdan bile daha çok şey biliyordu. Yüz fitte, kanatlarını olabildiğince hızlı çırparak dalgaların arasına dimdik daldı ve martıların niçin gösterişli bir şekilde dimdik denize dalamadığını öğrendi; çünkü kanatlarını bu hızda yeterince kontrol edemiyordu. Sadece altıncı saniyede, saatte yetmiş mil hız yapmıştı ki bu hız, bir martı kanadının dayanabileceği bir hız değildi.

Zaman geçtikçe aşama kaydediyor, yeteneğinin sınırlarını zorlayarak dikkatlice çalışıyordu. Fakat yüksek bir hızda yine de bütün kontrolünü kaybediyordu.

Yüz fite tırmandı. Önce hızla ilerledi, ardından kanatlarını çırparak dik bir dalışa geçti. Her seferinde sol kanadı biraz yükseğe kalkıyor, dengesini kaybetmesine, sola doğru savrulmasına neden oluyordu. Sağ kanadıyla dengesini korumaya çalıştığında, bu sefer de sağa doğru fırıldak gibi dönüyordu.

Yeterince dikkatli olmayı beceremişti. On kere denedi; saatte yetmiş mili aştığı her on denemede de sadece bir tüy yumağıymış gibi güçsüz kaldığını hissediyor, kontrolünü kaybediyor ve suya, kelimenin tek anlamıyla, çakılıyordu.

Sırılsıklam bir hâlde, tüm mesele yüksek bir hızda kanatları dümdüz tutabilmek, diye düşündü. Böylece elli mile çıkana kadar kanatlarını çırpmaya, daha sonra kanatlarını dümdüz sabit tutmaya karar verdi.

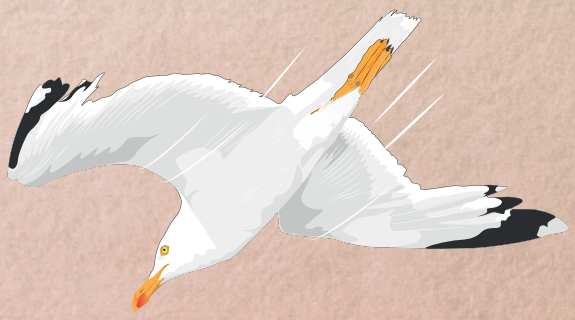

İki yüz fitte, gagasını dik bir şekilde aşağı eğip elli milin üstüne çıktığı her anda kanatlarını sabit tutarak dalmayı tekrar denedi. Bu çok büyük bir güç istiyordu fakat yavaş yavaş oluyordu. Onuncu saniyede doksan mil hıza ulaştı. Böylece Jonathan, martılar arasında bir dünya hız rekoru kırmış oluyordu.(...)

Richard BACH (Riçırt BAH)
Çev. (Çeviren): Kader AY DEMİREĞEN
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz metinde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu anlamlardan ve bulmacadaki ipuçlarından hareketle bulmacayı doldurunuz.

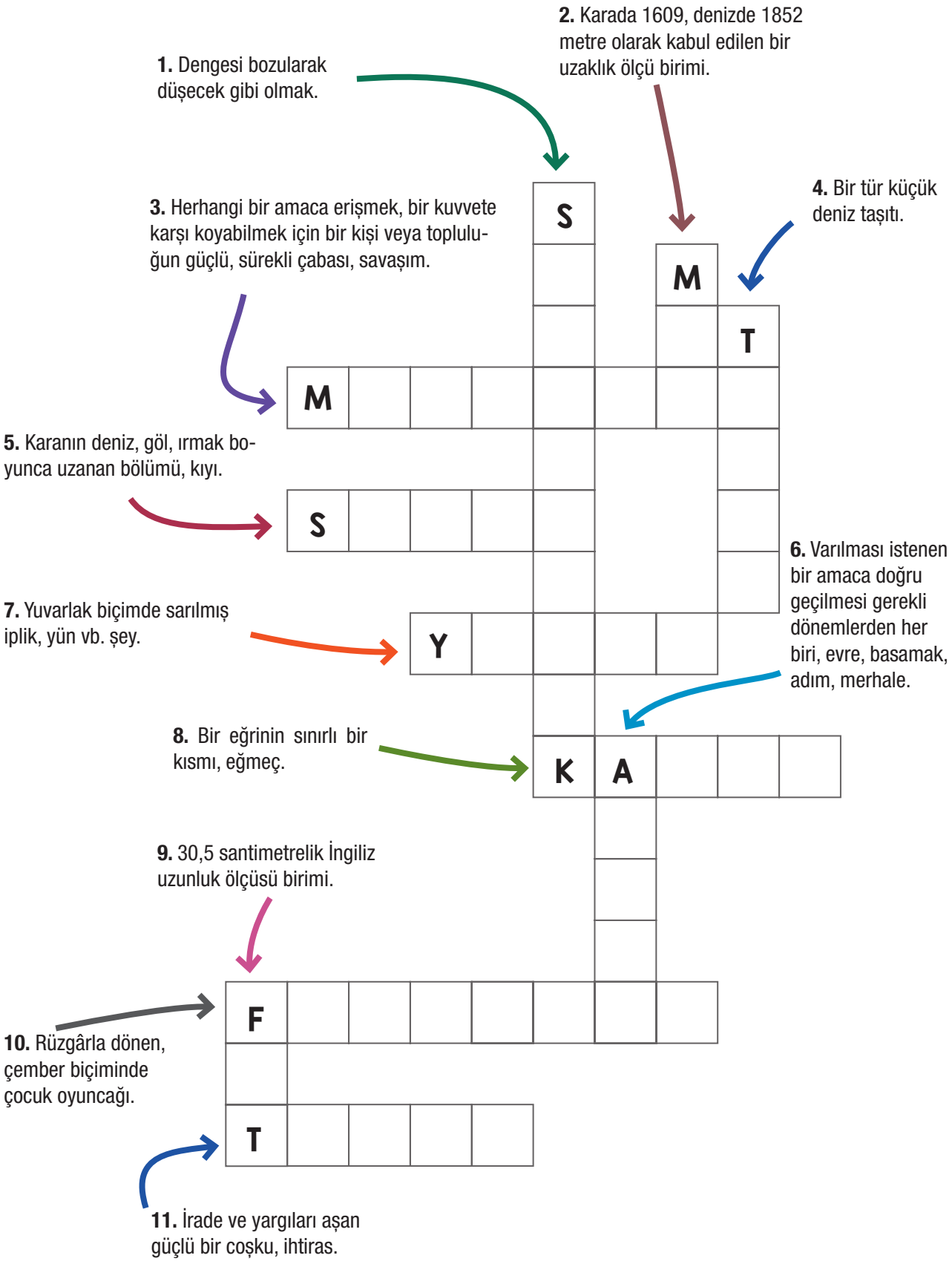

* *Bir kelime defteri oluşturunuz. Öğreneceğiniz kelime ve kelime grupları ile bunların anlamlarını kelime defterinize yazınız. Bu uygulamaya yıl boyunca devam ediniz.*

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Sahildeki martıların nasıl bir hayatı vardır? Kısaca anlatınız.
2. Diğer martılar ile Martı Jonathan Livingston'ı karşılaştırınız. Bunların benzer ve farklı yönleri nelerdir? Tartışınız.
3. Martı Jonathan Livingston kendine nasıl bir hedef belirlemiş ve hedefine ulaşmak için neler yapmıştır? Anlatınız.
4. Martı Jonathan Livingston'ın suya çakıldıktan sonra kendini motive edebilmek için kullandığı ifade nedir? Siz de kendinizi ve arkadaşlarınızı başarı konusunda motive edebilmek için kullandığınız ifadelere örnekler veriniz.
5. Kendinizi hangi alanlarda geliştirmek istiyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

B) Okuduğunuz metinden hareketle arkadaşlarınıza yöneltmek üzere iki soru yazınız.

1. .....
.....

2. .....
.....

3. Etkinlik

"Başarı" kelimesinin sizde çağrıştırdıklarını aşağıdaki noktalı alanlara yazınız. Yazdığınız kelimeleri kullanarak bir konuşma yapınız.

4. Etkinlik

A) "Martı Jonathan, uçmayı büyük bir tutkuyla seviyordu." cümlesinde kişileştirme sanatı kullanılmıştır. Siz de okuduğunuz metinde kişileştirme sanatının kullanıldığı cümlelere örnekler yazınız.

B) Sevdiğiniz bir hayvanı kişileştirerek aşağıya onun duygularını anlatan, hikâye edici bir metin yazınız. Metninizi yazarken yazım ve noktalama kurallarına uymayı unutmayınız. Metninize uygun bir başlık yazınız.

5. Etkinlik

Aşağıda bir yarış ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bilgilerden hareketle etkinliği tamamlayınız.

Mavi, kırmızı, sarı, siyah ve yeşil renkli fular takan beş martı, içlerinden en hızlı uçanın kim olduğunu belirlemek için bir yarış düzenlemişlerdir. Bu yarışın sonucuyla ilgili şunlar bilinmektedir:

- Siyah fular takan martı, yarışı üçüncü sırada tamamlamıştır.
- Yeşil ve kırmızı renkli fular takan martılar, yarışı art arda tamamlamıştır.
- Yarışı birinci veya ikinci sırada bitiren martının fular rengi mavi değildir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki sıralamalardan hangilerinin bu yarışın sonucuna uygun olduğunu belirleyerek işaretleyiniz.

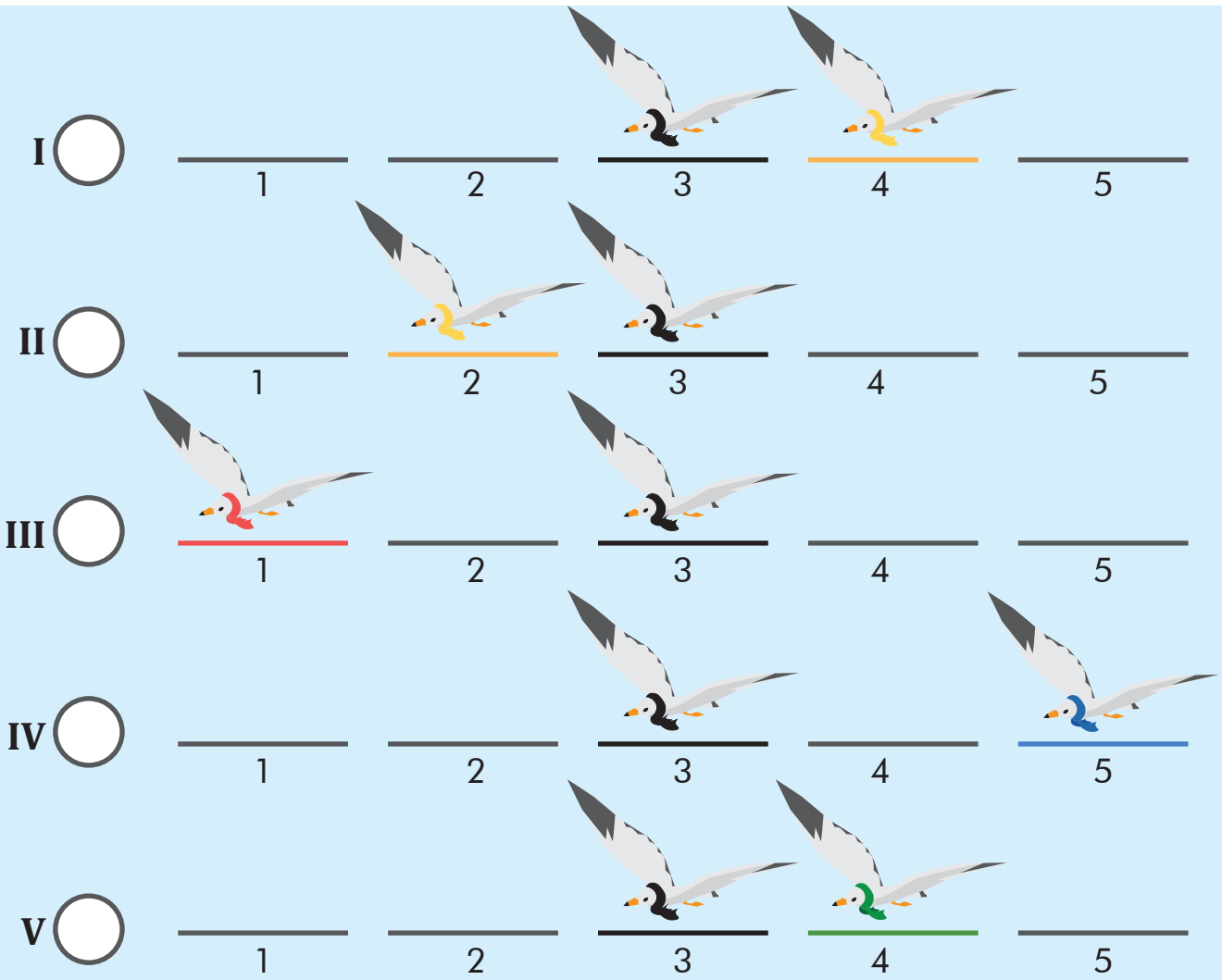

6. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri amaç-sonuç ilişkisi oluşturacak şekilde okuduğunuz metinden hareketle tamamlayınız.

Her sabah binlerce martı ..... için mücadeleye girişiyordu.

Martı Jonathan Livingston ona acı veren kavisi oluşturabilmek için .....
.....

Çoğu martı ..... için uçar.

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Cümlelerdeki altı çizili fiillerin (eylem) anlam özelliklerini [iş (kılış), durum, oluş] cümlelerin yanındaki kutulara örnekteki gibi işaretleyiniz.

Cümleler	**Fiillerin Anlam Özelliği**		
	İş (Kılış)	**Durum**	**Oluş**
1. Her gün erken saatte kalkarak çalışmayı seviyordu.	X		
2. Düzenli okudukça zihnimizde yeni fikirler yeşerir.			
3. Kendi varlığımızı anlayabilmek için doğaya bakmalıyız.			
4. Gayret ettikçe her şeyin daha güzel olacağına inanıyoruz.			
5. Başarılı kişiler, başkalarının düşüncelerine de kulak verirler.			
6. Biz büyüdükçe hayalini kurduğumuz dünya da büyür.			
7. Ayşe'nin çalışma odasını bir gün olsun dağınık görmedik.			
8. Balkondaki çiçeklerin bir kısmı bakımsızlıktan solmuş.			
9. Öğrenmek istediğiniz konuyu belli aralıklarla tekrar etmelisiniz.			
10. Birkaç kez başarısız olmasına rağmen hiç vazgeçmedi.			
11. İstediğim kitapların hepsini okumadan yaşlanmayacağım.			
12. Başkaları beni eleştirmeden önce ben kendimi eleştiririm.			
13. Merak ettikçe ve öğrendikçe zihnimiz gelişir.			
14. Planlı çalıştıkları için işler tam zamanında bitti.			

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Sevdiğiniz bir yazarın yaşam öyküsünü araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Araştırdığınız yazarın yaşam öyküsünü arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. Yaşamınızda kimleri kendinize örnek alıyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

Öğretmeniniz metni okurken dikkatle dinleyiniz. Ardından siz de metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

PEYAMİ SAFA'NIN ÖYKÜSÜ

Peyami Safa, 1899 yılında İstanbul'da dünyaya gözlerini açtı. Henüz iki yaşına gelmemişti ki Sivas'ta sürgün bulunan babası İsmail Safa vefat etti. Çocukluğu hep maddi imkânsızlıklar içinde geçti. Sıska, çelimsiz bir çocuktu. Yaşı dokuza geldiğinde bir kemik hastalığına tutuldu, bu hastalık bedeninde ve ruhunda derin tesirler bıraktı.

Ayaklarında delik pabuçlar, üzerinde eski bir elbise, on iki yaşını henüz doldurmuş Peyami; hayatını bizzat kazanmak, geçimini şahsen temin etmek zarureti içinde Posta-Telgraf Nezaretinin açtığı imtihana girdi ve bu imtihanı üstün başarı ile kazanarak aynı dairede memurluğa başladı. Birkaç yıl sonra da oradan ayrılıp öğretmenliğe giriş yaptı.

Hayatının bu zorlu şartlarından dolayı düzenli ve sürekli bir öğrenim görme imkânı bulamadı. Ama daha küçük yaşlardan itibaren müthiş bir öğrenme aşkıyla hep kendi kendini yetiştirmenin gayreti içinde oldu.

Okula doğru düzgün gidemeyen bu çelimsiz çocuk, bir sözlük yardımıyla kendi kendine Fransızca öğrendi ve on beş yaşında Fransızcadan tercümeler yapmaya başladı. Kendi kendine Fransızca öğrenen bu çocuk ileride mükemmel bir "Fransız Grameri" kitabı yazacaktır.

İlk roman denemesini yaptığında yaşı daha on üçtü. On dokuz yaşında "Yirminci Asır" adlı bir gazete çıkardı. İlk romanını yirmi iki yaşında yazıp neşretti. Kırk yaşına girmeden basın dünyasının en önemli isimleri arasında yer almaya muvaffak oldu. Devrin ileri gelen yazarları tarafından büyük takdir ve teşvik gördü. Yakup Kadri "Bize bir üslup getirdin." diyor, Yahya Kemal "İsmail Safa'nın en güzel eseri Peyami'dir." diye nükte yapıyordu.

Fikrî, siyasi, edebî binlerce yazı yazdı. Türk edebiyatının zirve isimlerinden biri oldu. Romanları birer birer "klasik" hâline geldi. Kaleme aldığı eserlerin isimleri tek tek yazılmaya kalkılsa dört müstakil sayfa ayırmak gerekir. (...)

Türk edebiyatının bu usta kalemi 15 Haziran 1961 tarihinde vefat etti ama eserleri bütün canlılığı ile yaşıyor, eserlerinin tesirleri devam ediyor.

Peyami Safa'nın bu başarı öyküsünü yalnızca zekâ ve yetenekle açıklamak mümkün değildir. Şaheser bir resim yapmak için elbette yetenek gerekir ama azim, ısrar, çalışma, tuvali ve fırçayı ele alabilecek irade gücü olmazsa yetenek ne işe yarar?

Peyami Safa, çalışmanın getirdiği zaferlerin sahibiydi. Çarpıcı bir tecessüsü vardı. Kendini her fikre, her telkine açık tutuyordu. İradesi çelik gibiydi. Hayatının bir hikâyesi de iradesini terbiye edip güçlendirmek için harcadığı çabaların hikâyesidir.

Peyami Safa, kendisini o kadar derin, sağlam ve çok yönlü yetiştirmiştir ki sahasında büyük otoritelerden biri olan Prof. Dr. Ayhan Songar "Onun yanında tıp konularını açmak istemezdim. Tıp konusundaki bilgisi, hayret ve heyecan vericiydi. (...)" demektedir.

6 Eylül 1957 tarihinde Hayat mecmuasında yayımlanan bir röportajda Mustafa Baydar'ın "Sonunda pişmanlık duyduğunuz bir yazınız var mı?" sorusuna Peyami şu cevabı veriyordu: "Bütün yazılarımdan pişmanım ve hepsinden utanıyorum! Onun için daima daha iyisini yazmaya çalışıyorum."

Ziya BARAN-Canten KAYA
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki kelimelerin altına, verilen anlamlardan uygun olanların numaralarını örnekteki gibi yazınız.

tesir 5	imtihan	zaruret	tercüme	neşretmek .....
teşvik	üslup	nükte	müstakil	tecessüs .....
telkin	muvaffak olmak	mecmua		

Anlamlar

1. Bir dilden başka bir dile aktarma, çevirme; çeviri.

2. Merakını gidermeye çalışma, görme, anlama merakı.

3. Anlatma, oluş, deyiş veya yapış biçimi, tarz.

4. Yayımlamak, kitap, gazete, dergi vb. şeyleri basmak ve dağıtmak.

5. Bir kimse veya nesnenin başka bir kişi veya şey üzerindeki gücü, etki.

6. Kullanış yönünden başka bir yapı ile bağlantısı olmayan, bağımsız.

7. Bir duyguyu, bir düşünceyi aşılama.

8. Bir işi istenilen bir biçimde bitirmek, başarmak.

9. Siyaset, edebiyat, teknik, ekonomi vb. konuları inceleyen ve belirli aralıklarla çıkan süreli yayın, dergi.

10. Kendi, bizzat.

11. Öğrencilerin veya bir işe girmek isteyenlerin bilgi derecesini anlamak için yapılan yoklama, sınav.

12. İsteklendirme, özendirme.

13. Zorunluluk, gereklilik.

14. İnce anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz, espri.

2. Etkinlik

Okuduğunuz metinle ilgili 5N1K sorularını kullanarak örnekteki gibi sorular hazırlayınız. Bu soruları arkadaşlarınıza yöneltiniz.

Kim?

.....
.....
.....
.....

Ne?

.....
.....
.....
.....

Peyami SAFA

Ne Zaman?

.....
.....
.....
.....

Nerede?

.....
Peyami Safa nerede doğmuştur?
.....
.....

Niçin?

.....
.....
.....
.....

Nasıl?

.....
.....
.....
.....

3. Etkinlik

A) Aşağıda verilen özelliklerden hangileri okuduğunuz metinde görülmektedir? Yanlarına çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.

1. Yer ve zaman unsurları belirsizdir.	
2. Bir kişinin hayatındaki önemli olaylara yer verilmiştir.	
3. Metindeki kişiler gerçek kişilerdir.	
4. Sahnede canlandırılmak üzere yazılmıştır.	
5. Toplumca kabul görmüş bir kişinin hayatı anlatılmaktadır.	

B) Tabloda özelliklerini işaretlediğiniz metin türünü aşağıya yazınız.

.....

4. Etkinlik

A) Aşağıda bazı atasözleri verilmiştir. Bu atasözlerini okuyunuz.

B) Arkadaşlarınızla başarı ve çalışma konulu atasözleri araştırarak aşağıya yazınız. Bulduğunuz atasözlerinden beğendiklerinizi velinizin onayını alarak uygun bir sosyal medya ortamında paylaşınız.

5. Etkinlik

Zaman şeridinde verilen tarihler Peyami Safa'nın hayatındaki önemli tarihlerden bazılarıdır. Bu tarihlerde gerçekleşen olayları, okuduğunuz metinden yararlanarak örnekteki gibi yazınız.

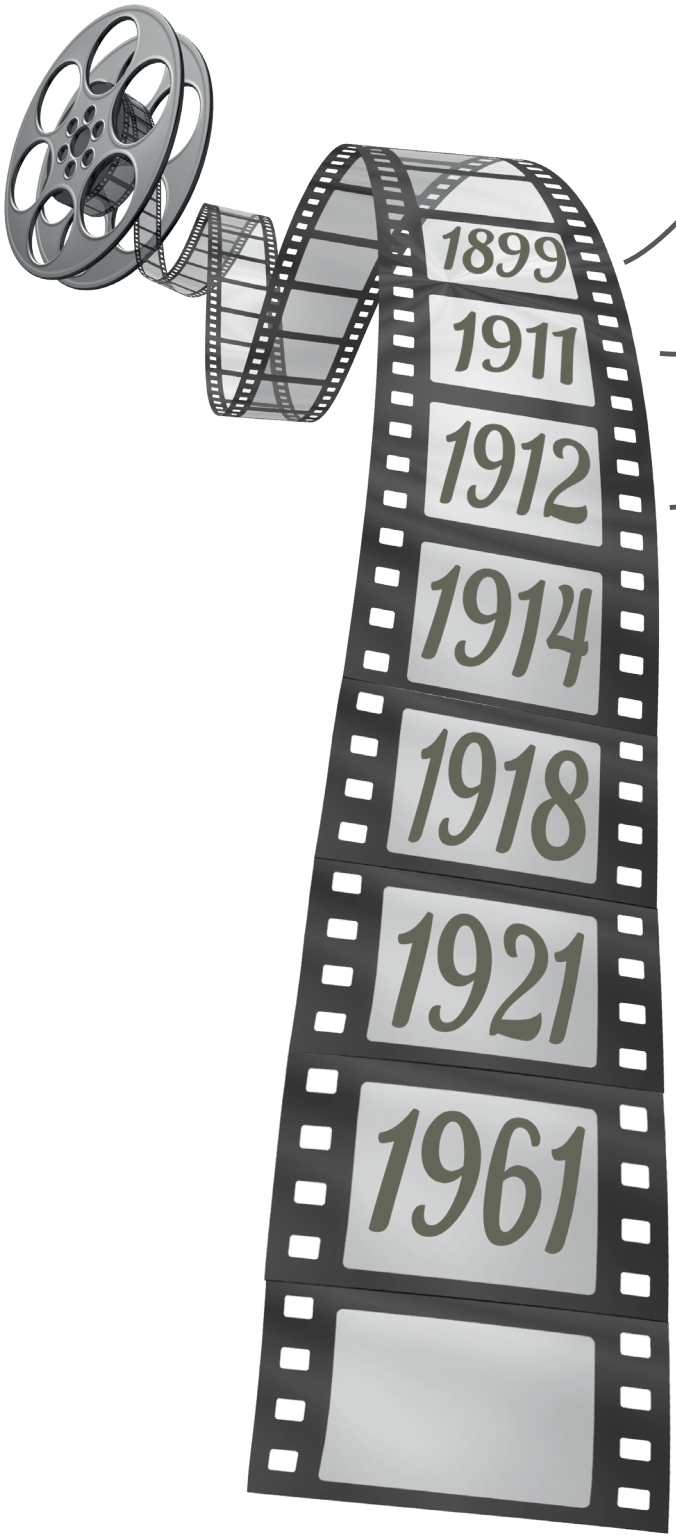

1899 yılında doğdu.

On iki yaşını doldurduğunda .....
.....
.....

.....
.....
..... **yaşı daha on üçtü.**

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

6. Etkinlik

"Peyami Safa'nın hayatındaki önemli anlardan hangisinde onun yanında olmak isterdiniz? Peyami Safa'ya o anda neler söylerdiniz?" sorularından hareketle kısa bir konuşma yapınız.

7. Etkinlik

A) Bir öğrenci, hafta içinde evde çalışacağı dersleri planlamak için bir tablo oluşturmuştur. Bu tabloyla ilgili bilinenler şunlardır:

- Türkçe, matematik, fen bilimleri, İngilizce, sosyal bilgiler, din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde çalışma yapılacaktır.
- Her gün iki farklı dersin çalışması yapılacaktır.
- Matematik dersi için üç gün, Türkçe ve fen bilimleri dersleri için ikişer gün, diğer dersler için birer gün çalışma planı yapılmıştır.
- Fen bilimleri ve sosyal bilgiler dersleri birinci ders; Türkçe, İngilizce, din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri ise ikinci ders olarak planlanmıştır.
- Türkçe dersinin biri, perşembe günü için planlanmıştır.
- İngilizce dersi pazartesi günü için planlanmıştır.
- Pazartesi ve çarşamba günleri fen bilimleri, salı ve perşembe günleri ise matematik dersi planlanmıştır.
- Sosyal bilgiler ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersi aynı gün için planlanmıştır.

Bu bilgilere göre öğrenciye ait aşağıdaki çalışma planı tablosunu doldurunuz.

	GÜNLER				
	Pazartesi	**Salı**	**Çarşamba**	**Perşembe**	**Cuma**
1. Ders	.....	.....	.....	.....	.....
2. Ders	.....	.....	.....	.....	.....

B) Siz de hafta sonu çalışacağınız dersleri planlayacağınız bir tablo oluşturarak bu tabloyu aşağıya çiziniz. Hazırladığınız tabloyu arkadaşlarınıza anlatınız.

8. Etkinlik

Aşağıya "çalışkan olmak" konulu, açıklayıcı anlatım biçimini kullanacağınız bir metin yazınız. Yazınızı yazarken "oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak, son olarak" gibi geçiş ve bağlantı ifadelerini uygun yerlerde kullanınız. Bu kelimelerin altlarını renkli kalemlerle çiziniz.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Bir öğretmeninizle yaşadığınız ve sizi olumlu yönde etkilediğini düşündüğünüz bir anınızı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşmak üzere defterinize yazınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Yazdığınız anıyı arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. Sizce hayallerimizin peşinden gitmek yaşamımızı nasıl etkiler? Tartışınız.

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

KANATLARIN ALTINDAKİ RÜZGÂR

1959 yılında Jean Harper (Jin Harpır) üçüncü sınıftayken öğretmeni, büyüdükleri zaman ne olmak istedikleri konusunda bir rapor yazmalarını istedi. Babası, Jean'in büyüdüğü Kuzey Kaliforniya'nın küçük bir tarım bölgesinde zirai mücadele uçaklarında pilotluk yapıyordu ve Jean, uçaklara ve uçmaya bayılıyordu. Yüreğindeki her şeyi, tüm düşlerini kâğıda döktü; uçakla ilaçlama yapmak, paraşütle atlamak, yağmur bombası atmak ve uçak pilotu olmak istiyordu. Bu ödevden "F" aldı. Öğretmeni, yazdığı raporun bir "peri masalı" olduğunu (...) söyledi.

(...)

Lise son sınıfa geldiğinde Jean'in Dorothy Slaton (Doroti Sileytın) adında bir İngilizce öğretmeni oldu. Bayan Slaton hiçbir konuda ödün vermeyen, çok yüksek standartları olan ve hiçbir konuda bahane kabul etmeyen ilkeli bir öğretmendi. Öğrencilerine birer çocuk gibi değil, mezun olduktan sonra başarı kazanacak birer yetişkin gibi davranıyordu. Jean önce ondan çok korktu ama hakça davranışları ve tutarlılığı karşısında saygı duymaya başladı Bayan Slaton'a.

Bir gün Bayan Slaton sınıfa bir ödev verdi: "Önümüzdeki on yıl içinde ne yapacaksınız?" Jean düşünmeye başladı. Pilot olmak? Asla! (...) Garson? İşte, bunu yapabilirim. Fikir aklına yattı ve o konuda yazdı ödevini.

Bayan Slaton kâğıtları topladı ve hiçbir şey söylemedi. Bayan Slaton iki hafta sonra ödevlerini, kâğıtların boş yüzleri öne gelmek üzere dağıttı. Bu kez kâğıtlarının arka yüzlerini kullanmalarını istedi ve onlara şunları söyledi: "Hiçbir maddi kısıtlamanız olmasa, en iyi okullara gidebilseniz, yetenekleriniz ve becerileriniz sınırsız olsa ne yapardınız?" Jean'in o anda eski düşleri su yüzüne çıktı ve o, istediğini uzun uzun kaleme aldı. Öğrenciler ödevlerini yazıp bitirdikten sonra öğretmen sordu: "Kaçınız kâğıdın iki yüzüne de aynı şeyleri yazdı?" Tek bir el bile kalkmadı.

Bayan Slaton'ın bir sonraki sözü Jean'in tüm yaşamını değiştirdi. Jean'in sırasına doğru eğildi ve ona "Sana bir sır vermek istiyorum. Senin yeteneklerin ve becerilerin sınırsız. En iyi okullara gidebilirsin ve çok istersen en iyi maddi olanakları kendin sağlayabilirsin. Bu kadar! Okulu bitirdiğin zaman eğer düşlerinin peşinde koşmazsan hiç kimse senin için hiçbir şey yapamaz. Eğer bir şeyi yeterince istersen elde edebilirsin." dedi.

Yıllardır içinde taşıdığı korkular ve cesaretinin kırılması, Bayan Slaton'ın sözlerindeki gerçekle yepyeni bir boyut kazanmıştı Jean'in gözlerinde ama yine de biraz korkuyordu. Ders bitip sınıf boşaldıktan sonra öğretmenin masasına gitti ve Bayan Slaton'a teşekkür edip ona pilot olma hayalinden söz etti. Bayan Slaton, yerinde doğruldu ve masaya eliyle vurup "Öyleyse ol!" dedi.

Jean pilot oldu. Bu, elbette bir gecede gerçekleşmedi. Bunun için on yıl boyunca çalıştı, çabaladı; kimilerinin alaycı sözleriyle, kimilerinin düşmanca davranışlarıyla karşılaştı. (...) Önce özel pilot oldu, sonra da yük taşımak hatta yolcu taşımak için gereken nitelikleri kazandı ama hep yardımcı pilot olarak kaldı. İşverenleri onu terfi ettirme konusunda hep tereddütlü davranıyorlardı çünkü o bir kadındı. Babası bile bir başka işe girmesini önerdi kendisine. "Olanaksız!" diyordu, "Bırak artık olmayacak düşlerin peşinden koşmayı!" Fakat Jean, babasını şöyle yanıtladı: "Babacığım, seninle aynı fikirde değilim. Her şeyin değişeceğine inanıyorum ve her şey değiştiği zaman, başı çekenlerden biri olmak istiyorum."

Jean, üçüncü sınıftaki öğretmeninin peri masalı dediği her şeyi denemeye devam etti; uçakla ilaçlama yaptı, yüzlerce kez paraşütle atladı ve hatta yağmur bombası attı. 1978 yılında bir havayolu şirketi tarafından ilk kez kabul edilen üç kadın pilot eğitmeninden biri ve o yıllarda ülkedeki 50 kadın havayolu pilotundan biri oldu. (...)

Kendinden emin olmayan bir genç kıza düşlerini gerçekleştirmek için gerek duyduğu gücü ve inancı sağlayan, saygı duyduğu bir kadının yerinde ve zamanında kullandığı olumlu sözler ve cesaret olmuştu. Bugün Jean şunları söylemektedir: "Ben, ona inanmayı seçtim."

Carol KLINE (Kerıl KLAYN)
Jean HARPER
Hazırlayan: Yusuf Özkan ÖZBURUN
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyerek bunların anlamlarını tahmin ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Tahminlerinizin doğruluğunu *Türk Dil Kurumu (TDK) Türkçe Güncel Sözlük*'ten kontrol ediniz.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Jean'in hayalleri hangi olaydan sonra yıkılmıştır? Anlatınız.
2. Bayan Slaton nasıl bir öğretmendir? Örneklerle açıklayınız.
3. Bayan Slaton'ın, Jean'in sınıfına verdiği ödev nedir? Anlatınız.
4. Bayan Slaton'ın kâğıtları öğrencilere yeniden dağıtmasını nasıl yorumluyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.
5. "Eğer bir şeyi yeterince istersen elde edebilirsin." cümlesinin size çağrıştırdığı duygu ve düşünceler nelerdir?
6. Jean, pilot olma serüveninde sizce neler yaşamıştır? Tahminlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
7. Yaşamınızda "olanaksız" gibi görünen bir şeyi başaran insanlar tanıdınız mı? Anlatınız.

3. Etkinlik

Gelecek ile ilgili hayallerinizi anlatan bir konuşma yapınız.

4. Etkinlik

Aşağıdaki fiilleri, anlam özelliklerine göre ilgili başlıkların altına örnekteki gibi yazınız.

sev-	yorul-	yürü-	hastalan-
araştır-	otur-	iste-	yaz-
gül-	düşün-	büyü-	zayıfla-

İş (Kılış) Fiilleri	Durum Fiilleri	Oluş Fiilleri
sev-		

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

.....

Japonya'da bir çocuk on yaşlarındayken bir trafik kazası geçirmiş ve sol kolunu kaybetmiş. Oysa çocuğun büyük bir ideali varmış: Büyüyünce iyi bir judo ustası olmak istiyormuş. Sol kolunu kaybetmesiyle birlikte bu hayali de yıkılan çocuğunun büyük bir depresyona girdiğini gören babası belki bir ümit ışığı olabilir düşüncesiyle Japonya'nın ünlü bir judo hocasına gidip çocuğunun durumunu anlatarak yapılacak bir şey olup olmadığını sormuş. Judo hocası:

— Çocuğu getir bir bakalım, demiş.

Ertesi gün baba oğul çıkmışlar hocanın karşısına. Hoca çocuğu şöyle bir süzmüş ve:

— Tamam, demiş. Yarın çocuğun eşyalarını getir, çalışmalara başlıyoruz.

Ertesi gün çocuk geldiğinde hocası ona bir hareket göstermiş ve "Bu harekete çalış." demiş. Çocuk bir hafta aynı hareketi çalışmış. Sonra hocasının yanına gidip "Bu hareketi öğrendim, başka hareket göstermeyecek misiniz?" diye sormuş. Hocanın cevabı:

— Çalışmaya devam et, olmuş.

İki ay, üç ay, altı ay derken çocuk okuldaki bir yılını doldurmuş. Bu bir yıl boyunca da hep o aynı hareketi tekrarlamış. Hocasının yanına tekrar gitmiş:

— Hocam bir yıldır aynı hareketi çalışıyorum, iyi de yapıyorum. Bana yeni bir hareket göstermeyecek misiniz?

— Sen aynı hareketi çalış oğlum. Zamanı gelince yeni harekete geçeriz.

İki yıl, üç yıl derken çocuk hocasının nezaretinde beş yılını doldurmuş. Bir gün hocası çocuğun yanına gelip "Hazır ol!" demiş. "Seni büyük turnuvaya yazdırdım. Yarın maça çıkacaksın." (...)

Ziya BARAN-Canten KAYA
(Kısaltılmıştır.)

B) Okuduğunuz bu hikâye sizce nasıl devam etmiştir? Hikâyenin kalan bölümünü kurgulayarak defterinize yazınız.

C) Tamamladığınız hikâyeye uygun bir başlık bularak aşağıya yazınız.

.....

.....

6. Etkinlik

Aşağıdaki grafikte bir grup ortaokul öğrencisi tarafından 2018 yılında hazırlanan proje sayıları verilmiştir. Grafiği inceleyiniz.

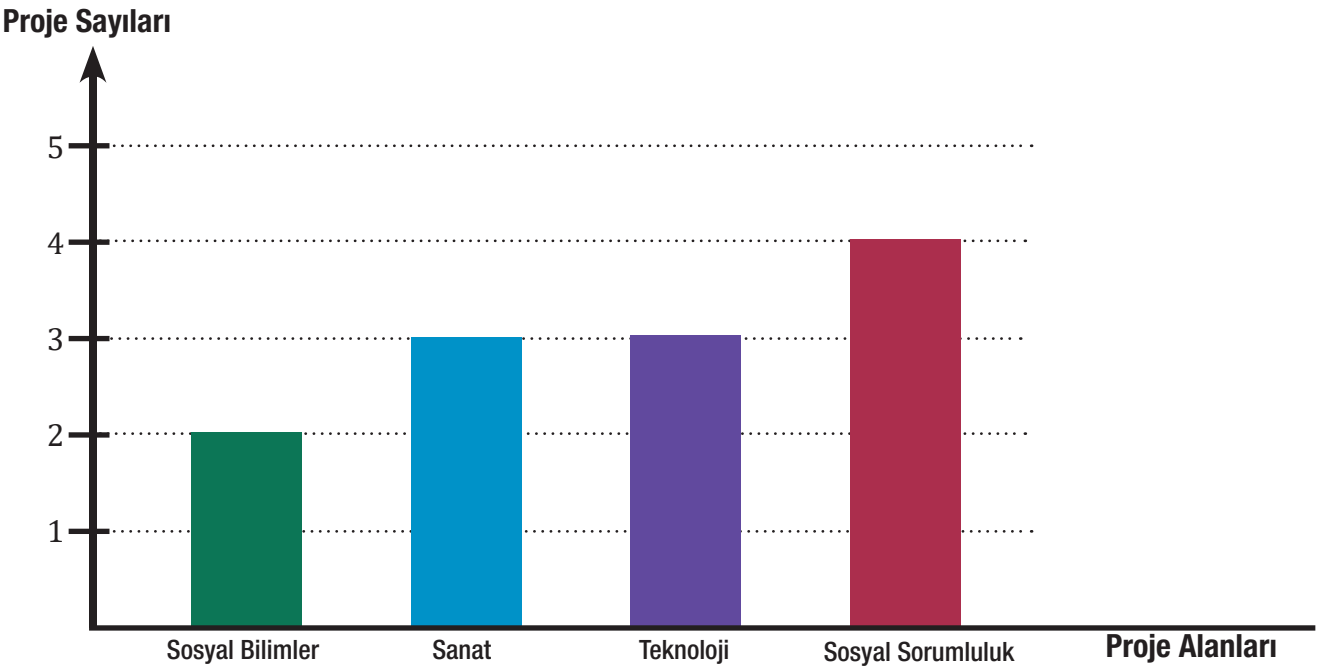

Öğrenciler tarafından 2019 yılında hazırlanan proje sayıları hakkında şunlar bilinmektedir:

- En çok sayıda proje hazırlanan alan, 2018'den farklıdır.
- Bütün alanlardan farklı sayıda proje hazırlanmıştır.
- Sosyal bilimler alanından üç proje hazırlanmıştır.
- Bütün alanlardan en az iki, en fazla beş proje hazırlanmıştır.
- En az proje üretilen alan, sanat alanıdır.

Bu bilgilere göre öğrencilerin 2019 yılında hazırladıkları proje sayılarını gösteren grafiği aşağıdaki alana çiziniz.

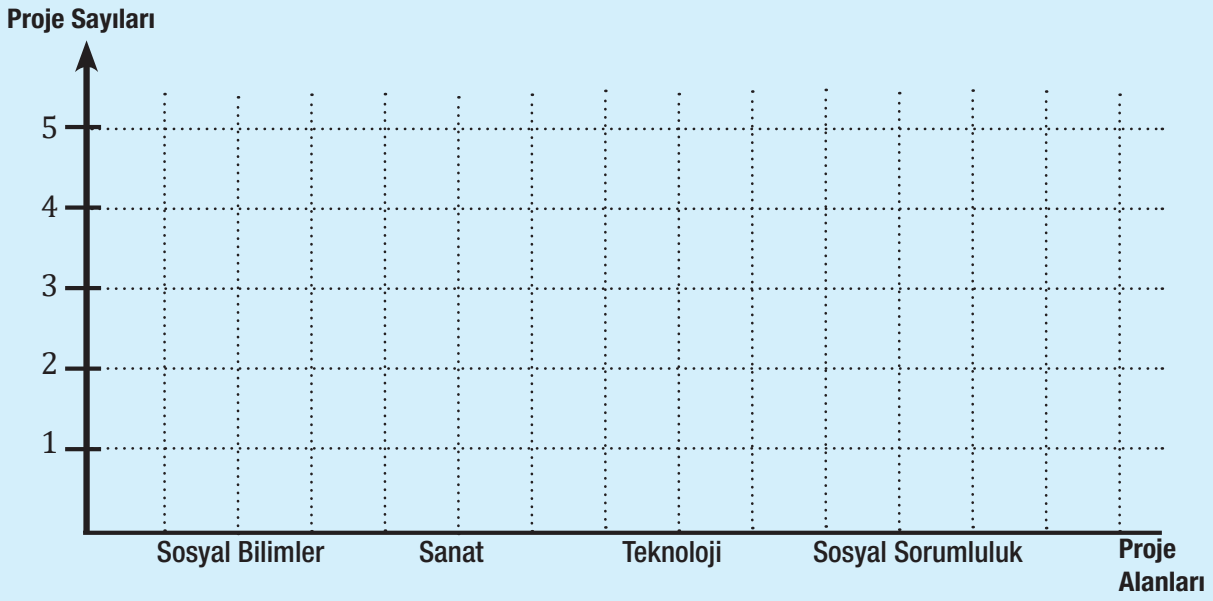

7. Etkinlik

Verilen görselin altındaki cümlelerden hangileri bu görselden hareketle yazılmış bir hikâyede yer alabilir? Bu cümleleri belirleyerek yanlarına çarpı (X) işareti koyunuz.

- ( ) **1.** "Keşke kanatları beyaz olsaydı. O zaman Türk bayrağına benzerdi uçağımız." diye geçirdim içimden.
- ( ) **2.** Seyahatimiz için büyük bir yolcu uçağı seçmiştik.
- ( ) **3.** Pervaneli ve çift kanatlı bir uçağa ilk kez biniyorduk.
- ( ) **4.** O gün hava biraz sisli olduğu için etrafı rahatça gözlemleyemedik.
- ( ) **5.** Güneş, dağların üzerinden tüm parlaklığıyla gülümsüyordu bize.
- ( ) **6.** Camdan dışarı bakınca uçağın kanadının ucundaki kırmızılık dikkatimi çekti.
- ( ) **7.** İşte, gökdelenlerle dolu o büyük şehrin eşsiz manzarası...
- ( ) **8.** Uçaktaki yüzlerce kişinin seyahatten duydukları memnuniyet yüzlerinden okunabiliyordu.

8. Etkinlik

Otuz yaşınızda olduğunuzu hayal ediniz. Bir gününüzü anlatacağınız hikâye edici bir metin yazınız. Metninizde iş (kılış), durum ve oluş anlamlı fiiller kullanınız. Kullandığınız fiillerin altını çizerek bu fiilleri anlam özelliklerine göre sınıflandırarak defterinize yazınız. Metninize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Sevdiğiniz bir şarkının sözlerini sınıfta arkadaşlarınızla paylaşmak üzere defterinize yazınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Defterinize yazdığınız şarkının sözlerini arkadaşlarınızla paylaşınız. Bu sözleri neden sevdiğinizi açıklayınız.

2. Sizce dinlediğimiz şarkılar duygu ve düşüncelerimizi nasıl etkiler? Tartışınız.

* *Dinleyeceğiniz metinde anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını not alınız.*

Doğan CÜCELOĞLU (1938-2021)

Kişisel gelişim kitapları ile tanınmıştır. Türk insanının duygu, düşünce ve davranışlarını psikoloji bilimi içinde inceleyen kitaplar yazmıştır. Bazı eserleri: *İçimizdeki Çocuk, İnsan ve Davranışı, Savaşçı...*

NE DİNLEYELİM?

(Dinleme Metni)

Doğan CÜCELOĞLU

1. Etkinlik

A) Metni dinlerken not aldığınız kelime veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Anlamlarını öğrendiğiniz kelime veya kelime gruplarını kullanarak müziğin yaşamınızdaki yerini anlatacağınız bilgilendirici bir metin yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Yazar, müziğin hangi özelliklerinden söz etmektedir? Anlatınız.
2. Yazara göre aile ve toplum, müziğin evrensel dilinden nasıl yararlanır? Açıklayınız.
3. Farklı toplumlara ait müziklerin ne tür ortak yönleri bulunmaktadır?
4. Yazar, hangi tür müziklerden hoşlanmaktadır? Açıklayınız.
5. Yazarın müzikle ilgili düşüncelerine katılıp katılmadığınızı nedenleriyle açıklayınız.
6. Yazarın Âşık Veysel ile ilgili düşünceleri nelerdir? Örneklerle açıklayınız.
7. Âşık Veysel'in "Hiçbir zaman gül dikensiz olamaz." dizesinden ne anladığınızı hayatınızdan örnekler vererek açıklayınız.
8. Âşık Veysel'in dizeleri sizde hangi duygu ve düşünceleri uyandırmaktadır? Açıklayınız.
9. Türkülerimizin yeni nesiller tarafından öğrenilmesinin önemi sizce nedir?

3. Etkinlik

A) Dinlediğiniz metinden alınan aşağıdaki bölümü okuyunuz. Bu bölümde yer alan sözler üzerinde düşünerek metnin altındaki sorulardan hareketle bir konuşma planı hazırlayınız.

Gençlerin "Derdim bana derman imiş bilmedim." sözünden ne anladığını duymak isterdim. Ne anlıyorlar, "Hiçbir zaman gül dikensiz olamaz."dan? Bu tür sohbetlerle çocukların iç dünyasının zenginleşeceğinden eminim.

Konuşmama hangi hitap ile başlayacağım?

.....

.....

Konuşmamın içeriğinde neler olacak?

.....

.....

Konuşmamda ses tonumu ve beden dilimi nasıl kullanacağım?

.....

.....

Konuşmamı hangi ifadelerle bitireceğim?

.....

.....

B) Konuşmanızı, hazırladığınız plan doğrultusunda arkadaşlarınıza sununuz.

4. Etkinlik

A) Dinlediğiniz metnin başlığı ile içerik uyumunu değerlendiriniz. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

B) Dinlediğiniz metnin başlığında bir iş eylemi olan "dinlemek" kelimesi kullanılmıştır. Siz de dinlediğiniz metne, durum ya da oluş eylemlerini kullanacağınız farklı başlıklar öneriniz.

.....

.....

5. Etkinlik

"Kelime Bulutu" isimli elektronik içeriği yapınız.

6. Etkinlik

Aşağıdaki yazının bazı bölümleri, tamamlamanız için yarım bırakılmıştır. Bu yazının başlığını, yarım bırakılan cümlelerini ve devamını tahmin ederek yazıyı anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız.

MÜZİK VE .....

Müzik, kişisel gelişimimizde .....
özgür kılar. Ayrıca .....
ruhumuz üzerinde .....
Yaşamımızla iç içe olan her türlü .....
içerir. O, düşlerin alanıdır. Düşlerimiz .....
Bu nedenle müzik eğitimi .....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Etkinlik

Aşağıdaki metni okuyunuz. Metindeki numaralandırılmış cümleleri öznellik veya nesnellik özelliklerine göre sınıflandırınız. Cümlelerin numaralarını metnin altındaki ilgili bölümlere yazınız.

ÖZAY GÖNLÜM

(1) Ben Silifke yörüklerindenim. (2) Özay Gönlüm de Denizli yörüklerinden. (3) Yörük kültürünün dinamiği içinde ilişki kuruş ve söyleyişi yeni ve yaratıcı geliyor bana. (4) Çince, Bengalce, Tayca olmak üzere on iki farklı dilde türkü söylemiş biri. (5) Yerel şiveyi kullanışı o kadar doğal ve onu o kadar iyi özümsemiş ki anlatılan insan öyküsünü yakından tanıdığımı hissediyorum. (6) "Çöz de Al Mustafa Ali" türküsüne girişteki öyküyü herkesin dinlemesini öneririm. (7) Kibarlık kaygısı diye bir şey yok, otantik özden ibaret... (8) Dinlemeyi en sevdiğim "Umman Nine Mektupları" özellikle bir numaradır. (...)

Doğan CÜCELOĞLU
(Kısaltılmıştır.)

Öznel Yargılar	Nesnel Yargılar
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

8. Etkinlik

A) Aşağıda "Nane Limon Kabuğu" isimli şarkının sözleri yer almaktadır. Bu şarkı sözlerinde geçen bazı atasözü ve deyimler metnin altındaki panoda verilmiştir. Verilen anlamlardan hareketle bu atasözü ve deyimleri uygun boşluklara örnekteki gibi yazınız.

NANE LİMON KABUĞU

Eski adamlar doğruyu söylemiş
Bir çiçekle bahar olmaz
Kişi kendin bilip sağa sola sormalı
Can pazarı bu, oyun olmaz

Zürefanın düşkünü
Beyaz giyer kış günü
Sonunda şifayı kapıp da şaşırınca
Bana gel, beni dinle, iyi yaz
Defteri kalemi al, iyi yaz

Nane limon kabuğu bir güzel kaynasın
İçine hatmi çiçeği, biraz çörek otu katasın
Hatta biraz tarçın, bir tutam zencefil
Bin derde deva geliyor, biraz daha sabret güzelim
Hapşu, çok yaşa, sen de gör, rahat ve iyi yaşa

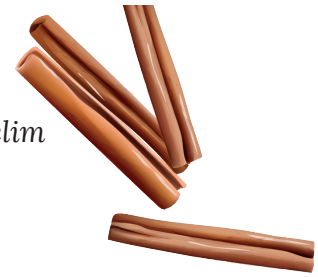

Sen tedbirini al, önünü kış tut
Bırak yine de yaz gelsin
Çoğu zaman hesap çarşıya uymaz
Sonra dizini döversin

Barış iğneyi kendine batırır
Çuvaldızı başkasına
Bol keseden aklı ona buna dağıtır
Darısı kendi başına

Barış MANÇO

1. "Pişmanlık duymak" anlamındaki deyim: ..... dizini dövmek .....

2. "Aklı ve muhakemesi yerinde olmak, kendinin ve çevresinin bilincine varmak" anlamlarındaki deyim: .....

3. "Başkasına zararı dokunacak bir davranışı yapmadan önce iyi düşün, kendi kendini eleştir." anlamındaki atasözü: .....
.....

4. "Pek çok işe yarayan, her sıkıntıyı gideren" anlamındaki deyim: .....
.....

5. "Daha önce iyi bir durumda olan kişi bu konumunu kaybettiğinde uygun olmayan, yersiz davranışlarda bulunur." anlamındaki atasözü: .....
.....

6. "Bir başarı, bir mutluluk başkası için istendiğinde söylenen bir söz" anlamındaki deyim: .....

7. "Önceden tasarlanan bir iş umulduğu gibi sonuçlanmaz, düşünüldüğü gibi olmaz." anlamındaki atasözü: .....
.....

B) Anlamı verilen atasözü ve deyimlerin nota şeklindeki sembollerini inceleyiniz. Atasözü ve deyimlerin "Nane Limon Kabuğu" şarkısındaki kullanım sırası düşünüldüğünde bu atasözü ve deyimlere karşılık gelen notaların sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A)

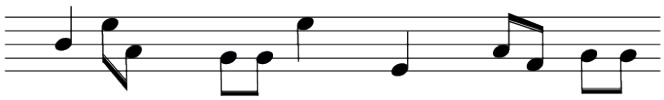

B)

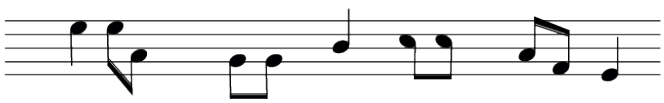

C)

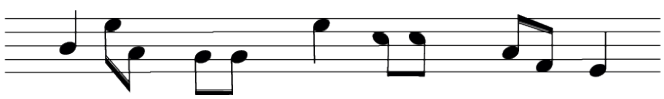

D)

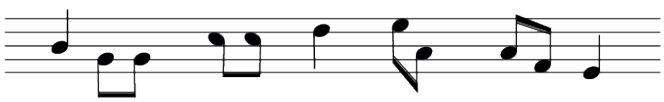

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Türk bayrağının rengi ve sembollerinin anlamı ile ilgili bir araştırma yapınız.

SİMYACI

(Serbest Okuma Metni)

(...)(Simyacı, İspanya'dan kalkıp Mısır piramitlerinin eteklerinde hazinesini aramaya giden Endülüslü çoban Santiago'nun masalsı yaşamını anlatan bir romandır. Aşağıda Santiago'nun (Santiyago) bu gizemli yolculuğu sırasında kendisine anlatılan bir hikâye yer almaktadır.)

Bir tüccar, mutluluğun gizini öğrenmesi için oğlunu insanların en bilgesinin yanına yollamış. Delikanlı, bir çölde kırk gün yürüdükten sonra sonunda bir tepenin üzerinde bulunan güzel bir saraya varmış. Söz konusu bilge burada yaşıyormuş.

Bir ermişle karşılaşmayı bekleyen bizim kahraman, girdiği salonda hummalı bir manzarayla karşılaşmış. Tüccarlar girip çıkıyor, insanlar bir köşede sohbet ediyor, bir orkestra tatlı ezgiler çalıyormuş. Dünyanın dört bir yanından gelmiş lezzetli yiyeceklerle dolu bir masa da varmış. Bilge sırayla bu insanlarla konuşuyormuş. Bizim delikanlı kendi sırasının gelmesi için iki saat beklemek zorunda kalmış.

Delikanlının ziyaret nedenini açıklamasını dikkatle dinlemiş bilge. Ama mutluluğun gizini açıklayacak zamanının olmadığını söylemiş ona. Gidip sarayda dolaşmasını, kendisini iki saat sonra görmeye gelmesini salık vermiş.

"Ama sizden bir ricada bulunacağım." diye eklemiş bilge, delikanlının eline bir kaşık verip sonra bu kaşığa iki damla sıvı yağ koymuş. "Sarayı dolaşırken bu kaşığı elinizde tutacak ve yağı dökmeyeceksiniz."

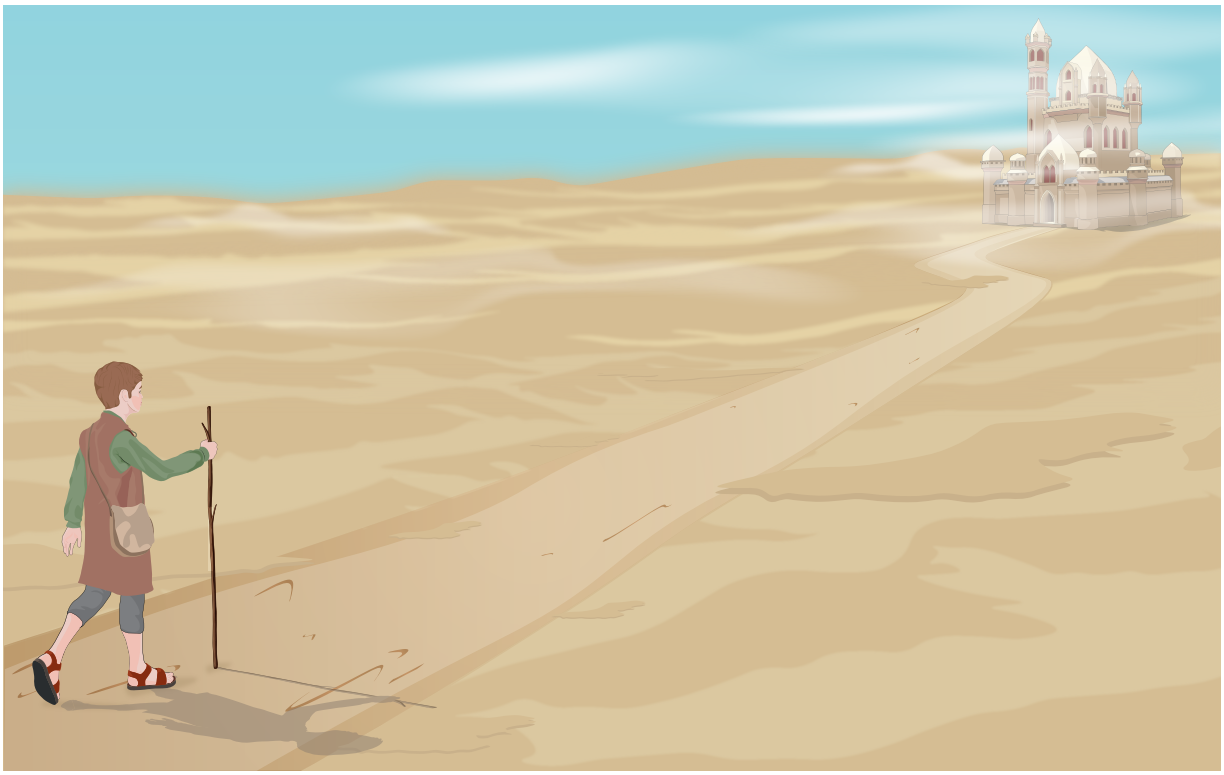

Delikanlı, sarayın merdivenlerini inip çıkmaya başlamış; gözünü kaşıktan ayırmıyormuş. İki saat sonra bilgenin huzuruna çıkmış. "Güzel." demiş bilge, "Peki, yemek salonumdaki Acem halılarını gördünüz mü? Bahçıvanbaşının yaratmak için on yıl çalıştığı bahçeyi gördünüz mü? Kütüphanemdeki güzel parşömenleri fark ettiniz mi?"

Utanan delikanlı hiçbir şey görmediğini itiraf etmek zorunda kalmış. Çünkü bilgenin kendisine verdiği iki damla yağı dökmemeye çabaladığından başka bir şeye dikkat edememiş. "Öyleyse git, evrenimin harikalarını tanı." demiş ona bilge. "Oturduğu evi tanımadan bir insana güvenemezsin."

İçi rahatlayan delikanlı kaşığı alıp sarayı gezmeye çıkmış. Bu kez; duvarlara asılmış, tavanları süsleyen sanat yapıtlarına dikkat ediyormuş. Bahçeleri, çevredeki dağları, çiçeklerin güzelliğini, bulundukları yerlere yakışan sanat yapıtlarının zarafetini görmüş. Bilgenin yanına dönünce gördüklerini bütün ayrıntılarıyla anlatmış.

"Peki, sana emanet ettiğim iki damla yağ nerede?" diye sormuş bilge. Kaşığa bakan delikanlı, iki damla yağın dökülmüş olduğunu görmüş. "Peki." demiş bunun üzerine bilgeler bilgesi, "Sana verebileceğim tek bir öğüt var: Mutluluğun gizi, dünyanın bütün harikalarını görmektir ama kaşıktaki iki damla yağı unutmadan." (...)

Paulo COELHO (Paulo KOELHO)
Çev.: Özdemir İNCE
(Kısaltılmıştır.)

TEMA DEĞERLENDİRME

.....

(...) Ertesi akşam Fatma'ya "Sana bir sürprizim var." dedim. Nesrin abla salonda televizyon seyrederken ben de mutfağa gitmiştim. Fatma, akşam yemeğinden kalanları buzdolabına koyuyordu.

"Sürpriz mi?" Fatma, gözlerini kısarak bana baktı. Arkamda gizlediğim kitabı çıkardım. "Kitap mı?" Gözleri kocaman açılmıştı. "Okuyabilir miyim?"

"Belki bazı kelimeleri okursun." diye cevapladım. "Birlikte okumak ister misin? Hangi kelimeleri sesli okuyabileceğine beraber bakarız." Fatma koşarak yanıma gelirken ilk sayfayı çevirdim. Ona aslan ile farenin hikâyesini okudum. Hikâyede aslan, fareyi kurtarıyordu. Bazı kelimelerin Fatma'nın ağzında şekillenişini şaşkınlıkla izledim. Tabii, bu kelimeler basitti ama olmuştu işte. Fatma okumayı öğreniyordu.

"Fatma, okuyorsun! Ne kadar çok kelime bildiğini gördün mü?" Fatma'nın gözlerinin içi gülüyordu.

(...)

Okumayı öğrenmenin, Fatma'nın benim gibi buraya hapsolduğu gerçeğini değiştirmeyeceğini biliyordum. Yine yerleri temizleyecek, süpürgeliklerin tozunu alacak, patates soyacaktı. Ama ona okumayı öğreterek en azından bizden öte dünyaları görebileceği bir pencere açıyordum. Ona kısa süreliğine de olsa bu konağın duvarlarını ardında bırakıp kendini özgür hissetmeyi hayal etme şansı veriyordum. (...)

Aisha SAEED (Ayşa SAİD)
Çev.: Dilek PARSADAN
(Kısaltılmıştır.)

1-5. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Yazar, Fatma'ya okuma yazma öğretirken nasıl yardımcı olmaktadır? Açıklayınız.

……

……

……

……

……

……

……

……

2. Fatma nasıl bir ortamda yaşamaktadır? Bunu hangi ifadelerden anlıyorsunuz? Açıklayınız.

……

……

……

……

……

……

……

……

3. Yazar, okumayı öğrenmekle özgürlük arasında nasıl bir ilişki kurmaktadır? Açıklayınız.

……

……

……

……

……

……

……

4. Metnin ana düşüncesini yazınız.

……

……

……

……

5. Metnin yazarı siz olsaydınız başlığınız ne olurdu? Önerinizi aşağıya yazınız.

……

……

6. Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili fiillerin anlam özelliklerini bularak cümlenin sonunda verilen yay ayraç içine iş (kılış) fiilleri için "İ", durum fiilleri için "D", oluş fiilleri için "O" yazınız.

- Proje ekibimiz, çalışmalarını gayretle ve titizlikle sürdürüyor. (.....)
- Zaman zaman çalışmaya ara verip yeteri kadar dinlenmelisiniz. (.....)
- Tansiyonu düşen ve hâlsizleşen kadının yüzü aniden sarardı. (.....)
- Toplantı masasında yan yana oturdular. (.....)
- İnsanlara sevgimizi göstermekten hiçbir zaman çekinmemeliyiz. (.....)
- Tedavisine devam ettiği için hızla iyileşiyor. (.....)
- Okuduğum son kitabın kapak tasarımını da çok beğendim. (.....)

7. Aşağıdakilerin hangisinde kişileştirme sanatına başvurulmuştur?

A) Dünyanın en tenha sokakları bu şehirdeydi sanki.
B) Çocukluk günlerinin güzellikleri hâlâ tazeydi belleğinde.
C) Ünlü yazarın ölümüyle romanlar ve öyküler öksüz kaldı.
D) Böyle bir manzara karşısında hepsi çok şaşırmıştı.

8. "Çok güzel bir proje hazırlamışlardı - - - - bu projeyle ödül de aldılar." **cümlesinde boş bırakılan yere getirilebilecek uygun ifadeleri aşağıdaki listeden seçerek yanlarındaki kutuyu çarpı (X) ile işaretleyiniz.**

☐ ama ☐ hâlbuki ☐ üstelik
☐ hatta ☐ oysa ☐ fakat

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisi amaç-sonuç cümlesidir?

A) İnsan sadece kendini değil, başkalarını da düşünmelidir.
B) Basketbolu çok sevdiği için basketbolcu olmak istiyor.
C) Dünyadaki güzellikleri korumak için hepimiz çalışmalıyız.
D) Müzik, farklı pek çok duyguyu bir arada hissetmemizi sağlar.

10. Nesnel yargılar, kişisel değerlendirme taşımayan yargılardır. Örneğin "- - - -" cümlesi nesnel bir yargı bildirmektedir. Öznel yargılarda kişisel değerlendirme vardır. Örneğin "- - - -" cümlesi öznel bir yargı içermektedir.
Bu metinde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Mutluluk, tanımlanması oldukça güç bir kavramdır. / Üniversiteyi bitirdiği zaman birkaç iş teklifi aldı.
B) Son elli yılda bazı canlıların soyu tükenmiştir. / Evimizin balkonlarından birine kuşlar yuva yaptı.
C) Hafta sonu seyredeceğimiz film çok eğlenceli görünüyor. / Dinleyiciler, konuşmanın bazı yerlerinde sıkıldılar.
D) Arkadaşım Gülçin'le dün kitapçıya uğradık. / Okumak, kesinlikle sessiz ortamda yapılması gereken bir faaliyettir.

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

Özet İçerik

2. TEMA
Millî Mücadele ve Atatürk

- Olamam
- Barış Çocuk Atatürk'le Kurtuluş Savaşı'nda
- Çanakkale Seddülbahir Kahramanları
- Mustafa Kemal'in Kağnısı (Dinleme Metni)
- Atatürk, Vatanseverlik ve Milletseverlik (Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Türk bayrağının rengi ve sembollerinin anlamı ile ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bayraklar milletler için neden önemlidir? Tartışınız.

Arif Nihat ASYA (1904-1975)

Türk edebiyatının önemli şairlerindendir, "Bayrak Şairi" olarak da anılır. Sade bir üslupla millî değerleri işleyen şiirler yazmıştır. Bazı eserleri: *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, Kökler ve Dallar...*

Metni şiir türünün özelliklerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

OLAMAM

Bir çocuksam
Kucaksız,
Oyuncaksız;
Bir delikanlıysam
Atsız,
Pusatsız
Olabilirim...
Bayraksız olamam!

Taşıp yirmi yaş dileklerinden
Ufuk ufuk süzülen
Bir gemiyim ben...
Rüzgârsız kalabilirim,
Yelkensiz olabilirim...
Bayraksız olamam!

Eşsizsem, yalnızsam;
Kısmetini bekleyen bir genç kızsam
Ve gelirse eğer mutlu günüm
Yapılırsa bir gün düğünüm
Telsiz, duvaksız olabilirim...
Bayraksız olamam!

İster erkek ister kadın
Çocuğuyum bu vatanın
Ve gazada can borcuyum...
Serhatte kale burcuyum...
Susuz olabilirim,
Uykusuz olabilirim,
Bayraksız olamam!

Ölürsem taşım, yazım
Kaygı olmasın yakınlarıma...
Bir şey istemem,
Yeter ki ay doğsun mezarıma!
Taşsız olabilirim,
Yazısız kalabilirim;
Bayraksız olamam!

Konaksız, saraysız;
Evsiz, yuvasız, köysüz
Kalabilirim...
Sevdiklerim gidebilir,
Sevenlerim ihanet edebilir...
Her şeysiz kalabilirim, her şeysiz olabilirim
Bayraksız olamam,
Bayraksız olamam!
(...)

Arif Nihat ASYA
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz şiirde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu anlamlardan hareketle kelimeleri bularak bulmaca üzerinde örnekteki gibi işaretleyiniz.

Kelimeler bulmacaya soldan sağa ve yukarıdan aşağıya yerleştirilmiştir.

Üzüntü, endişe duyulan düşünce, gam, tasa.

Gelinin başını, bazen de yüzünü örten dantel veya tülden örtü.

İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla Müslüman olmayanlara karşı yapılan kutsal savaş.

Düz arazide veya açık denizde gökle yerin birleşir gibi göründüğü yer, çevren.

Silah, zırh vb. savaş aracı.

Rüzgâr gücünden yararlanarak geniş bir yüzey oluşturacak biçimde yan yana dikilen ve teknenin direğine uygun bir biçimde takılarak onu hareket ettiren kumaş veya şeritlerin tümü.

Büyük ve gösterişli ev.

Evlenme talihi.

Sınır boyu.

Kale duvarlarından daha yüksek, yuvarlak, dört köşe veya çok köşeli kale çıkıntısı.

Y	E	L	K	E	N	P	Ö
S	E	R	H	A	T	U	G
D	U	V	A	K	F	S	K
M	F	Z	G	A	Z	A	O
B	U	R	Ç	Y	P	T	N
V	K	V	M	G	A	G	A
D	R	H	E	I	Y	O	K
K	I	S	M	E	T	D	F

2. Etkinlik Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiirden hareketle cevaplayınız.

1. Şiirin birinci bölümünde şair kimlerle hangi konularda empati kurmuştur? Açıklayınız.
2. Şair ikinci bölümde kendini neye benzetmiştir? Anlatınız.
3. Sizce şair "Gazada can borcuyum." ifadesiyle ne anlatmak istemektedir? Millî değerlerimizden hareketle açıklayınız.
4. Şiirin en beğendiğiniz bölümü hangisidir? Nedenleriyle açıklayınız.
5. Şairin bayrak sevgisi ve fedakârlığını nasıl yorumluyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
6. Yaşamınızda vazgeçemeyeceğiniz değerleriniz nelerdir? Örneklerle açıklayınız.

3. Etkinlik **A)** Okuduğunuz şiirin konusunu ve ana duygusunu aşağıya yazınız.

Şiirin Konusu	Şiirin Ana Duygusu
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

B) Okuduğunuz şiire farklı bir başlık önererek aşağıya yazınız. Niçin bu başlığı önerdiğinizi açıklayınız.

.....

4. Etkinlik

Okuduğunuz şiirle aynı konu ve ana duyguya sahip bir şiir yazınız. Şiirinize başlık koymayı unutmayınız.

5. Etkinlik

A) Mehmet Âkif Ersoy'un "Çanakkale Şehitlerine" isimli şiirinde geçen aşağıdaki dizeleri okuyunuz. Öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla bu dizelerden hareketle bir konuşma metni hazırlayınız.

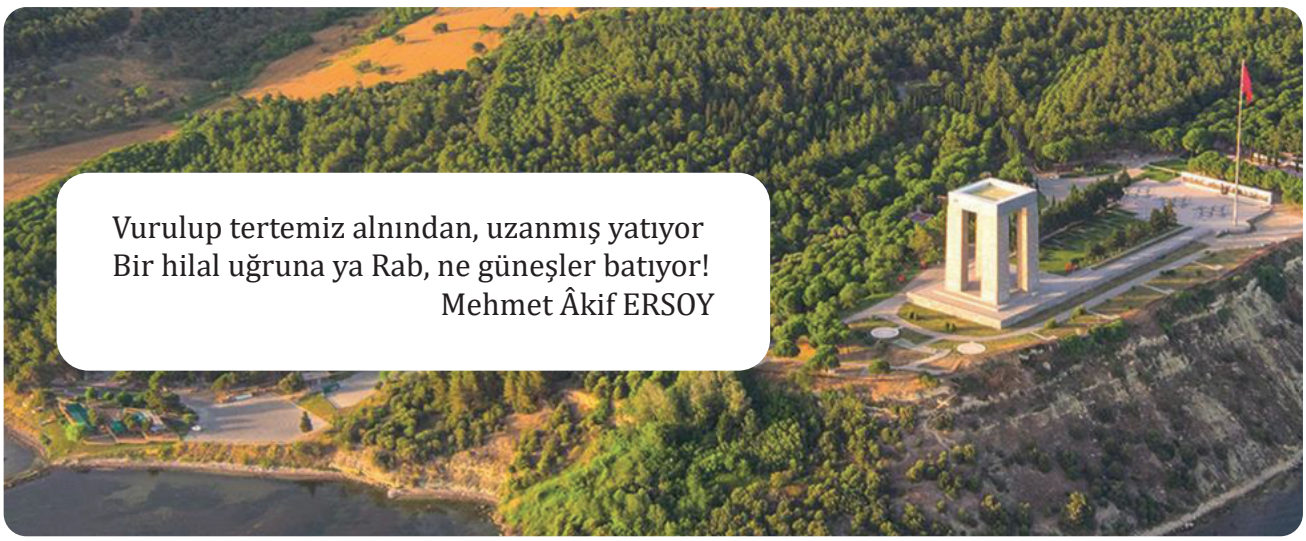

Vurulup tertemiz alnından, uzanmış yatıyor
Bir hilal uğruna ya Rab, ne güneşler batıyor!
Mehmet Âkif ERSOY

B) Hazırladığınız konuşma metnini bir grup sözcüsü belirleyerek arkadaşlarınıza sununuz. Konuşmanızda beden dilinizi etkili bir şekilde kullanınız.

6. Etkinlik

Bayrakları verilen ülkelerin kadın ve erkek güreşçilerinin katıldığı bir turnuvada sporcuların aldıkları madalyalar aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tabloyu inceleyiniz.

Türkiye

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

Azerbaycan

Türkmenistan

Özbekistan

Kırgızistan

	Altın Madalya		Gümüş Madalya		Bronz Madalya	
	Kadın Sporcular	Erkek Sporcular	Kadın Sporcular	Erkek Sporcular	Kadın Sporcular	Erkek Sporcular
Türkiye	4	2	6	5	4	4
KKTC	2	-	2	1	2	1
Azerbaycan	4	3	4	1	3	3
Türkmenistan	2	2	4	7	3	1
Özbekistan	3	1	2	3	6	2
Kırgızistan	5	2	5	2	5	3

Bu tablodaki bilgilere göre aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

( ) Özbekistanlı sporcuların aldıkları toplam altın madalya sayısı ile başka bir ülkenin sporcularının aldığı toplam bronz madalya sayısı eşittir.

( ) Kadın sporcuların bütün madalya türlerinde aynı sayıda madalya aldığı tek ülke Kırgızistan'dır.

( ) Kadın sporcuları en çok gümüş madalya alan ülke aynı zamanda erkek sporcuları en az bronz madalya alan ülkedir.

( ) Erkek sporcuları altın madalya alamayan KKTC'nin kadın sporcuları bütün madalya türlerinden kazanmıştır.

( ) Kadın ve erkek sporcuları eşit sayıda bronz madalya kazanan ülkelerden biri, kadın sporcuları en fazla gümüş madalya kazanan ülkedir.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Atatürk'ün çocuk sevgisiyle ilgili bir araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Atatürk'ün çocuk sevgisiyle ilgili yaptığınız araştırma sonucu edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. "Barış" kelimesinin size çağrıştırdığı duygu ve düşünceler nelerdir? Açıklayınız.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

Bilgin ADALI (1944-2012)

Yazar, şair, çevirmen ve eğitmen. Çok sayıda çocuk kitabı bulunmaktadır. Bazı eserleri: *Buzul Çağı, Güneşi Arayan Çocuk, Bizim Sokakta Şenlik Var...*

BARIŞ ÇOCUK ATATÜRK'LE KURTULUŞ SAVAŞI'NDA

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'na birkaç gün kalmıştı. O gün derste öğretmen Atatürk'le ilgili öyküler anlatmıştı. Öyle güzel anlatmıştı ki tüm sınıf bir film izler gibi görüntüleri gözlerinde canlandırarak dinlemişlerdi öğretmeni. Zilin çaldığını bile duymamışlardı.

Atatürk'ün İstanbul'dan Samsun'a gidişiyle ilgili bir ödev vermişti öğretmen. Eve gelir gelmez büyük bir heyecanla babasının bilgisayarının başına geçti Barış. Hazırlayacağı ödev için internetten Atatürk'le ilgili fotoğraflar aramaya başladı. Çok özel, çok değişik, her yerde rastlanmayacak fotoğraflar bulmak istiyordu. Bir saattir bilgisayarının başındaydı ama istediği gibi bir fotoğraf bulamamıştı. Sonra birden heyecanlandı Barış. "Atatürk'ü Yaşamak" adlı bir web sitesi bulmuştu. Çok ilginç fotoğraflar vardı burada. Sayfanın tam ortasında Mustafa Kemal Paşa'nın şimdi müze olan Şişli'deki evinden çıkarken çekilmiş bir fotoğrafı ve "Burayı tıkla, sen de Atatürk'le yaşa!" diye yanıp sönen bir yazı vardı. Üstünde paşa, yani general üniformasıyla Atatürk gülümsüyordu. Barış'a bakıyor gibiydi. Çok güzel bir fotoğraftı bu.

"Burayı tıkla" yazan yeri tıkladı Barış. Birden bilgisayarda tuhaf şeyler olmaya başladı. Işıklar yanıp sönüyor, renkli yıldızlar uçuşuyordu ekranda. (...)

Bir anda Mustafa Kemal'in yanında buldu kendini Barış. Üstünde boyuna uygun bir subay üniforması vardı. Şişli'deki pembe evin önünde duruyorlardı. "Hadi, gidelim çocuğum!" dedi Mustafa Kemal Paşa. Evin önünde bekleyen bir faytona bindiler. Olanlara inanamıyordu Barış ama Mustafa Kemal Paşa yanında oturuyordu işte. "Çok güzel bir adın var. Biliyor musun? İnsanlığın en önemli amacı, kendi yurtlarında da tüm dünyada da barışı sağlamak olmalı." dedi Mustafa Kemal Paşa Barış'ın başını okşayarak.

"Ama şimdi siz Anadolu'ya savaşmaya gidiyorsunuz." dedi Barış. "Evet. Çünkü yurdumuz yabancıların işgali altında. Yurdumuzu kurtarmak için savaşmamız gerekiyor. Özlediğimiz barış ancak yurdumuz kurtulduktan sonra gelecektir."

Az sonra eski, küçük Bandırma Vapuru'nun bağlı olduğu rıhtıma gelmişlerdi. Vapur hareket için onları bekliyordu. Uğurlamaya gelen arkadaşlarıyla vedalaştı Mustafa Kemal Paşa.

Vapura binmek üzereyken arkadaşlarından biri uyardı Mustafa Kemal Paşa'yı: "İngilizlerin bu vapuru izleyeceklerini ve hatta Karadeniz'de batırmaya çalışacaklarını haber aldık paşam. Dikkatli olun."

Dolmabahçe Sarayı önüne demir atmış düşman savaş gemilerini gösterdi Mustafa Kemal. Çanakkale Savaşı'nda dize getirdiği, boğazdan geçmelerine izin vermediği gemilerdi bunlar. Şimdi boğazın suyunu kirletiyorlardı.

"Bunların elinde tutsak olmaktansa Karadeniz'de batarım daha iyi." diyerek acı bir gülümsemeyle baktı savaş gemilerine. "Demek ki Çanakkale'de aldıkları ders yetmemiş, büyük bir derse daha gereksinimleri var."

Göğsü gururla kabarmıştı Barış'ın. Gözleri dolmuştu. Yolcular biner binmez vapur hareket etti. Az sonra bir savaş gemisi kesti önlerini. Vapurun Anadolu'ya kaçak silah götürüp götürmediğini anlamak için arama yapacaklardı. Aramayı yapan düşman askerleri, silah ve cephane bulamayınca çekip gittiler.

"Bunlar yurtları ve özgürlükleri için savaşanların, ölümü bile göze alanların gücünü anlayamazlar. Biz Anadolu'ya silah ve cephane değil, ideal ve inanç götürüyoruz. Bunun gücünü yakında görecekler." dedi Barış'a Mustafa Kemal Paşa. Yaptığı işi bilenlerin kararlılığı vardı mavi gözlerinde.

Bandırma Vapuru yeniden yola koyuldu. Anadolu'nun kurtuluşuna, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden uzun yolculuk başlamıştı.

Bilgin ADALI
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Kutularda harfleri karışık hâlde verilen kelimelerin doğru biçimlerini açıklamalardan hareketle bulup örnekteki gibi yazınız.

1. Silahlı kuvvetlerin resmî giysisi.
2. Amaç edinilen, ulaşılmak istenen şey, ülkü.
3. Gideni esenlik ve sevgi dilekleriyle geçirmek, yolcu etmek.
4. Bir yeri ele geçirme.
5. Ateşli silahlarla atılmak için hazırlanan her türlü patlayıcı madde, mühimmat.
6. Savaşta ele geçen düşman, esir.
7. Bir akarsu veya deniz kıyısında yapılmış, gemilerin indirme bindirme veya yükleme boşaltma yapabileceği yer.

1 **ümnafori** — üniforma

2 **alide** — .....

3 **lakuğmaru** — .....

4 **gişal** — .....

5 **apnehec** — .....

6 **kattus** — .....

7 **tıhmır** — .....

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Barış'ın öğretmeni nasıl bir ödev vermiştir? Anlatınız.
2. Barış, ödevini hazırlamak için neler yapmıştır? Anlatınız.
3. Mustafa Kemal Paşa'nın Barış'ın ismiyle ilgili yorumu ne olmuştur? Açıklayınız.
4. Mustafa Kemal Paşa, Bandırma Vapuru'yla rıhtımdan ayrılırken nasıl bir haber almıştır? Açıklayınız.
5. "Biz Anadolu'ya silah ve cephane değil ideal ve inanç götürüyoruz." cümlesinin sizde uyandırdığı duygu ve düşünceler nelerdir? Anlatınız.
6. Barış'ın yerinde siz olsaydınız Atatürk'e Millî Mücadele'yle ilgili neler sormak isterdiniz? Nedenleriyle açıklayınız.

3. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki deyimlerin anlamlarını Türk Dil Kurumunun *https://sozluk.gov.tr* adresindeki *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*'nden araştırarak öğreniniz.

gözleri dolmak

göğsü kabarmak

göze almak

dize getirmek

yola koyulmak

B) Aşağıdaki cümleleri, anlamını öğrendiğiniz deyimlerden uygun olanları kullanarak neden-sonuç ilişkisi oluşturacak şekilde tamamlayınız.

- Türk milleti, bağımsızlığına olan düşkünlüğünden dolayı bütün işgalcileri ……
  ……

- Askerler sabah erkenden …… için akşam olmadan cepheye ulaşmışlardı.

- Kahraman bir ecdadın torunları olduğumuz için ……
  ……

- Millî Mücadele gazisi dedem, anılarını anlatırken ……
  …… çünkü o günleri hatırladıkça çok duygulanırdı.

- Millet, Millî Mücadele'ye bütün varlığıyla destek oluyordu çünkü ……
  ……

4. Etkinlik

Aşağıdaki bölümleri okuduğunuz metinden hareketle doldurunuz.

Gerçek Hayatta Karşılaşılabilecek Olaylar	Gerçek Hayatta Karşılaşılamayacak Olaylar
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

5. Etkinlik

A) Aşağıda, Barış'ın defterine yazdığı yazılardan bazıları yer almaktadır. Bu yazıları önemli gördüğünüz yerleri işaretleyerek okuyunuz.

Bugün 29 Mayıs 1919.

On gün oldu biz Samsun'a ayak basalı. Dört gün önce Havza'ya geldik. Her taraftan işgal haberleri geliyor. Ama iyi haberler de var. Çeşitli yörelerde askerlerimiz düşmanla savaşıyor. Direniş için dernekler kuruluyor. Gönüllüler cepheye koşuyor. (…) Buralarda her yer yemyeşil. Öyle güzel ki… Keşke bu savaş olmasaydı.

Bugün 10 Ocak 1921.

Rüzgârlı bir geceydi. Pencereden gökyüzüne baktığımda hızla akan parçalı bulutları gördüm. Kılıçlarını çekmiş, düşmanın üstüne doğru akan atlılara benziyordu bulutlar. En öndeki bulut parçası ona, Mustafa Kemal Paşa'mıza benziyordu. Hemen çağırıp gösterdim. Bu görüntüler onu da çok heyecanlandırdı. Gökyüzünü kaplayan bulutlar bir anda uçup gitti. Işıl ışıl yıldızlarla dolu bir gökyüzü kaldı geriye. "İşte, geleceğimiz böyle yıldızlarla kaplı olacak." dedi başımı okşayarak. "Keşke ben de silah kuşanıp cephede savaşanların yanında yerimi alabilsem." dedim. Bu dileğimi duyduğunda "Savaşmak için çok küçüksün Barış." dedi, "Senin savaşın zaferden sonra başlayacak. Bilgi savaşı, ilerleme savaşı..." Söylemek istediklerini anladığımı sanıyorum. (…) Ben yatmaya giderken "Yarın büyük bir gün olacak." dedi Mustafa Kemal Paşa.

B) Aşağıda verilen özelliklerden hangileri Barış'ın defterine yazdığı yazılarda görülmektedir. Yanlarına çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.

1. Dizelerden oluşmuştur.	
2. Yaşanan olaylar günü gününe yazılmıştır.	
3. Birinci kişi ağzından yazılmış kısa yazılardır.	
4. Bir tekerleme ile başlamıştır.	
5. Yazarın duygu ve düşüncelerini yansıtmaktadır.	

C) Yukarıda özelliklerini işaretlediğiniz metin türünü aşağıya yazınız.

.....

D) Yukarıda özelliklerini öğrendiğiniz metin türüne uygun bir yazı yazınız. Yazınızı öğretmeninizle kontrol ederek gerekli düzenlemeleri yapınız.

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

(...) 1923 yılının Ekim ayı idi. Ekim ayının da 29. günü. Toplar atılmaya başladı. Tam yüz bir pare top... Memleket, bayram sevinci içindeydi. Cumhuriyet'in ilan edildiğini duyan büyük küçük, kadın erkek, çoluk çocuk, tanıdık tanımadık birbirini kucaklıyor; yurt çapında Cumhuriyet onuruna şenlikler yapılıyordu. (...)

Mükerrem Kâmil SU
(Kısaltılmıştır.)

B) Okuduğunuz metinden hareketle "Cumhuriyet coşkusu" konulu bir konuşma yapınız. Konuşmanızda, anlamlarını öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarından yararlanınız.

C) Aşağıya "Cumhuriyet" konulu bir akrostiş yazınız. Şiirinize uygun bir başlık koyunuz.

.....

C.....

U.....

M.....

H.....

U.....

R.....

İ.....

Y.....

E.....

T.....

7. Etkinlik

Atatürk'ün "Dünyada her şey için; uygarlık için, hayat için, başarı için en hakiki mürşit ilimdir; fendir." sözünden hareketle bilgilendirici bir metin yazınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Çanakkale Savaşı kahramanlarının fedakârlıklarıyla ilgili araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Çanakkale Savaşı kahramanlarının fedakârlıklarıyla ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Çanakkale Türküsü'nü sınıfta arkadaşlarınızla seslendiriniz.

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

ÇANAKKALE SEDDÜLBAHİR KAHRAMANLARI

Bir Askerin Siperdeki İlk Gecesi

Sevgili Kardeşim Müfit Necdet'e,

Başları göklere uzanmış, dağların üzerinde kartallar gibi uçuşan bulutlar, altın kurdelelerle işlenirken muhitin sükûn ve sükût ile titreyen kalbinde karanlıkları yaran, zulmetlere meydan okuyan bir seda yükseldi: "Silah başına!"

Bu emir birkaç şahısta, birkaç ağızda tekrar ederek yansıdı. Artık gölgeler dolaşıyor, fısıltılar çoğalıyor; bazen kısa, sert ve keskin emirler duyuluyordu. Mahmur gözler, arslan yürekler, cesur yiğitler karşılaştıkça bir nakarat gibi "Düşman taarruz ediyormuş!" deniliyor ve bu cümleyi hafif alaycı bir tebessüm takip ediyordu. Hiçbir yerde, hiçbir kimsede olağanüstülük, heyecan görülmüyordu. Ölüme gitmeye hazırlanan bu cesur kahramanlar üzerinde küçük bir tereddüt bile hissedilmiyordu. (...)

Türk Askeri

Çanakkale Kirte (Alçıtepe) Cephesi'nde savaşırken sol bacağını kaybeden Fransız Generali Guro, savaştan sonra Haziran 1930'da Atatürk'ün misafiri olarak Türkiye'ye gelip Atatürk'le görüşmüş, Çanakkale'deki Fransız Mezarlığı Abidesi'ni ziyaret etmiş, Türk Şehitliği'ne çelenk koymuştur. (...)

5 Haziran 1930'da Ankara Türk Ocağı'nı ziyareti sırasında burada Hamdullah Suphi Tanrıöver tarafından karşılanmıştır. Sohbet sırasında etrafında toplananlara şöyle demiştir: "Türklerle savaş yapmış olmam çok mert bir milleti yakından tanımama, sevmeme ve ona saygı duymama vesile oldu. Hiç unutmam, savaş sahasında dövüş bitmişti, yaralı ve ölülerin arasında dolaşıyorduk. Az evvel, Fransız ve Türk askerleri süngü süngüye gelip ağır kayıp vermişlerdi. Bu sırada gördüğüm bir hadiseyi ömrüm boyunca unutamayacağım: Yerde bir Fransız askeri yatıyor, bir Türk askeri kendi gömleğini yırtmış onun yaralarını sarıyor, kanlarını temizliyordu. Tercüman vasıtasıyla şöyle bir konuşma yaptık:

— Niçin öldürmek istediğin askere yardım ediyorsun?

Mecalsiz hâldeki Türk askeri şu karşılığı verdi:

— Bu Fransız yaralanınca cebinden yaşlı bir kadın resmi çıkardı. Bir şeyler söyledi, anlamadım ama herhâlde annesi olacaktı. Benim ise kimsem yok. İstedim ki o kurtulsun, anasının yanına dönsün.

Bu asil ve alicenap duygu karşısında hüngür hüngür ağlamaya başladım. Bu sırada emir subayım Türk askerinin yakasını açtı. O anda gördüğüm manzaradan dolayı yanaklarımdan sızan yaşlarımın donduğunu hissettim. Çünkü Türk askerinin göğsünde bizim askerinkinden çok daha büyük bir süngü yarası vardı ve bu yaraya bir tutam ot tıkamıştı." (...)

Komşusu Açken Tok Yatan Bizden Değildir

18 Mart akşamı, komutanı Manastırlı Yüzbaşı Hilmi Bey, Koca Seyit'i ödüllendirmek ister. İzinli olarak köyüne göndermek ister.

Seyit:

— Vatanım düşman saldırısı altındayken bu izni kabul edemem, diyerek geri çevirir.

Bunun üzerine Hilmi Bey, Seyit'i ikinci bir tayınla ödüllendirir. Akşam sofrada herkese birer, Seyit'e iki tayın verilir. Sofrada birinci tayınlar yenilmiştir. Herkesin gözü Seyit'in ikinci tayınındadır. Seyit, kendisine verilen ödül tayını yiyemez. Arkadaşlarına pay eder.

Hilmi Bey'e:

— Komutanım, arkadaşlarım sofradan aç kalkarken ben tok kalkamam. Ya hepimize ikişer tayın verin ya da bana verdiğiniz ikinci tayını kaldırın, der.

Bize Çanakkale Zaferi'ni kazandıran Türk askerinin böyle dayanışmasıdır. (...)

Hazırlayan: Cemalettin YILDIZ
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki kelimeleri, karşılarındaki anlamlarla örnekteki gibi eşleştiriniz.

1. muhit	6	**a.** Güçsüz, kuvvetsiz, dermansız, takatsiz.
2. sükûn	...	**b.** Ortaya çıkan, oluşan durum, ilgi çeken veya çekebilecek nitelikte olan her türlü iş, olay.
3. sükût	...	**c.** Çevre, yöre, etraf.
4. taarruz	...	**ç.** Tüfek namlusunun ucuna takılan küçük kılıç biçiminde delici silah.
5. süngü	...	**d.** Durgunluk, dinginlik, hareketsizlik, sessizlik.
6. mecalsiz	...	**e.** Sebep, bahane.
7. vesile	...	**f.** Asker azığı, asker yemeği.
8. hadise	...	**g.** Onurlu, şerefli.
9. tayın	...	**ğ.** Susma, konuşmama, söz söylememe, sessizlik.
	...	**h.** Hücum, saldırı.

B) Bu kelimelerden dilimize yabancı dillerden geçen beş tanesini seçiniz. Seçtiğiniz kelimelerin Türkçe karşılıklarını kullanarak aşağıdaki yazı alanına bir paragraflık metin yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metnin birinci bölümünde bahsedilen askerin siperdeki gözlemleri nelerdir? Anlatınız.
2. "Düşman taarruz ediyormuş!" haberini alan askerlerin bunu alaycı bir tebessümle karşılamasını nasıl yorumluyorsunuz?
3. Fransız Generali Guro, Türkiye'ye niçin gelmiştir? Anlatınız.
4. Fransız General'in Çanakkale Savaşı sırasında şahit olduğu ve unutamadığı olay nedir? Kısaca anlatınız.
5. Koca Seyit, komutanı tarafından nasıl ödüllendirilmiştir? Koca Seyit'in bu ödüle tepkisi ne olmuştur? Anlatınız.
6. Sizce Türk askerini değerli kılan özellikler nelerdir? Açıklayınız.

3. Etkinlik Çanakkale Savaşı yıllarında evladını cepheye gönderen bir ebeveyn olduğunuzu hayal ediniz. Aşağıya, cephedeki evladınıza hitaben bir mektup yazınız. Mektup türünün özelliklerine dikkat etmeyi unutmayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Okuduğunuz metinden hareketle aşağıdaki cümleleri neden-sonuç ilişkisi oluşturacak şekilde tamamlayınız.

Fransız Genarali Guro Türklerle savaştığı için ……
……

Türk askeri ……
…… için Fransız askerine yardım etti.

Koca Seyit ……
…… için izinli olarak köyüne gitmek istemedi.

5. Etkinlik

A) Aşağıda, 15 Temmuz Şehitler Anıtı'nın görseli yer almaktadır. Anıt ile ilgili bir araştırma yaparak elde edeceğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

B) "Şehitlik" kavramının sizde uyandırdığı duygu ve düşünceleri anlatan bir konuşma yapınız.

6. Etkinlik

A) Nergis ve Ferit adlı iki arkadaş, okullarından çıkarak önce aile sağlığı merkezine sonra müzeye, müzenin ardından da Şehitler Anıtı'na gideceklerdir. Nergis ve Ferit'in izlediği güzergâh şu şekildedir:

• Okuldan çıkıp ok yönünde ilerleyerek Altay Caddesi'ne çıkmışlar, caddeden Aile Sağlığı Merkezine doğru yürüyerek ikinci aradan sola dönüp Aile Sağlığı Merkezine ulaşmışlardır.

• Aile Sağlığı Merkezinden çıktıktan sonra sağa dönmüşler, Kahramanlar Caddesi'nden Pırlanta Sokak'a kadar yürüyüp tekrar sağa dönmüşlerdir. Pırlanta Sokak ile Cumhuriyet Caddesi'nin kesiştiği yerde müzenin giriş kapısına ulaşmışlardır.

• Müzeden çıkarak sağa dönüp Gündoğan Caddesi'ne ulaşmışlar, sağdan ikinci araya dönerek Yağmur Sokağı'na kadar yürümüşlerdir. Yağmur Sokağı boyunca park yönünde ilerleyerek sokağın bittiği yerde sağa dönmüşler ve Şehitler Anıtı'nın park yönündeki giriş kapısına ulaşmışlardır.

Bu yönergelerden hareketle Nergis ve Ferit'in yürüdükleri güzergâhı aşağıdaki kroki üzerinde çizerek gösteriniz ve Şehitler Anıtı'nın bulunduğu yeri işaretleyiniz.

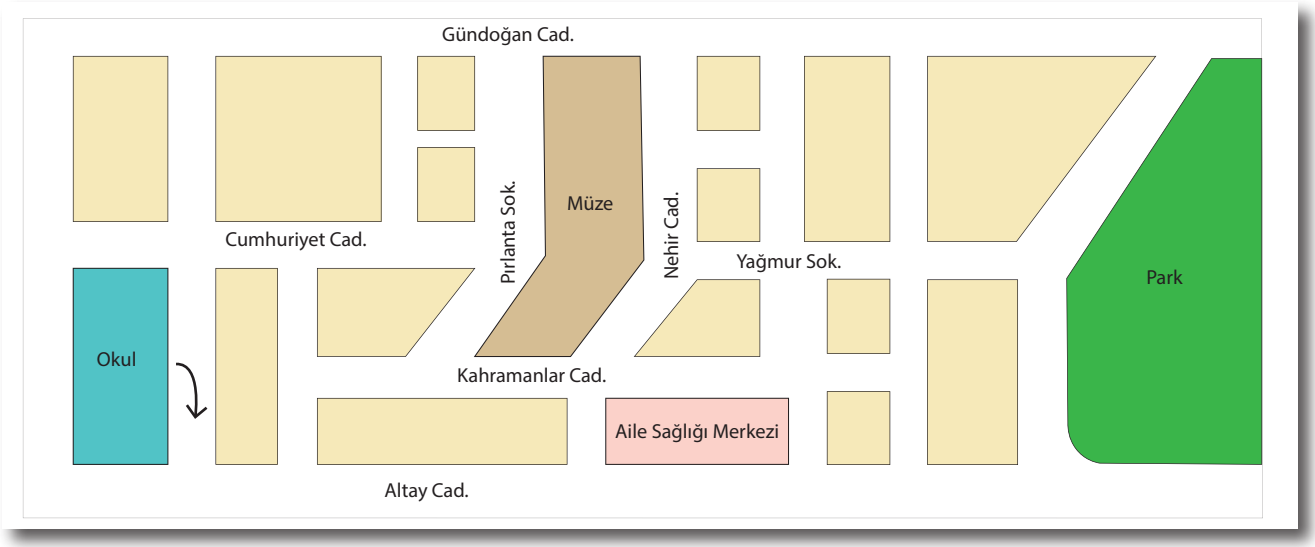

B) Nergis ve Ferit'i okuldan Şehitler Anıtı'na kadar farklı bir yoldan yürütünüz. Bu yolu arkadaşlarınıza anlatınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

"Atatürk ve Millî Mücadele" konulu bir şiir araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

"Atatürk ve Millî Mücadele" ile ilgili araştırdığınız şiiri arkadaşlarınızla paylaşınız.

Metni, anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını not alarak dinleyiniz.

MUSTAFA KEMAL'İN KAĞNISI

(Dinleme Metni)

1. Etkinlik

Anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını aşağıya yazınız. Bunların anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metinde Elif'in hangi fiziksel ve kişilik özelliklerinden bahsedilmektedir?

2. Elif, hangi özelliğiyle tanınmaktadır?

3. Kocabaş yere yığılınca Elif neler düşünmüş ve hissetmiştir? Anlatınız.

4. Elif, karşılaştığı probleme nasıl bir çözüm üretmiştir? Açıklayınız.

5. Metnin ana duygusu nedir? Bu ana duyguyu destekleyen anı, gözlem ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. Etkinlik

Dinlediğiniz metnin görselinde sözlü olmayan bazı mesajlar verilmiştir. Bu mesajlar hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Etkinlik

Dinlediğiniz şiirin sizde uyandırdığı duygu ve düşünceleri aşağıya yazınız. Yazınızı zenginleştirmek için atasözü, deyim ve özdeyişler kullanınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni okuyunuz. Metindeki olayları Şerife Bacı'nın ağzından özetleyerek sözlü biçimde anlatınız.

GÖZÜM CEPHEDE KULAĞIM İNEBOLU'DA

Şerife Bacı, Kastamonu'da yaşayan bir annemizdi. Bir bebeği vardı, adı Elif. Şerife Bacı bir gün duyar ki cepheye mermi gerek. İstanbul'dan İnebolu'ya deniz yoluyla gelen mermilerin Ankara'ya götürülmesi gerekiyor. Ama erkekler cephededir. Kadınlar bu durumu görev bilirler. Mermilerin taşınması için gönüllü olurlar. Şerife Bacı da bu gönüllü grubun içindedir. Bebeğini kucağına alır. İnebolu'ya mermileri almaya gider. Mermileri buradan alıp Kastamonu'daki kışlaya teslim edeceklerdir. Oradan da mermiler cepheye, Ankara'ya ulaşacaktır. Şerife Bacı, köyünden iki öküzünü alır. Mermileri kağnıya yükler. Mermilerin yanına da bebeğini yatırır. (...)

Kış ayıdır. Soğuktur. Şerife Bacı'nın soğuktan eli ayağı buz kesilir. Yağan kardan önünü zar zor gören Şerife Bacı için yolculuk gittikçe zorlaşmaktadır. Bir ara bebeğin ağlama sesini duyar. Gidip baktığında mermilerin ve Elif bebeğin üzerine örttüğü battaniyenin yağan kardan sırılsıklam olduğunu fark eder ve bunun üzerine mermilerin ıslanmadan cepheye gitmesi için Şerife Bacı kendini, mermilerin üstüne örtü yapar. Sabah olduğunda kışlanın önünde bir kağnı görünür. Askerler, "Bu nasıl buraya geldi?" diye düşünürken arkada yüklü mermileri ve onları bir anne gibi sarıp sarmalayan Şerife Bacı'nın cansız bedenini görürler. Şerife Bacı vatan sevgisiyle şehit olmuştur. Onun yaptığı bu fedakârlığı milletimiz hiçbir zaman unutmayacaktır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Gözüm cephede, kulağım İnebolu'da..." sözü de bize bu olayı ve Şerife Bacı'yı hatırlatır. 1922 yılının 30 Ağustos'unda büyük zafere giden yolda, Şerife Bacı gibi daha birçok kahramanımızın fedakârlığı vardır. Ruhları şâd olsun.

Zeynep ONAR
(Kısaltılmıştır.)

B) Millî Mücadele'mizin kadın kahramanları ile ilgili "edu" ve "gov" uzantılı genel ağ adreslerinden bir araştırma yapınız. Araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri sınıf panosunda arkadaşlarınızla paylaşınız.

6. Etkinlik

Onur, aşağıdaki cümleleri sırasıyla inceleyerek cümlelerin anlam özelliklerinden hareketle bir örüntü oluşturmuştur. Onur'un örüntü için kullandığı semboller şunlardır:

Nesnel yargılı sebep-sonuç cümleleri: △

Öznel yargılı sebep-sonuç cümleleri: ○

Nesnel yargılı amaç-sonuç cümleleri: □

Öznel yargılı amaç-sonuç cümleleri: ☆

1. Bence yazar, okuyucuyu etkilemek için kitabında çarpıcı savaş sahnelerine yer vermiş.

2. Gençlerimize millî duygular aşıladığı için bu edebiyatçımıza ödül verilmeli.

3. Atatürk, 1919'da Samsun'a gitmek için Bandırma vapuruna bindi.

4. Şerife Bacı, İnebolu'daki cephaneleri Ankara'ya götürürken kış şartları nedeniyle donarak şehit olmuştur.

5. Sanırım orduya katılmak için memleketinden ayrıldı.

6. Şair, Millî Mücadele'ye katıldığından "kahramanlık" konulu şiirler yazmış olmalı.

Buna göre, Onur'un oluşturduğu örüntü aşağıdakilerden hangisidir?

A) △ □ ☆ △ □ ☆

B) ☆ ○ □ △ ☆ ○

C) ☆ ○ □ ☆ ○ △

D) △ ☆ □ ○ ☆ □

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Türklerin tarih boyunca bilime sağladığı katkılarla ilgili bir araştırma yapınız.

ATATÜRK, VATANSEVERLİK VE MİLLETSEVERLİK

(Serbest Okuma Metni)

Vatan sevgisi Atatürk'ün en önemli özelliğidir. Millet sevgisinin ayrılmaz bir parçası olan vatan sevgisi, onun fedakârlıklarla dolu hayatının her döneminde hayranlıkla söz edilecek hatıralarla doludur. Her şeyi göze alarak Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ne girişmesi, ondaki vatan ve millet sevgisinin üstünlüğünü ve fedakârlığını açıkça göstermektedir. Vatan savunmasını her şeyden önemli gören Atatürk'e Ulusal Kurtuluş Savaşı kararını aldıran ve sonucunda kazandıran da bu eşsiz vatan sevgisi ve milletine olan büyük güveni olmuştur. (...) Onun vatan sevgisini gösteren önemli olaylardan birisi İngiltere Kralı Edward'ın (Edvırd) Türkiye ziyareti sırasında yaşanmıştır.

İngiltere Kralı Edward İstanbul'a geldiği zaman yatından bir motora binerek Dolmabahçe Sarayı'na gelmişti. Deniz dalgalı olduğu için kralın bindiği motor dalgalar nedeniyle bir aşağıya bir yukarıya çıkıp iniyordu. Kral, rıhtıma çıkmak istediği bir sırada eli yere değdi ve tozlandı. O sırada Atatürk de kralı rıhtımdan almak üzere kıyıdaydı. Kral, elini silmek isteyince Atatürk "Vatanımın toprağı temizdir, elimi ve elinizi kirletmez!.." diyerek elinden tutup kralı rıhtıma çıkardı Bu örnek Atatürk'ün vatanseverliğine nasıl toz kondurmadığını açıkça göstermektedir. (...)

Atatürk, vatanı ve milleti için yaptıklarını asla yeterli bulmayan engin bir ruh yüceliğine sahipti. Sahip olduğu mal varlıklarını millete bağışladığı günlerde şöyle demişti: "Ben icap ettiği zaman en büyük hediyem olmak üzere Türk milletine canımı vereceğim." Aslında Atatürk denilince "vatan, millet"; vatan, millet denilince de "Atatürk" akla gelir.

Atatürk, vatanını karış karış gezmiş, tanımıştı. Bu konuda şöyle diyordu: "Yurt toprağı, sana her şey feda olsun! Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için birer fedaiyiz. Fakat sen Türk ulusunu ebedi hayatta yaşatmak için hep feyizli kalacaksın."

Atatürk'ün vatanseverliği, milletseverliği Türk toplumunun üstün gücüne dayanıyordu. Aslında millet, genel kabul gören anlamıyla aynı topraklar üzerinde yaşayan; aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insanların topluluğudur. Milletin üzerinde yaşadığı toprak da vatan olarak adlandırılır. Ancak vatan yalnızca üzerinde yaşanılan toprak parçası olarak algılanamaz. Çünkü bir insanın hayatında sahip olduğu en önemli varlıklardan birisidir. (...)

Vatanını ve milletini her şeyin üstünde tutan bu derin sevgi için gerektiğinde kendi canını dahi tehlikeye atan büyük Atatürk'ün bize bıraktığı en önemli miraslardan biri vatanseverlik ve millet aşkıdır. Mustafa Kemal Atatürk şu sözleri ile bize hedefe ulaşacak en kısa yolu göstermektedir: "Benim Türk milleti için yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım ortadadır. Benden sonra beni benimsemek isteyenler bu temel mihver üzerinde aklın ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse manevi mirasçılarım olurlar."

Burada bir de Mahmut Esat Bozkurt'un bu konudaki bir anısına değinmek istiyorum: "Bir gece beraber oturuyorduk. Yanımızda Siirt milletvekili Mahmut Soydan, şimdiki Macaristan elçimiz Ruşen Eşref Onaydın, bir de Soysallı vardı. Atatürk, ertesi gün Büyük Millet Meclisi'nde okuyacağı söylevi hazırlıyordu. Mahmut'la Ruşen Eşref not tutuyorlardı. Atatürk ara sıra bana da "Ne dersin?" diye soruyordu. Ben ne diyebilirim? Hiç... Sonra Atatürk bana döndü ve dedi ki: "Bu memleketin efendisi kimdir?" Düşündüm. Karşılığı o verdi: "Türk köylüsüdür." dedi ve devam etti: "Türk köylüsü bir 'efendi' hâline getirilmedikçe memleket ve millet yükselmez!" (...)

Hanri BENAZUS (Henri BENAZUS)
(Kısaltılmıştır.)

TEMA DEĞERLENDİRME

ATAMIZIN BAZI ÖZELLİKLERİ

Atatürk'ün en sevdiği hayvan atlardı. Sakarya Zaferi'ni kazandığı zamanki atının adı da bu nedenle Sakarya'ydı. Ama köpekleri de çok seviyordu. Köpekleri vefalı, sadık ve akıllı buluyor; onun için seviyordu.

Alp adında, çok sevdiği bir köpeği vardı. Belki de ilk köpeği... Birinci Dünya Savaşı sırasında almış onu. Atatürk'ün oda kapısı önünde nöbet tutar, onun iznini almadan hiç kimseyi içeri sokmazmış. (...)

Doğadaki her şey gibi çiçekleri de çok severdi. Bir gün, öğle yemeğinde konukları vardı. Sofraya oturdular. Masada bir tek çiçek yoktu. Paşa, sofrada hizmet edenlere "Çocuklar!" dedi, "Soframızda neden bir sap çiçek yok? Ben bunu hep söylüyorum." Konuklardan biri, eski Ankara'yı hiç sevmeyen bir milletvekili, "Paşam!" dedi, "Ankara'da çiçek yetişmez ki!" (...)

Mustafa Kemal hiç sesini çıkarmadı. Ama üzülmüştü bu duyduklarına. Konuklar gidince yaverlerinden birini çağırdı ve ona dedi ki: "Seninle bir deneme yapacağız. Bana en az beş tahta meyve sandığı bulacaksın. Toprak ve gübre hazırlatacaksın ve Ziraat Okulundaki öğretmenlerden çeşitli çiçek tohumları isteyeceksin. Hepsini köşke getireceksin. Herkesin göremediği bir köşede çiçekleri birlikte ekeceğiz." (...)

Nezihe ARAZ
(Kısaltılmıştır.)

1-3. soruyu metne göre cevaplayınız.

1. Atatürk'ün atları niçin çok sevdiğine ilişkin tahminlerinizi aşağıya yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. "Ankara'da çiçek yetişmez ki!" **cevabına Mustafa Kemal'in tepkisi ne olmuştur? Bunun üzerine yaverinden ne yapmasını istemiştir? Açıklayınız.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Bu metinde anlatılan olayların nasıl devam ettiğini tahmin ederek metnin anlam bütünlüğüne uygun bir paragraf yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Aşağıdakilerden hangisi günlük türünde bir metinden alınmış olabilir?

A) Duvardaki tablodan çıkan güvercin birden konuşmaya başladı.
B) Dalgalar, vapurumuzu bir o yana bir bu yana salladı durdu bütün gün.
C) Bazı bitki türleri sadece ülkemizde yetişir.
D) Deyimler, Türkçemizin zengin anlatım olanaklarındandır.

5 ve 6. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Atatürk henüz uyanmamıştı. Küçük Ülkü, çoğu zaman yaptığı gibi yatak odasının kapısının önünde durarak onun uyanmasını beklemeye başladı. Bekledi, bekledi, bekledi... Kapı bir türlü açılmıyordu. Oturdu, kalktı, gezindi... Kapıya tekrar baktı. Ülkü, kapıya yaklaşarak içeriden bir ses, ayak sesi duymaya çalıştı - - - - Birden, kapının önüne bırakılmış kahverengi ayakkabıları fark etti. Ayakkabılar, yatak odasının önüne ancak boyanması için bırakılırdı. (...)

Süleyman BULUT
(Kısaltılmıştır.)

5. Bu metinde boş bırakılan yere metnin anlam bütünlüğünü sağlamak için aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) bu yüzden oradan uzaklaştı.
B) çünkü bu bahçeyi seviyordu.
C) fakat kapı hâlâ açık duruyordu.
D) ama hiçbir hareket yoktu.

6. Aşağıdakilerin hangisinde bu metindeki altı çizili kelimenin anlamını karşılayan bir ifadeye yer verilmiştir?

A) Liderler, sadece milletini düşünür.
B) Hava soğuktu fakat üşümüyorduk.
C) Halkın kararlılığı, kurtuluşu getirmişti.
D) Hiçbir güç, onları vazgeçiremeyecekti.

7. Aşağıdaki metinlerden kurgusal nitelik taşıyanların başındaki kutuya çarpı (X) işareti koyunuz.

☐ A) Tatlı bir öğleden sonrası esintisiyle nazlı nazlı salınmaya başlayan bayrak, okul bahçesindeki çocuklara baktı tepeden. Ne kadar da neşeliydiler! Onların neşesinin kaynağının, biraz da kendisine duyulan güven olduğunu biliyordu bayrak. Gerine gerine ve gururla savurdu ay yıldızını.

☐ B) Meşe ağaçlarıyla dolu eski orman, belki de hiç bu kadar sessiz ve tenha kalmamıştı. Kuş cıvıltıları kesilmiş, çevrede zıplayıp duran neşeli hayvanlar kaybolmuştu çoktan. Aslan, bütün bu olup bitene akıl erdiremiyor; ormanın bu hâline çok üzülüyordu.

☐ C) Ürkek adımlarla ata yaklaşan çocuk, pamuk kadar beyaz bu atın başını okşamak için uzattı elini. At, şöyle bir başını çevirdi. Çocuk, biraz tedirgin bir şekilde elini çekti. Bu kez de at uzattı başını. Atın başıyla çocuğun elinin buluşma anı ise görülmeye değerdi.

8. (I) Gelen haber üzerine atını alıp cepheye doğru hızla sürdü. (II) Hava yeni yeni aydınlanıyordu. (III) Küçük bir meşe ormanından geçerken kuş cıvıltılarını duydu. (IV) Ormanın serinliğinin içinde dinlenmek için durdu.

Bu metinde numaralanmış cümlelerde yer alan fiillerin anlam özellikleri aşağıdaki tablonun hangi seçeneğinde doğru verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Durum	Oluş	İş (kılış)	Durum
B)	İş (kılış)	Durum	Oluş	Durum
C)	İş (kılış)	Oluş	İş (kılış)	Oluş
D)	İş (kılış)	Oluş	İş (kılış)	Durum

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

Özet İçerik

3. TEMA
Bilim ve Teknoloji

- Biruni
- Jules Verne'den Geleceğe Dair
- Yerin Dayanılmaz Çekiciliği
- Yapay Zekâ
(Dinleme Metni)
- Bilimin İçinde Doğa Var
(Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Türklerin tarih boyunca bilime sağladığı katkılar ile ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sizce tarihteki en çarpıcı buluş hangisidir? Nedenleriyle açıklayınız.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

BİRUNİ

Ben 973 yılında Harizm'de doğdum. Yaşadığımız kasabadan yıldızlar çok güzel ve parlak görünürdü. Bazen saatlerce yıldızları izlerdim.

Annem, odun satarak geçimimizi sağlıyordu. Ben de bu odunları incelerdim. Odunların kesildikleri ağaçların yaşlarını bulmaya çalışırdım. Bu, benim en büyük eğlencemdi.

Öğrenmeye meraklı ve yetenekli bir çocuktum. Bu özelliklerim sarayın ileri gelenleri tarafından fark edildi. Böylece daha küçük yaşta eğitimim için saraya alındım. Bu arada bitkiler ve gök bilimi ile ilgili araştırmalar yapıyordum. Evren ve doğa ile ilgili ilk bilgilerimi, eski filozofların yazdıklarını okuyarak edindim. Öğrendiklerimi benden sonra yaşayacak insanlara da öğretmeliydim. Bunun için birçok başka dil öğrendim.

Yaptığım araştırmalar sonucunda çok fazla bilgi edindim. Bitkilerin insan ve hayvan sağlığında tedavi edici özelliklerini keşfettim. Bitkilerle ilgili öğrendiklerimi kullanarak hasta olan minik dostlarımızı tedavi ettim. Yaptığım ilaçlarla hayvanları ve insanları sağlığına kavuşturuyordum.

Çok merak ettiğim bir başka konu ise uzaydı. Sonsuzluğu düşünürdüm. Henüz 17 yaşındayken yıldızlar ve gezegenler hakkında kitap yazdım. İnsanlar, Dünya'nın düz bir tepsi gibi olduğuna inanırlarken ben Dünya'nın yuvarlak olduğuna ve Güneş'in çevresinde döndüğüne inanıyordum.

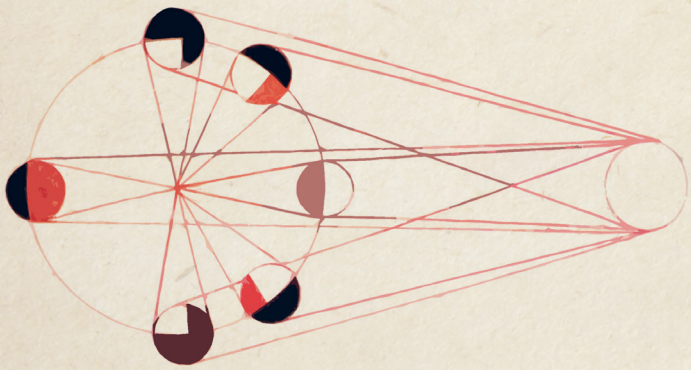

Sorgulamak bilimin anahtarıdır. Soru sormak öğrenmenin yarısıdır. Her sorunun bir cevabı olduğuna inanırım. "Neden, niçin, nasıl?" diye sorular sorar, cevabını bulmaya çalışırdım. Benim yolum akıl ve bilimdi. Soruların cevabını akıl ve bilim yoluyla buluyordum. Öğrendiklerimi ve keşfettiklerimi kitap hâline getiriyordum.

Eczacılık alanında çalışmalarım oldu. Çeşitli ilaçlar yaptım. Bu ilaçlarla Gazneli Devleti'nin hükümdarı olan Sultan Mesut'un gözlerini iyileştirdim. Sultan, gözlerinin iyileşmesine çok sevindi. Böylece beni sarayın baş bilgini yaptı. Artık ünlü bir bilim insanıydım. Sultan Mesut'un yardımıyla çalışmalarımı herkes duydu. Her yerde tanınan ve sevilen bir bilim insanı olmuştum.

Sultanın yardımları ve bana olan sevgisine karşılık çok güzel bir icat yapmalıydım. Sonunda başardım ve teleskobu icat ettim. Bu özel aletle çok uzaklardaki yıldızları bile incelemek mümkündü. Sultan, tıp ve bilim alanındaki başarılarımdan dolayı beni bir fil yükü değerli hediyeler ile ödüllendirdi. Ama ben bu hediyeleri kabul etmedim. Çünkü bu kadar zenginlik beni bilimden uzaklaştırabilirdi.

Çalışmalarıma hızla devam ettim. Bulduğum matematik formülleriyle dünyanın çapını ölçtüm. Dünyanın kendi ekseni etrafında döndüğünü ispat ettim. Bunu ilk keşfeden bilim insanı yine ben oldum.

Deniz kıyısında araştırmalar yaptım. Gelgit hesaplarından faydalandım. Okyanusun diğer tarafında bir kıta olduğunu keşfettim. Bunu kitaplarımda yazdım. Ben dünyadan ayrıldıktan çok sonra Kristof Kolomb benim keşfettiğim Amerika kıtasına gitti. Ben bu kıtanın varlığını yaklaşık 500 yıl önce bilmiştim.

İlk kitabımı 17 yaşındayken yazmıştım. Uzay, Dünya, denizler, bitkiler, matematik, geometri, coğrafya, tarih, felsefe ve daha birçok bilim alanında eserlerim var. Çok şaşıracaksınız belki ama ben tam 180 tane kitap yazdım. Bilime katkımdan dolayı yaşadığım X. yüzyıla hâlâ "Biruni Çağı" denmektedir.

Eserlerim bugün bile kaynak eser olarak kullanılıyor. Dünyanın çeşitli ülkelerinde bilim insanları bir araya gelip benim çalışmalarım hakkında toplantılar yaptılar. Ülkeler adıma pullar bastırdı. 1974 yılında UNESCO, 25 farklı dilde çıkardığı dergide beni anlattı. Bu derginin kapağında ise şöyle yazdılar: "1000 yıl önce Orta Asya'da yaşayan evrensel dâhi Biruni; astronom, bitki bilimci, eczacılık uzmanı, yeryüzü bilimcisi, şair, filozof, coğrafyacı ve insanlık âşığı." Bir Türk bilim insanı olarak tüm insanlığa faydalı olabilmek, benim için büyük mutluluk olmuştu.

Suat TURGUT

(Yazım kuralları ve noktalama açısından metnin orijinali esas alınmıştır.)

Biruni
(Görsel temsilîdir.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz metinden alınan bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir.

1. Padişah, kral, hakan gibi taht sahibi devlet başkanı.
2. Yeryüzündeki altı büyük kara parçasından her biri, ana kara.
3. Sonsuzdaki bir nesnenin gerçek görüntüsünü, içbükey bir aynadan yapılmış merceğinin odak düzleminde veren ve gök bilimiyle ilgili gözlemlerde kullanılan optik aygıt.
4. Olağanüstü yeteneği ve yaratıcı gücü olan kimse, deha.
5. Bir cismi iki eşit parçaya bölen çizgi, mihver.
6. Ay ve Güneş'in yer yuvarlağı üzerindeki çekim güçleri sebebiyle deniz yüzünde, özellikle ana denizlerde su düzeyinin alçalması, kabarması olayı, metcezir.
7. Evrenle ilgili, bütün insanlığı ilgilendiren.
8. Felsefe ile uğraşan ve felsefenin gelişmesine katkıda bulunan kimse, felsefeci.
9. Bilinen bilgilerden yararlanarak daha önce bilinmeyen yeni bir bulguya ulaşma veya yöntem geliştirme, buluş.
10. Kendine özgü bir nitelik taşıyan zaman parçası, dönem, devir.
11. Cisimlerin genişliği.

Anlamlardan hareketle kelimeleri bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

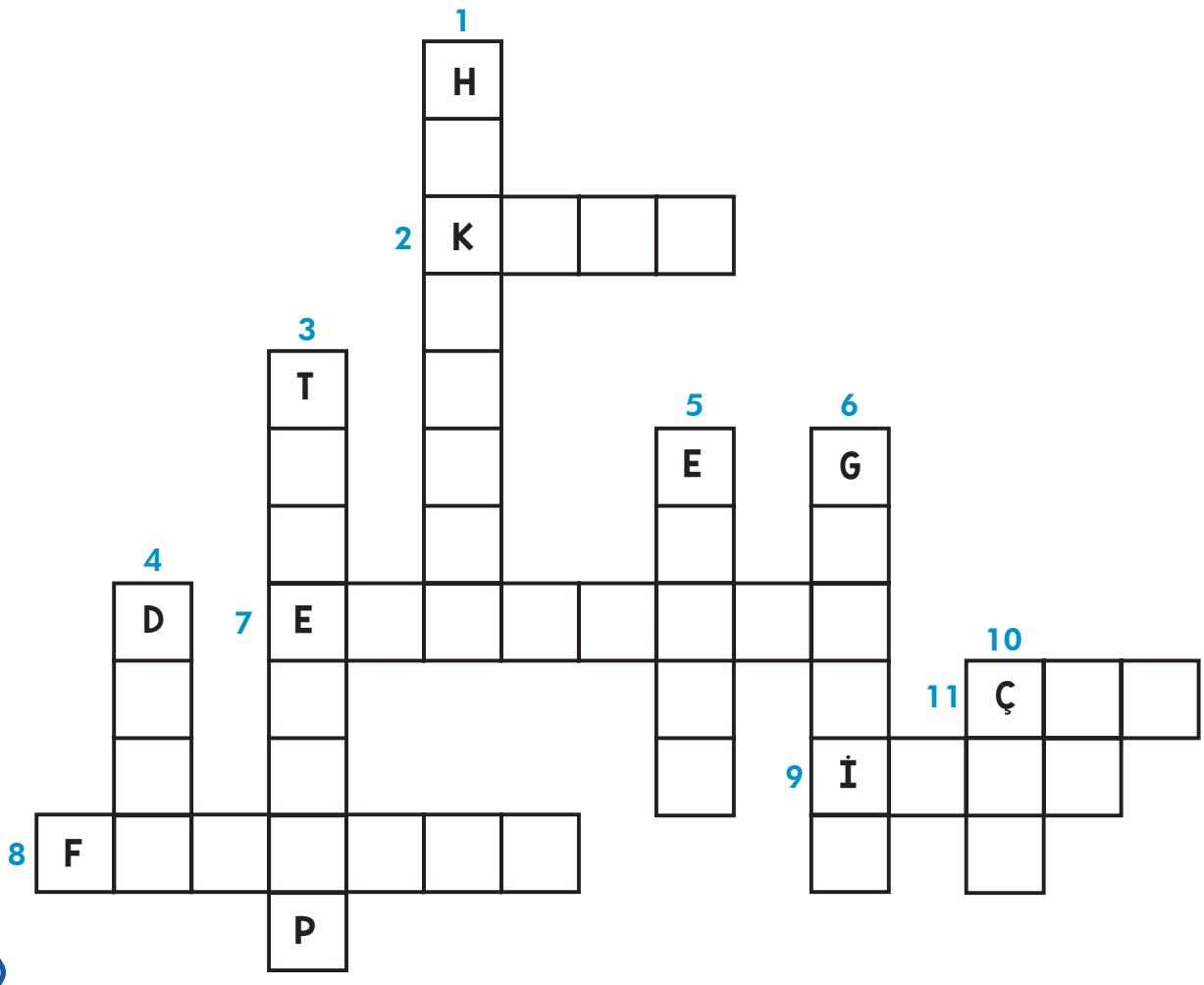

2. Etkinlik Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Biruni'nin sarayın ileri gelenleri tarafından fark edilmesini sağlayan özellikleri nelerdir? Açıklayınız.
2. Öğrendiklerini kendisinden sonra yaşayanlara aktarabilmek için Biruni ne yapmıştır? Açıklayınız.
3. Biruni, hangi olaydan sonra ünlü bir bilim insanı olmuştur? Anlatınız.
4. X. yüzyıla neden "Biruni Çağı" denilmektedir? Örneklerle açıklayınız.
5. Tıp ve bilim alanındaki başarılarından dolayı ödüllendirilen Biruni'nin bu ödülleri kabul etmemesini nasıl yorumluyorsunuz? Düşüncelerinizi nedenleriyle açıklayınız.
6. Metinde geçen "Sorgulamak bilimin anahtarıdır." cümlesinden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.

3. Etkinlik **A)** Aşağıdaki metinden hareketle bilim dallarıyla ilgili bir araştırma yapınız. Araştırmanızda farklı kaynaklardan bilgi edinerek bunları "Kaynakça" bölümünde belirtiniz. Araştırma sonuçlarınızı öğretmeninize yazılı şekilde sununuz.

BİLİM DALLARI

Bilim insanı olmaya karar verdiysen sana bir de bilim dalı seçmek gerek. Çok geniş bir yelpaze var önünde. Zevkine uygun bir şeyler bulacağından eminim. İşte seçenekler!

Hayır, bir dakika! Önce bir ayrım yapmalıyız. Ben şimdi aşağıya bakkal listesi gibi bilimleri sıralayacağım ama bilim dallarını incelemenin bilimsel bir yöntemi var aslında, bilimlerin gruplanması ciddi bir iş. Ne yazık ki şu an çok ciddi olmak istemiyorum. Ciddisini öğrenmek için senin ayrıca bir araştırma yapman gerekecek. Şimdilik sadece doğal bilimler, sosyal bilimler, insani bilimler ve formal bilimler gibi üst gruplar olduğunu söyleyebilirim. (...)

Toprak IŞIK
(Kısaltılmıştır.)

B) "Bir bilim insanı olsaydınız hangi alanda, nasıl bir çalışma yapmak isterdiniz?" sorusundan hareketle defterinize açıklayıcı anlatım biçimini kullanacağınız bir metin yazınız.

4. Etkinlik

Aşağıdaki koşul ifadelerini sonuç ifadeleriyle örnekteki gibi eşleştiriniz.

1. Bilimsel çalışmalar yaparsam	...	**a.** başarıya ulaşırsın.
2. Sorgulamadığımızda	...	**b.** okyanuslarla ilgili araştırma yapamazdık.
3. Çok çalıştın mı	...	**c.** yıldız ve gezegenleri detaylarıyla gözlemleyemezdik.
4. Teleskop icat edilmeseydi	1	**ç.** insanlığa hizmet etmiş olurum.
5. Buraya bir kütüphane kurulursa	...	**d.** öğrenciler daha çok kitap okuyacak.
6. Kodlama eğitimi alırsam	...	**e.** yeni şeyler keşfedemeyiz.
7. Konferansa katılabilirsek	...	**f.** çalışmamızı sunma şansı bulabiliriz.
	...	**g.** bilgisayar programlama becerisi kazanırım.

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki dizelerden hareketle öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla defterinize bir konuşma metni yazınız.

İlim ilim bilmektir, ilim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsen ya nice okumaktır

Yunus Emre

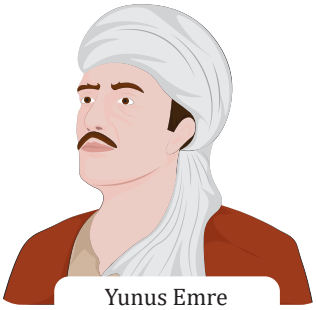

Yunus Emre
(Görsel temsilîdir.)

B) Hazırladığınız konuşmayı bir grup sözcüsü belirleyerek arkadaşlarınıza sununuz. Konuşmanızda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanınız.

6. Etkinlik

A) Bir Türkçe öğretmeni; Ayla, Burcu, Cemil ve Davut adlı öğrencilerine aşağıdaki cümleleri vermiştir. Cümleleri inceleyiniz.

1. Bilim insanları, hayatımızı kolaylaştıran pek çok buluş yaptı.
2. Şu anda geri dönüşümle ilgili bir projemizi tartışıyoruz.
3. Bilimsel buluşların bazıları Türk bilim insanları tarafından gerçekleştirilmiş.
4. Okulumuzdaki projelerden birine siz de katılacaksınız.
5. 7/A sınıfı öğrencileri laboratuvarda öğretmenleriyle deney yapıyorlar.
6. Bazı teknolojik buluşlar yeni fikirlerin ortaya çıkmasını sağlar.
7. Bilimsel çalışmalar, insanlığı geliştirir.
8. Doğadaki denge, bilim insanlarına ilham verir.
9. Soruyu çok farklı bir yoldan çözmüşsün.
10. Gelecekte çok daha farklı bir dünyada yaşayacağız.

Öğrencilerden, numaralanmış cümlelerdeki altı çizili fiilleri incelemeleri ve yapılış zamanlarına göre gruplandırmalarını istemiştir. Öğrencilerin her biri bir kutu çizmiş ve gruplandırması gereken fiili bularak o fiilin cümle numarasını kutu içine örnekteki gibi yazmıştır. Öğrencilerin yaptıkları gruplandırmalarla ilgili bilinenler şunlardır:

• Cemil, çizdiği kutu içine geçmiş zamanda yapılmış, tamamlanmış fiillerin bulunduğu cümle numaralarını yazmıştır.

• Davut, çizdiği kutuya gelecek zamanda yapılması planlanan fiillerin bulunduğu cümle numaralarını yazmamıştır.

• Ayla, çizdiği kutuya üç tane cümle numarası yazmıştır.

B) Bu bilgilere göre aşağıdaki kutulara gerekli cümle numaralarını ve kutuların altına hangi öğrenci tarafından doldurulduğunu örnekteki gibi yazınız.

Geçmiş Zamanda Yapılmış, Tamamlanmış Fiillerin Bulunduğu Cümleler	Gelecek Zamanda Yapılması Planlanan Fiillerin Bulunduğu Cümleler
1, ... Cemil	.....
İçinde Bulunulan Zamanda, Şimdi Yapılmakta Olan Fiillerin Bulunduğu Cümleler	**Her Zaman Yapılan, Geniş Bir Zamanda Gerçekleşen Fiillerin Bulunduğu Cümleler**
.....	.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Günümüzdeki teknolojik gelişmelerle ilgili bir haber metni araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Günümüzdeki teknolojik gelişmelerle ilgili araştırdığınız haber metnini arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sizce hayal kurmakla bilim ve teknoloji arasında nasıl bir ilişki vardır? Tartışınız.

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

JULES VERNE'DEN GELECEĞE DAİR

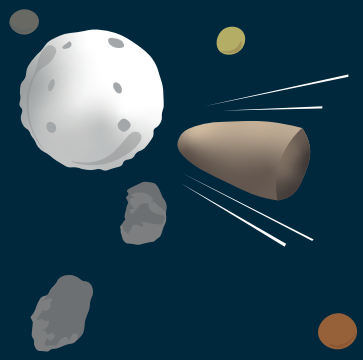

Jules Verne (Jul Vern), "Seksen Günde Dünya Gezisi" adlı romanında "Bir insan bir şey hayal edebiliyorsa başka bir insan bunu gerçeğe dönüştürebilir." diyordu. Onun bu sözü bazı roman ve öyküleriyle de hayat buldu. Yazdıklarında geçen ve o dönemde uygulamanın çok mümkün olmadığı çeşitli teknolojiler yıllar sonra gerçek oldu. İşte size Jules Verne'in bazı romanlarından ve öykülerinden o dönemin teknolojisinin ötesinde ayrıntılar.

Jules Verne'in 1865 yılında yayımlanan "Ay'a Yolculuk" romanında kahramanlar, mermi benzeri bir uzay aracıyla Ay'a gitmek üzere bir yolculuğa çıkarlar. Ancak Ay'ı incelemek üzere tasarlanan ilk uzay aracı romandan neredeyse yüz yıl sonra fırlatıldı. Bu, 1958 yılında Ay'a gitmek üzere fırlatılan ancak fırlatıldıktan kısa süre sonra patlayan "Pioneer (Payniyır) 0" adlı uzay aracıydı. Ay'a insanlı ilk yolculuksa bundan yaklaşık on yıl kadar sonra, 1969 yılında gerçekleşti.

Yazar, 1870 yılında yayımlanan "Denizler Altında Yirmi Bin Fersah" adlı romanında elektrik motoruyla çalışan bir denizaltıyla çıkılan yolculuğu anlatır. Ancak o yıllarda bu tür denizaltılar henüz yapılmamıştı. Elektrik motoruyla çalışan denizaltı denemeleri 1880'lerde başladı. İlk denemeler başarılı olamadı. Elektrik motoruyla çalışan ilk başarılı denizaltılarsa romandan yaklaşık yirmi yıl kadar sonra 1887 yılında yapıldı.

Yazar 1889 yılında, kısa bir öyküsünde, gökyüzüne yazı yazılarak reklam yapılabileceğinden bahsetti. Bu yazıların bir kentteki hatta bir ülkedeki çok sayıda insan tarafından aynı anda görülebileceğini düşündü. Benzer bir şey ilk kez Verne'in öyküsünden yaklaşık yirmi beş yıl sonra, 1915'te gerçekleşti. ABD'nin San Francisco (San Fransisko) kentinde bir festivalde Lincoln Beachey (Linkın Biçi) adlı Amerikan pilot, üzerinde soyadının yazılı olduğu bir uçakla uçtu. Günümüzde uçakların arkalarında bıraktıkları özel bir dumanla gökyüzünde şekiller ya da yazılar oluşturmasıyla da gökyüzü reklamcılığı yapılıyor.

Jules Verne, 1889 yılındaki aynı öyküde gazete haberciliğine alternatif olarak haberlerin bir şekilde insanlara haberciler ve devlet adamları tarafından sözlü olarak aktarılabileceğini yazdı.

Bu tarihten yaklaşık otuz yıl sonra ilk kez haberler insanlara gazete dışında bir iletişim aracıyla, radyoyla aktarılabildi. Televizyondan haber yayını radyodakinden yaklaşık otuz yıl sonra, ancak 1947 yılında gerçekleşti.

Kübra KARA

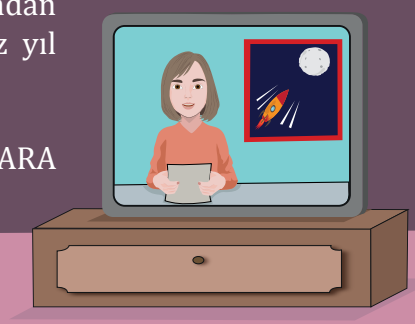

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen, anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyiniz. Bunların anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metinde hangi yazarın roman ve öykülerinden örnekler yer almaktadır? Daha önce bu yazara ait bir eser okudunuz mu? Anlatınız.
2. "Ay'a Yolculuk" adlı romanda bahsedilen uzay aracı, gerçek hayatta ne zaman ve nasıl karşımıza çıkmıştır? Anlatınız.
3. Elektrik motoruyla çalışan ilk başarılı denizaltı hangi tarihte yapılmıştır? Jules Verne; bu tarihten ne kadar zaman önce, hangi eserinde bu denizaltıdan bahsetmiştir? Açıklayınız.
4. Jules Verne 1889 yılında yazdığı öyküde nelerden bahsetmiştir? Bunlar, gerçek hayatta ne zaman ve ne şekilde karşımıza çıkmıştır? Anlatınız.
5. "Bugün, dünün öğrencisidir." sözünün sizde uyandırdığı duygu ve düşünceler nelerdir? Açıklayınız.

3. Etkinlik

Elektronik posta hesabı oluşturmak isteyen Mert, dijital formda gerekli bilgileri doldurduktan sonra şifre oluşturacaktır. Şifre oluşturma ölçütlerine göre Mert'in oluşturacağı şifre aşağıdakilerden hangisi olabilir?

Adı Soyadı:

Kullanıcı Adı:

Şifre*:

* Şifre 8 karakterden oluşmalıdır.
* Şifre içerisinde en az bir harf, noktalama işareti ve rakam bulunmalıdır.

A) m7545638 B) m.5774528 C) 234497.m D) 17938261

4. Etkinlik

A) Aşağıda verilen elektronik posta örneğini, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

Yeni mesaj

Kime : .....

Konu : Teknoloji Festivali

Sevgili Arkadaşım,
Şehrimizde 10-14 Nisan tarihleri arasında düzenlenecek bir teknoloji festivaliyle ilgili seni bilgilendirmek istedim. Festivalde teknoloji yarışmaları, hava gösterileri, konserler, çeşitli konularda gerçekleştirilecek etkinlikler ve söyleşiler gibi birçok faaliyete yer verilecek. Festivale katılım ücretsiz. On sekiz yaşından küçük ziyaretçiler, alana velileri ya da öğretmenleri ile kabul ediliyor. Ben ailemle gideceğim. Sen de katılmak ister misin?

Gönder

B) Okuduğunuz elektronik postanın yakın bir arkadaşınızdan geldiğini hayal ederek ona bir cevap e-postası yazınız.

Yeni mesaj

Kime : .....

Konu : .....

.....

.....

.....

.....

Gönder

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki bilgileri, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

İlk Fotoğraf

1826 yılında Fransız Niepce (Niyeps) tarafından çekildi. Bu ilk fotoğrafın çekilmesi 8 saat sürmüştür.

İlk Metro

1863'te Londra'da seferlere başladı.

İlk Otomobil

1769 yılında yolcu taşıyabilen bir buharlı otomobil yapılmış olsa da bugünkü otomobillerin teknik özelliklerine en yakını, İngiliz Samuel Brown (Semiyıl Bıravn) tarafından 1926'da insanlara tanıtılandır.

Serhan BÜYÜKKEÇECİ

B) Siz de ilginizi çeken buluşlar hakkında bir araştırma yapınız. Bu buluşların ilk kez nerede ve kimler tarafından kullanıldığı ile ilgili bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

6. Etkinlik

A) "Gelecekte hangi buluşların gerçekleştirileceğini düşünüyorsunuz?" sorusundan hareketle aşağıdaki plan doğrultusunda bir konuşma hazırlayınız.

Konuşmama hangi hitap ile başlayacağım?

.....

Konuşmamın içeriğinde neler olacak?

.....

.....

Konuşmamda ses tonumu ve beden dilimi nasıl kullanacağım?

.....

.....

Konuşmamı hangi ifadelerle bitireceğim?

.....

B) Konuşmanızı, yaptığınız plan doğrultusunda arkadaşlarınıza sununuz. Konuşmanızda yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanmaya özen gösteriniz.

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Cümlelerdeki altı çizili fiillerin hangi dilek kipi ile çekimlendiğini yanındaki bölüme örnekteki gibi yazınız.

Cümleler	Fiillerin Çekimlendiği Dilek Kipi
1. Gelecek kuşaklar için doğayı daha fazla korumalıyız.	Gereklilik kipi
2. Projeniz için çalışmalara bir an önce başlayın.	.....
3. Doğru bilgiye ulaşmak için sorgulayıcı bir zihinle düşünelim.	.....
4. Düzenli kitap okusa aradığı cevapların pek çoğunu bulacak.	.....
5. Bilginin gücünü hiçbir zaman hafife almayın.	.....
6. Öğrenciler teknolojinin sunduğu fırsatları değerlendirmeliler.	.....
7. Okuldaki çalışmalara katılmak isteyenler isimlerini yazdırsınlar.	.....
8. Dünyadaki bilimsel gelişmeleri yakından takip edin.	.....
9. Teknoloji bağımlılığının tehlikeleri konusunda bilinçli olalım.	.....
10. Gülhan, çalışmasını incelememiz için bize getirsin.	.....
11. Büyük işler yapmak için büyük kâşiflerin peşinden gidin.	.....
12. Kendimi geliştirmek için daha çok araştırma yapmalıyım.	.....
13. Bilimle sanatı birleştirsek dünya daha yaşanır olmaz mı?	.....
14. Ben de sizinle yarın kütüphaneye geleyim.	.....
15. Çalışmalarınızdaki eksiklikleri siz de görmelisiniz.	.....
16. Bir gün çok büyük bir icat yapsanız bu icat ne olurdu?	.....
17. Doğa dostu bir teknoloji geliştirsek çevreyi de korumuş oluruz.	.....
18. Bilim insanları teknolojinin zararları konusunda bir çözüm bulmalılar.	.....
19. Tarihte büyük buluşlara imza atmış Türk bilim insanlarını tanıyalım.	.....
20. Büyük keşifleri ancak büyük hayalleri olanların yapabileceğini bilmelisin.	.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

"Bilim" konulu vecizeler araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Araştırdığınız "bilim" konulu vecizeleri arkadaşlarınızla paylaşarak bu vecizeler üzerinde tartışınız.
2. Metnin görsellerinden ve başlığından hareketle konusunu tahmin ederek arkadaşlarınızla paylaşınız.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

Tarık USLU (1974-...)

Çeşitli dergi ve yayınevlerinde çalıştı. Editör olarak görev yaptı. Çocuklara yönelik eğitim ve bilim içerikli birçok kitabı bulunmaktadır. Bazı eserleri: Şu Acayip Yeryüzü, Bilim Öyküleri...

YERİN DAYANILMAZ ÇEKİCİLİĞİ

Daldan Bir Elma Düştü ve...

Newton (Nivtın) çiftlikte geçirdiği günlerden birinde kitaplarını da yanına alarak bir elma ağacının altında oturdu. O sırada ağacın dallarından birinden bir elma düştü. Pek çok insan için -kafalarına düşmediği sürece- sıradan ve önemsiz görünen bu olay Newton'ın zihninde birtakım şimşeklerin çakmasına sebep oldu. Yıllardır düşünüp durduğu bazı sorulara cevap bulmuştu.

Yer, her şeyi çekmekteydi. Daha doğrusu cisimler birbirlerini kütleleriyle ve aralarındaki mesafeyle ilişkili bir şekilde çekmekteydi. Bu, kâinattaki her bir atom ve her bir yıldız için geçerli bir kanundu. Cisimler birbirine ne kadar yakınsa çekim kuvveti de o kadar büyüyordu ve kütlesi büyük olan cismin çekim gücü de büyük oluyordu. Kâinat yaratılırken bu kanunla yaratılmıştı. Hem yeryüzünün hem de gökyüzünün en büyük sırlarından biriydi bu.

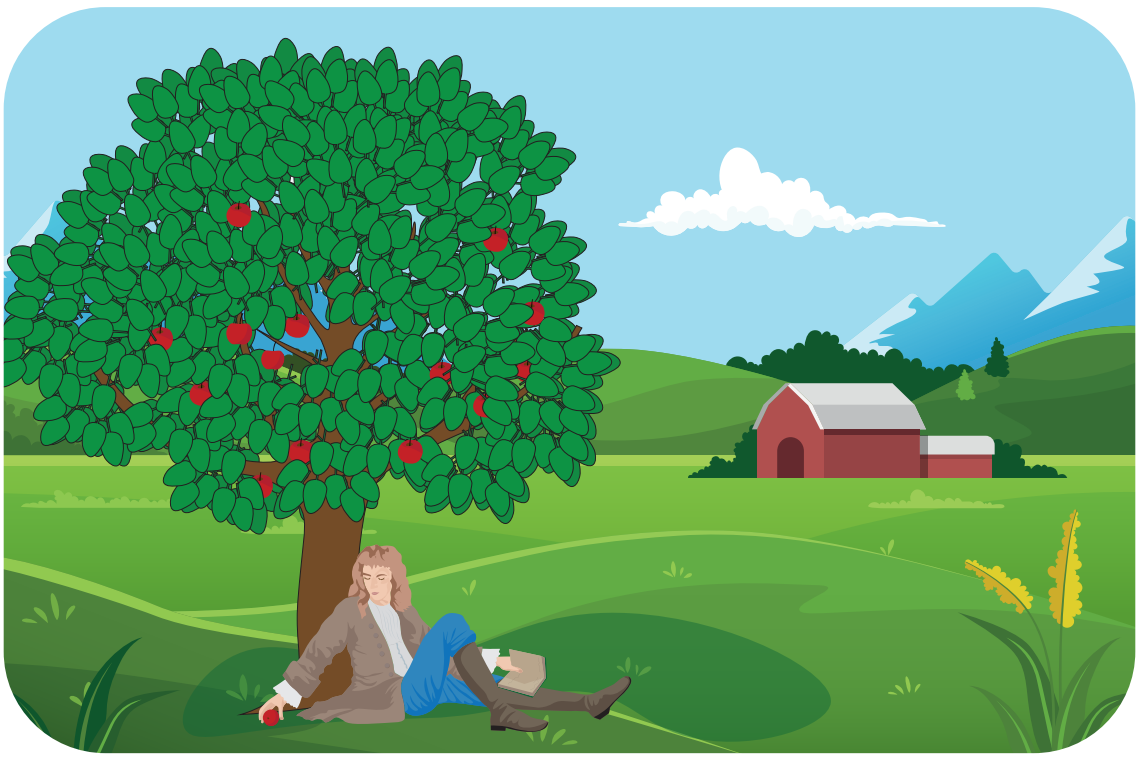

Büyük küçük her şey görünmez bir iple birbirine bağlıydı sanki. Böylece Dünya ve öteki gezegenler Güneş'in etrafından ayrılamıyorlardı. Ay da Dünya'ya bu görünmez iplerle bağlıydı ve Samanyolu'ndaki bütün yıldızlar, uzaydaki bütün galaksiler hep bu çekim kanunu ile birbirlerine tutturulmuşlardı. Her şeyde böyle bir birlik vardı. (...)

Gelelim Yer Çekiminin Faydalarına

Yer çekimi kanununun keşfedilmesiyle birlikte insanların Dünya'nın yuvarlaklığına dair inançları arttı. Çünkü alt taraftaki insanların, denizlerin ve hayvanların nasıl olup da boşluğa saçılmadığı artık anlaşılır -daha doğrusu anlaşılmasa da kabul edilebilir- bir şeydi.

Elbette yer çekiminin faydaları bunlardan ibaret değil. Onun ne kadar büyük bir nimet olduğunu -tüm öteki önemli şeyler gibi- yitirdiğimizde çok daha iyi anlarız. Uzay istasyonlarında aylarca yaşamak zorunda kalan astronotların yer çekimsiz ortamda ne tür zorluklar çektiğini biliyor musunuz? (...)

Yer Bizi Çekmese!

Ah, keşke yer bizi çekmese de şöyle kollarımızı iki yana açıp kuşlar gibi uçabilsek! Bir zıplasak ve apartmanların üzerinden geçip gitsek. Yer çekimi olmasa hayat kim bilir ne kadar eğlenceli olurdu değil mi? Astronotlar gibi havada döner dururduk. Hiçbir zaman düşmezdik. Dizlerimiz yara olmaz; başımızın, kaşımızın yarılmasından korkmadan istediğimiz yerden atlardık. Hoplardık, zıplardık, kim bilir nasıl eğlenirdik, değil mi?

Değil elbette! Hem de hiç değil! (...) Mesela bir sabah uyandığımızda yerin artık hiçbir şeyi çekmediğini, o eski çekiciliğini yitirdiğini hayal edelim ve bakalım bizi sandığımız gibi eğlenceli bir hayat bekliyor mu görelim.

Yer çekiminin kalkmasıyla birlikte tıpkı bir sinek gibi odanın tavanına yapışırdın. Hem de yatağınla birlikte. Kafanı tavana çarptığın için büyük ihtimalle uyanırdın. Evet, başın biraz acıdı ama neticede şu an uçuyorsun işte! Bu her şeye değer değil mi? Ama dur bir dakika! Sadece sen uçmuyorsun. Masan, masanın üzerindeki kâğıtlar, kalem kutun, kalem kutundaki tüm kalemler, gece geç saatlere kadar bitirmek için çalıştığın kompozisyon ödevin bile odanın içinde uçuyor. Bütün bunları bir araya toplaman gerekiyor. En azından ödevini.

"Canım, ortalık biraz dağılmışsa ne olmuş?" diyorsan problem yok. Zaten senin odan her zaman biraz dağınık olurdu değil mi? Bu sefer biraz fazla dağınık o kadar. Yalnız keşke mürekkep şişesinin kapağını yatmadan kapatmış olsaydın. Ortalık fena battı çünkü. Yüz milyonlarca küçük mavi damla, odanın içinde uçuşuyor ve dokunduğu her şeyi boyuyor. Banyoya gidip yüzüne bir bak istersen. İyi de nasıl?

Odanın ortasında bir takla atarak kapının kolunu tutmayı becerdin. Bu arada masa lamban kafana çarptı. İki sivri uçlu kalemle göz göze geldin. Halıya dolandın, ayağın masaya çarptı. Yirmi kadar küçük mürekkep damlası yuttun. Nasıl, havada takla atmak acayip eğlenceli değil mi? Odanın kapısını nihayet açtın. Seninle birlikte terliklerin de çıktı. Tabii, ayağının altında değil; kafanın üstünde. Olamaz! (...)

Tarık USLU
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinden alınmış bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Kelimelerin anlamlarını okuyunuz.

1. Milyarlarca yıldızdan, yıldız kümelerinden, bulutsu ve gaz bulutlarından oluşmuş, Samanyolu gibi bağımsız uzay adası, gök ada.
2. Doğada element, bileşik veya bunların karışımları hâlinde bulunan, kütlesi ve ağırlığı olan, duyularla algılanabilen şey.
3. Birkaç türü birleştiğinde çeşitli molekülleri, bir tek türü ise bir kimyasal ögeyi oluşturan parçacık.
4. Bir nesneye uygulanan kuvvetle, oluşan ivme arasındaki orantıyı veren katsayı veya nesne niceliği.
5. Uzay gemisini uzayda yöneten kimse, uzay adamı.
6. Acındıracak, acı verecek nitelikte olan, dokunaklı, üzücü, acıklı.
7. Bir olayın doğurduğu başka bir olay veya durum, sonuç.
8. Gök varlıklarının bütünü, cihan, âlem, evren.

B) Aşağıda bazı harfleri verilen kelimeler yer almaktadır. Yukarıdaki anlamlardan hareketle bu kelimeleri bularak aşağıya yazınız. Kelimeleri, anlamların numaralarıyla örnekteki gibi eşleştiriniz.

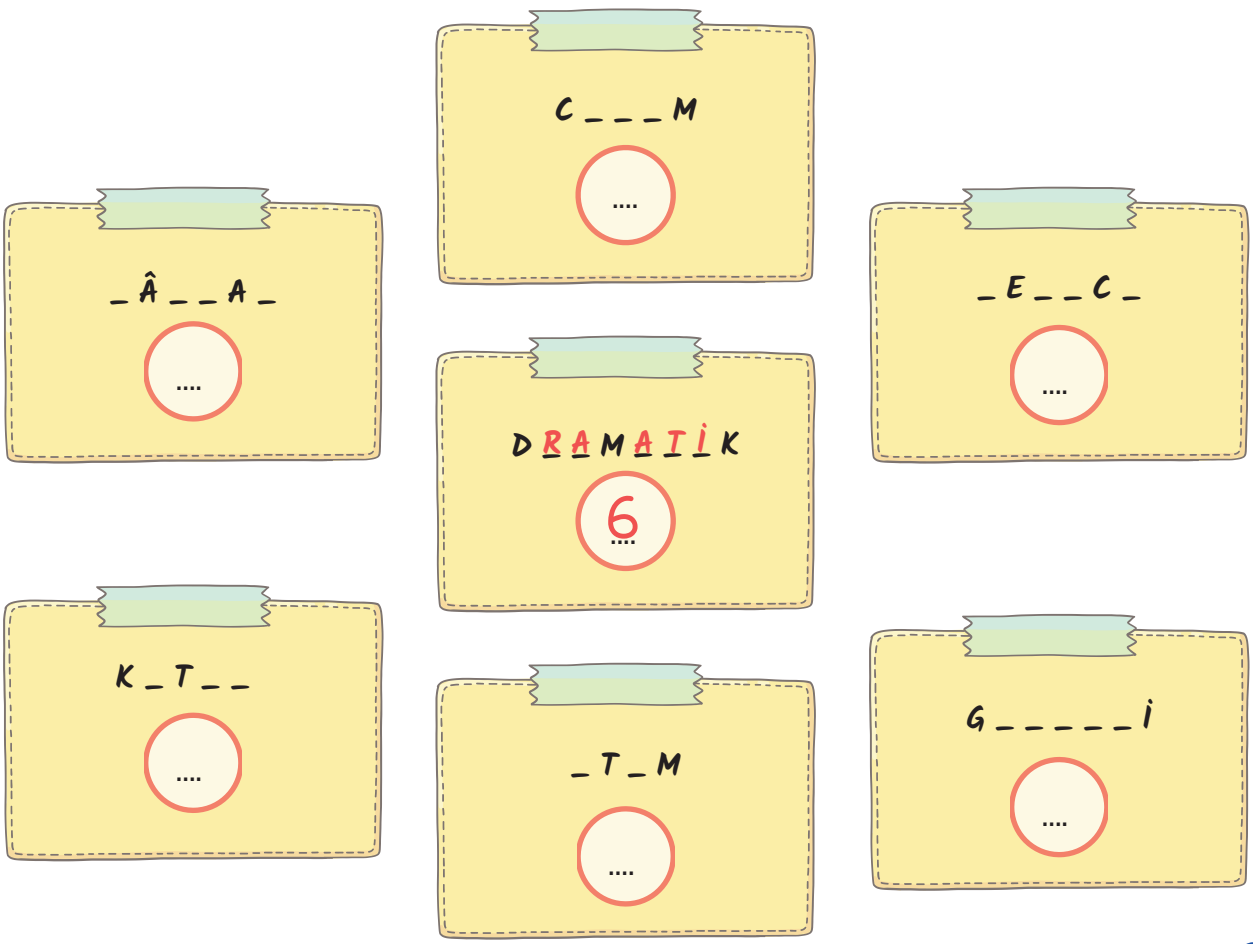

2. Etkinlik Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Newton, yer çekimi kanununu nasıl keşfetmiştir? Anlatınız.
2. Metinde yer çekimi kanunuyla ilgili hangi bilgiler yer almaktadır? Örneklerle açıklayınız.
3. Yer çekimi kanununun keşfedilmesi ne gibi sonuçlar ortaya çıkarmıştır? Açıklayınız.
4. Yer çekiminin Dünya ve insanlara faydaları nelerdir? Anlatınız.
5. Metindeki "Yer Bizi Çekmese!" başlıklı bölümde beğendiğiniz ifadeler hangileridir? Nedenleriyle açıklayınız.

3. Etkinlik Yazar "Yer Bizi Çekmese!" başlıklı bölümde yer çekimsiz bir günü anlatmaktadır. Bu bölümün devamını hayal ederek aşağıya yazınız.

(...) Odanın kapısını nihayet açtın. Seninle birlikte terliklerin de çıktı. Tabii, ayağının altında değil; kafanın üstünde. Olamaz!

4. Etkinlik

A) Aşağıdaki gazete haberlerini, önemli bulduğunuz yerlerin altını çizerek okuyunuz.

1. GAZETE

Doğru Sandığımız Yanlışlar

Çok kitap okumanın, yakından televizyon seyretmenin veya bilgisayar oyununu fazla oynamanın gözümüzü bozduğu ya da buna devam edilirse kör olacağımız bilgisi yanlış temellere dayanmaktadır. Bu yanlış bilgiler çocuklar üzerinde korku yaratmaktadır. Bu durumlar, olmayan bir göz bozukluğunu ortaya çıkarmaz. Uzun süre göz odaklanması gerektiren işlerden sonra yaşanan göz zorlanmasıyla ilgilidir konu. Dünyaca ünlü göz cerrahı Prof. Dr. John Brown (Con Bıravn), "Göz zorlanması hastalarımızda sıkça karşılaştığımız bir durum. Araba kullandığınızda, sinemada film izlediğinizde kısacası uzak ya da çok yakından yapılan işlerden sonra ortaya çıkar. Gözlüğe ihtiyacı olduğu hâlde gözlük takmayanlarda görülür. Bu durum onlarda baş ağrılarına ve göz yorgunluğuna neden olur. Eğer tedavi edilirse zorlanma hâli ortadan kalkacaktır. Ayrıca çocukların adaptasyon ve odaklanma kapasiteleri yüksek olduğu için onlarda bu problemler çok az görülür." dedi.

2. GAZETE

Bilgisayar Görme Sendromu

"Bilgisayar Görme Sendromu" bir göz hastalığıdır ve bilgisayarın karşısında saatler geçirildiğinde ortaya çıkar. Belirtileri: göz kaslarının yorulup göz kırpmalarının azalması ve buna bağlı göz kuruluğudur. İhmâl edildiğinde göze ciddi zararlar verebilir. Bu hastalık günümüzdeki göz hastalıklarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Dr. Melike Güler, bilgisayar görme sendromunun kaynağının esas olarak gözlerin ve beynin kâğıt üzerinde yazılı olan karakterlerle ekrandaki karakterlere farklı tepkiler vermesi olduğunu belirtmiştir. Diğer belirtiler ise: gözlerde kızarma, gözlerin yanması, odaklanamama, batma hissi, boyun ve omuz ağrıları, çift ve bulanık görme gibi belirtilerdir.

B) Gazete haberlerinde okuduklarınızdan hareketle aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

1. GAZETE	2. GAZETE
Savunulan Düşünce	**Savunulan Düşünce** ....
Kullanılan Düşünceyi Geliştirme Yolları	**Kullanılan Düşünceyi Geliştirme Yolları** ....

C) Okuduğunuz gazete haberlerindeki farklı bakış açıları hakkında ne düşünüyorsunuz? Düşüncelerinizi açıkladığınız eleştirel bir konuşma yapınız.

5. Etkinlik

A) Aşağıda bazı gözlük çeşitleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu bilgileri, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

ÇEŞİT ÇEŞİT GÖZLÜK

Monokl

18 ve 19. yüzyıllarda, henüz saplı gözlükler geliştirilmeden önce kullanılan tek camlı bir gözlük tipiydi. Daire biçimli bir mercek camı ve çerçeveden oluşurdu. Kullanıcı, bu çerçeveye bağlı olan ipi boynuna geçirirdi. Gözlük, göz çukurunun çevresine yerleştirilip kullanılırdı.

Güneş Tutulması Gözlüğü

Güneş'e çıplak gözle bakmak, gözlerimizin zarar görmesine yol açar. Tam Güneş tutulması sırasında Ay, kısa bir süreliğine Güneş'in önünü kapatır. Bu sırada çok özel filtreler kullanılarak yapılmış bu gözlüklerle gözlem yapılabilir.

Laboratuvar Gözlüğü

Araştırma laboratuvarlarındaki çalışmalar sırasında kullanılan gözlüklerdir. Bu gözlükler, üzerinde çalışılan sıvıların göze sıçrama olasılığına karşı kullanılır. Gözleri gazlardan ve tozdan da korur.

Aslı ZÜLAL

B) Bir mucit olsaydınız nasıl bir gözlük icat etmek isterdiniz? Aşağıdaki yönergeleri izleyerek formu doldurup icadınızın resmini çiziniz.

İcadımın Adı: .....

.....

Kullanacağım Malzemeler: .....

.....

.....

İcadımın Özellikleri: .....

.....

.....

.....

.....

İcadımın Çizimi:

6. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde yer alan çekimli fiillerin altını çiziniz. Bu fiillerin hangi haber kipiyle çekimlendiğini bularak cümlenin karşısındaki ilgili bölüme örnekteki gibi yazınız.

Cümleler	Fiilin Çekimlendiği Haber Kipi
1. Yüksek bir tepede kurulan rasathanede gözlem yapıyoruz.	Şimdiki zaman
2. Bilim insanları yakın zamanda büyük buluşlar yaptılar.	.....
3. Okulu bitirdiğinde bilimsel çalışmalar yapmaya başlayacak.	.....
4. Merakımdan dolayı geceleri yıldızları seyrederim.	.....
5. Evren, olağanüstü bir denge içinde çalışır.	.....
6. Üniversitede yakıt teknolojisi üzerine bir çalışma başlatılmış.	.....
7. Laboratuvarımızı düzenlemek için hep birlikte çalışacağız.	.....
8. Bilimsel çalışmaların sonuçları kanıtlara dayanır.	.....
9. Her şeye rağmen Mars'a gidişimiz 100 yılı bulacak.	.....
10. Kütüphanedeki kitaplar türlerine göre düzenlendi.	.....

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Anlam kayması olanların başındaki kutuyu çarpı (X) ile işaretleyiniz.

☐ **1.** Proje yarışmasının sonuçları gelecek hafta açıklanıyor.

☐ **2.** Yaptığı buluşun patentini geçen yıl almış.

☐ **3.** İcatların bir kısmı, 20. yy. başında büyük ses getirir.

☐ **4.** Gelecekte sürdürülebilir enerji kaynaklarına daha çok ihtiyaç duyacağız.

☐ **5.** Bilim insanları, asırlardır büyük bir gayretle çalışıyor.

☐ **6.** İbni Sina, fikirleriyle sadece çağını değil geleceği de etkiledi.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Bilgisayarın tarihçesini araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Bilgisayarın tarihçesi ile ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Günlük yaşamınızda bilgisayarı hangi amaçlarla ve ne kadar süre kullanıyorsunuz? Açıklayınız.

* *Metni anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını not alarak dinleyiniz.*

YAPAY ZEKÂ

(Dinleme Metni)

TSE Öncü Çocuk Dergisi (Türk Standardları Enstitüsü)

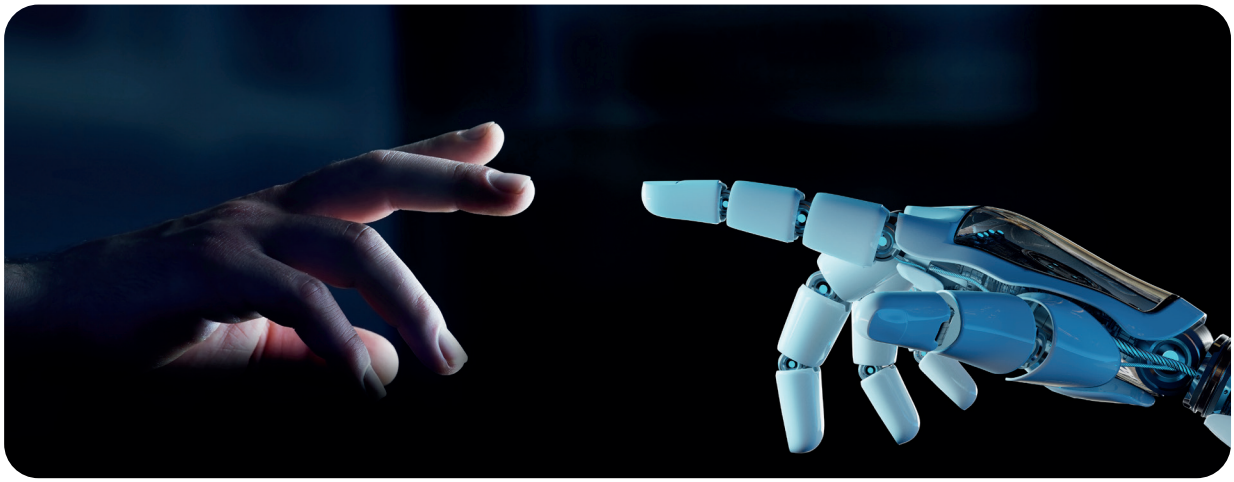

1. Etkinlik

Not aldığınız kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metinde bilgisayarların son elli yıldaki gelişimi nasıl anlatılmıştır? Açıklayınız.
2. Bilgisayarları niçin "zeki" olarak nitelendiremiyoruz? Açıklayınız.
3. Yapay zekânın gelişimi için yapılan uygulamalar nelerdir? Örnekler veriniz.
4. "Öğrenmeyi öğrenmek" sözünden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.
5. İnsanlar yapay zekânın geleceğiyle ilgili hangi düşüncelere sahiptir? Bu düşünceleri nasıl yorumluyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

B) Dinlediğiniz metinde düşünceyi geliştirme yollarından hangileri kullanılmıştır? Örnek vererek açıklayınız.

3. Etkinlik

Teknolojinin yararları ve zararları ile ilgili bir münazara gerçekleştiriniz. Bunun için öncelikle öğretmeninizle belirleyeceğiniz grubunuz için bir konu seçiniz.

Teknoloji hayatımızı olumlu yönde etkiler.

Teknoloji hayatımızı olumsuz yönde etkiler.

* *Münazara kurallarını öğretmeninizden öğrendikten sonra münazara tarihinizi belirleyiniz. Gruptaki tüm üyelerin münazarada söz almasına olanak sağlayacak şekilde hazırlık sürecini başlatınız.*

4. Etkinlik

Kip ekleri ile ilgili elektronik içeriği yapınız.

5. Etkinlik

Otuz yıl sonraki dünyada en iyi arkadaşınızın bir robot olduğunu hayal ediniz. Konuşturma sanatını kullanacağınız öyküleyici bir metin yazınız. Metninize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

6. Etkinlik

A) Dijital çağda bireylerin yaratıcılığını artırmak için algoritmaya dayalı kodlama eğitimi verilmektedir. Aşağıda bir arabanın takip etmesi gereken yolla ilgili bir kodlama örneği verilmiştir.

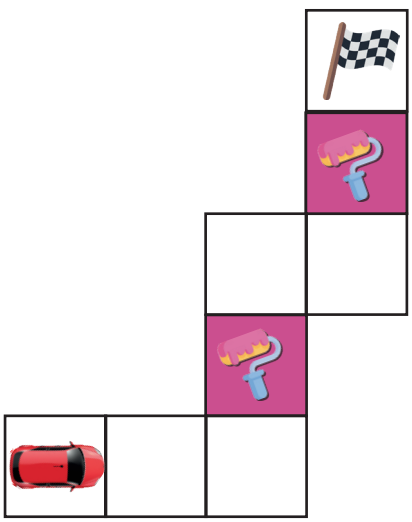

: Bulunduğun kareyi boya

↑ : Yukarı bir kare ilerle

↓ : Aşağı bir kare ilerle

→ : Sağa bir kare ilerle

← : Sola bir kare ilerle

Cevap: → → ↑ ↑ → ↑ ↑

B) Aşağıdaki arabanın komutlarını belirleyerek kodlamaya bir adım atmaya ne dersiniz? Arabanın hedefe ulaşmak için takip etmesi gereken yolu işaretleyiniz.

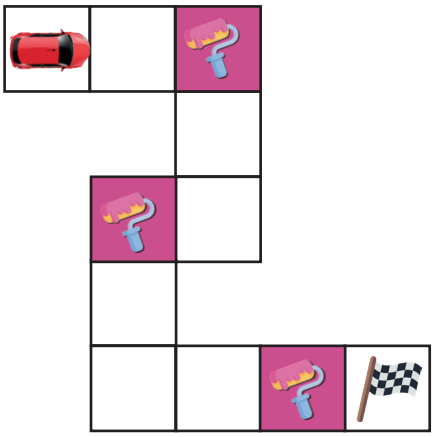

A) → → 🖌 ↓ ↓ 🖌 ← ← → → 🖌 →

B) ↑ → 🖌 ↓ ↓ ← → 🖌 ↓ ↓ ← 🖌

C) → 🖌 ↓ ↓ ← 🖌 ↓ ↓ → → 🖌 ↓

D) → → 🖌 ↓ ↓ ← 🖌 ↓ ↓ → → 🖌 →

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerde yer alan altı çizili fiillerin haber (bildirme) kipiyle mi, dilek kipiyle mi çekimlendiğini belirleyerek tablodaki ilgili yere örnekteki gibi çarpı (X) işareti koyunuz.

Cümleler	Haber Kipi	Dilek Kipi
1. Bu yıl düzenlenecek teknoloji festivaline biz de katılacağız.	X	
2. Programlı çalışsanız daha verimli sonuçlara ulaşırsınız.		
3. Merkezimizdeki bilimsel çalışmalar titizlikle yürütülür.		
4. Bilgisayar başında geçireceğiniz zamanı iyi programlamalısınız.		
5. Çalışmalarımızın buraya kadar olan bölümünü gözden geçirelim.		
6. Türk bilim insanları dünya tarihinde önemli bir yer edindi.		
7. Bilim, olaylar ve olgular arasındaki neden-sonuç ilişkilerini açıklar.		
8. Çağımızın iletişim teknolojileri çok hızlı gelişiyor.		
9. Bilim insanları, doğanın korunması gerektiğini unutmamalılar.		
10. Bilgisayarlar pek çok alanda işlerimizi kolaylaştırdı.		
11. Okuldaki birkaç projede çalışmak için ben de seçilmişim.		
12. Arkadaşlarımız bizi yurt dışında başarıyla temsil etmeli.		

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Sevgi, dostluk ve kardeşlik konulu şiirler araştırınız.

BİLİMİN İÇİNDE DOĞA VAR

(Serbest Okuma Metni)

Bilim insanları, mühendisler ve tasarımcılar pek çok konuda doğadan esinleniyor. Rüzgâr türbinlerinden planörlere, trenlerden yüzey kaplamalarına kadar pek çok ürünün tasarımında doğadaki canlılardan yola çıkılıyor. Var olan ürünlerse yine doğadaki canlıların özellikleri keşfedildikçe geliştiriliyor. İşte içinde doğadan esintilerin yer aldığı ürünlerden yalnızca birkaçı...

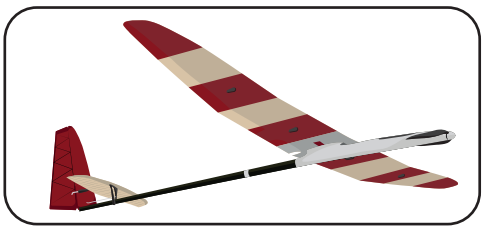

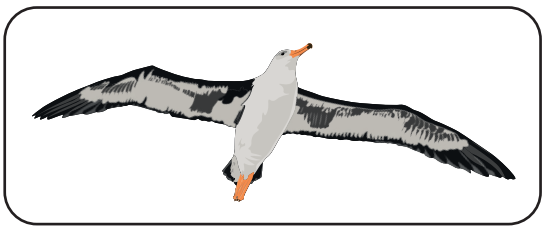

Dört metreye ulaşabilen kanat açıklığıyla, kanatlarını neredeyse hiç çırpmadan açık denizlerin üzerinde saatlerce uçabilen albatrosların, robotik bir planöre esin kaynağı olduğunu biliyor musunuz? Bunu havanın hareket hızından yararlanarak yapıyorlar ve uçuş süresince süzülerek çok az enerji harcıyorlar. Albatroslar yükseklerde bulunan ve hızlı hareket eden hava katmanlarına girip bir itme gücü kazanarak, yükseldikten sonra da dalışa geçerek yavaş hareket eden hava katmanlarına iniyor. Böylece kanatlarını çırpma gereksinimi duymadan ilerleyebiliyorlar. İşte bu benzersiz özellikleriyle dikkat çeken albatroslar sayesinde ABD'de (Amerika Birleşik Devletleri) hem havada hem de suda ilerleyebilen bir robot planör geliştirildi. Geliştirilen robot planör, bota bağlanmış bir oltanın ucuna takıldı. Bot yeterince hızlandığında robot planör havalanıp havada süzülmeyi başardı. Uzaktan kontrol edilerek tekrar suya daldırılan robot planör, sonrasında da uzaktan kontrolle tekrar havalanabildi.

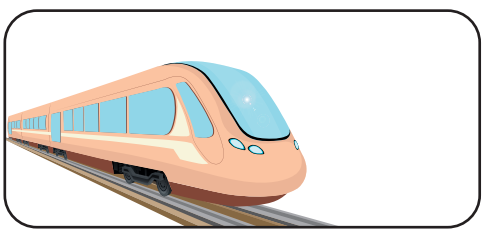

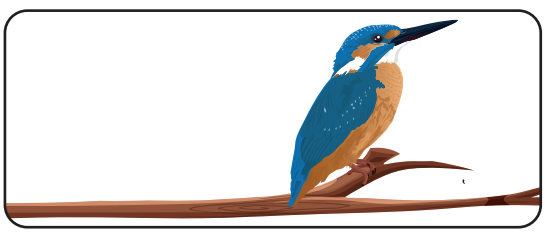

Bir yüksek hızlı trenin tasarımına yalıçapkınlarının ne gibi bir katkısı olabilir diye düşünebilirsiniz. Japon bilim insanları yüksek hızlı trenleri ilk tasarladıkları zamanlarda bir sorunla karşı karşıya kaldılar. Bu trenler tünellerden çıkarken hava basıncında meydana gelen ani değişiklik nedeniyle çok yüksek bir ses çıkıyordu. Öyle ki bu ses kilometrelerce uzaktan bile rahatlıkla duyulabiliyordu. İşte tam da bu sorunu çözmek için yalıçapkınlarının gaga biçimini örnek aldılar. Yalıçapkınları avlanmak için suya dalış yaparken gagaları sayesinde suyu "yarar". Bilim insanları da yüksek hızlı trenin ön kısmını, havayı yarmasını sağlayacak biçimde yeniden tasarladılar. Tıpkı yalıçapkınlarının gagasının suyu yardığı gibi... Böylece trenler tünelden çıkarken ortaya çıkan yüksek sesin önüne geçilmiş oldu.

Peki, su altı dünyasının en büyüklerinden biri olan kambur balinaların bir rüzgâr türbini tasarımına esin kaynağı olabileceği hiç aklınıza gelir miydi? Kambur balinalar kocaman vücutlarına rağmen çok hızlı hareket edebiliyor. Bu dev balinalar bu özelliklerini yüzgeçlerinin yapısına borçlu. Çünkü yüzgeçlerinde tüberkül adı verilen tümsekler bulunuyor. Yüzerken bu tümsekler suyun içinde bir hava akımı oluşturuyor. Böylece suyun kaldırma kuvvetine ek bir kaldırma kuvveti oluşuyor. Kambur balinalar da bu sayede az enerji harcayarak suyun içinde hızla ilerleyebiliyor. ABD'li bilim insanlarıysa kambur balinaların yüzgeçlerinin bu özelliğinden yararlanarak rüzgâr türbini pervanesi tasarladı. Bu sayede rüzgârın şiddetinin az olduğu havalarda bile yüksek verimle enerji elde edebilen rüzgâr türbinleri hayata geçmiş oldu.

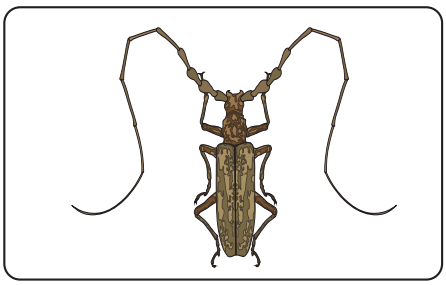

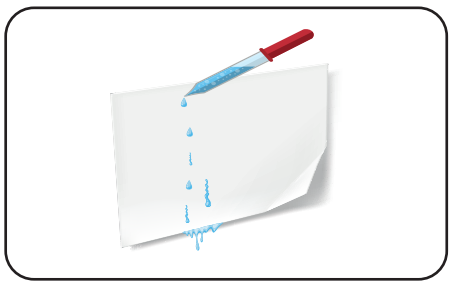

Bilim insanlarına esin kaynağı olan canlılar yalnızca yalıçapkını, albatros ve kambur balina değil elbette. Bilim ve teknolojinin doğadan esinlendiği sayısız örnek var. Örneğin daha bu yıl küçücük bir böceğin bir özelliğinden yola çıkılarak yeni bir ürün geliştirildi. Tayland ve Endonezya'da görülen ve kınkanatlılar takımından olan bu böcek çok sıcak ortamlarda bile yaşayabiliyor. Böceğin bu özelliği kanatlarının üzerindeki piramit benzeri yapılardan kaynaklanıyor. Bu yapılar güneş ışığını yansıtıyor ve böceğin vücut ısısını çevresine yaymasını sağlıyor. Böylece böceğin vücut ısısı düşüyor. İşte Çin ve ABD'den bilim insanları da bir tür polimer kullanarak bu böceğin kanat yapısına benzeyen esnek bir yüzey kaplama malzemesi üretti. Yapılan deneylerde bu malzemeyle kaplanan ürünlerin güneş ışığı altındaki sıcaklıklarının yaklaşık 9 santigrat derece düştüğü gözlendi.

Tuğçe INROGA-Nihan YAPICI

TEMA DEĞERLENDİRME

TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞINDAN KURTULMAK İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

(...)

Teknoloji Kullanımını Tam Zıt Saatlere Kaydırmak

Teknolojinin günlük olarak kullanıldığı mekânlar ve zamanlar bağımlılığa sebep olacak kadar uzun kullanıma müsait olduğu için bağımlılık oluşmuştur. Bu anlamda teknoloji kullanılan zamanları tam zıt saatlere kaydırmak ve mekânı değiştirmek ilk adım olarak faydalı olabilir. Mesela bir kişi en çok akşamları teknoloji kullanıyorsa sabah kullanmaya, odasında kullanıyorsa herkesin olduğu bir zamanda oturma odasında kullanmaya başlayabilir. (...)

Teknoloji Kullanımıyla İlgili Hedefler Belirlemek

Ucu açık bir kullanım, bağımlılığı her hâlükârda tetikleyecektir. Bu nedenle mutlaka kullanıma makul bir zaman sınırlaması getirmek şarttır. Bu zaman sınırlaması başta sık ama kısa süreli aralar verme ile başlar ve sonrasında günlük limit belirlenip buna uyulur.

Çok Kullanılan Belli İşlevlerden Uzak Durmak

Teknolojinin en çok kullanılma sebebi olan belli işlevlerden uzak durmaya çalışmak önemli bir adımdır. Uzak durulamıyorsa sayı ve süre koymak işe yarayabilir.

Hatırlatıcı Kartlar Kullanmak

Teknolojinin bağımlı kullanımının neler kaybettirdiğini ya da bağımlı kullanım olmasa neler kazanılacağını ifade eden hatırlatıcı kartların evin belli yerlerine asılması faydalı olabilir. (...)

Türkiye Yeşilay Cemiyeti
(Kısaltılmıştır.)

1-4. soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. "Ucu açık bir kullanım, bağımlılığı her hâlükârda tetikleyecektir." **cümlesindeki** "ucu açık kullanım" **ifadesinden ne anladığınızı örneklerle açıklayınız.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Metindeki önerilerden farklı olarak teknoloji bağımlılığından kurtulmak için bir öneri de siz yazınız. Önerinizin niçin faydalı olacağını açıklayınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Teknoloji bağımlılığından kurtulmak için kullanılabilecek hatırlatıcı kartların üzerine yazılabilecek iki not öneriniz.

* .....
* .....

4. Metnin anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öyküleyici
B) Açıklayıcı
C) Tartışmacı
D) Betimleyici

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde koşul anlamı vardır?

A) Bilimsel gelişmeleri takip etmezsek çağın gerisinde kalırız.
B) Merak ettiği birkaç konuyu araştırmak için kütüphaneye gitti.
C) Teknolojinin hızlı gelişimi bilgi kirliliğine de yol açmaktadır.
D) Ders sırasında aldığı notları eve gidince defterine geçiriyor.

6. Gezegenimiz için geç kalmadan bir şeyler yapmalıyız (I). Gerekli tedbirleri almadığımız zaman gelecekte üzerinde yaşayabileceğimiz bir gezegen kalmayacak (II). Çevremizi ve doğamızı bu hızla yok etmesek (III) hiçbir sorun olmayacak. Ama teknoloji gelişirken doğayı yok ettiğimiz için büyük bir tehlikeyle burun buruna yaşıyoruz (IV) artık.

Bu metinde numaralanmış çekimli fiillerden hangilerinde zaman anlamı yoktur?

A) I ve II B) I ve III
C) II ve IV D) III ve IV

7. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili fiilin çekimlendiği dilek kipi yay ayraç içinde yanlış belirtilmiştir?

A) Öğrenme gayreti olan bir insan ne kadar araştırsa o kadar iyidir. (Koşul kipi)
B) Ülkemizin geleceği için bilimsel çalışmaları yakından izleyelim. (İstek kipi)
C) Günümüzün bilim dünyasını anlayabilmek için bol bol okuyun. (Gereklilik kipi)
D) Bu yılki fuarda bizim çalışmalarımızı ziyaretçilere Filiz sunsun. (Emir kipi)

8. Aşağıdaki dizelerin hangisinde insan dışında bir varlık konuşturulmuştur?

A) Dost dost diye nicesine sarıldım,
Benim sadık yârim kara topraktır.
B) Kaldırımda yalnız taşlardan biriyim,
Üstüme basıp geçenleri iyi bilirim.
C) Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak,
Ben, aşkımla bahar getirdim sana.
D) Tam otların sarardığı zamanlar,
Yere yüzükoyun uzanıyorum.

9. Araştırma ve gözlemlere göre kurtlar, yaşamlarını yüksek dağ tepelerine yakın ağaçlık ya da ormanlık alanlarda sürdüren sıcakkanlı hayvanlardır. Bu özelliklerinden dolayı da pire, bit ve kene gibi asalakların hedefi olurlar. - - - - Bu asalaklar yumurtalarını toprağa bırakır. Bunu bilen kurt, tozlu topraklar üzerine yatarak kendini toza bular. Sonra kalkıp silkelenerek asalakların bir bölümünü üzerinden atar.

Bu metinde boş bırakılan yere metnin anlam bütünlüğünü sağlamak için aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Kurtlar bunlardan bir türlü kurtulamaz.
B) Böylece kışı daha rahat geçirebilirler.
C) Ama bu sorunu nasıl çözeceğini iyi bilir.
D) Kurtların yaşam döngüleri de böyledir.

10. Aşağıdakilerin hangisinde anlam kayması vardır?

A) Yarın teknoloji festivaline katılıyoruz.
B) Merak, öğrenme isteğini artırır.
C) Projelerini tamamlayıp gerekli yerlere teslim ettiler.
D) Robotlar yakın zamanda ameliyat yapmaya başlayacak.

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

Özet İçerik

4. TEMA
Erdemler

- İyilik Üzerine
- Üç Oğul
- İnsanlık Gelip Çalar Kapınızı
- Yanardağlar Misali
  (Dinleme Metni)
- Vatan Toprağı
  (Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Sevgi, dostluk ve kardeşlik konularında araştırdığınız şiirleri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sizce iyi bir insanın özellikleri nelerdir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

Ahmet Şerif İZGÖREN (1965-...)

Yazar, kişisel gelişim kitaplarıyla tanınmaktadır. Çocuklar için yazdığı kitapları da vardır. Bazı eserleri: *Şu Hortumlu Dünyada Fil Yalnız Bir Hayvandır, Dikkat Vücudunuz Konuşuyor...*

İYİLİK ÜZERİNE

Afyon-Uşak arası şehirler arası yol... Ayçiçeği zamanı... Eşimin ayçiçeği sevgisi yüzünden peşinden gitmediğimiz traktör, sahibini aramadığımız tarla kalmamıştır. (...) Bir anda yakındaki tarlada çalışan bir aileyi gördük.

Arabada yaklaşık beş saattir ayçiçeği çeşitleri, hangi renk tarlalarda hangi büyüklükte yetiştikleri, niçin lezzetli oldukları, yaprağı küçük olanların çekirdeklerinin büyük olabildiği gibi kesinlikle bilgiye değil de içgüdülere ve açlığa dayalı konuşmalar yapıldığı ve bu konuşmalar en az üç saat daha sürebileceği için ben durdum, inip tarlaya gittim. Tatlı bir aile... Hoşbeşten sonra durumun vahametini anlattım. Tarlanın sahibi "Ağabey, bunlar iyi ayçiçeği değil. Üşenmezsen bizim köye gidelim." dedi.

— Sizi işinizden alıkoymayayım?

— Olur mu ağabey?

Çocuğunu da aldı, arabaya doluştuk. Kötü yollardan dört beş kilometre ötedeki köye gittik, orada koca ayçiçeklerini arabanın bagajına doldurdu, "Dur!" dediysek de dinlemedi. Para vermeye kalkışınca almadı. Neredeyse yalvardım: "Bak, işini bıraktın, ürününü bize veriyorsun; ne olur al şunu!" Almadı. Kızımın topunu oğluna verdim, tarla sahibini tekrar tarlasına bıraktık. Helalleştik; birbirimizin adresini, telefonunu aldık. Bir saat kadar vakit geçirdik, içimiz sevgi ve enerjiyle doldu. O köye yine uğrayacağım ve Faruk Bey'e elim kolum dolu gideceğim, iyi ki bu ülkede böyle insanlar var.

Birilerini yaraladığınızda, öç aldığınızda rahatlamazsınız; öfkeyle dolarsınız. Bir iyilik yaptığınızda belki de bir daha hiç görmeyeceğiniz, sizi hiç tanımayan birilerine yaptığınız iyilikler sizi daha bir insan yapar, var olma nedeninizi hissettirir. En önemlisi, kendinizi daha mutlu hissedersiniz; yani asıl iyiliği kendinize yaparsınız.

Bir gün, bir iş toplantısı için akademinin garajından çıktım; Selanik Caddesi'nde şirketin eskiden bulunduğu yerden aşağıya doğru döndüm. Hafif yağışlı bir hava… Yırtık pırtık kıyafetli yaşlı bir adam, ağır metal bir arabayı yukarı itmeye çalışıyor; içi çöpten toplanmış maddelerle dolu. Toplantıya yirmi dakika var, ancak yetişirim; kafam karıştı. Bir anda aklıma bir gün onu taşımak zorunda kalacak kişinin babam da olabileceği geldi. Arabayı kenara çektim. Geçtim yanına; üstümde lacivert takım elbise, beraberce on dakikada arabayı Meşrutiyet'e kadar ittik. Bana yolda bir şey söyledi: "Yıllardır bu arabayı bu yolda iterim, kimse bana yardım etmez, herkes birbirinden utanır." (…)

Bunu size "Ben şöyle iyi bir adamım." anlamında anlatmıyorum. Tek söylemek istediğim, varlık nedenimizi hep beraber kaybetmiş olmamız. O gün toplantıya on dakika geç kaldım ama kendimi o akşam çok daha insan hissettim. (…)

Ahmet Şerif İZGÖREN
(Kısaltılmıştır.)

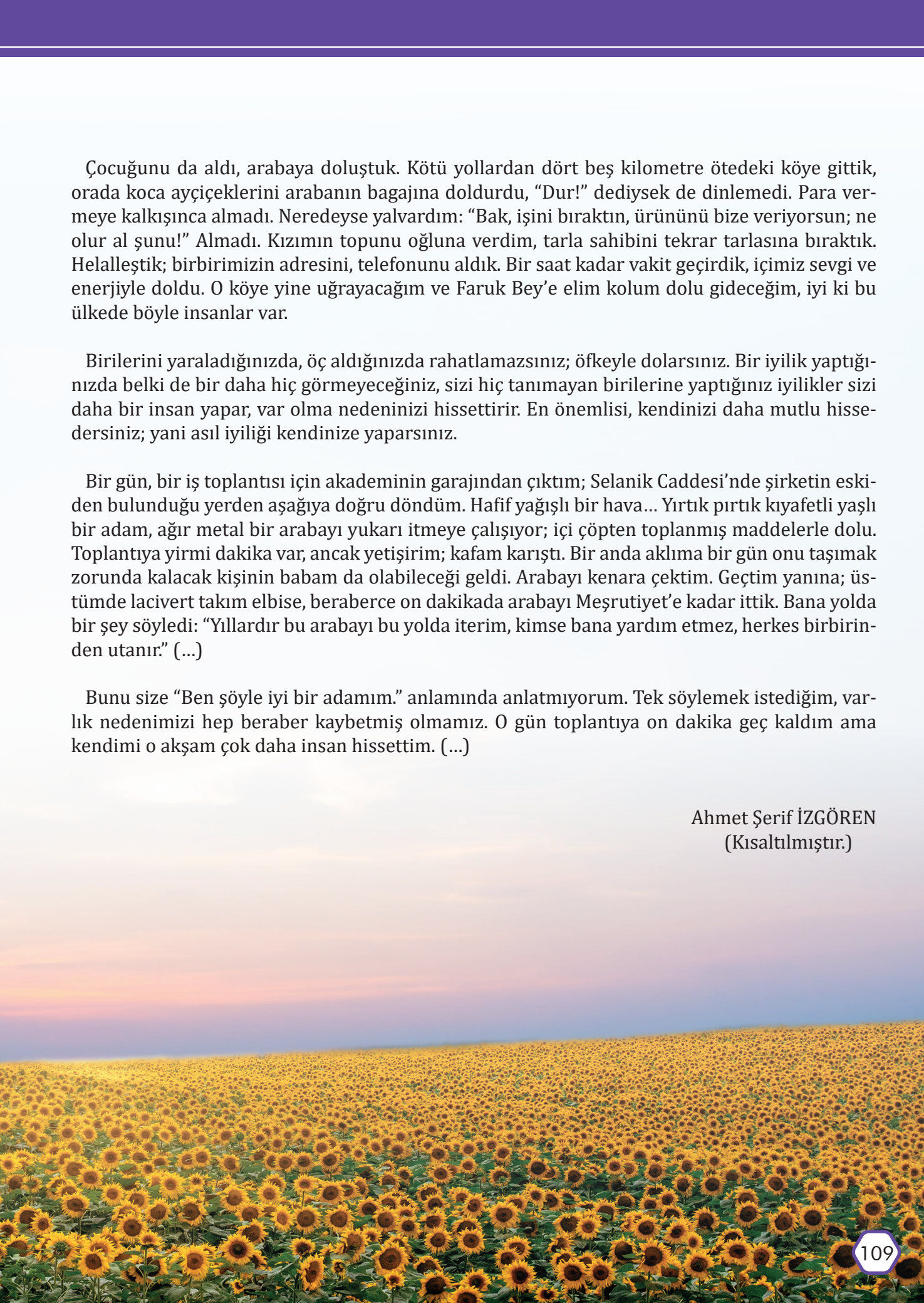

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen, anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyiniz. Bunların anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Yazar şehirler arası yolda ailesiyle hangi konularda sohbet etmiştir? Anlatınız.
2. Tarlanın sahibi, yazara köye gitmeyi niçin önermiştir? Açıklayınız.
3. Tarla sahibinin iyiliği karşısında yazarın tavrı ne olmuştur? Anlatınız.
4. Yazar "Bir iyilik yaptığınızda asıl iyiliği kendinize yaparsınız." ifadesiyle ne anlatmak istemiştir? Açıklayınız.
5. Yazar, Selanik Caddesi'nde nasıl bir iyilik yapmış ve bunun sonucunda neler hissetmiştir? Anlatınız.
6. Yakın çevrenizde sizi etkileyen iyi insanlar oldu mu? Örneklerle açıklayınız.

3. Etkinlik

"İyilik eden iyilik bulur." atasözünden hareketle öyküleyici anlatım biçimini kullanacağınız bir metin yazınız. Metninize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

4. Etkinlik

Yakın çevrenizdeki sokak hayvanlarıyla ilgili, öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla bir iyilik projesi başlatınız. Aşağıdaki proje formunu projenize uygun şekilde doldurunuz. Hazırladığınız projeyi arkadaşlarınıza sununuz.

PROJE FORMU

Projenin Adı: .....

Projenin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri: .....

Projenin Amacı: .....

.....

.....

.....

Projenin Katılımcıları: .....

.....

.....

Projenin Sloganı: .....

.....

5. Etkinlik

"Bir mutluluk kutunuz olsaydı içine neler koyardınız?" sorusundan hareketle hazırlıksız bir konuşma yapınız.

6. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili fiillerin aldığı kişi ekini bularak tablodaki ilgili yere örnekteki gibi yazınız.

Cümleler	Fiilin Aldığı Kişi Eki
1. Bayramlarda akrabalarımızı ve komşularımızı ziyaret ediyoruz.	Birinci çoğul kişi eki
2. Çevrendeki yardıma muhtaç insanları gözetmelisin.	.....
3. Hepimiz birbirimize dürüst davransak toplumda güven oluşur.	.....
4. Karşımdaki insanları her zaman saygıyla dinlerim.	.....
5. Dedem, çevresinde cömert bir insan olarak tanınır.	.....
6. Öğretmenime söz verdiğim için çalışmamı yarına kadar bitirmeliyim.	.....
7. Çalışkan insanlar toplumda saygıyla karşılanırlar.	.....
8. Kendi ihtiyaçlarımızdan önce komşularımızın ihtiyaçlarını gidereceğiz.	.....
9. Sanatçılar, toplumun sorunlarına çözüm bulmak için çalışırlar.	.....
10. Arkadaşım rahatsızlanınca çantasını eve kadar taşıdım.	.....
11. Zor koşullar altında kalsan da doğruyu söylemekten çekinmeyeceksin.	.....
12. Annem, kitaplarının bazılarını okulumuza bağışladı.	.....
13. Bu ülkenin geleceği ve umudu olarak yetişeceksiniz.	.....
14. Köydeki işleri yardımlaşarak yapıyoruz.	.....
15. Sana kötü davranıldığını görsen bile iyilikten vazgeçme.	.....
16. Toplumu oluşturan bireyler, birbirlerine duydukları saygıyla bir arada yaşarlar.	.....
17. İnsanlık için çalışarak büyük buluşlar yapacaksınız.	.....
18. Senden yardım isteyenlere karşı cömert olmalısın.	.....
19. İyi bir insan olduğu için herkese alçak gönüllü davranıyor.	.....
20. Sokaktaki hayvanlar için çalışan bir kuruluşa katıldım.	.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Doğru sözlü olmakla ilgili vecizeler araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Doğru sözlü olmakla ilgili araştırdığınız vecizeleri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sizce dürüst olmak bize ne kazandırır? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

ÜÇ OĞUL

İp, sicim, urgan,
Babamdan kaldı eski bir yorgan.
Ben dikerim o sökülür,
İçinden yünler dökülür.
Yamalı yorgana saklandı bir pire.
Uyutmaz gündüz gece.
Ben de masallar anlatırım,
Bilene bilmeyene...

Adı sanı unutulan zamanların birinde,
Ya şu dağın ya öbür dağın gerisinde,
Bir kralla üç oğlu yaşarmış.
Yıllar yılları kovalamış,
Kralın saçı sakalı ağarmaya başlamış.
"Bana bir şey olunca,
Acep hangi oğlum çıkacak tahta?"
Diye düşünür olmuş kara kara.
Bir fikir gelmiş aklına.
En iyi yolu sınamakmış onları güya.

Yanına çağırmış oğullarını.
Her birine birer avuç tohum uzatmış.
"Bir yolculuğa çıkacağım pek yakında.
Ama aklım bu tohumlarda.
Göz kulak oluverin bunlara."
Kral böyle söyleyip gitmiş.
Aradan üç gün, üç gece geçmiş.

Büyük oğlan demiş:
“En iyisi bunları bir yere kilitlemek,
Çalınmasını önlemek!”
Oraya kilitlemiş, beğenmemiş,
Buraya kilitlemiş içi rahat etmemiş.
Sonunda bir demir sandık almış,
Tohumları sandığa atmış.
Sandığın kırk köşesine de kırk ayrı kilit takmış.
Ancak o zaman rahat yatmış.

Ortanca oğlansa atlamış atına,
Atını sürmüş dörtnala,
Bir pazara varmış.
Tohumları ortaya yaymış.
“Kral babamın tohumları bunlar,
Yedi renkli çiçek açar!” diye bağırmış.
Tüccarın biri tohumları satın almış,
Oğlanın eline çil çil altınlar saymış.
Oğlan altınları kesesine atmış,
Sevinçle hayallere dalmış.
“Babam gelince, bunlarla
Taptaze tohumlar alırım kendime,
Üstelik bir avuç da değil, yüzlerce...”

En küçük oğlansa,
Soluğu sarayın bahçesinde almış,
Toprağı eşeleyip tohumları saçmış.
Kâh sulamış kâh çapalamış,
Tohumlar filizlensin diye aylarca çabalamış.

Aradan üç yıl geçmiş, kral çıkagelmiş.
“Hoş bulduk oğullar! Hani size verdiğim tohumlar?”

Büyük oğlan kırk kilitli sandığı kapmış koşarak,
Kolay mı kırk kilidi öyle bir çırpıda açmak?
Çangır çungur, tangur tungur uğraşmış,
Açmış açmasına da gördüklerine çok şaşmış.
Olanlar olmuş, tohumlar sandıkta çürüyüp kokmuş.
Oğlanın suratı asılmış, onca kilidi bu yüzden mi takmış?

Ortanca oğlansa atına atlamış iki arada bir derede,
Çarşıya varmış, atına "Deh, dıgıdık!" diye diye.
Çil çil altınları saymış satıcının eline,
Yepyeni tohumlar almış kendine.
Saraya varınca, uzatmış tohumları babasına.
Kral bir oğluna bakmış bir elindeki tohumlara,
"Bunlar benim sana verdiğim tohumlar değil ki."
Oğlan demiş: "Babacığım onlardan da iyisi."

Sıra gelmiş küçük oğlana,
Küçük oğlan babasını çıkartmış sarayın bahçesine
Mis kokulu çiçekleri sunmuş beğenisine
"Babacığım bak tohumlar çiçek çiçek,
Çok yakında bu çiçekler de tohum verecek."

Babası bahçeyi pek beğenmiş.
Demiş ki, "Son bir kez daha sınayacağım sizi,
Bakalım içinizde ne cevherler gizli."
"Öyle böyle değil bu çok özel bir tohumdur." diye diye,
Bu kez bir avuç değil de birer tohum uzatmış her birine.
Oğlanların üçü de tohumları ekmişler birer saksıya.
Büyütmeye uğraşıyorlarmış sulaya sulaya.

Aradan geçmiş epey zaman.
Övünüp duruyormuş büyükle ortanca oğlan.
Tohumlarının ne kadar büyüdüklerini anlatıyorlarmış.
Küçük oğlansa tüm bunlara şaşıyormuş.
Acaba onun tohumu neden filizlenmiyormuş?
Derken tam bir yıl geçmiş.
Geçen yıllar kralın saçlarını eksiltmiş,
Sakallarını seyreltmiş.
Kral demiş, "Kapın gelin bakalım tohumları!"
Büyük oğlan çıkagelmiş elinde koca bir saksı.
Saksıdan da büyükmüş içindeki çiçek.
Babası demiş ki, "Oo, açılmış renk renk!"
Ortanca oğlanın saksısı da heybetliymiş.
Saksının içindeki, büyük oğlanın çiçeğine denkmiş.
Kral, "Hımm, pek büyük çiçekler yetiştirmişsiniz.
Bugün biriniz kral seçileceksiniz." demiş.
Küçük oğlanın başı önde eğikmiş.
Saraydaki sütunlardan birinin arkasına geçmiş.
Kral, "Sıra sende!" deyince,
Oğlan, elindeki boş saksıyı uzatmış istemeye istemeye.
Büyük oğlanla ortanca gülüşmüşler onun bu hâline.

Kral, büyük oğlanla ortancaya dönmüş,
"Kaynamış tohumlar vermiştim size.
Saksıya ekin diye.
Siz başka tohumlar ekmişsiniz bu saksılara,
Benim verdiğim tohumlar büyümezdi zira."

Sonra dönmüş küçük oğluna:
"Sen tohumu bir başkasıyla değiştirmedin.
Boş saksıyla karşıma çıkma cesaretini gösterdin.
Bu taht da taç da senin."
Böylece küçük oğlan kralı olmuş ülkenin.

Koray AVCI ÇAKMAN

(Yazım kuralları ve noktalama açısından metnin orijinali esas alınmıştır.)

1. Etkinlik : Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki kelimeleri, kelimelerin karşısında yer alan anlamlarla örnekteki gibi eşleştiriniz.

1. sicim	....	**a.** Delik ve yırtığı uygun bir parça ile onarma, kapatma; bu iş için kullanılan parça.
2. urgan	....	**b.** Ticaret yapan, ticaretle uğraşan kimse, tacir.
3. yama	....	**c.** Hükümdarların oturduğu büyük, süslü koltuk.
4. taht	....	**ç.** Cepte taşınan, içine para vb. konulan, kumaştan veya örgüden küçük torba.
5. sınamak	....	**d.** Yaş bakımından üç kardeşin büyüğü ile küçüğü arasında bulunan.
6. güya	1	**e.** Keten, kenevir vb. bitkilerin liflerinden yapılan ince ip, kınnap.
7. ortanca	....	**f.** Büyük, ulu, azametli.
8. tüccar	....	**g.** Bitki filiz vermek.
9. kese	....	**ğ.** Keten, kenevir, pamuk, jüt gibi türlü dokuma maddelerinden yapılan ince halat.
10. heybetli	....	**h.** Ün, ünvan.
11. zira	....	**ı.** Sözde, sanki.
12. filizlenmek	....	**i.** Bilgisini, yeteneğini, yeterliliğini veya niteliğini yoklamak, imtihan etmek.
	....	**j.** Şundan dolayı, şu sebeple, çünkü.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Kral yaşlandığında hangi konuda endişe duymaya başlamış ve bununla ilgili nasıl bir çözüm yolu bulmuştur? Anlatınız.
2. Kral, oğullarına birer avuç tohumu niçin vermiştir? Bunun sonucunda oğulları ne yapmıştır? Anlatınız.
3. Son kez sınamak için oğullarına birer tohum uzatan kral neyi amaçlamaktadır? Açıklayınız.
4. Büyük, ortanca ve küçük oğullar tohumları ne yapmışlardır? Kralın huzuruna nasıl çıkmışlardır? Açıklayınız.
5. Kralın oğullarına verdiği tohum size verilseydi nasıl davranırdınız? Anlatınız.
6. Dürüstlükle ilgili sizi etkileyen bir anınız var mı? Anlatınız.

3. Etkinlik

Okuduğunuz metni daha önce okuduğunuz "İyilik Üzerine" başlıklı metinle tür ve içerik özellikleri açısından karşılaştırınız.

Benzerlikler	Farklılıklar
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

4. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen ve kelimeleri karışık verilen deyimleri düzenleyerek örnekteki gibi yazınız. Deyimin anlamını, mavi kutulardaki anlamlar arasından belirleyerek örnekteki gibi işaretleyiniz.

1

ağartmak | sakal | saç

saç sakal ağartmak

- [ ] Çok yorulmak, dermanı kalmamak.
- [x] Bir işte uzun zaman çalışmış, emek vermiş olmak.
- [ ] Elinden her iş gelmek, hünerli olmak.

2

kara | düşünmek | kara

.....

- [ ] Yaptığı bir işten büyük pişmanlık duymak.
- [ ] Kötü niyetli düşünceler taşımak.
- [ ] Çok üzüntülü olmak, düşünceye dalmak.

3

göz | olmak | kulak

.....

- [ ] Bir yerde ne olup bittiğini gizlice öğrenmeye çalışmak.
- [ ] Yardımcı olmak, yardım etmek.
- [ ] Gözetmek, korumak, bakmak.

4

rahat | içi | etmek

.....

- [ ] Kaygı duyulacak bir konu bulunmadığını öğrenerek rahatlamak.
- [ ] Bir durumun her zaman olumlu yönlerini düşünmek.
- [ ] Hiçbir şey düşünmeden dinlenmek.

5

arada | kalmak | derede | iki | bir

.....

- [ ] Ne yapacağına ve nasıl davranacağına karar verememek.
- [ ] Sıkışık, zor şartlar altında kalmak.
- [ ] Verdiği karardan dolayı üzüntü duymak.

B) Okuduğunuz metinde geçen deyimlerin metnin anlamına olan katkısını arkadaşlarınızla tartışınız.

C) Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki deyimlerin anlamlarını *TDK Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*'nden bulunuz. Bu deyimlerden ikisini kullanarak öyküleyici anlatım biçimiyle bir paragraf yazınız.

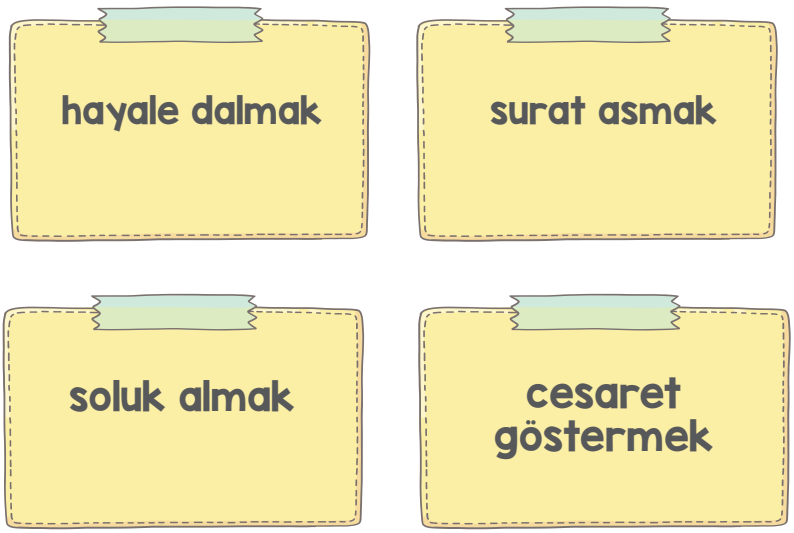

5. Etkinlik

A) Okuduğunuz metindeki kralın yerinde siz olsaydınız kral olacak oğlunuzu seçmek için nasıl bir çözüm yolu bulurdunuz? Aşağıya yazınız.

B) Yaşamınızda yakın zamanda karşılaştığınız ve çözdüğünüz bir sorun düşününüz. Bu sorunu nasıl çözdüğünüzü aşağıya yazınız.

C) "Çözüm odaklı olmak" ifadesinin size çağrıştırdığı duygu ve düşüncelerden hareketle kısa bir konuşma yapınız. Konuşmanızda uygun geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanınız.

6. Etkinlik

A) Gülseren, aşağıdaki tabloda yer alan numaralanmış cümlelerdeki altı çizili fiillerin hangi kişi ekiyle çekimlendiğini bulmuş ve tablodaki ilgili yerlere yazmıştır. Etkinliğini tamamlayan Gülseren, verdiği cevapları cevap anahtarından kontrol etmiştir. Gülseren, doğru verdiği cevapları "✓", yanlış verdiği cevapları da "**X**" ile işaretlemiş ama cevaplarını kontrol ederken de bazı hatalar yapmıştır. Gülseren'in doldurduğu tabloyu inceleyiniz.

	Cümleler	Fiilin Çekimlendiği Kişi Eki	Gülseren'in Değerlendirmesi
1.	Arkadaşımın, sunumum ile ilgili eleştirilerini çok beğendim.	3. Tekil Kişi	X
2.	Karşımızdakinin kim olduğuna bakmaksızın herkesin düşüncelerini dinleriz.	1. Çoğul Kişi	✓
3.	Çok iyi insanlar olduğunuz için herkesin yardımına koşmaya çalışıyorsunuz.	3. Çoğul Kişi	✓
4.	Bu kasabanın insanları, çalışmayı ve üretmeyi çok severler.	3. Tekil Kişi	X
5.	Bize bağımsızlığımızı ve vatanımızı armağan eden şehitlerimize minnet duyuyoruz.	1. Çoğul Kişi	X
6.	Haksızlığa uğrayan bir insan gördüğümde çok üzülüyorum.	3. Tekil Kişi	✓
7.	Konuşmacının sözünü kesmeden saygıyla dinliyorsunuz.	2. Çoğul Kişi	✓
8.	Çok zorlasalar da arkadaşının sırlarını kimseyle paylaşmamış.	3. Tekil Kişi	X
9.	Hayatını insanların iyiliğine adamış pek çok insan tanıdık.	2. Çoğul Kişi	X
10.	Kazancının bir bölümünü yardıma muhtaç insanlar için ayırmalısın.	2. Tekil Kişi	✓

B) Gülseren'in, kişi eklerini yanlış belirlediği cümlelerin numaralarını aşağıya yazınız.

.....

C) Gülseren'in hatalı değerlendirme yaptığı cümlelerin numaralarını aşağıya yazınız.

.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

İyilik ve yardımlaşma ile ilgili haber metni araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İyilik ve yardımlaşma ile ilgili araştırdığınız haber metnini arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Başlık ve görsellerden hareketle metnin konusunu tahmin ediniz.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

İNSANLIK GELİP ÇALAR KAPINIZI

(...)

Sonbahar gelmiş, serin günlerin kapısı açılmıştı. Ah, sonbahar! Ah, karlı kış günleri!.. Herkesin bir özlemi vardır, benimki de bunlar işte. Ağaçların yaprakları sararıyor yine bir uçtan. Dökülmüş sarı yapraklar, sabah çiyleri içinde ıslak ıslak... Elmalar kızarmış, ayvalar sararmış, cevizlerin yeşil kabuğu çatlamaya başlamıştı.

Okullar açılmıştı, evet. Çocuklar o serin sabahlarda gözlerini ovalayarak uyanıyor, akşamdan hazır ettikleri çantalarını omuzlayarak okulun yolunu tutuyor.

Anıl, ortaokula başladı bu yıl. Anıl kim mi? Evin küçük oğlu. Yeni okul ona yeni sorumluluklar yüklemiş olmalı ki daha bir coşkulu bu yıl, daha çok çalışıyor. Anlamadığı kimi derslerine arkadaşlarıyla birlikte hazırlanıyor. Bunun için dışarıda arkadaşlarıyla buluşuyor bazen.

Annesi, Anıl'ın evde çalışmasını, arkadaşlarıyla çalışacaksa onları da eve çağırmasını istiyor. Her anne gibi titiz ve duyarlı Bilge Hanım. Dışarıda kimlerle görüştüğünü, neler konuştuklarını, ne yiyip içtiklerini bilmek istiyor. Bu yüzden eğer birlikte çalışacaksa arkadaşlarını eve çağırmasını öğütlüyor.

Akıllı çocuktur Anıl. Annesinin sözünü dinleyerek birlikte matematik çalıştığı arkadaşını eve getirmeye başladı. Arkadaşını eve çağırdığı için Bilge Hanım'ın artık içi rahat. Çocuklar ders çalışırken onlara yiyecek içecek hazırlıyor. Söz arasında, oğlunun arkadaşına sorular soruyor. Onun ailesi hakkında belli etmeden bilgi alıyor.

Çocuğun adı Kadir. Biraz çekingen, biraz mahcup… Önüne konan tabağa uzanmakta ikircikli davranıyor. Ama Kadir cin gibi bir çocuk. Matematik problemi çözerken kendine güveni tam. Bilge Hanım da farkında bunun. Onun, Anıl'la birlikte çalışmasından memnun. Bu nedenle olacak, ona da kendi çocuğuna gösterdiği özeni gösteriyor.

Havaların serin gitmesine karşın Kadir'in üstünde ince bir gömlekle kumaşı solgun bir ceket var. Belli ki ailesi yoksul, çocuklarına mevsime uygun yeni giysiler alacak paraları yok. Havaların daha da soğuyacağı günlerse uzakta değil.

Bilge Hanım'ın gözünden kaçmadı bu durum. Aklından, giysi dolabında bekleyen şeyleri geçirdi. Kadir için Anıl'ın bir gömleğini ve onun üstüne giyeceği yün kazağını çıkardı. Bir kez daha gözden geçirdi söküğü olmasın diye. Bunları bir torbaya yerleştirdi. Sonra yine bir ara, mutfaktan hazırladığı tereyağlı, reçelli ekmek dilimlerini götürme bahanesiyle yanlarına uğradı. Çocuklar da tam bu sırada derse ara vermişti. Ekmek dilimlerini iştahla yerlerken onlarla konuşmaya başladı. Konuşma arasında Kadir'in babasının hasta olduğunu, çalışamadığını öğrendi. Çocuk bu durumu anlatırken sıkılıyordu. Bilge Hanım onu daha fazla sıkmamak için konuyu değiştirdi. Sonra da masadaki boş tabağı alarak odadan çıktı. İşte o zaman beni anımsadı Bilge Hanım, kocasının nice zamandır gözünden düşmüş olan eski paltosunu.

Dolabı açtı, bulunduğum askıdan kendisine gülümsediğimi anlamış gibi elini uzatıp kumaşımı okşadı. Vedalaşmak üzere olduğumuzu hemen, o an anladım! Devetüyü rengi, bir zamanlar pek modaydı. Birazcık solgun dursam da sapasağlamdım. Daha kaç kışa dayanabilirdim? Ah, dilim olsa da anlatabilseydim bunu onlara!

Bilge Hanım hâlden anlar biriydi. Beni büsbütün gözden çıkarıp atmamış, bugünler için saklamıştı. Askıdan alındım. Dürülüp paketlendim, bir başka torbaya yerleştirildim. Çocukların dersi bittiğinde Bilge Hanım, Kadir'e sevecenlikle seslendi: "Çocuğum, bunları senin için hazırladım. Önümüzde soğuk günler var. Anıl da senin kardeşin sayılır. Kardeşler birbirinin giysisini giyebilir. Bu büyük paket de baban için. Umarım beğenir. Selamlarımızla birlikte götür kendisine. Eğer iki paketi taşımak zor olacaksa Anıl sana yardım etsin. Eve kadar taşır." Kadir çocukça bir mutlulukla, "Taşırım ben!" dedi. "Anıl yorulmasın." Çantasını sırtına astı, iki eline birer paket aldı, birlikte çıktık. Ben paketin içinde yeni sahibime doğru giderken enikonu coşkuluydum! Paketten kolumu çıkarıp salladım ama kimse görmedi bunu.

"Sizinle güzel zamanlarımız oldu. Birlikte ne zor kışlar, ne soğuklar geçirdik. El üstünde tutardınız beni. Doğrusu ben de bütün sıcaklığımla sarılırdım sahibime. Dışarıdan gelince özenle çıkarılır, askıya asılırdım. Mutlu bir yuvanın sıcaklığıyla kurur, yeniden sahibimin sırtına geçeceğim sabahı beklerdim. Şimdi bana gereksinim duyan başka bir

cana sarılıp onu ısıtmaya gidiyorum. Çok mutluyum! Hoşça kalın eski dostlarım." Böyle seslenebilmeyi ne çok isterdim, bilemezsiniz.

Yeni evimi, yeni sahibimi yadırgadım diyemem. Ama bu denli sevinç kaynağı olacağımı, doğrusu ya, düşünmemiştim. Bu kadar önemseneceğimi... Yoksul bir evin insanları arasındaydım şimdi. Yeni sahibimin palto alacak parası yoktu anlaşılan.

Sanki yıllarca yolumu gözlemiş gibi özlemle tuttu beni. Kadir'in annesi ve iki kardeşinin hayranlık dolu bakışları altında sırtına geçirdi. İki eliyle sıvazladı iki yandan. "Ne kadar güzel bir kumaş!" dedi. "Üstünden yağ gibi kayıyor insanın eli." Övülmek hoşuma gitmişti, gözlerimi yumdum mutlulukla. İki yakamı bir araya getirerek sarındı. "İçim ısındı!" diye açıkladı. "Gönderenler dert görmesin."

Ellerini tutamıyordu sanki, sürekli okşuyordu havımı. Bu okşayışla duygularını anlatmış oluyordu. Derken elini cebime soktu. O an anımsadım ben de cebimde saklı duran küçük paketi. Yeniden hayata katılmanın sevinciyle unutmuştum. Yeni sahibim merak içinde, cebimdeki paketçiği çıkardı. Kâğıt sargıyı açtı. Bir çift burma bilezik ışıltıyla çıktı ortaya. Kırçıl sakalları uzamış zayıf adam, avucunda tuttuğu bileziklere donuk gözlerle bakıyordu öyle.

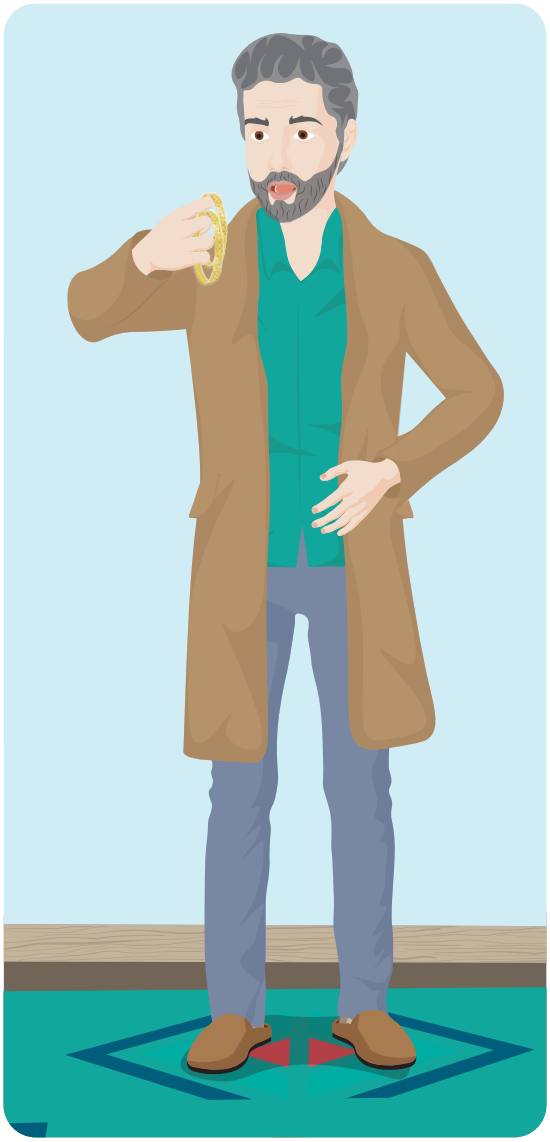

Kadir'in, annesinin ve kardeşlerinin bakışları da adamın avucunda tuttuğu altın bileziklere kilitlenmiş gibiydi. Herkes şaşkınlık içindeydi. Sevinsinler mi, üzülsünler mi bilemiyorlardı. Kadir'in babasının az önceki sevinci uçup gitmişti. "Bunu sahibine geri götürmeli." dedi. "Belli ki unutmuşlar."

Kadir'in annesi "Belki de bize yardım etmek istemişlerdir." diye iyimser bir açıklama getirmek istedi. Ama Kadir'in babası kararlıydı: "Olmaz öyle şey! Yardım olsun diye eski paltonun cebine altın bilezik koyup göndermez kimse. Unutkanlıkla gelmiş bu bilezikler. Yazık, kolay kazanılmıyor para. Hayır işlediklerine pişman etmeyelim bu insanları. Kendileri istemek durumunda kalırlarsa bize utanmak düşer. Hemen, bugün geri götüreceğiz. Hadi oğlum, düş önüme, arkadaşının evine kadar gidelim! Hem de bu güzel giyecekler için teşekkür etmiş oluruz."

Kadir'le babası, Anıllara gitmek üzere çıktı. Yeni sahibimi daha ilk günden sevmiştim. Değerbilir insandı. Onunla mutlu geçireceğimiz bir kış vardı şimdi önümüzde. Diyeceğim, umudunuzu hiç yitirmeyin. Umut ettiğiniz şey, beklenmedik bir zamanda gelip çalar kapınızı.

Necati GÜNGÖR
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu anlamlardan ve bulmacadaki ipuçlarından hareketle bulmacayı doldurunuz.

1. Çok dikkat ve özenle davranan veya böyle davranılmasını isteyen (kimse).
2. İyiden iyiye, iyice, oldukça.
3. Bir topluluk içinde gereken güven ve cesareti kendinde bulamayan, rahat konuşamayan ve rahat davranamayan, sıkılgan, utangaç.
4. Bir şeyin üstünde yavaş yavaş, hafifçe el gezdirmek, okşamak.
5. Kırlaşmaya başlamış, kır renkli.
6. Soğuk havalarda öbür giyeceklerin üstüne giyilen kalın kumaştan giysi.
7. Kadife, çuha, yün vb.nin yüzeyindeki ince tüy.
8. Havada buğu durumundayken akşamın ve gecenin serinliğiyle yerde veya bitkilerde toplanan küçük su damlaları, şebnem.
9. Kararsız, müteredditt.
10. Rengini, tazeliğini, canlılığını veya parlaklığını yitirmiş olan.

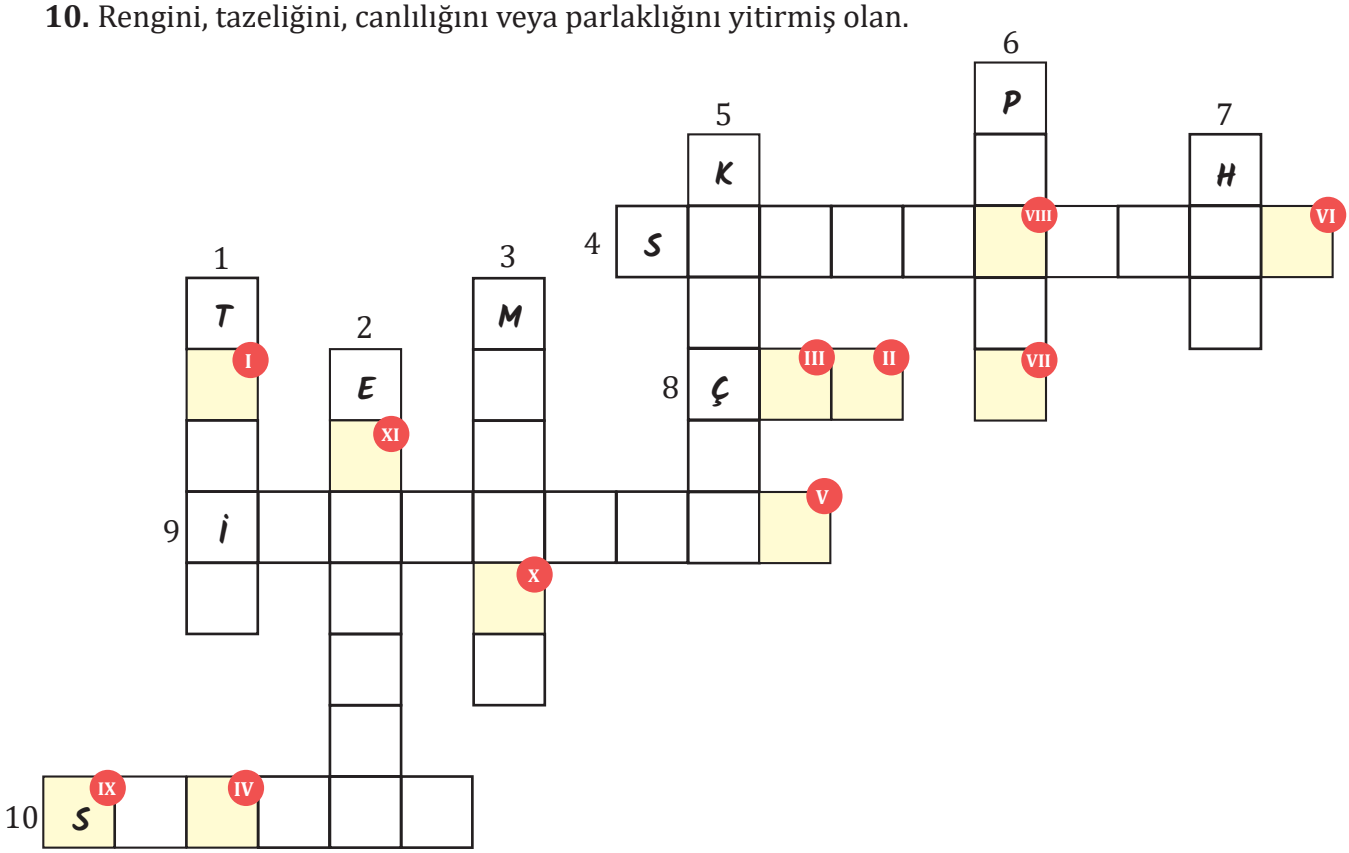

B) Bulmacadaki numaralanmış kutulardan hareketle aşağıdaki şifreyi çözünüz.

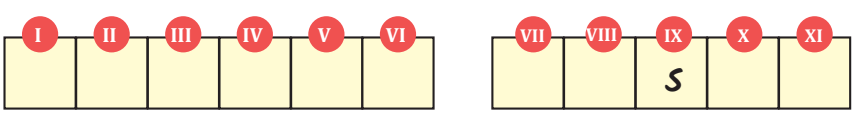

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Bilge Hanım, Anıl'ın arkadaşlarıyla evde ders çalışmasını neden istiyor? Açıklayınız.
2. Bilge Hanım, Kadir'e yardım etmek için ne yapmıştır? Siz onun bu davranışı hakkında ne düşünüyorsunuz?
3. Metinde hangi varlık kişileştirilmiştir? Örneklerle açıklayınız.
4. Kadir'in babası paltonun cebinde ne bulmuştur? Bu durum karşısında nasıl davranmıştır?
5. Metinde sizi en çok etkileyen bölüm hangisidir? Nedenleriyle açıklayınız.
6. İnsanlara yardım ettiğinizde kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Örneklerle açıklayınız.

B) Okuduğunuz metnin anlatım biçimi nedir? Nedenleriyle açıklayınız.

3. Etkinlik

A) Aşağıdaki hikâye haritasını okuduğunuz metinden hareketle doldurunuz.

Kahramanlar

.....
.....
.....

Zaman

.....
.....
.....

Yer

.....
.....
.....

Anlatıcı

.....
.....
.....

Olay

.....
.....
.....

B) Metindeki yardımcı fikirleri aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

A) Aşağıda verilen özelliklerden Kadir'e ait olanların numaralarını tablonun altına yazınız.

1. Çekingen bir çocuktur.
2. Yoksul bir aileye sahiptir.
3. Bencil ve hırçındır.
4. Derslerinde başarılıdır.
5. Büyüklerine saygı göstermez.
6. Arkadaşlarını rakip olarak görür.
7. Ders çalışmaktan hoşlanmaz.
8. Utangaç bir çocuktur.
9. Sorumluluk duygusu zayıftır.
10. Düşünceli ve sevecendir.

.....

B) En iyi arkadaşınızın kişisel özelliklerini anlatacağınız kısa bir konuşma yapınız. Konuşmanızda beden dilinizi etkili şekilde kullanmaya dikkat ediniz.

5. Etkinlik

"Hikâye Unsurları" isimli elektronik içeriği yapınız.

6. Etkinlik

Paltonun Kadirlerin evine ulaşmasından sonraki bölümü Kadir'in babasının ağzından yeniden yazınız.

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Anlam kayması olan cümlenin başındaki kutuyu çarpı (X) ile örnekteki gibi işaretleyiniz.

X	**1.** Huzurevine yapacağımız ziyareti iki hafta içinde gerçekleştiririz.
	2. Bayramlarda en güzel kıyafetlerini giyer ve misafirlerini öyle karşılar.
	3. Yıllar önce dedem hayırsever bir insanla tanışır ve o insandan çok etkilenir.
	4. Toplum yararına yapılan bütün çalışmalarda seve seve görev alıyor.
	5. Alçak gönüllülüğüyle mahalledeki herkesin takdirini kazandı.
	6. Aile büyüklerine olan saygınızı her fırsatta göstermelisiniz.
	7. Her sabah sokaktaki kediler için kapının önüne su ve mama bırakıyorum.
	8. Hayatımız boyunca vatanımızın ve milletimizin mutluluğu için çalışacağız.
	9. Yarın akşam eşyalarınızı taşımaya biz de yardım ederiz.
	10. Hazırladıkları yardım projesini on güne kadar hayata geçiriyorlar.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Kanaat ile ilgili atasözleri araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kanaat ile ilgili araştırdığınız atasözlerini arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. Sizce kanaat ile mutluluk arasında nasıl bir ilişki vardır? Tartışınız.

Metni önemli bulduğunuz yerleri defterinize not alarak dinleyiniz.

YANARDAĞLAR MİSALİ

(Dinleme Metni)

Murat TOKTAMIŞOĞLU

1. Etkinlik

A) Dinlediğiniz metinde geçen, anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyiniz. Bunların anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

2. Etkinlik Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Taş ustası kendini neden mutsuz hissetmektedir? Açıklayınız.
2. Taş ustası, hangi sıkıntılarından yakınmaktadır?
3. Yakınmalarından dolayı taş ustasına hak veriyor musunuz? Nedenleriyle açıklayınız.
4. Taş ustasının hayal kırıklığına uğradığı durumları açıklayınız.
5. Yazara göre hayatımızdaki en önemli sorun nedir? Bu düşünceye katılıyor musunuz? Açıklayınız.
6. Yazar, sevginin hayatımızdaki gücünü nasıl açıklamaktadır? Anlatınız.
7. "Ne kadar gelişirseniz gelişin, ne kadar çalışırsanız çalışın her zaman 'orası' diye bir yer olacaktır." cümlesinden ne anladığınızı hayatınızdan örnekler vererek açıklayınız.
8. Dinlediğiniz metinde en beğendiğiniz bölüm hangisidir? Nedenleriyle açıklayınız.

3. Etkinlik Metni dinlerken aldığınız notlar nelerdir? Aldığınız notları niçin önemli gördüğünüzü açıklayınız.

4. Etkinlik Dinlediğiniz metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

KONU

.....

.....

ANA FİKİR

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik Dinlediğiniz metni özetleyiniz.

6. Etkinlik Aşağıdaki özdeyişlerden birini seçiniz. Bu özdeyişlerin sizde uyandırdığı duygu ve düşünceleri anlatacağınız bilgilendirici bir metin yazınız.

Aklın üç koruması; sabır, utanma ve kanaattir.
(Hacı Bektaş-ı Veli)

Sabır sahibi olan arşa çıkar,
Zira sabr içinde türlü hüner var.*
(Yunus Emre)

* *Sabr: Sabır*

Kendi noksanını gören kişi, olgunlaşmaya doğru on at çatlatarak koşar.
(Mevlâna Celaleddin Rumî)

7. Etkinlik

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Seçtiğiniz görselle ilgili bir konuşma yapınız.

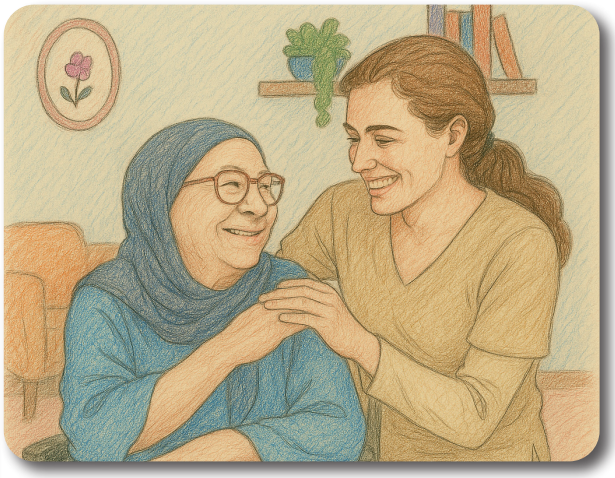

8. Etkinlik

A) Bir deprem bölgesine çarşamba, perşembe, cuma ve cumartesi günleri A, B, C ve D şehirlerinden battaniye, su, erzak ve kıyafet yardımları gönderilmiştir. Bu yardım malzemelerinin gönderim sırasıyla ilgili şunlar bilinmektedir:

- Her şehir, farklı bir ihtiyaç malzemesi göndermiştir.
- Her şehirden bir kez yardım malzemesi gönderilmiştir.
- Yardım gönderilen günlerde sadece bir şehirden yardım malzemesi gönderilmiştir.
- A şehri, ihtiyaç malzemelerini dördüncü gün göndermiştir.
- Battaniye yardımı ikinci gün gönderilmiştir.
- İlk gün gönderilen su yardımı, B veya C şehrinden gönderilmemiştir.
- C şehrinin yardım malzemeleri B şehrinden sonra gönderilmiştir.
- Erzak yardımı, kıyafet yardımından önce gönderilmiştir.

B) Bu bilgilere göre yardım malzemelerinin hangi şehirlerden gönderildiğini gösteren aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

	Çarşamba	**Perşembe**	**Cuma**	**Cumartesi**
Yardım Malzemesinin Türü	.....	.....	.....	.....
Yardımın Gönderildiği Şehir	.....	.....	.....	.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Yörenize ait bir türkünün sözlerini ve bu sözlerin yazılış hikâyesini araştırınız.

Mükerrem Kâmil SU (1906-1997)

Hikâye, roman, tarih yazarı; çocuk edebiyatçısı, eğitimci. Eserlerinde millî ve ahlaki kaygıları ön planda tutmuştur. Bazı eserleri: *Aynadaki Kız, Bir Avuç Kül, Mutluluk...*

VATAN TOPRAĞI

(Serbest Okuma Metni)

(...) 10 Eylül...

Ege zeytinliklerinin dallarıyla süslenmiş bir dizi araba... Gazi, İzmir'e giriyor. Kentin kıyısında bir süvari alayı... Bu atlı askerler, tam dokuz gün dokuz gece at üstünde düşmanla savaşmıştı. Açtılar, uykusuzdular. Düşman geçtiği her yeri yakmış, yiyecek diye hiçbir şey bırakmamıştı. Açtılar, uykusuzdular ama onlarda yorgun savaşçı hâli yoktu. At üstünde yine dimdik duruyorlardı.

Süvari komutanı emir verdi. Kılıçlar çekildi. Kapalıçarşı'ya doğru ilerlediler. Nal sesleri yankılanıyor, atlar şaha kalkıyor, atların nallarından çıkan pırıltılar göz alıyordu. Alayın ardında ve tüm kaldırımlarda askerlerle halk yan yana, omuz omuza yürüyordu. Güneş ışınlarıyla, çekilmiş kılıçlar pırıl pırıl parlıyordu.

"Yaşa!" sesleri, dinmek bilmeyen alkışlar, teşekkürler, dualar ve dökülen sevinç gözyaşları... Arabalar durdu. Gazi Mustafa Kemal, iki yanını kuşatmış halkın arasından geçti. Geniş bir alanın ortasında bulunan bu Hükûmet Konağı'nı düşman, karargâh olarak kullanmıştı. Gazi, kendisini içtenlikle karşılayan kalabalığın önünde durdu. Yere serilen örtüye baktı. İpekten yapılmış çok büyük bir Yunan bayrağıydı. Bir İzmirli:

— Yol halısı olarak ayaklarınıza serdik Gazi Paşa, dedi. Buyurun geçin.

Bir kadın koştu. Ağlaya ağlaya Gazi'nin dizlerine kapandı:

— (...) Onların kralı buraya geldiğinde bizim bayrağımıza basarak geçti bu yollardan. Bunun acısı yüreklerimize çöktü. Lütfedin, bu lekeyi silin.

Gazi'nin dizlerine kapanan kadın bu istekte yalnız değildi. Tüm çevre bunun yapılmasını istiyordu. Gazi, çevresini saran kalabalığa anlayışla baktı. Tatlı ve yumuşak bir sesle:

— O, geçmişte bir hata işlemiş, dedi. Bir milletin bağımsızlık simgesi olan bayrak çiğnenmez. Ben onun hatasını tekrarlayamam.

Bayrağı yerden kaldırttı. Beyaz mermerlere basarak yürüdü. Hükûmet Konağı'nın balkonuna çıktı. Kendisini görmek için eşi görülmemiş sevgi gösterilerinde bulunan halkı selamladı. Sonra İzmir Limanı'nı dolduran yabancı bandıralı gemilere baktı. Üç yıl önce İstanbul Limanı'nda da düşmanın savaş gemilerine bakmıştı. O hüzünlü günü anımsadı.

O gün, içi zehir gibiydi. Karanlık ve sonu bilinmeyen günlerin tedirginliği içindeydi. Ama şimdi her şey değişmişti. Geldikleri gibi gideceklerdi. Bunun için milletçe zorlu bir savaş vermişlerdi ve önlerinde yapılacak daha pek çok ve zor işler vardı. Şimdi sıra, barış planlarındaydı.

Mükerrem Kâmil SU
(Kısaltılmıştır.)

TEMA DEĞERLENDİRME

TATLI DİL

(...)

Mağaza vitrinlerindeki mankenleri bilirsiniz. Hepsi güler yüzlüdür, içlerinde pek de güzelleri vardır. Ama dilleri olmadığı için soğukturlar. Onlar her ne kadar insan benzeri iseler de sahici insanları güzel yapan, sıcak yapan dildir. Ama her dil değil. Dilin en tatlısı olmalı.

Allah bir adama her şeyin tatlısını, yalnız dilin acısını verdi mi ne yapsa kâr etmez. Öylesinin sevimli, cana yakın olmasına imkân yoktur. Çünkü o dil ağzın içinde her dönüşünde can yakar, kalp kırar, gönül devirir. "Dil yarası yaraların en derinidir." derler. Doğru sözdür. Bıçağın açtığı yara zamanla kapanır; dil yarası, ruhun en gizli taraflarına doğru boyuna işler, bir türlü kapanmak nedir bilmez.

Üstelik acı dilin zararı yalnız karşısındakine değildir, kendi sahibini de dünya güzeli olsa çirkinleştirir. Nice güzel insanlar vardır ki dilleri yüzünden sevilmezler. (...)

Ama tatlı dil öyle mi ya? Yılanı deliğinden çıkarır, derler. Yılan pek insan dilinden anlamaz ama tatlı dilin neler yapmaya yettiğini anlamak için herhâlde böyle demişler. Ne kadar öfkeli olursanız olun tatlı dil sizi yatıştırır. En yapamayacağınız işleri size tatlı dille, güler yüzle yaptırıverirler. (...)

Şevket RADO
(Kısaltılmıştır.)

1-5. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Yazar, mağaza vitrinlerindeki mankenler ile insanlar arasında yaptığı karşılaştırmayla nasıl bir sonuca ulaşmıştır? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. "Ama tatlı dil öyle mi ya? Yılanı deliğinden çıkarır, derler." **sözüyle anlatılmak isteneni açıklayınız.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Aşağıdaki cümlelerde dile getirilen düşüncelerden metne göre doğru olanların başına "D"**, yanlış olanların başına** "Y" **yazınız.**

( ) Sinirli davranışlarda bulunan bir insanı sakinleştirmek için o insana tatlı dille yaklaşılabilir.
( ) Acı dili ve tatlı dili birbirinden ayıran şey, konuşurken seçilen kelimelerin anlamıdır.
( ) Tatlı dilli insanlar, kendilerine verilen görevleri yapmakta istekli davranırlar.
( ) Sevimli ve cana yakın insanlar, her zaman tatlı dillidir.

4. Metnin ana düşüncesini aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

5. Metinden çıkarılabilecek yardımcı düşüncelerden iki tanesini aşağıya yazınız.

*.....

.....

*.....

.....

6. Günümüzde yerleşim yerlerinde evlerden, iş yerlerinden, mağazalardan her gün toplanan çöpler kent dışında bulunan çöplüklere taşınıyor. Kâğıtlardan yemek artıklarına, paketleme malzemelerinden boyalar ve deterjanlar gibi zehirli maddelere kadar çöp alanlarında biriktirilen çöpler, alınan tüm önlemlere karşın canlıların sağlığı açısından önemli tehlikeler doğurabiliyor. Bu nedenle insanlar çöp alanlarının düzenlenmesi konusunda yeni yaklaşımlar geliştiriyorlar.

I. Günümüzde atıklara çözüm bulmak için yenilikçi çalışmalar yapılmaktadır.
II. Çöplerin büyük bir kısmı geri dönüştürülerek ekonomiye kazandırılmaktadır.
III. Şehirlerde toplanan çöplerin şehir dışında depolanması zorunludur.

Metinden hareketle numaralanmış yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve III D) II ve III

7. Aşağıdaki cümlelerde yer alan fiillerden hangisinin aldığı kişi eki yay ayraç içinde <u>yanlış</u> açıklanmıştır?

A) Karar vermeden önce farklı düşünceleri de inceleyin. (İkinci çoğul kişi eki)
B) Toplum yararına yapılan bazı çalışmalara katılacağız. (Birinci tekil kişi eki)
C) Kardeşin çalışma masasındaki kitapları düzenlesin. (Üçüncü tekil kişi eki)
D) Öğrenciler okulda bir yardım kampanyası başlattılar. (Üçüncü çoğul kişi eki)

8. Aşağıdakilerden hangisinde hikâye unsurlarının (olay, kişi, yer, zaman) **tamamına yer verilmiştir?**

A) Sokağın köşesindeki büyük çınarın altına bir tabure atarak oturmuştu. Hüseyin'in günlük alışkanlıklarından biriydi bu. Dükkânını açtıktan sonra taburesini çıkararak çınarın altına giderdi. Sabah güneşinin tadı en güzel böyle çıkıyordu ona göre.

B) Annem, bana bahçede kurumak üzere olan ağacı gösterdi. "Ona biraz baksan iyi olur." dedi. "Yoksa zavallı ölüp gidecek." Ben o sırada bahçeye şöyle bir göz attım. Ağaç, gerçekten de pek iyi durumda değildi. Elime kazmayı alıp bahçeye çıktım.

C) Okul kütüphanesi kalabalıktı. Anlaşılan kitap kulübünün sergisi ilgi çekmişti. Çocuklar bir haftadır uğraşıyorlardı ve iyi hazırlanmışlardı doğrusu. Sergide ilginç fotoğraflar ve bilgiler yer alıyordu. Örneğin, kütüphaneler nerede kuruldu, bu kütüphanelerin işlevi neydi?

D) Elinde küçük bir kavanoz çilek reçeli vardı. "Ben yaptım, afiyetle yiyin." dedi. Çilek reçelini çok severdim. Teyzem henüz kapıdayken tatmak istedim. Koşarak mutfağa gidip bir çay kaşığı getirdim. Reçelin kavanozunu açıp kaşığı kavanoza daldırdım.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlam kayması vardır?

A) Doğru ve yararlı işler yaptığınız sürece herkes size yardımcı olur.
B) Ulusal birliğimiz için farklılıklarımızı bir zenginlik olarak görmeliyiz.
C) Uzun zamandır okumak istediğim kitapları tatilde okuyacağım.
D) İnsanların birbirine saygılı davranması gerektiğini her zaman söylüyoruz.

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

Dinleme/İzleme

Konuşma

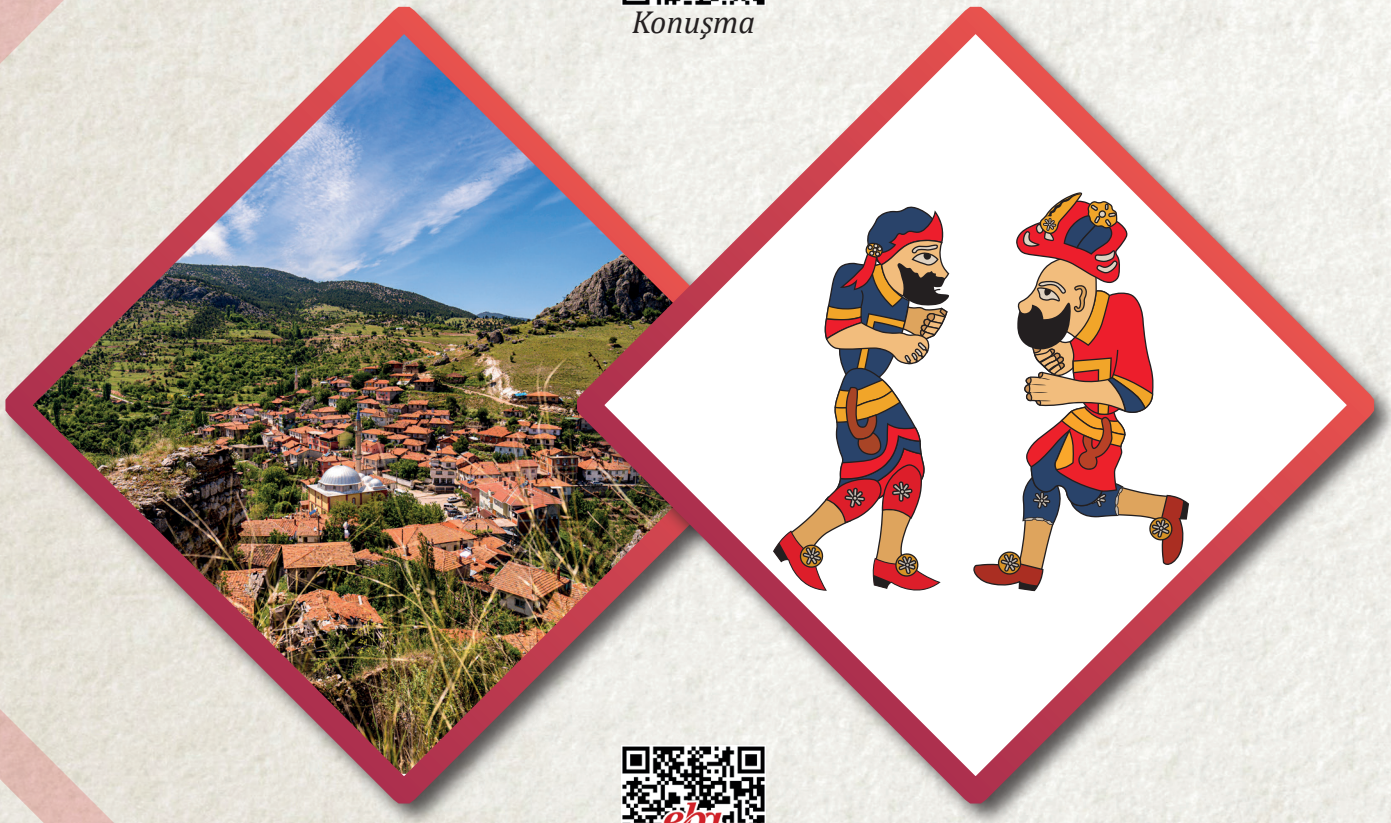

Okuma

Yazma

Özet İçerik

5. TEMA
Millî Kültürümüz

- Türküler Dolusu
- Ninemin Gözleri
- Köçürme (Mangala)
- Türk Halk Edebiyatı: Neşet Ertaş *(Dinleme/İzleme Metni)*
- Mânici *(Serbest Okuma Metni)*

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Araştırdığınız türkünün sözlerini ve bu sözlerin yazılış hikâyesini arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Yörenize ait türkülerden birini arkadaşlarınızla seslendiriniz.

* *Şiiri, noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

Bedri Rahmi EYÜBOĞLU (1911-1975)

Ressam, yazar ve şair. Çağdaş resim sanatının öncülerindendir. Bazı eserleri: *Yaradana Mektuplar, Yaşadım, Canım Anadolu...*

TÜRKÜLER DOLUSU

Kirazın derisinin altında kiraz
Narın içinde nar
Benim yüreğimde boylu boyunca
Memleketim var.
Canıma ciğerime dek işlemiş
Canıma ciğerime
Sapına kadar
Elma dalından uzağa düşmez
Ne yana gitsem nafile
Memleketin hâli gözümden gitmez
Binbir yerimden bağlanmışım
Bundan ötesine aklım ermez.

Yerliyim yerli olmasına
İlmik ilmik, damar damar
Yerliyim
Bir dilim Trabzon peyniri
Bir avuç tiftik
Bir çimdik çavdar
Bir tutam şile bezi gibi
Dişimden tırnağıma kadar.
Ressamım
Yurdumun taşından toprağından sürüp gelir nakışlarım
Taşıma toprağıma toz konduranın
Alnını karışlarım
Şairim şair olmasına
Canım kurban şiirin gerçeğine, hasına
İçersine insan kokusu sinmiş mısralara vurgunum
Bıçak gibi kemiğe dayansın yeter
Eğri büğrü, kör topal kabulüm.
Şairim
Zifiri karanlıkta gelse şiirin hası
Ayak seslerinden tanırım
Ne zaman bir köy türküsü duysam
Şairliğimden utanırım
Şairim
Şiirin gerçeğini köy türkülerimizde bulmuşum
Türkülerle yunmuş yıkanmış dilim
Onlarla ağlamış, onlarla gülmüşüm

Hey hey yine de hey hey
Salınsın türküler bir uçtan bir uca
Evelallah hepsinde varım
Onlar kadar sahici
Onlar kadar gerçek,
İnsancasına, erkekçesine
Bana bir bardak su dercesine
Bir türkü söylemeden gidersem yanarım.

Ah bu türküler
Türkülerimiz
Ana südü gibi candan
Ana südü gibi temiz
Türkülerde tüter dağ dağ yayla yayla
Köyümüz, köylümüz, memleketimiz.
Ah bu türküler köy türküleri
Dilimizin tuzu biberi
Memleket ahvalini onlardan sor

Kitaplarda değil türkülerde ara Yemen'i
Öleni kalanı gidip gelmeyeni
Ben türkülerden aldım haberi
(...)
Ah bu türküler köy türküleri
Karanlık kuyularda açılmış çiçekler gibi
Kiminin rayihasından geçilmez
Kimi zehir kimi zemberek gibi

Ah bu türküler köy türküleri
Olgun bir karpuz gibi yarılır içim
Kan damlar ucundan mürekkep değil
İşte söz, işte ses, işte biçim.
Uzun kavak gıcım gıcım gıcılar.
İliklerine kadar işlemiş sızı
Artık iflah olmaz kavak ağacı
Bu türkünün yüreğinde sancı var.

Ah bu türküler, köy türküleri
Ne düzeni belli ne yazanı
Altlarında imza yok ama
İçlerinde yürek var
(...)

Bedri Rahmi EYÜBOĞLU
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz metinde geçen ve aşağıda anlamları verilen kelime veya kelime gruplarını bularak peteklere yazınız.

1. Genellikle kumaş üzerine renkli iplikler veya sırma ve sim kullanarak elle, makineyle yapılan işleme, el işi, ince iş.

2. Başparmakla işaret parmağının ucu arasına alınan miktarda olan.

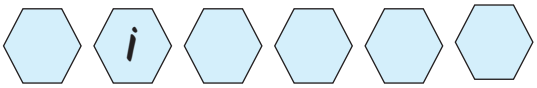

3. Tiftik keçisinin ince, yumuşak, parlak yünü.

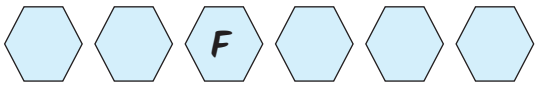

4. Güzel koku.

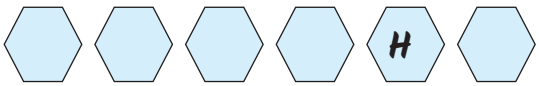

5. Buğdaygillerden, unlu tane veren bir bitki.

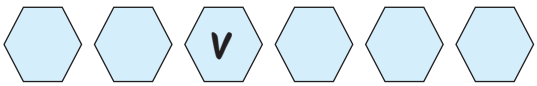

6. Gecelik, gömlek, peçete yapımında kullanılan, bir tür ince, yıkanabilir pamuklu kumaş.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Şair "Ne zaman bir köy türküsü duysam/Şairliğimden utanırım" dizeleriyle ne anlatmak istemiştir? Tartışınız.

2. Şair, türkülerle memleket arasında nasıl bir ilişki kurmuştur? Örneklerle açıklayınız.

3. "Altlarında imza yok ama/ İçlerinde yürek var" dizelerinde türkülerin hangi özellikleri vurgulanmaktadır? Açıklayınız.

4. Şiirin en beğendiğiniz bölümü hangisidir? Nedenleriyle açıklayınız.

5. En sevdiğiniz türkü hangisidir? Bu türküyü niçin sevdiğinizi açıklayınız.

3. Etkinlik

Okuduğunuz şiirde köy türküleri nelere benzetilmiştir? Örnekteki gibi aşağıya yazınız.

ana sütü

4. Etkinlik

A) Öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla yörenizi çağrıştıran ifadelerle ilgili tartışınız. Tartışma sonucunda bulacağınız ifadeleri aşağıya yazınız.

B) Bulduğunuz ifadelerden istediklerinizi kullanarak aşağıya hikâye edici bir metin yazınız. Metninize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki görsellerde Ege yöresine ait yöresel kıyafetlerden örnekler sergilenmektedir. Bu görselleri inceleyiniz. İncelediğiniz görsellerdeki yöresel kıyafetleri yörenize ait kıyafetlerle karşılaştırarak benzer ve farklı yönlerini anlatacağınız kısa bir konuşma yapınız.

B) Ege yöresine ait halk oyunları figürlerinden örnekler sergilenen videoyu izleyiniz. Siz de yörenize ait halk oyunları figürlerinden bildiklerinizi sınıfta arkadaşlarınıza sergileyiniz.

6. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde geçen fiilleri inceleyiniz. Fiillerin yapı özelliklerini (basit, türemiş, birleşik) belirleyerek tablodaki ilgili yerleri çarpı (X) işaretiyle örnekteki gibi işaretleyiniz.

	Basit	Türemiş	Birleşik
1. Misafirlerimizi üç gün boyunca en güzel şekilde ağırladık.		X	
2. Bu yaz eğitim almak için okçuluk kursuna kaydoldum.			
3. Millet olarak sahip olduğumuz değerleri yüceltmeliyiz.			
4. İstanbul gezimizde Topkapı Sarayı'na da uğrayacağız.			
5. Türkçemizi geliştirmek ve zenginleştirmek için çalışmalıyız.			
6. Atalarımız bize çok zengin bir kültür hazinesi emanet ettiler.			
7. Dedem bize çocukluğumuzda çok güzel türküler dinletirdi.			
8. Ülkemizin doğal ve tarihî güzelliklerini bütün dünyaya tanıtabiliriz.			
9. Geçmişle olan bağlarımızı daima koruyacağız.			
10. Türk büyüklerini tanıtmak için hazırlanan konferans biraz önce başladı.			
11. Okulumuzun her yeri bayraklarla donatıldı.			
12. Deyimlerimiz, dilimizin zenginliğini gösterir.			
13. Çeşitli ihtiyaçları karşılamak için pek çok vakıf kurulmuştur.			
14. Köy meydanında toplananlar güzel bir cirit müsabakası seyrettiler.			
15. Hıdırellez'de ailece bir araya gelip yemek yiyeceğiz.			
16. Kurban Bayramı'nı memleketinde geçirmek için yola koyuldu.			
17. Şehirlerimiz son yıllarda hızla değişiyor.			
18. Türkler, aile bağlarını her şeyden çok önemsemiştir.			
19. Mahallemizde herkes birbirini çok iyi tanır.			
20. Nevruz, milletimiz tarafından çok eski çağlardan beri kutlanagelmiştir.			

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Her ülkenin bir millî marşı vardır. Millî marşlar ne amaçla yazılır ve ülkeler için neleri temsil eder? Araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Millî marşların ne amaçla yazıldığı ve ülkeler için neleri temsil ettiği ile ilgili yaptığınız araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Aile büyüklerinizden biriyle ilgili unutamadığınız bir anınızı anlatınız.

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

NİNEMİN GÖZLERİ

Hayatım boyunca ninemin gözleri beni takip etti. O gözlere her zaman özlem duyuyorum. Küçükken onların anlamını kavrayamıyordum. Bir şekilde, geleceğe dair işaretler taşıdıklarını büyüdüğümde anlayacaktım. Kimi yakınlarımızın "Adiviye Hanım" diye seslendikleri benim ninem; az konuşan, sessiz, okyanusların maviliği kadar derin ve ilkbaharın gökyüzü kadar canlı mavi gözleriyle bakan minyon bir kadındı. İstanbul'da Debreli dedemle evlendikten ve Beşiktaş'ta yıllar boyunca yaşadıktan sonra Arnavutluk'a gelmişler, sınırların kapanıvermesiyle bir daha Türkiye'ye dönememişlerdi. Maalesef, ülkesi ve diline duyduğu hasretini sadece kendisine anlatabildiği bir ülkede yaşamak zorunda kalmıştı. Denilebilir ki bu hasreti, çoğu zaman kendisine bile gizlice anlatırdı. Çoğu zaman, özellikle Adriyatik kıyılarında olduğu zamanlarda, gözleri o parlaklığını yitirir veya uzaklarda kaybolur giderdi. Bazen öyle bir sulanırdı ki gözleri, ağlamaya başlarsa kimse durduramaz diye düşünürdüm. Her seferinde, dudaklarının kenarında kimsenin fark edemeyeceği bir gülümseme eşlik ederdi o dolan gözlerine. O anlarda, sanki biriyle konuşuyor gibi olurdu. Belki kendi kendine, belki İstanbul'daki yakınlarıyla, belki kaderiyle konuşurdu. Kiminle konuştuğunu kim bilebilirdi ki?

Canını kavuran bir özlem hissi, ölümüne kadar eşlik etmişti ona. Şimdi geçmişe ait hatırladığı her şey, hissettiği her acı; ruhunu kavuran özlemini azaltmasını sağlıyordu. Bu durumun onda ne zaman başladığını tam olarak bilemiyorum ama hatırlayabildiğim kadarıyla ben okula başlamadan önceydi. Yani, dört beş yaşında olmalıydım o zamanlar. Biz, bütün gün birlikte kalıyorduk. Herkesin kabullendiği gizli bir anlaşma vardı sanki. (...) İkimiz kanepeye otururduk ve ninem, anlamadığım bir dille, bana İstanbul'daki yakınlarını anlatmaya başlardı. Bunu, kullandığı kişi isimlerinden anlardım. O anlatırken devamlı ses tonu değişirdi. Bazen bir iç çekerdi, bazen acılı bir şekilde gülümserdi, bazen de gözlerinin içinde biriken gözyaşlarını durdurmak için ellerimi sımsıkı tutardı. (...)

Anlamayı ne de çok isterdim! Bu kelimelerin arkasında nelerin saklandığını nasıl bilebilirdim ki? Söylediği bu yabancı kelimelerin sesi kulaklarıma güzel bir melodi, ilkbahar poyrazı gibi gelirdi. Anlamlarını her sorduğumda saçlarımı okşar, ellerimi sımsıkı tutar, derin bir nefes alarak "Gözlerimin içine bak, onları orada bulacaksın." derdi. Ben de ninemin masmavi gözlerine bakar ve onun bitmeyen sağanaklarını, özlemini, her şeyini görürdüm. Onun hasretini görür ve onun hasretiyle yaşardım. Benim ninem ülkesine, yakınlarına, diline ve onlarla ilgili olan her şeye hasret duyardı. Ben de onun hasretine hasret duymaya başlamıştım. O; geçmişine, bildiği şeylere hasret duyar; ben ise bilinmeyene... (...)

Bir de bana söylediği bir şarkısı vardı ninemin. Bu şarkıyı ben de öğrendikten sonra birlikte söylemeye başladık. Hayatımda tam olarak ezberlediğim ilk şarkı bu olmalı. Sözlerini hiç anlamıyordum ama ninem için çok önemli olduğunu bildiğimden isteyerek kolay bir şekilde öğrenmiştim. Söylediğimizde birdenbire ciddileşir ve ayağa kalkıp düzgün durmamı isterdi. Bunu neden istediğini bilemezdim. Keşke bilebilseydim. Tam kırk dört yıl önce tanışarak ezberlediğim bu şarkıyı, ne olduğunu bilmeden ninemle birlikte sevgi ve istekle söylüyordum.

Yaklaşık 20 yıl sonra ilk defa İstanbul'a geldiğimde, bir mayıs günü Beşiktaş'ta dolaşırken ninemin şarkısını duydum. Nefesim durdu. Kulaklarımda sanki onun güzel sesi çınlıyordu. Ayaklarım tutmaz oldu ve şarkının geldiği okulun demir parmaklıklarına zor varabildim. Aman Allah'ım! Harika bir şeydi. (...) Okulun bahçesine girip bütün gücümle söylemeye başladım. Bahçede bulunan öğretmenler kim bilir ne kadar şaşırmıştır! O an benden çıkan ses, ninemin de sesiydi. Orada anladım Türk İstiklal Marşı'nı söylüyor olduğumu. Orada anladım benim duyduğum hasretin, ninemin bir zamanlar duyduğu hasret kadar olduğunu. Bir marşın ne kadar önemli olduğunu o zaman anladım. Ne kadar uzakta olsan, hangi şartlarda olsan İstiklal Marşı'nın deri altına girip gönlünün ayrılmaz bir parçası hâline geldiğini o zaman anladım. (...)

Lindita Xhanari LATİFİ (Lindita Zanari LATİFİ)
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla örnekteki gibi eşleştiriniz.

1. hasret	...	**a.** Belli kurallara göre düzenlenmiş, kulağa hoş gelen ses dizisi, ezgi.
2. minyon	1	**b.** Bir kimseyi, bir yeri veya bir şeyi görme, ona kavuşma isteği, özlem.
3. kader	...	**c.** Ritmi, yürüyen bir kimsenin veya topluluğun adımlarını hatırlatan müzik parçası.
4. poyraz	...	**ç.** Kuzeydoğudan esen soğuk rüzgâr.
5. melodi	...	**d.** Birdenbire başlayan, genellikle kısa süren şiddetli yağmur.
6. sağanak	...	**e.** İnce, küçük, çıtı pıtı.
	...	**f.** Tanrı'nın uygun görmesi, Tanrı'nın isteği, kader, alın yazısı, yazgı.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Yazarın ninesi nasıl bir kadındır? Anlatınız.
2. Yazar, ninesinin söylediği yabancı kelimeleri neye benzetmiştir? Açıklayınız.
3. Yazarın ninesi nelere ve kimlere hasret duymaktadır? Açıklayınız.
4. Yazarın ninesinin Millî Marşımıza duyduğu saygıyı metindeki hangi ifadelerden anlıyorsunuz? Örneklerle açıklayınız.
5. Millî Marşımızı söylerken nasıl davranmalıyız? Nedenleriyle açıklayınız.

3. Etkinlik

Aşağıdaki cümle, metinden çıkarılabilecek bir yargıdır. Siz de metinden çıkarılabilecek yargılara örnekler yazınız.

• Yazarın ninesi vatanını ve ana dilini seven bir insandır.

4. Etkinlik

Okuduğunuz metni özetleyerek aşağıya yazınız.

5. Etkinlik

"Başka bir ülkede yaşasaydınız ülkemizin en çok hangi yönlerini özlerdiniz?" sorusundan hareketle bir konuşma yapınız. Konuşmanızda uygun geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanınız.

6. Etkinlik

Şehrinizin kültürel özelliklerini tanıtmak amacıyla bir festival düzenleneceğini hayal ediniz. Bu festival için şehrinizle ilgili bilgiler topladıktan sonra aşağıdaki alana bir afiş tasarlayarak afişinizi arkadaşlarınıza tanıtınız.

7. Etkinlik Aşağıdaki bilgileri okuyunuz. Önemli gördüğünüz yerlerin altını çiziniz.

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

1

1921'de İstiklâl Marşımızın belirlenmesi için düzenlenen yarışmaya 724 şiirin katıldığını,

Yarışmayı kazanan şiire para ödülü verileceği için Mehmet Âkif Ersoy'un ilk önceleri yarışmaya katılmak istemediğini,

2

Daha sonra Mehmet Âkif Ersoy'un, çevresinin yoğun ısrarı nedeniyle kahraman ordumuza adadığı şiiriyle yarışmaya katıldığını,

3

(...) 12 Mart'ta Büyük Millet Meclisinde İstiklâl Marşı'nın o zamanki Maarif Vekili yani Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver tarafından okunarak Millî Marş'ımız olarak kabul edildiğini,

4

Mehmet Âkif Ersoy'un İstiklâl Marşı için "O benim değil milletimin şiiridir artık!" dediğini,

5

Mehmet Âkif'in yarışma ödülü olarak kazandığı parayı Hilal-i Ahmer yani Kızılaya bağlı bir derneğe bağışladığını,

6

Kızılaya bağlı bu derneğin adının Dârül-Mesai (işevi) olduğunu, bu derneğin de ihtiyaç içindeki kadın ve çocuklara iş öğretmek amacıyla kurulduğunu,

7

Mehmet Âkif Ersoy'un milletimize ve kahraman ordumuza armağan ettiği İstiklâl Marşı'nı, kendi şiirlerinin bulunduğu kitap olan "Safahat"ın içine almadığını biliyor muydunuz?

Şerife Nihal ZEYBEK

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Köçürme (mangala) oyununun nasıl oynandığını araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Köçürme (mangala) oyununun nasıl oynandığını arkadaşlarınıza anlatınız.
2. Oynamayı bildiğiniz zekâ oyunları nelerdir? Anlatınız.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

KÖÇÜRME (MANGALA)

Bu metin, satranca benzeyen ve satrancın atası olan zekâ oyunlarımızdan köçürme oyunu hakkındadır. Binlerce yıllık bir Türk zekâ oyunudur. Türklerden Araplara geçen köçürme, oradan da dünyaya "mangala, mankala, mancala" adlarıyla dağılmıştır. Belli sayıdaki karşılıklı küçük kuyulara belli sayıdaki taşların birer birer sırayla göçürülmesi, dağıtılmasıyla oynanan ve eldeki son taşın bırakıldığı kuyudaki konumuyla üstünlük kazanılan bir oyundur. Kuyulardan taş göçürme, aktarma oyunları da denilebilecek köçürme oyunu, çok geniş bir oyun ailesidir. Yüzlerce değişik ad ve onlarca kuralla oynanan çeşitleri vardır. Dünyanın 17. yy.da Türklerden öğrendiği, uzun süre unutulmaya terk ettiğimiz, son yıllarda yeniden hatırlanmaya başlanan köçürme oyunları, her yaş ve seviyeden insanın zevkle oynadığı bir zekâ oyunudur. (...)

Köçürmenin Türk Zekâ Oyunları ve Satrançla Ortak Özellikleri

Türklere ait köçürme oyununun, ortak noktalarına bakıldığında, diğer Türk zekâ oyunları ve satranç ile akrabalığı olduğu görülmektedir. Bu da bizi, gelişmiş bir zekâ oyunu olan satrancın bir Türk oyunu olabileceği düşüncesine ulaştırmaktadır. (...)

Satranç ile köçürmenin şaşırtıcı derecede benzerlikleri görülür. Bu benzerlik bugüne kadar satrançla daha başka bir oyun arasında, mesela Eski Mısır'da oynanan ve satrancın atası olarak nitelenen "Senet Oyunu" arasında kurulamamıştır.

Köçürmedeki şu özellikler satrançta da vardır:

1. Zekâ oyunudur.
2. Taktik, gelecek oyunları ve uzağı görme, rakibi takip etme, oyununu bozma, şaşırtma gibi unsurları içeren bir savaş oyunudur.
3. Evlerde ve ortak sosyal mekânlarda oynanır.
4. Oynayanlarda zekâ gelişimi sağlar.
5. Avuca saklanan taşı bilen, oyuna başlar.
6. Oyuna ilk başlayan, oyun kurucu olarak daha iyi bir konum elde eder.
7. Taşlar renklidir.

8. Özel güçleri olan taşlar vardır: Köçürmedeki dede taşının olduğu kuyuya kimse dokunamaz.
9. Sıradan güçteki taşlar, bazı durumlarda özel taş hâline gelir.
10. Taşların ve kuyuların satrançta olduğu gibi özel adları vardır. (...)

Köçürmenin Önemi

(...) Şansa yer olmaması; oyuncuya oyunun hamlelerini, birkaç hamle sonrasını, rakip oyuncunun hamlelerine göre hamle yapmayı düşündürtmesi; matematik ve sayı sayma bilgisi gerektirmesi şüphesiz ki köçürme oyununun dama ve satranç gibi gelişmiş bir zekâ oyunu olduğunu göstermektedir. Hayatın her alanında köçürme oyununun farklı yönlerini yaşarız. Planlama, strateji, taktik gibi unsurları gerçekleştirmeye çalışırız. Köçürme oyununun özellikle çocuklarda oyun tahtasına odaklanabilme, olayları gözünde canlandırabilme, gelecekte olabilecekleri düşünerek ileriyi görebilme, yapabileceği birçok hamle içinden en iyisini seçebilme ve değerlendirme, hedefe ulaşmak için sabırlı ve temkinli davranma, planlama, rakibinin davranışlarını değerlendirebilme, tek başına zorluklarla mücadele ve karar verme açısından kişilik gelişimi, sosyal ortamlarda bulunması açısından da sosyal yönünün gelişmesi gibi konularda olumlu etkileri vardır. Kişisel değerleri güçlendirmesi, başkalarına saygılı olma, farklı bakış açılarını kabullenme gibi sosyal davranışların üzerinde de etkisi büyüktür. Kavrama yeteneğinin gelişmesi ile bilgiye ve mantığa dayalı çıkarımlarda, varsayımlarda bulunabilme, çok boyut ve derinlikte düşünebilme, mantık ve geleceği kurgulama ve karar verme gibi alanların gelişiminde önemli faydaları görülmüştür. (...)

Arslan KÜÇÜKYILDIZ
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen, anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyiniz. Bunların anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Köçürmenin dünyaya yayılışı ne zaman ve nasıl olmuştur? Açıklayınız.
2. Köçürme ve satrancın ortak özellikleri nelerdir? Örnekler veriniz.
3. Köçürmenin hangi özellikleri onun dama ve satranç gibi bir zekâ oyunu olduğunu göstermektedir? Açıklayınız.
4. Metinde köçürmenin hangi önemli özelliklerine vurgu yapılmıştır? Açıklayınız.
5. Eğitimde oyunların kullanılması ile ilgili düşünceleriniz nelerdir? Açıklayınız.
6. Daha önce Türkçe derslerinde ya da diğer derslerde oyunla öğrendiğiniz bir bilgi var mı? Anlatınız.

3. Etkinlik

A) Aşağıda geleneksel oyunlarımızdan bazıları tanıtılmıştır. Bu oyunları inceleyiniz.

Dokuz Kiremit

Oyuncular iki gruba ayrılır. Dokuz tane kiremit, bir daire çizilerek dairenin içine üst üste dizilir. Yazı tura atılarak oyunu hangi grubun başlatacağı belirlenir. Oyunu başlatacak olan grup sırayla kiremitlere doğru topu hızlıca yuvarlarken karşı grubun oyuncuları top ile onları kovalamaya başlar. Topa vurulmadan kaçan oyuncular kiremitleri üst üste dizmeye çalışır. Eğer dizerse puan alır ve oyunu ikinci kez oynama hakkı kazanır. Dizerken vurulursa hiç vurulmayan oyuncu kalmadığında oyun sırası diğer gruba geçer.

Çelik Çomak Oyunu

Bu oyun en az ikişer kişiden oluşan iki grup arasında oynanır. Oyunda biri 30 santimetre diğeri ise 70 santimetrelik iki sopa kullanılır. Düz bir zemine çizgi biçiminde küçük bir çukur açılır. Çukurun 20 adım uzağına bir çizgi çizilir. Oyunda ebe yoktur. Oyuna önce hangi grubun başlayacağı belirlenir. Belirlenen grup, oyuna başlamak için hazırdır. Karşı gruptan bir kişi, elindeki uzun sopayı önceden açılan çukurun üzerine yatay şekilde koyar. Oyuna ilk başlayan kişi, önceden çizilen çizgiden elindeki küçük sopayı çukur üzerindeki sopaya atar. Vurursa oyuna başlar. Elindeki büyük sopa ile küçük sopayı havaya kaldırır ve vurur. Küçük sopanın düştüğü yere kadar oyunu kaybeden grubun oyuncuları sekerek gider. Oyun bu şekilde devam eder.

B) Siz de oynamayı bildiğiniz geleneksel oyunlarımızdan birini arkadaşlarınıza tanıtınız. Sınıfta tanıtılan oyunlardan beğendiğiniz birini sınıfta ya da okul bahçesinde arkadaşlarınızla oynayınız.

4. Etkinlik

A) Aşağıda, atasözlerimizden birinin hikâyesi verilmiştir. Hikâyeyi noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

LAFLA PEYNİR GEMİSİ YÜRÜMEZ

İstanbul'da yaşayan Aksi Yusuf, peynir işiyle uğraşmaktadır. Trakya'dan aldığı peynirlerin bir kısmını İstanbul'da satar, bir kısmını da deniz yolu ile İzmir'e göndermektedir. Eli sıkıdır. Taşımacıların paralarını geç ödemek için bin dereden su getirdiğinden adı Aksi Yusuf'a çıkmıştı. Onu tanıyan gemiciler, İzmir'e hareket etmeden önce paralarının hiç değilse bir kısmını almak istedikleri zaman "Hele peynirler sağ salim varsın, istediğin parayı fazlasıyla alırsın." der ve peynirler yerine vardıktan sonra da "Kaçmıyoruz ya, bugün yarın öderiz." diye oyalamaya devam ederdi.

Onun bu huyunu bilen kaptanlardan biri, işi baştan sıkı tutmaya karar verir. Gemiye peynirleri yükledikten sonra Aksi Yusuf'un karşısına çıkıp "Yusuf Efendi, bana biraz ödeme yap, tayfalarıma para ödeyeceğim. Geminin kalkması için masrafım var." der. Aksi Yusuf her zamanki gibi "Hele peynirler sağ salim varsın..." diye söze başlayınca işin nereye varacağını bilen kaptan hemen araya girerek "Efendi, lafla peynir gemisi yürümez. Buna kömür lazım, yağ lazım. Parayı peşin ödemezsen Sarayburnu'nu bile dönemem!" der. Kaptanın bu lafı Aksi Yusuf'un o kadar hoşuna gider ki kahkahalarla gülmeye başlar. Sonra da çıkarıp paranın tamamını öder oracıkta.

Süleyman BULUT

B) Okuduğunuz hikâyeyi göz önünde bulundurarak anlamını bildiğiniz bir atasözünün hikâyesini kurgulayıp defterinize yazınız. Yazınızın içeriğine uygun bir başlık belirleyiniz.

5. Etkinlik

Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri duygu ve düşüncelerinize uygun şekilde tamamlayınız.

Halk oyunları ..... gibidir. Çünkü .....
.....

Misafirperverlik Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir. Hatta "Misafir kısmetiyle gelir." gibi atasözlerimiz.....

Türk kültürünü tanıtmak için ..... isterdim. Ayrıca .....
.....

Kültürümüzde .....
..... gibi geleneklerimiz vardır.

Bayramlarda ailenin tüm üyeleri .....
..... gibi mutluluk duyar.

6. Etkinlik

Aşağıya, tartışmacı anlatım biçimiyle "misafirperverlik" konulu bir paragraf yazınız. Yazınızda farklı yapıda fiiller kullanınız. Kullandığınız fiilleri yazı alanının altındaki kutulara yerleştiriniz.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Basit Fiiller	Türemiş Fiiller	Birleşik Fiiller
.....	.....	.....
.....	.....	.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Halk ozanlarımızdan biriyle ilgili araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Halk ozanlarımızdan biriyle ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sizce kültürel değerlerimizi gelecek kuşaklara aktarabilmek için neler yapabiliriz? Tartışınız.

* *Metni izlerken anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını not alınız.*

TÜRK HALK EDEBİYATI: NEŞET ERTAŞ

(Dinleme/İzleme Metni)

1. Etkinlik

A) Metni izlerken not aldığınız kelime veya kelime gruplarının anlamlarını *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten bulunuz.

Kelime veya Kelime Grubu	Anlamı

B) Anlamlarını öğrendiğiniz kelime veya kelime gruplarından iki tanesini seçerek bunları birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik Aşağıdaki soruları izlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Neşet Ertaş nerede ve ne zaman doğmuştur?
2. Neşet Ertaş eserlerinin birçoğunda hangi mahlası kullanmıştır?
3. Hangi özellikleri sayesinde Neşet Ertaş kısa zamanda şöhreti yakalamıştır?
4. Metinde geçen "Gölgede kalanın gölgesi olmaz." sözünden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.
5. Metinde geçen Neşet Ertaş'a ait mısraların sizde uyandırdığı duygu ve düşünceler nelerdir? Açıklayınız.

3. Etkinlik Metinde geçen aşağıdaki dizeleri inceleyiniz. Koyu yazılan ifadeler arasında nasıl bir anlam ilişkisi olduğunu ve bu kelimelerle hangi söz sanatının oluşturulduğunu belirtiniz.

Hep yolcuyuz, böyle **geldik** böyle **gideriz**
Dünya senin vatanın mı yurdun mu?

Bir anadan **dünyaya gelen** yolcu
Görünce dünyaya gönül verdin mi?
(...)
Bunlar neden, nedenini sordun mu?
İnsan **ölür** ama ruhu ölmez

4. Etkinlik

Öğrendiğiniz söz sanatlarını kullanarak türkülerimizle ilgili bir şiir yazınız. Şiirinizde kullandığınız söz sanatlarının anlatıma olan katkısını açıklayınız.

5. Etkinlik

UNESCO [United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)] tarafından Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi kapsamında Yaşayan İnsan Hazineleri Türkiye Ulusal Envanteri'ne alınarak "Yaşayan İnsan Hazinesi" kabul edilen Neşet Ertaş'ın bal mumu heykeli İstanbul'da bir müzede sergilenmektedir. Siz de ilinizdeki müzelerle ilgili bir araştırma yapınız. Bu müzeleri arkadaşlarınıza tanıtacağınız bir sunum hazırlayınız.

6. Etkinlik

A) Isparta'da yaşayan Özer Bey, Kurban Bayramı'nda Kastamonu'nun Taşköprü ilçesinde yaşayan aile büyüklerini ziyaret edecektir. Özer Bey'in yapacağı yolculukla ilgili bilinenler şunlardır:

• Özer Bey yolculuğunun tamamını otobüs ile yapacaktır.

• Isparta'dan Taşköprü'ye doğrudan otobüs olmadığı için Özer Bey'in önce Isparta'dan Ankara'ya sonra Ankara'dan Kastamonu'ya, ardından da Kastamonu'dan Taşköprü'ye giden bir otobüse binmesi gerekmektedir.

• Otobüsle Isparta-Ankara arası 4 saat, Ankara-Kastamonu arası 3 saat 30 dakika ve Kastamonu-Taşköprü arası da 1 saat sürmektedir.

B) Özer Bey'in bu yolculuk için alması gereken biletleri aşağıdan seçerek biletlerin numaralarını alttaki bölüme yazınız.

OTOBÜS BİLETİ
Tarih: *29.06.2023*
Hareket Yeri: *Kastamonu*
Varış Yeri: *Taşköprü*
Hareket Saati: *17.00*
Bilet No.: A1764

OTOBÜS BİLETİ
Tarih: *29.06.2023*
Hareket Yeri: *Isparta*
Varış Yeri: *Ankara*
Hareket Saati: *08.30*
Bilet No.: G184

OTOBÜS BİLETİ
Tarih: *29.06.2023*
Hareket Yeri: *Isparta*
Varış Yeri: *Ankara*
Hareket Saati: *10.30*
Bilet No.: H4521

OTOBÜS BİLETİ
Tarih: *29.06.2023*
Hareket Yeri: *Ankara*
Varış Yeri: *Kastamonu*
Hareket Saati: *14.00*
Bilet No.: K259

OTOBÜS BİLETİ
Tarih: *29.06.2023*
Hareket Yeri: *Kastamonu*
Varış Yeri: *Taşköprü*
Hareket Saati: *18.00*
Bilet No.: P6461

OTOBÜS BİLETİ
Tarih: *29.06.2023*
Hareket Yeri: *Ankara*
Varış Yeri: *Kastamonu*
Hareket Saati: *12.00*
Bilet No.: V237

Isparta-Ankara Bilet Numarası .....

Ankara-Kastamonu Bilet Numarası .....

Kastamonu-Taşköprü Bilet Numarası .....

7. Etkinlik

A) Aşağıda verilen Nasreddin Hoca fıkrasını, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

HER KAFADAN BİR SES

Nasreddin Hoca oğluyla kasabaya gitmiş. Alışverişini yapmış, eve dönüyormuş. Oğlunu eşeğe bindirmiş, kendisi de yürüyormuş. Birkaç kişiyle yolda karşılaşmışlar. "Şu işe bakın, ak sakallı adam yürüyor. Gencecik oğlan eşeğe binmiş. Zamanın gençleri böyle işte!" demişler. Parmaklarıyla da hocanın eşeğin üstündeki oğlunu göstermişler.

Nasreddin Hoca onlara hak vermiş. Oğlunu eşekten indirmiş, kendisi eşeğin sırtına binmiş. Yola devam etmişler. Bir süre sonra yine birkaç kişiyle karşılaşmışlar. Bu kez Nasreddin Hoca'ya bakıp "Kocaman adam eşeğe binmiş. Bu sıcakta çocuğu yürütüyor. Olacak şey mi?" demişler. Nasreddin Hoca'nın canı sıkılmış. Bir şey de söylememiş. "Olur ya, onlar da haklı olabilir." diye düşünmüş. Bu kez oğlunu da arkasına bindirmiş. Baba oğul eşeğin sırtında yola koyulmuşlar. Bir süre gittikten sonra yine birkaç kişi ile karşılaşmışlar. Adamlar bu kez ikisine bakıp "Kocaman iki insan bu sıcak havada eşeğin sırtına binmişler. Hiç hayvanı düşünmüyorlar. Bu gidişle hayvan yorgunluktan ölecek. Eşeğe yazık değil mi?" demişler.

Nasreddin Hoca'nın canı sıkılmış "Adamlar da haklı olabilir." diye düşünmüş. Oğlu ve kendisi eşekten inmişler. İkisi önde eşek arkada yola devam etmişler. Bir süre yol gittikten sonra yolun kıyısında oturan birkaç adam görmüşler. Tam karşılarına geldiklerinde adamlar onlara bakıp gülmüş "Bunların hiç aklı yok. İkisi bu sıcak havada ter içinde yürüyorlar. Eşek de arkalarında keyifle salınarak geliyor." demişler.

Nasreddin Hoca'nın canı iyice sıkılmış. Sıcak hava, yol yorgunu... "Sakin olayım." diye düşünmüş ama dayanamamış. "Görüyorsun ya oğlum. Şu insanları anlamak olanaksız her biri olanlara bir başka yönden bakıyor. İyisi mi doğru bulduğun yoldan hiç dönmeyeceksin. Yoksa böyle her kafadan bir ses çıkar."

Hazırlayan: Bekir AKTAN

B) Okuduğunuz bu fıkrayı öğretmeninizin izleteceği "Keloğlan/Nasreddin Hoca" isimli animasyon film ile karşılaştırınız.

C) İzlediğiniz animasyon filmde, okuduğunuz "Her Kafadan Bir Ses" başlıklı fıkra dışında hangi fıkralara yer verilmiştir? Anlatınız.

8. Etkinlik

Aşağıya kültürel ögelerimizden yararlanacağınız mizahi bir fıkra yazınız. Fıkranızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Türkiye'deki millî parklarla ilgili bir araştırma yapınız.

MÂNİCİ

(Serbest Okuma Metni)

HACİVAT — Vay Karagözüm, maşallah, maşallah! Akşam şeriflerin hayır olsun!

KARAGÖZ — Efendim?

HACİVAT — Akşam şeriflerin hayır olsun derim.

KARAGÖZ — Senin de silsileni sansarlar boğsun!

HACİVAT — Bak, Karagöz, böyle gelir gelmez sinirlenme!

KARAGÖZ — Tamam.

HACİVAT — Bak Karagözüm, bu akşam Ramazan'ın on sekizinci gecesi, Allah cümlemizi çok senelerine yetiştirsin.

KARAGÖZ — Amin!

HACİVAT — Sen davul çalmasını bilir misin?

KARAGÖZ — Haydi doğru hapse!

HACİVAT — Ne hapsi, Karagözüm?

KARAGÖZ — Bekçinin davulunu çalarsam polisler yakalar.

HACİVAT — Yani Karagözüm, mânicilerin çaldığı gibi.

KARAGÖZ — Onu yaparım.

HACİVAT — Davulun var mı?

KARAGÖZ — Var ya!

HACİVAT — Haydi al da gel!

KARAGÖZ — Ne olacak?

HACİVAT — Mahalle mahalle dolaşırız, sen davul çalarsın, ben de mâniler söylerim, beş on kuruş para kazanırız. Haydi git, davulunu al da gel.

KARAGÖZ — Olur.

(Karagöz evden davulu alır gelir.)

HACİVAT — Hadi Karagözüm, şuradan aşağı mahalleye gidelim, gel benimle!

KARAGÖZ — Daha gidecek miyiz? Yoruldum be!

HACİVAT — İşte geldik, başla çalmaya!

KARAGÖZ — Dum-dum bede dumdum dum!

HACİVAT — Size geldim size geldim
İnci mercan dize geldim

KARAGÖZ — (Çalar.)

HACİVAT — Benim güzel komşularım
Arzulayıp size geldim

KARAGÖZ — *(Davul çalmaya devam eder.)*

HACİVAT — Başta sarık büküm büküm
Sırtımda davuldur yüküm
Benim güzel komşularım
Hele selamün aleyküm

KARAGÖZ — Aleyküm selam!

HACİVAT — Merdane beyim merdane
Altın saatler gerdane

Benim beyimi sorarsanız
Semt ü civarda bir tane

KARAGÖZ — Güm bede güm güm!

HACİVAT — Yeni cami direk ister
Söylemeye yürek ister
Benim karnım toktur ama
Arkadaşım börek ister

KARAGÖZ — Amin, Hacivat, amin! (...)

HACİVAT — Sen çalmana bak!

KARAGÖZ — Güm bede güm güm!

HACİVAT — Şekerim var ezilecek
Tülbentlerden süzülecek
Bekletmeyin iki gözüm
Çok yerim var gezilecek

KARAGÖZ — Güm bede güm güm!

HACİVAT — Ayna camlar açılır
Çil paralar saçılır
Beyimin gönlü olunca
Kesenin ağzı açılır

KARAGÖZ — Açılır... Güm bede güm güm!

ZENNE — Bekçi baba, biraz gelir misiniz?

HACİVAT — Geleyim efendim.

KARAGÖZ — Alınız şu parayı. Size layık değil ama kusura bakmayınız.

HACİVAT — Aman efendim, ne zahmet, ne zahmet!

KARAGÖZ — Para kazandık Hacivat!

HACİVAT — Bahşişin aldı bergüzar
Sizleri eylemem inkâr
Veren eller dert görmesin
Hak bereket versin Settar
Ben söyledim bahşişimi aldım. Sen de söyle sen de al!

KARAGÖZ — Gitti, Hacivat!
Dizimde derman bitti
(...)
O haylaz Hacivat
Bana para vermeden gitti

ZENNE — Bana bak, davulcu! Başımız ağrıyor, git başka yerde çal!

KARAGÖZ — Hacivat, paraları aldı, savuştu gitti. Bana bir kuruş bile vermedi.

ZENNE — Sen ne istiyorsun?

KARAGÖZ — Bana da para verin!

ZENNE — Aşçıbaşı, o bulaşık tenceresini getir, şunun kafasına dök de gitsin!

KARAGÖZ — Hay, bu bahşişe gerek yok, ben kendim giderim.

Halil İbrahim ŞAHİN
(Kısaltılmıştır.)

(Yazım kuralları ve noktalama açısından metnin orijinali esas alınmıştır.)

TEMA DEĞERLENDİRME

TARİFİ BENDE

Nasreddin Hoca'nın canı bir gün ciğer çekmiş. Kasaba uğrayıp ciğer almış. Eve gitmek için yola çıkmış.

Sokakta bir arkadaşını görmüş. Arkadaşı ile bir süre konuşmuşlar. Arkadaşı, Hoca'nın elinde ciğeri görünce:

— Sana güzel bir ciğer tarifi vereyim. Ciğeri ağız tadıyla yiyin, demiş.

Nasreddin Hoca:

— Dostum anlatırsan unutabilirim. Eğer bir kâğıda yazarsan sevinirim, demiş.

Arkadaşı yemek tarifini bir kâğıda ayrıntılı biçimde yazmış, Hoca'ya vermiş. Hoca, adama teşekkür edip ayrılmış. Hoca'nın aklı ciğer yemeğinde olduğundan dalgın dalgın yürüyormuş. Bu sırada bir çaylak Nasreddin Hoca'nın elinden ciğeri alıp kaçmış.

Hoca, şaşkınlığı geçince havaya bakıp gülümsemiş. Cebindeki kâğıdı çıkarıp havada sallamış.

— Ciğeri çaldın ama ağız tadıyla yiyemeyeceksin. Çünkü tarifi bende, demiş.

Hazırlayan: Bekir AKTAN

1-5. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Nasreddin Hoca'nın arkadaşı Hoca'ya niçin ciğer tarifi vermiştir? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Aşağıdaki yargıları okuyarak metinden çıkarılabilecek olanların başına çarpı (X) işareti koyunuz.

- ☐ Nasreddin Hoca, kasabın tavsiyesi üzerine ciğer almaya karar vermiştir.
- ☐ Nasreddin Hoca arkadaşının verdiği tarifi unutmamak için kâğıda yazdırmıştır.
- ☐ Nasreddin Hoca'nın aklı ciğer yemeğinde olduğu için yolda dalgın yürümüştür.
- ☐ Bir kartal, Nasreddin Hoca'nın elindeki ciğeri kapmıştır.
- ☐ Nasreddin Hoca ciğeri elinden kaptırınca çok üzülmüştür.

3. Okuduğunuz metindeki hikâye unsurlarını belirleyerek aşağıya yazınız.

Olay: .....
.....
.....
.....

Kişiler: .....
.....

Yer: .....
.....

Zaman: .....
.....

Anlatıcı: .....
.....

4. Metinden alınan aşağıdaki deyimleri birer cümlede kullanınız.

yola çıkmak

.....
.....
.....

canı çekmek

.....

.....

.....

5. Metni özetleyen bir paragraf yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Yapım eki almamış fiiller, yapısı bakımından "basit fiil" olarak adlandırılır. Örneğin "- - - -" cümlesindeki fiil, basit bir fiildir. Yapım eki almış fiiller ise "türemiş fiil" olarak adlandırılır. Örneğin "- - - -" cümlesindeki fiil, yapısı bakımından türemiş fiildir.

Bu metinde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Yöremize ait yemeklerin neler olduğunu araştıracağız. / Türkçenin söyleyiş güzellikleri türkülerimizde yaşatılıyor.
B) Öğrenciler, okuldaki Karagöz gösterisini zevkle seyrettiler. / Öğretmenimiz bizi Kent Müzesine götürecek.
C) Okulumuzda halk oyunlarıyla ilgili çalışmalar yapıyoruz. / Türk kültürünün bütün değerleri gelecek nesillere de aktarılmalı.
D) Her geçen gün tarihî eserlere ilgim biraz daha artıyor. / Arkadaşlarım geleneksel oyunlarımızdan birini oynamak istiyorlar.

7. Kimileri, güzel dilimizin inceliklerini ve söyleyiş güzelliklerini yansıtan türkülerimizi hor görüyor. Türkülerimizi, çağın gerisinde kalmış olmakla nitelendiriyor; türküleri ortaya çıkaran hayat tarzının değiştiğini söylüyor. Bu düşünce, gerçekte çok büyük bir yanılsamadır. Çünkü türkülerimiz bizim her şeyimizdir. Bizim insanımız, türkülerle gülmüş ve ağlamıştır. Halkın duygu ve düşünce dünyasını yansıtır türküler.

Bu metinde yazarın "çok büyük bir yanılsama**" olarak gördüğü durum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Türkülerin, millete ait ortak değerleri yansıttığına inanılması
B) Bazı insanların, türkülerimizi günümüze uygun bulmamaları
C) Günümüzde türkülerin halkımız tarafından tanınmaması
D) Türkülerle ilgili bilimsel çalışmaların yetersiz olması

8. Bu ülkenin temiz yürekli çocukları
Işıkları canavar gibi yiyen karanlığa inat
Oynamayacaklar kirli oyuncakları
Onları kirletemeyecek hayat

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangileri vardır?

A) Karşıtlık (tezat)–Abartma
B) Konuşturma–Benzetme
C) Karşıtlık (tezat)–Benzetme
D) Abartma–Kişileştirme

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

Özet İçerik

6. TEMA
Doğa ve Evren

- Kuşların Güzel Evi
- Toprak
- Beyaz Gemi
- İnsanları da Küçültebilir misin? *(Dinleme Metni)*
- Anadolu'da Bahar *(Serbest Okuma Metni)*

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Türkiye'deki millî parklarla ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Hangi kuş türlerini biliyorsunuz? Anlatınız.

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

KUŞLARIN GÜZEL EVİ

(...)

Küçük Bir Alanda Büyük Bir Dünya

Manyas Gölü; Marmara Denizi'nin güneyinde, Balıkesir ilinin Bandırma ilçesi sınırları içinde yer alıyor. Deniz seviyesinden yüksekliği 15 metre. Doğusunda Ulubat Gölü bulunuyor. Göl; kuzeyden Sığırcı, güneyden Kocaçay dereleri ile besleniyor ve fazla sularını Susurluk Çayı'na gönderiyor. Su düzeyi sonbaharda artmaya başlıyor. İlkbaharda en derin yeri 10 metreye çıkarken kış aylarında 1,5 metreye kadar düşüyor. Bu yüzden gölün belli bölgeleri mevsime göre yürüyerek veya sandalla dolaşılabiliyor. Gölün çevresinde tarım arazileri, sazlıklar ve ormanlar yer alıyor. Gölün en canlı, en kalabalık, en zengin, tabiri yerindeyse "kalbinin attığı" yer kuzeydoğusunda bulunan alan.

Balık Tutarken Keşif

1 Nisan 1938 günü İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Zooloji Bölümü Başkanı Alman Profesör Curl Kosswig (Körl Kasvig) ve eşi Leonere Kosswig (Laynir Kasvig) Manyas Gölü'ne balık tutmak için gelirler. Sıradan bir balık tutma için geldikleri bu göldeki kuşların varlığını görünce büyük heyecana kapılırlar. Çünkü burası kuşların barındığı, mola verdiği, beslendiği, dünya üzerinde bulunan sayılı alanlardan biridir. Yayınladıkları yazılarla burayı dünyaya tanıtırlar ve ornitologların yani kuş bilimcilerin dikkatini buraya çekmeye başlarlar. Seneler süren kişisel çabalarının sonunda 1959 yılında Orman Bakanlığının bölgeyi millî park olarak tanımasını sağlarlar.

Diplomalı Millî Park

Manyas Kuş Cenneti, Avrupa Konseyi tarafından doğal yaşam açısından dünya çapında değere sahip ve buna uygun en iyi biçimde korunan alanlara verilen "A" sınıfı diplomayı ilk kez 1976 yılında almış. 1981, 1986, 1991 ve 1996 yıllarında ise diploma yenilenmiş. Ülkemizdeki millî parklar arasında alan bakımından en küçük olan Manyas Kuş Cenneti ziyaretçi açısından en çok tercih edilenler arasında. Her yıl, yaklaşık 67 ülkeden 80.000 kişi burayı ziyaret ediyor.

Korunaklı Özel Alan

Kuşlar Manyas Kuş Cenneti'ndeki bu küçük alanı yumurtlama, kuluçkaya yatma, üreme yeri olarak seçmede son derece haklılar. Neden mi? Birincisi, yumurtlama ve kuluçka döneminde alanın çevresi suyla dolduğu için doğal bir koruma alanı. Davetsiz misafirler bölgeye yaklaşamıyor. İkincisi yavrular yumurtalarından çıkıp hayata merhaba dedikten sonra hem anneleri hem de kendileri için bölgede bolca bulunan böcek, balık, kurbağa, solucan ve bitkilerle nefis bir ziyafet çekebiliyorlar. Üçüncüsü yavrular amatör uçuş denemeleri yaparken de düştükleri bölgelerde başka canlılara yem olmuyorlar ve canları da fazla acımıyor. Bitmedi. Minik kuşlar ayrıca bölgedeki ağaç bolluğu sayesinde yaşamlarının ilk dönemlerinde bolca oksijenle sağlıklı bir şekilde büyüyüp serpiliyorlar. İnsanın kuş olup uçası geliyor değil mi?

266 Tür

Manyas Kuş Cenneti'nde 67 hektar gibi küçük bir alanda 2-3 milyon kuş barınıyor. Vay be! Ayrıca burada 266 tür kuş var. Bunlardan 66 tür her yıl düzenli olarak kuluçkaya yatıyor. 22 tane tür ise her sene olmayıp bazı yıllar kuluçkaya yatmaya geliyor. Bölgede bolca bulunan aksöğüt ve ılgın ağaçlarına 80 tür kuş yuva yapıyor. Öyle ki bazı ağaçlarda 7-10 yuva birden var. 250 türde ise 2-3 milyon kuş göç sırasında mola vermek için Manyas Kuş Cenneti'ne uğruyor. Bu kuşlar, özellikle göç mevsimi olan sonbahar ayında buraya geliyorlar. Bunlar arasında sadece balıkla beslenen on binlerce beyaz pelikan başı çekiyor. Bu kuşlardan kimisi çok aceleci davranıp 1 saat mola verip yoluna devam ettikten sonra kimi kuş grupları ise 1 ay kalıp dinlendikten ve beslendikten sonra göçlerine, güneye, sıcak ülkelere doğru yollarına devam ediyorlar. (...)

Sadece Dürbünle Gözlem

Millî park olan alan özel koruma sahası ve sadece belli noktalardan gözlem yapılabiliyor. Girişte biletinizi alırken size de bir dürbün veriliyor. Tabii, iade etme şartıyla... Çünkü kuşların barındığı alan biraz uzakta kaldığı ve girilmesine izin verilmediği için ancak dürbünle gözlem yapılabiliyor. Ayrıca fotoğraf çekmek isteyenler içinse zum yapabilen makineler gerekiyor. Millî park alanında her şey düşünülmüş. Farklı alanlara yerleştirilen kameralarla kuşlar düzenli olarak Kuş Gözlemevi'nden izlenebiliyor. Haydi, el sallayın! Ayrıca müzede de bölgede yer alan kuşların maketleri görülebiliyor. Dokunmak yok ama! Gözlemler gözetleme kulesinden yapılabiliyor. Ayrıca dönerken yanınıza bir şeyler almak isterseniz hatıra eşya reyonu da yer alıyor. Ayrıca gezinti ve dinlenme için özel alanlar da Millî Park'ın içerisinde yer alıyor. Parkın içine araçla girişe, piknik yapmaya izin verilmiyor. Her şey doğayı, elbette o güzelim kuşları korumak için!

Görüntüler

Havada turlayan binlerce kuşu, rengarenk görüntüleri, ahenkli sesleri ile kuş cenneti harika bir yer. Dürbününüzü nereye çevireceğinizi şaşırıyorsunuz. Kuşları her hâlleri ile burada gözlemek olası. Çevrede kuşların fotoğraflarını çeken fotoğrafçılar da görüyoruz. Kuşlar gözlem yapılan alana uzak olduğu için hiç rahatsız olmadan hayatlarına devam ediyorlar. Biz de onları burada bırakarak yeni bir yere doğru yola devam ediyoruz.

Metin ÖZDAMARLAR
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Kelime	Tahminim
amatör	
sazlık	
kuluçka	
hektar	
ornitolog	
ahenk	

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Manyas Gölü nerededir? Açıklayınız.
2. Manyas Kuş Cenneti'ni kimler, ne zaman ve nasıl keşfetmişlerdir? Anlatınız.
3. Kuşlar, Manyas Kuş Cenneti'ni neden tercih etmektedir? Açıklayınız.
4. İlinizdeki doğal güzelliklerden hangilerini biliyorsunuz? Anlatınız.

B) Okuduğunuz metinden hareketle arkadaşlarınıza yöneltmek üzere iki soru hazırlayınız.

1. .....

2. .....

3. Etkinlik

A) Yazar, metinle başlık arasında nasıl bir ilişki kurmuştur? Açıklayınız.

.....

.....

B) Bu metnin yazarı siz olsaydınız başlığınız ne olurdu? Başlık önerinizi yazınız.

.....

4. Etkinlik

A) Aşağıdaki görselleri inceleyiniz.

B) İncelediğiniz görsellerden birini seçerek bu görselle ilgili aşağıya hikâye edici bir metin yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

C) İncelediğiniz görsellerden birini seçerek bu görselin sizde uyandırdığı duygu ve düşüncelerden hareketle bir konuşma yapınız.

5. Etkinlik

İlinizin güzelliklerini anlatan bir şiir yazınız.

6. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde geçen fiilleri inceleyiniz. Ek fiil kullanılan fiilin yer aldığı cümlenin yanındaki kutuyu çarpı (X) ile işaretleyiniz.

1.	Bulutsuz gecelerde gökyüzündeki yıldızları gözlemlemeyi çok seviyordu.	
2.	Okulumuzda geri dönüşümle ilgili bir proje hazırlayacakmışız.	
3.	Gelecek nesiller ne yazık ki pek çok canlı türünü tanımayacaklar.	
4.	Doğanın korunması için bugüne kadar daha büyük adımlar atılmalıydı.	
5.	Ülkemizde pek çok endemik canlı türüne rastlayabilirsiniz.	
6.	Baharda doğanın yeniden canlanması insanları da olumlu etkiliyor.	
7.	Gerekli tedbirleri aldığımızda depremin yıkıcı etkilerine karşı korunabiliriz.	
8.	İnsanoğlu, tarihin en eski çağlarında bile evreni merak ediyordu.	
9.	Kuraklığa karşı gerekli önlemleri almak için ağaç dikelim.	
10.	Eski insanlar doğa olaylarının gerçek nedenlerini bilmiyorlardı.	
11.	Bahar aylarında ülkemize birçok göçmen kuş gelir.	
12.	Mars yüzeyini incelemek için uzay araçları gönderiliyor.	
13.	Hafta başından itibaren bazı bölgelerde kar yağacakmış.	
14.	Dün gözlemlediğimiz kuşlar kendilerine yuva yapıyordu.	
15.	Doğadaki bütün canlılar hassas bir denge oluşturur.	
16.	Gördüğünüz manzaraların fotoğraflarını çekmeliydiniz.	
17.	Doğal afetler konusunda farkındalık oluşturulmak isteniyor.	
18.	İki hafta sonra gerçekleşecek Ay tutulması ülkemizden de gözlemlenecekmiş.	
19.	Kış mevsimine doğru gündüzler kısalıyor.	
20.	Doğayı anlamak istiyorsanız dikkatli bir şekilde gözlemlemelisiniz.	
21.	En güzel renkleri bize doğa sunuyor.	

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Âşık Veysel'in yaşam öyküsü ve eserleriyle ilgili bir araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Âşık Veysel'le ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. "Toprağı işleyen, ekmeği dişler." atasözünden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.

Şiiri, tür özelliklerine uygun şekilde sesli okuyunuz.

Âşık Veysel ŞATIROĞLU (1894-1973)

Türk halk ozanı. Eserlerinde yalın bir dil kullanmıştır. Yaşama sevinciyle hüzün, iyimserlikle umutsuzluk şiirlerinde iç içedir. Bazı eserleri: *Deyişler, Sazımdan Sesler, Dostlar Beni Hatırlasın...*

TOPRAK

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sadık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sadık yârim kara topraktır

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum
Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sadık yârim kara topraktır

Koyun verdi kuzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile dövmeyince kıt verdi
Benim sadık yârim kara topraktır

Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyve yetirdi
Her gün beni tepesinde götürdü
Benim sadık yârim kara topraktır

Karnın yardım kazmayınan belinen
Yüzün yırttım tırnağınan elinen
Yine beni karşıladı gülünen
Benim sadık yârim kara topraktır
(...)

Havaya bakarsam hava alırım
Toprağa bakarsam dua alırım
Topraktan ayrılsam nerde kalırım
Benim sadık yârim kara topraktır

Dileğin varsa iste Allah'tan
Almak için uzak gitme topraktan
Cömertlik toprağa verilmiş Hak'tan
Benim sadık yârim kara topraktır

Bütün kusurumuz toprak gizliyor
Merhem çalıp yaralarım düzlüyor
Kolun açmış yollarımı gözlüyor
Benim sadık yârim kara topraktır

Her kim ki olursa bu sırra mazhar
Dünyaya bırakır ölmez bir eser
Gün gelir Veysel'i bağrına basar
Benim sadık yârim kara topraktır

Âşık Veysel ŞATIROĞLU
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz şiirde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu kelimeleri şiirden bularak bulmaca üzerinde yerleştiriniz.

Kelimelerin Anlamları

1. Boş, yararsız, gereksiz, boşuna.

2. Tanrı, Allah.

3. Sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı.

4. Deriye sürülerek kullanılan, içinde birçok etkili madde bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız ilaç.

5. Vücudun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer vb. organları içine alan bölümü, sine, göğüs.

6. Doğru, gerçek, sadakatli.

7. Verimi iyi ve bol olan, verimli.

8. Bir iyiliğe erişmiş, erişen (kimse).

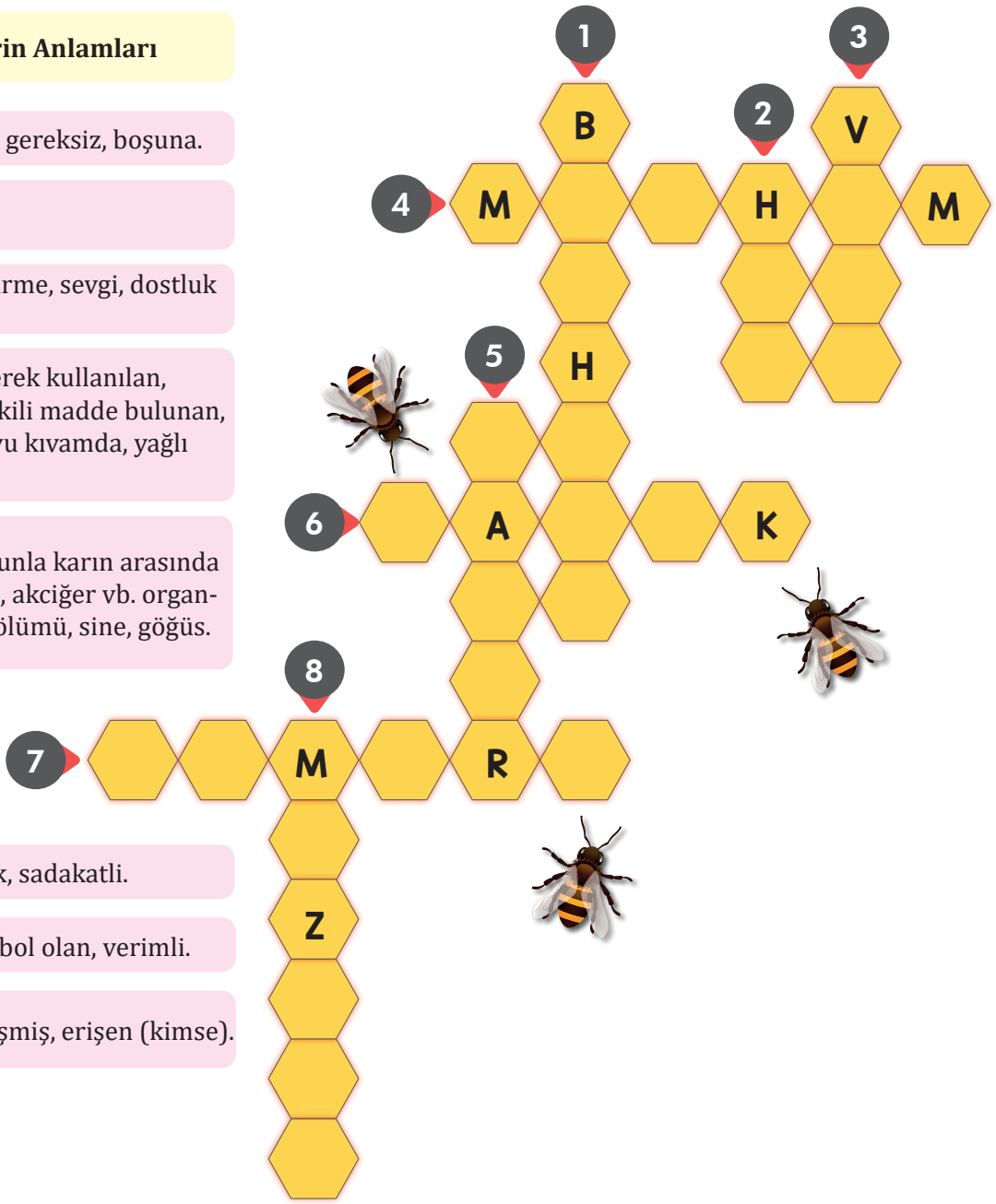

B) Bulmacaya yerleştirdiğiniz kelimelerden üç tanesini kullanarak "doğa sevgisi" temalı bir dörtlük yazınız. Yazdığınız dörtlüğü sınıf panosunda sergileyiniz.

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

Okuduğunuz metinde geçen aşağıdaki dizeleri inceleyiniz. Bu dizelerin size çağrıştırdığı duygu ve düşünceleri yanlarına yazınız.

Bana türlü türlü meyve yetirdi
Her gün beni tepesinde götürdü

.....
.....

Karnın yardım kazmayınan belinen
Yüzün yırttım tırnağınan elinen

.....
.....

Almak için uzak gitme topraktan
Cömertlik toprağa verilmiş Hak'tan

.....
.....

Gün gelir Veysel'i bağrına basar
Benim sadık yârim kara topraktır

.....
.....

3. Etkinlik

Okuduğunuz şiirin konusu ve ana duygusunu yazınız.

Şiirin Konusu

.....
.....
.....

Şiirin Ana Duygusu

.....
.....
.....

4. Etkinlik

"Toprağın yaşamımızdaki önemi nedir?" sorusundan hareketle aşağıya bilgilendirici bir metin yazınız. Yazınızda ek fiili işlevine uygun şekilde kullanınız.

5. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde geçen ek fiil almış isimlerin altını örnekteki gibi çiziniz.

1. Doğa, en başından beri huzur bulduğumuz tek sığınağımızdı.

2. Ülkemizin pek çok yerinde görülmesi gereken doğal güzellikler vardır.

3. Mevsim baharsa kendimizi hemen doğanın kucağına atarız.

4. Bu ağaçlar dikildiğinde siz küçük birer çocuktunuz.

5. En çok merak ettiğimiz şeylerden biri de gökyüzündeki yıldızlardı.

6. Çevre kirliliği, günümüzün en büyük sorunlarından biridir.

7. Dedemin diktiği ağaçlardan birisi de bizim bahçedeymiş.

8. Doğaya en çok zarar veren atıklardan biri plastik atıklardır.

6. Etkinlik

"Grafisu" isimli elektronik içeriği yapınız. İçerikteki şarkıyı sınıfça seslendiriniz.

7. Etkinlik

Hayri, dört kişilik bir aileyle su tasarrufu konusunda iki aylık bir çalışma yapmıştır. Çalışmada öncelikle ailenin bir aylık su tüketimi gözlemlenecek, bu ay sonunda aileye su tasarrufuyla ilgili eğitim verilecek ve ailenin eğitimden sonraki ay ne kadar su tasarrufu sağladığı belirlenecektir. Hayri, ailenin şubat ve mart aylarındaki su tüketimini gözlemleyerek şu verilere ulaşmıştır:

Şubat Ayı Verileri	Mart Ayı Verileri
• Toplam su tüketimi 27 metreküptür.	• Toplamda 8 metreküp su tasarrufu sağlanmıştır.
• Suyun üçte biri tuvalette kullanılmıştır.	• Su tasarrufunun yarısı tuvalette kullanılan suda gerçekleşmiştir.
• Temizlik için 1 metreküp, içmek ve yemek yapmak için 2 metreküp su kullanılmıştır.	• Temizlik yapmak, içmek ve yemek yapmak için kullanılan suda tasarruf sağlanamamıştır.
• Çamaşır ve bulaşık için kullanılan su, banyo için kullanılan suyun yarısıdır.	• Hem banyoda hem de çamaşırda ikişer metreküp tasarruf sağlanmıştır.

Hayri, bu verilerden hareketle ailenin şubat ve mart aylarındaki su tüketimini bir grafik üzerinde göstermek istemektedir. Hayri'nin oluşturması gereken grafiği aşağıya örnekteki gibi çiziniz. Grafikte şubat ayının verilerini kırmızı, mart ayının verilerini siyah renkli sütunlarla gösteriniz.

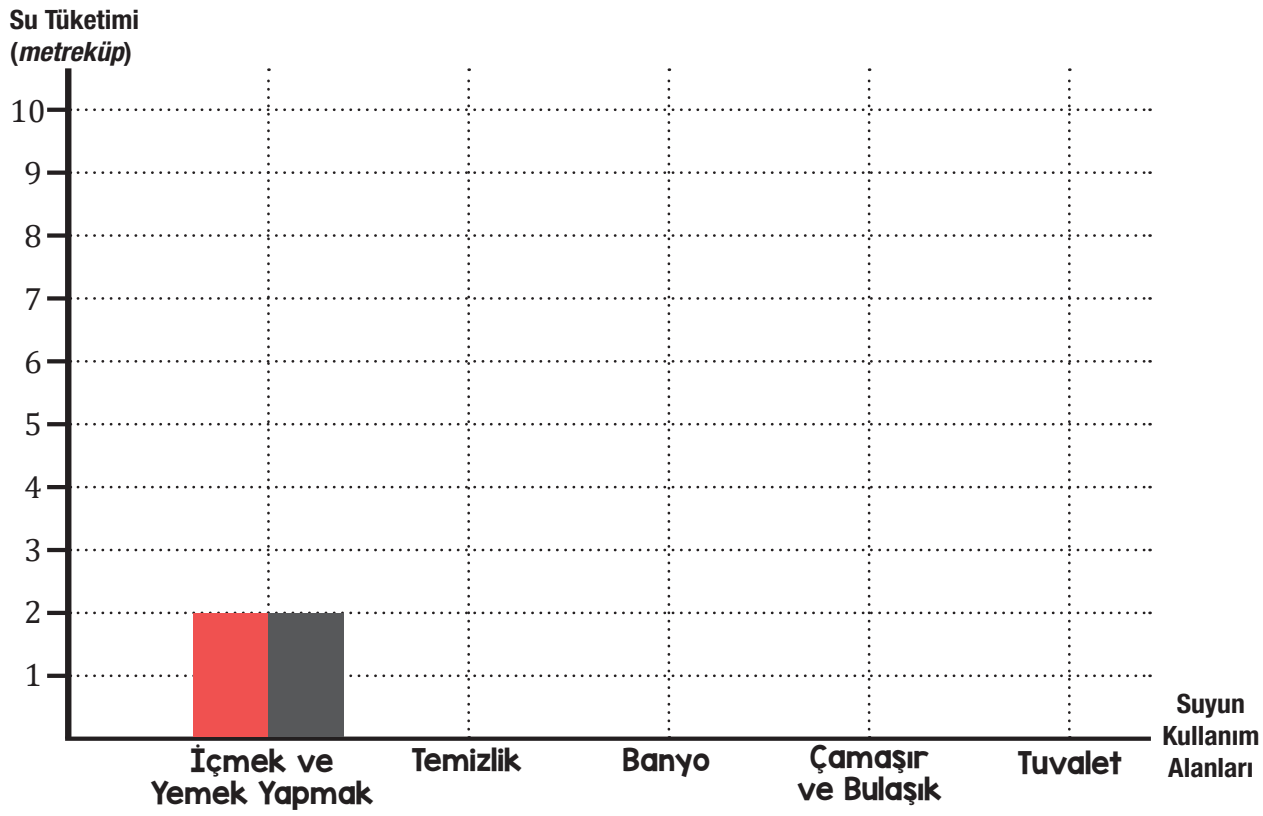

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Doğa ve evren hakkında ilginizi çeken bir konuda araştırma yapınız

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Doğa ve evrenle ilgili araştırdığınız bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Metnin görsellerinden ve başlığından hareketle konusunu tahmin ediniz. Tahminlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

* *Metni anlamını bilmediğiniz kelimeleri not alarak okuyunuz.*

Cengiz AYTMATOV (1928-2008)

Kırgız edebiyatçı, gazeteci, çevirmen, diplomat ve siyasetçi. Türk dünyasının ünlü yazarlarındandır. Bazı eserleri: *Gün Olur Asra Bedel, Beyaz Gemi, Elveda Gülsarı...*

BEYAZ GEMİ

(Bir vadide yer alan üç evden birinde Mümin dede ve torunu yaşamaktadır. Hiç arkadaşı olmayan ve henüz okula başlamamış olan çocuk, bu küçük dünyada mutlu olmaya çalışmaktadır. Annesi ve babası olmayan çocuk; babasının beyaz bir geminin kaptanı olduğuna ve bir gün, başı insan başı olan bir balık olup beyaz gemiye kadar yüzerek babasına kavuşacağına inanmaktadır. Aşağıdaki metin eserin ikinci bölümünden alınmıştır.)

Karavul Dağı'nın tepesinden, dört yönde ta ufuklara kadar uzanan engin bir manzara görünüyordu. Yüzükoyun yere yatan çocuk, dürbünü gözlerine ayarlamaya başladı. Çok uzakları gösteren güzel bir sahra dürbünü idi bu. Onu dedesine uzun yıllar ormanda görev yaptığı için armağan olarak vermişlerdi. Ama bizim ihtiyar "Gözlerimin nesi var?" diye onu yanında taşımak istememiş, torununa vermişti. Çocuğun en sevdiği oyuncaktı bu.

O gün dağın tepesine dürbünle birlikte çantasını da götürdü. Dürbünün yuvarlak, küçük penceresinde önce her şey yerli yerine oturdu ve netleşti. Bunu yapmak çok hoşuna gidiyordu çocu-

ğun. Görüntü netleşince ayarı bozmamak için bir süre soluğunu tutup seyretti. Sonra başka yere çevirdi dürbünü. Her şey yeniden birbirine karıştı ve çocuk bir daha ayarladı dürbünü.

Her yeri, her şeyi görüyordu buradan. Üzerlerine ancak göğün çıkabildiği yüksek dağların karlı dorukları bile görünüyordu. Bunlar, dünyayı kaplayan yüksek dağların ardında ve onlardan daha yüksekteydiler. Onlardan daha alçak olan dağların tepeleri çam ormanlarıyla kaplıydı. Eteklerdeki gür orman ise geniş yapraklı ağaçlardan oluşuyordu. Sonra, Kungey Dağlarının güneşe dönük yamaçlarını görürdü. Ottan başka bir şey bitmiyordu bu yamaçlarda. Daha aşağıda, göl tarafında daha alçak kaya tepeler vardı. Göle doğru uzanan vadi kayalıktı. Yine o tarafta tarlalar, bahçeler, köyler vardı. Yeşil ekin alanları yer yer sararmaya başlamıştı. Hasat zamanı yaklaşıyordu. Yollarda sıçan kadar küçük görünen arabalar arkalarında bir toz bulutu bırakarak gelip gidiyorlardı. Yeryüzünün ta öbür ucunda, görülebilen yerin en uzağında, kumlu sahilin ötesinde, ortası kabarık gibi duran bir göl görünüyordu. Isık Göl idi bu. Yer ve gök orada birleşiyordu. Ondan ötede hiçbir şey yoktu. Göl, pırıl pırıl parlıyordu. Kımıltısız ve ıssızdı. Yalnız sahilde, dalgaların ak köpükleri güçlükle fark ediliyordu. Çocuk o yöne uzun uzun baktı. Sonra, "Beyaz gemi daha görünmüyor." dedi çantasına. "Hadi, okulumuza bir defa daha bakalım."

Buradan, dağın ardındaki komşu dere çok güzel görünüyordu. Hatta evinin önünde pencerenin dibine oturmuş ihtiyar bir kadının elindeki iplik bile fark ediliyordu dürbünle.

Celesay Vadisi'nde orman yoktu. Yalnız, şurada burada, kesimden arta kalan birkaç büyük çam ağacı göze çarpıyordu. Bir zamanlar burası da ormanlıkmış. O eski ormanın yerinde şimdi damları kayın ağaçlarıyla örtülü sıra sıra ahırlar vardı, aralarında da öbek öbek saman ve gübre yığınları görünüyordu. Süt üreten mandıralar için cins düveler yetiştirilirdi burada. Ahırların yakınında, kısacık bir sokak boyunca dizilen evlerde hayvan yetiştiricileri otururdu. Onların köyü idi burası. Sokak, bir tepenin hafif eğimli yamacına doğru uzanıyordu. Sokağın en ucunda evlerden farklı görünen ve oturma evi olmadığı anlaşılan ufacık bir bina vardı ki işte okul o idi. Bu, küçüklerin gittiği dört yıllık bir ilkokul idi. Bundan sonra çocuklar sovhozun yatılı okuluna giderlerdi. (...)

Okula uzun uzun baktıktan sonra dürbünü yine göle çevirdi. Değişen bir şey yoktu orada. Beyaz gemi hâlâ görünmüyordu. Göle sırtını döndü, dürbünü bir kenara koydu ve bu defa çıplak gözle yamacın aşağılarını seyre daldı. Dağın hemen dibinde, gümüş dere vadi boyunca gürül gürül akıyordu. Onun yanında ve onun gibi kıvrıla kıvrıla bir yol uzanıyor, bir dağın arkasında çayla birlikte bu yol da kayboluyordu. Karşı kıyı dik ve ormanlıktı. San Taş Ormanları hemen oradan başlıyor ve dağların karlı tepelerine kadar uzanıyordu. En yüksek yerlere kadar çıkan ağaçlar çam ağaçlarıydı. Karların ve kayaların arasından yükselen uçları küçük kara fırçalar gibi duruyordu tepelerin doruğunda.

Çocuk, bölgenin tek yerleşim yerindeki evlere, kulübelere ve ahırlara alaylı alaylı baktı. Yukarıdan bakınca ne kadar küçük, ne kadar da eften püften görünüyorlardı! Çayın daha aşağı kıyısında dost kayalarını gördü: Deve'yi, Kurt'u, Eyer'i, Tank'ı, hepsini. Onları ilk defa buradan, Karavul Dağı'nın başından, dürbünle seyretmiş ve bu adları da o zaman vermişti.

Afacan afacan gülümseyerek kalktı ve yerden bir taş alıp evlere doğru attı. Ama taş oraya ulaşmadı, biraz aşağıya, yamacın üzerine düştü. Sonra yine olduğu yerde oturdu ve dürbünü yine dayadı gözlerine. (...)

Güneş, göl tarafında ufka yaklaşıyordu. Şimdi hava daha az sıcaktı. Batıdaki dağların doğuya bakan yamaçlarında hafif gölgeler belirmeye başlamıştı. Güneş uzaklaştıkça gölgeler de dağların eteklerine doğru uzanacaktı. Isık Göl'deki beyaz gemi normal olarak günün işte bu saatlerinde görünürdü.

Dürbünü ufka çevirdi ve birden nefesini tuttu. Tamam! Geliyordu! Gemiyi görür görmez her şeyi unuttu. Ta orada, Isık Göl'ün mavi, masmavi yüzeyinde, büyük, beyaz gemi süzülüp geliyordu. Hey güzel gemi, hey! Sıra sıra bacaları olan, uzun, güçlü, güzel gemi! Sanki iple çekiliyormuş gibi dümdüz ilerliyordu. Çocuk alelacele gömleğinin ucuyla dürbünün camını sildi, güzelce ayarladı. Şimdi geminin hatları daha net idi. Dalgaların etkisiyle hafifçe sallandığını, gerisinde bıraktığı beyaz ve saydam köpüklü izini de fark ediyordu artık. Gözünü ayırmadan hayran hayran bakıyordu gemiye. Elinde olsa, gücü yetse gemiye rica edecek, çok daha yakından geçmesini isteyecekti. Böylece içindeki insanları da görebilirdi. Ama geminin ondan haberi bile yoktu. Ağır ağır, heybetle, yoluna devam ediyordu. Nerden gelip nereye gittiği de belli değildi. Uzun uzun baktı gemiye. Ne zaman bir balığa dönüşeceğini, çaya atlayıp yüze yüze ona, o beyaz gemiye ne zaman ulaşacağını düşünüyordu hep. (...)

Cengiz AYTMATOV
Çev.: Refik ÖZDEK
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Metni okurken not aldığınız kelime veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metindeki çocuk etrafı neyle gözlemlemektedir? Bu aleti ona kim vermiştir? Anlatınız.

2. Çocuk, etrafında yer alan hangi bölgeleri gözlemlemiş ve neler görmüştür? Örneklerle açıklayınız.

3. Çocuk, dost kayalarını nasıl keşfetmiş ve onlara hangi isimleri vermiştir? Açıklayınız.

4. Çocuk, beyaz gemiyi gördüğü anda neler hissetmiştir? Anlatınız.

5. Doğada merak ettiğiniz bir şeyi gözlemleme şansınız oldu mu? Anlatınız.

B) Okuduğunuz metindeki geçiş ve bağlantı ifadelerini bularak bunların metnin anlamına olan katkısını açıklayınız.

3. Etkinlik

Öğretmeninizin rehberliğinde sınıfça katılacağınız bir gezi düzenleyeceğinizi hayal ediniz. Bu gezinin planını yaparak aşağıdaki formu doldurunuz.

GEZİ PROGRAMI

Eğitim Kurumunun Adı: .....

Gezi Tarihi: .....

Gezi Yeri: .....

Geziye Çıkış Saati: .....

Geziden Dönüş Saati: .....

Gezi Kafile Başkanı: .....

Sınıf Rehber Öğretmeni: .....

Takip Edilecek Yol: .....

.....

.....

.....

Gezinin Amacı: .....

.....

.....

.....

Gezinin Konusu: .....

.....

.....

Gezi İçin Belirlenen İnceleme–Araştırma Görevi: .....

.....

.....

Değerlendirme: .....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Gezip gördüğünüz yerlerden birini anlatacağınız bir gezi yazısı yazınız. Yazınızın anlatımını ve noktalama işaretlerini öğretmeninizle kontrol ederek yazınızı düzenleyiniz.

5. Etkinlik

İpek, Seray, Nehir ve Asil; kendi yazdıkları şiirlerle okullarında düzenlenen şiir dinletisine katılmışlardır. Sahneye isimlerinin alfabetik sırasına göre çıkarak şiirlerini okumuşlardır. Aşağıda, bu öğrencilerin şiir dinletisinde okudukları şiirlerden birer bölüm yer almaktadır.

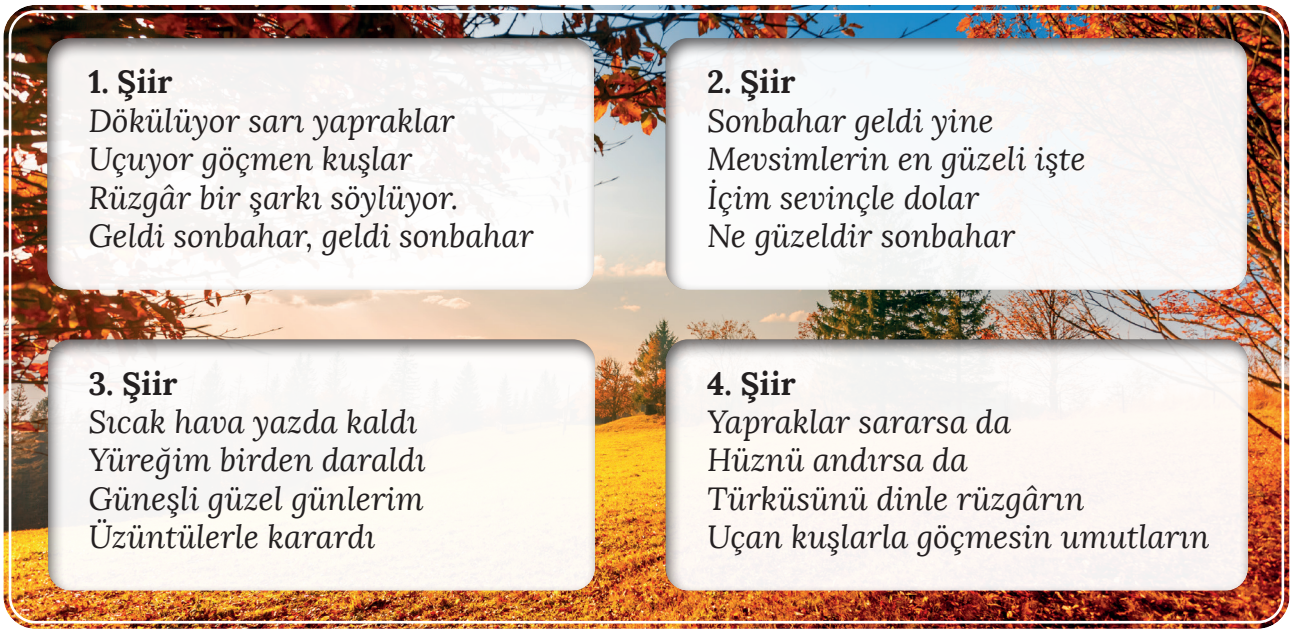

1. Şiir
Dökülüyor sarı yapraklar
Uçuyor göçmen kuşlar
Rüzgâr bir şarkı söylüyor.
Geldi sonbahar, geldi sonbahar

2. Şiir
Sonbahar geldi yine
Mevsimlerin en güzeli işte
İçim sevinçle dolar
Ne güzeldir sonbahar

3. Şiir
Sıcak hava yazda kaldı
Yüreğim birden daraldı
Güneşli güzel günlerim
Üzüntülerle karardı

4. Şiir
Yapraklar sararsa da
Hüznü andırsa da
Türküsünü dinle rüzgârın
Uçan kuşlarla göçmesin umutların

Şiir dinletisinden sonra İpek, Seray, Nehir ve Asil'in annelerinin arasında şu konuşma geçmiştir:
Gülten Hanım: Benim çocuğumun okuduğu şiirde hüzün vardı.
Şükran Hanım: Benim çocuğum sonbahara duyulan sevgiyi anlattı bize.
Gülümser Hanım: Benim çocuğum, insanlara umut veren şiiri okudu.
Fatma Hanım: Benim çocuğumun şiirinde sonbaharın gelişiyle değişen tabiattan bahsediliyordu.

Verilen bilgilere göre aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

	Şiiri Okuyan Öğrenci	**Şiiri Okuyan Öğrencinin Annesi**
1. Şiir		
2. Şiir		
3. Şiir		
4. Şiir		

6. Etkinlik

A) Doğanın korunmasına destek vermek amacıyla bir çevre vakfına üye olacağınızı hayal ediniz. Aşağıda verilen üye formunu, istenen bilgiler doğrultusunda doldurunuz.

ÜYE FORMU

Adınız ve Soyadınız: .....

E-Posta Adresiniz: .....

Telefon Numaranız: .....

İliniz: .....

İlçeniz: .....

Okulunuz: .....

Okul Kademeniz: .....

B) Üye olduğunuz çevre vakfına bir arkadaşınızın da üye olmasını istediğinizi hayal ediniz. Aşağıdaki yazı alanına, arkadaşınızı bu konuda ikna etmek için bir e-posta yazınız.

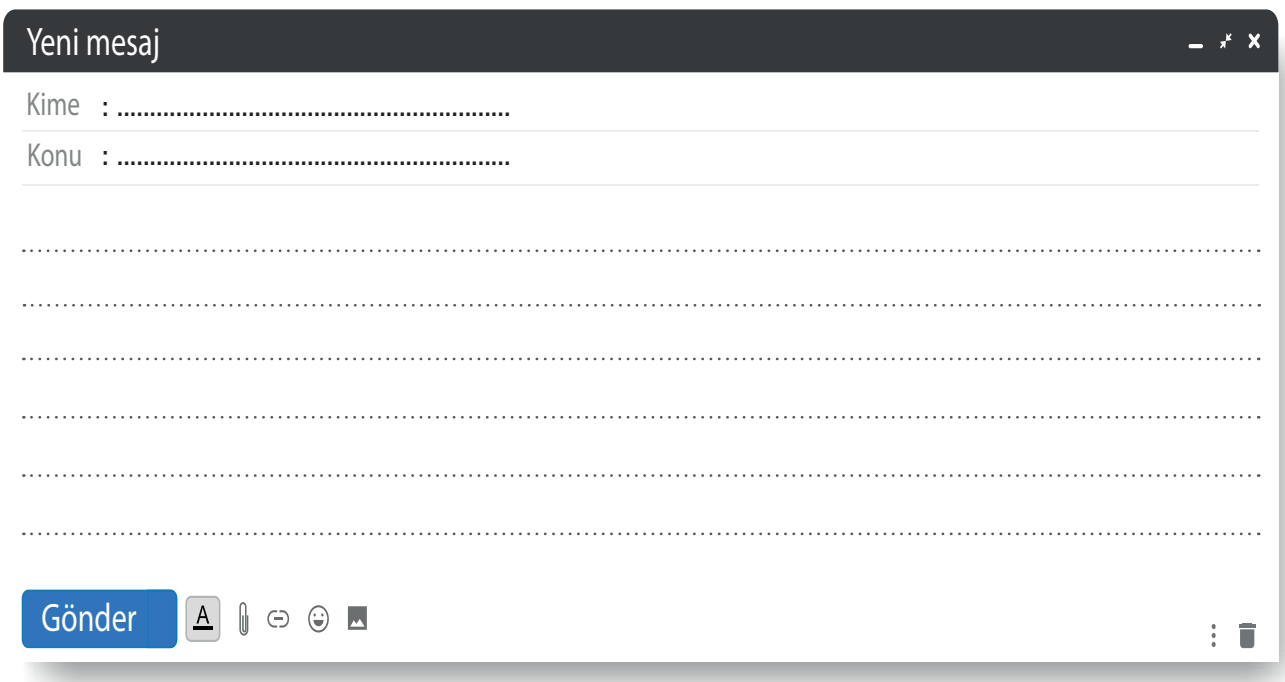

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Geri dönüşümün doğa ve insanlar için önemini araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Geri dönüşümün doğa ve insanlar için önemiyle ilgili yaptığınız araştırma sonucu edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. Sizce doğayı koruma konusunda insanları bilinçlendirmek için neler yapabiliriz? Tartışınız.

✱ *Dinleme sırasında öğretmeniniz metni durdurup metnin devamıyla ilgili tahminlerde bulunmanızı sağlayacak sorular soracaktır. Metni dikkatle dinleyiniz.*

Feyza HEPÇİLİNGİRLER (1948-...)

Eserleri birçok ödüle layık görülen yazar, öğretmenlik ve köşe yazarlığı da yapmıştır. Bazı eserleri: *Türkçe "Off", Dünyayı Çocuklar Kurtaracak, Sabah Yolcuları...*

İNSANLARI DA KÜÇÜLTEBİLİR MİSİN?

(Dinleme Metni)

Feyza HEPÇİLİNGİRLER

1. Etkinlik

Dinleme sırasında öğretmeninizin yönelttiği sorulara verdiğiniz cevapları aşağıya yazınız.

1. soruya verdiğim cevap: .....

.....

2. soruya verdiğim cevap: .....

.....

3. soruya verdiğim cevap: .....

.....

2. Etkinlik

Dinlediğiniz metinde geçen, anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyiniz. Bunların anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

3. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Burkay nasıl bir rüya görmüştür? Anlatınız.

2. Anne ve babasının Burkay'ın endişesi karşısındaki tepkileri ne olmuştur? Anlatınız.

3. Burkay ile anne ve babası arasındaki iletişim şeklini nasıl yorumluyorsunuz? Düşüncelerinizi anlatınız.

4. Doğal kaynakların doğru kullanımıyla ilgili çözüm önerileriniz nelerdir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

B) Burkay'ın insanları küçültme isteğinin asıl nedeniyle anne ve babasının tahmini arasında nasıl bir tutarsızlık vardır? Açıklayınız.

4. Etkinlik

Öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla "İnsanları da Küçültebilir misin?" başlıklı metni tiyatro metni hâline dönüştürerek sınıfınızda canlandırınız.

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki haber metnini, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

DÜNYADA DOĞAL KAYNAKLARIN TÜKETİLME HIZI ARTIYOR

Yeryüzündeki doğal kaynakların tüketilme hızının, yenilenme hızını son 40 yılda artan biçimde aştığı bildirildi. Küresel Ayakizi Ağı'nın yayımladığı rapora göre; yeryüzündeki karbon, gıda, lif, toprak ve kereste kaynaklarının yıllık tüketimi, yıllık yenilenme hızının 1,7 katına çıktı.

Raporda mevcut tüketim hızıyla dünya nüfusunun 365 günde tüketmesi gereken kaynak miktarını 212 günde tüketir hâle geldiği belirtildi. 1960'ların sonunda nüfus artışı ve ortalama tüketimdeki artışla başlayan tüketim-kaynak dengesizliği, son 40 yılda giderek arttı. Araştırmacılar, yılın tüketim miktarının yenilenebilir kaynak kapasitesini aştığı tarihi ifade eden "Dünya Aşım Günü"nün 1969-2018 arasında her yıl biraz daha geriye gittiğine dikkati çekti.

Dünya Aşım Günü, 1970'te 29 Aralık'a denk geliyordu. Yani kaynak tüketimi yalnızca 2 günlük bir yenilenme eksiği ortaya çıkarıyordu. Bu tarih, 1980'de 3 Kasım'a, 1990'da 11 Ekim'e, 2000'de 23 Eylül'e ve 2010'da ise 8 Ağustos'a geriledi. Araştırmacılar, mevcut tüketim hızıyla 2018'de Dünya Aşım Günü'nün 1 Ağustos'a denk geldiğini hesapladı.

Tüketim-kaynak dengesizliğinin gezegeni bir felakete sürüklemekte olduğuna işaret eden Küresel Ayakizi Ağı'nın başkanı ve kurucusu Mathis Wackernagel (Matis Vakernicıl), "Gezegenimize karşı borçlanıyoruz. Günümüz ekonomisini yürütmek için gezegenimizin geleceğinden borç alıyoruz. Bu ancak bir yere kadar böyle devam edebilir. Ülkeler, şirketler ve hane halkları giderek içinden çıkamayacakları bir borca batıyorlar." ifadelerini kullandı.

Emre AYTEKİN

B) Okuduğunuz haber metninden hareketle bir konuşma yapınız. Konuşmanızı bir plan doğrultusunda hazırlayarak arkadaşlarınıza sununuz.

6. Etkinlik

Geri dönüşümle ilgili bir proje hazırladığınızı hayal ediniz. Bu projeyi en yakın arkadaşlarınızdan birine anlatmak ve arkadaşınızı projeye katılmaya ikna etmek amacıyla bir e-posta yazınız. E-postanızda ek fiil almış fiil ve isimler kullanınız. Bu kelimelerden beş tanesinin altını çiziniz.

Yeni mesaj

Kime :

Konu :

Gönder

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Sağlıklı yaşamla ilgili bir haber metni araştırınız.

Abdurrahim KARAKOÇ (1932-2012)

Şair ve yazar. Hece ölçüsünü büyük bir ustalıkla kullandığı şiirlerinde esas unsur insandır. Günümüz âşık tarzı şiirinin önde gelen temsilcilerindendir. Bazı eserleri: *Mihriban, Beşinci Mevsim, Yağmur Yerden Yağar...*

ANADOLU'DA BAHAR

(Serbest Okuma Metni)

İlkbaharı geldi Anadolu'nun,
Silifke'de çiçek açtı nar şimdi.
Her tarafı yeşillendi Bolu'nun,
Sultandağı benek benek kar şimdi.

Eğri yollar yaylaların kuşağı
Çayır, çimen sevgililer döşeği,
Horon teper Sürmene'nin uşağı,
Dadaşların oynadığı bar şimdi.

Durgun çayı köpüklendi Daday'ın,
Palmiyeler zümrüt tacı Hatay'ın
Çukurova cennetidir bu ayın;
Aydın ili efelere dar şimdi.

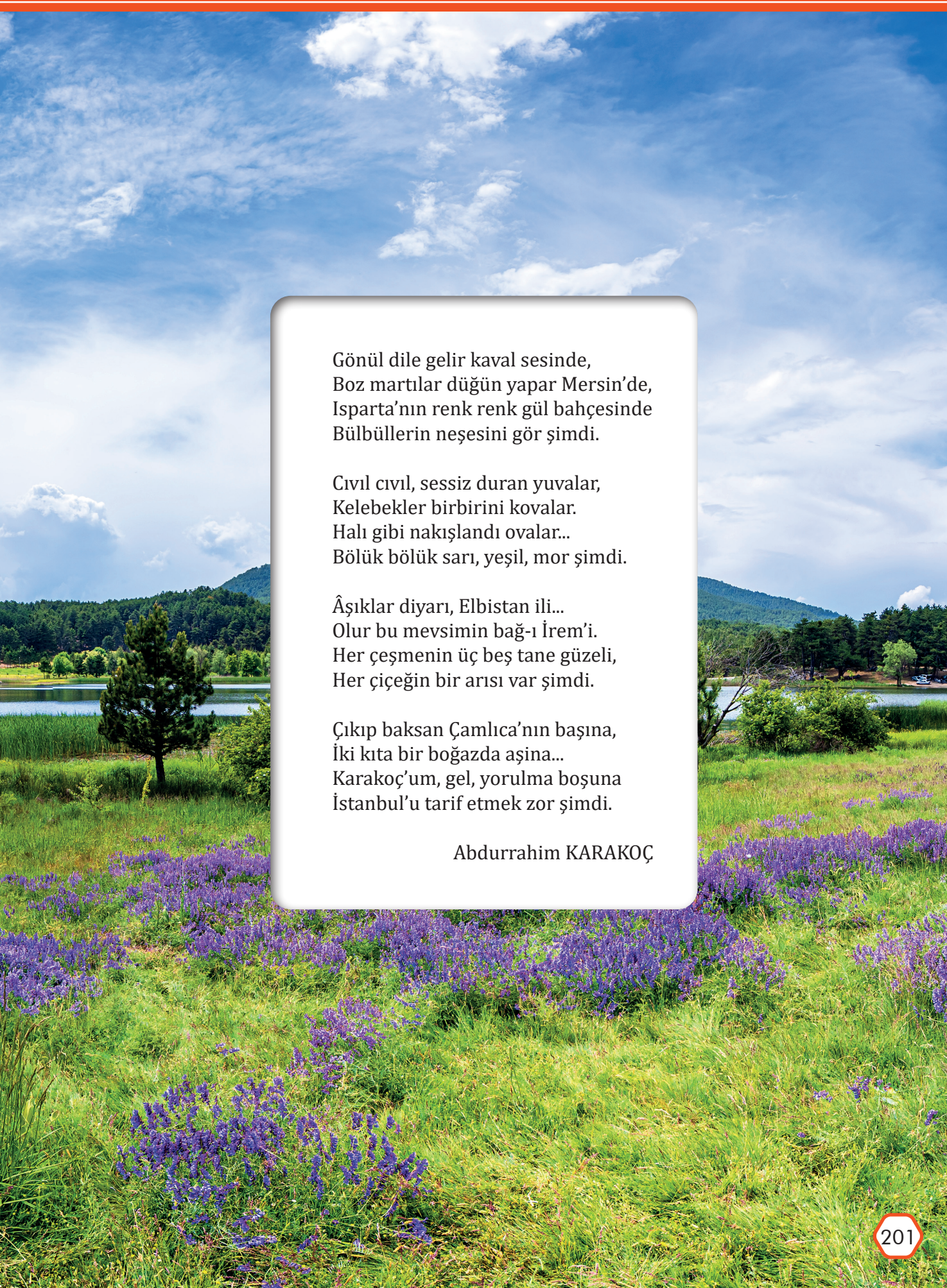

Gönül dile gelir kaval sesinde,
Boz martılar düğün yapar Mersin'de,
Isparta'nın renk renk gül bahçesinde
Bülbüllerin neşesini gör şimdi.

Cıvıl cıvıl, sessiz duran yuvalar,
Kelebekler birbirini kovalar.
Halı gibi nakışlandı ovalar...
Bölük bölük sarı, yeşil, mor şimdi.

Âşıklar diyarı, Elbistan ili...
Olur bu mevsimin bağ-ı İrem'i.
Her çeşmenin üç beş tane güzeli,
Her çiçeğin bir arısı var şimdi.

Çıkıp baksan Çamlıca'nın başına,
İki kıta bir boğazda aşina...
Karakoç'um, gel, yorulma boşuna
İstanbul'u tarif etmek zor şimdi.

Abdurrahim KARAKOÇ

TEMA DEĞERLENDİRME

SU GEÇ ISINIR, GEÇ SOĞUR AMA NİÇİN?

İlkokuldan beri ezbere bildiğim bir cümle vardır: Sular geç ısınır, geç soğur; karalar erken ısınır, erken soğur. (...)

Peki, güzel mavi gezegenimizin %70'inin su olduğunu düşünürsek suyun bu geç ısınma ve geç soğuma özelliğinin Dünya'ya, daha doğrusu biz insanlara ve öteki canlılara ne gibi bir faydası vardır sizce?

Geç ısınan sular, gündüzleri özellikle Dünya'nın sıcak bölgelerinde ısıyı âdeta emerek ortalığın sıcaktan kasıp kavrulmasına engel olurlar. Geceleri ise sular gündüzden depoladıkları ısıyı yavaş yavaş verdikleri için ortamın birden soğumasına engel olurlar. Bir nevi kalorifer gibi ortamı ısıtır sular.

Suyun bu özelliği sayesinde kış-yaz, gece-gündüz arasındaki ısı farkı hep belli bir oranda kalır. Bu oran da üzerinde kelebeklerden gergedanlara ve insanlara kadar milyarlarca canlı türünün yaşadığı yeryüzü için en ideal orandır. Eğer Dünya üzerindeki su miktarı şimdikinden daha az olsaydı bu fark çok daha artacaktı. Gece donacak, gündüz yanacaktık. Mevsimler değişecek, yeryüzü çölleşecekti. (...)

Tarık USLU
(Kısaltılmıştır.)

1-5. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Dünya'daki suların daha az veya daha çok olması durumunda ne gibi sonuçlar ortaya çıkardı? Örneklerle açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Metindeki bilgilerden hareketle okyanusların canlılar için önemini anlatan bir paragraflık bilgilendirici metin yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Aşağıdaki yarım bırakılmış cümleleri metinde anlatılanlardan hareketle tamamlayınız.

• Sular geç ısındığı için .....

.....

.....

• Gece-gündüz arasındaki ısı farkının belli bir düzeyde kalması .....

.....

.....

.....

4. Metindeki bilgilerle cevaplanabilecek iki soru yazınız. Sorularınızı "niçin" soru sözcüğüyle hazırlayınız.

*.....

.....

*.....

.....

5. Metnin ana düşüncesini yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil, bir fiili birleşik çekimli yapma göreviyle kullanılmıştır?

A) Baharda ve yazın yemyeşil olan dağlarımız, kışın bembeyazdır.

B) Türkiye'nin doğusu, batıdaki bölgelerimize göre daha yüksektir.

C) Saat icat edilmeden önce insanlar zamanı Güneş'le ölçüyordu.

D) Uluslararası Uzay İstasyonu, 1998'den beri Dünya'nın yörüngesindedir.

7. (I) Tüylü dostlarımız kedilerle uzun zamandır birlikte yaşıyoruz. (II) Sokakta bir kediye selam vermek, mahallemizin manavına selam vermek kadar normal bir davranış sayılabilir. (III) Kediler insanların işitemediği frekanstaki sesleri işitebilir. (IV) Bu nedenle kediler, kurduğumuz sosyal yapının doğal üyeleridir.

Bu metinde numaralanmış cümlelerden hangisi metnin anlam bütünlüğünü bozmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV

8. I. Mevsimlerin güzel renkleri , sanatçılara esin kaynağıdır.

II. Güneş sistemindeki gezegenlerin yıl boyunca kat ettikleri mesafeler birbirinden farklıdır.

III. İklim değişikliğinin deniz yaşamı üzerinde çok farklı etkileri gözlemleniyor.

IV. Mantarların topraktaki kirleticileri uzaklaştırmada çok etkili oldukları belgelendi.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinde ek fiil kullanılmıştır?

A) I ve II B) I ve III

C) II ve IV D) III ve IV

9. Akşam güneş battıktan yaklaşık yarım saat sonra parlak yıldızlar belirmeye başlar. İşte bu sırada yıldızların arasında hareket eden noktacıkları çıplak gözle bile görürüz. Bunların çoğu, yeryüzüne yakın yörüngelerde dolanan ve Dünya'dan çeşitli amaçlarla gönderdiğimiz yapay uydulardır. Güneş'in ışınları birkaç yüz kilometre üzerimizde dolanan bu uydulara çarparak yansır. Bu sayede biz de gökyüzüne baktığımızda onları, hareket eden küçük ışık noktacıkları olarak görürüz. Bazen bir yanılsama sonucu, uçakları yapay uydularla karıştırabiliriz. Ancak uçakların yanıp sönen ışıkları onları tanımlamamızı kolaylaştırır.

Bu metin için <u>en uygun</u> başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yörüngedeki Yapay Uydular

B) Uçakların Uydulardan Farkı

C) Yapay Uyduların Görevleri

D) Gün Boyunca Gökyüzü

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

Özet İçerik

7. TEMA
Sağlık ve Spor

- Azı Karar Çoğu Zarar
- Doğa Yürüyüşü
- Canım Arkadaşım
- Sol Ayağım
  (Dinleme Metni)
- İlköğretim Çocukları İçin Egzersiz
  (Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Sağlıklı yaşamla ilgili araştırdığınız haber metnini arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sizce doğru beslenme ve sağlık arasında nasıl bir ilişki vardır? Açıklayınız.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

AZI KARAR ÇOĞU ZARAR

Merhaba Çocuklar! Tuz ve şeker çağlar boyunca yiyeceklere tat vermek için kullanıldı. Ancak sağlığımız bakımından tehdit oluşturduklarını artık sık sık duyuyoruz. Bundan yüz yıl öncesine kadar tuz ve şeker tüketimi bu kadar yaygın değildi. Çünkü her ikisi de doğal kaynaklardan kolayca temin edilemiyorlardı. Teknoloji gelişti, hazır gıda kullanımı arttı. Buna bağlı olarak beslenme alışkanlıklarımız da neredeyse bütünüyle değişti. İşlenmiş tuz ve şekeri ihtiyaç duyduğumuzdan çok daha fazla tüketir hâle geldik. Obezite, çağımızın hastalığı oldu.

Şekerin Binbir Türü Var!

Şeker, suda çözünebilen tatlı bir karbonhidrat türüdür. Diğer karbonhidratlar gibi birçok bitkinin dokusunda bulunur ve vücudun enerji ihtiyacını karşılar. Şeker türlerini "doğal şeker" ve "işlenmiş şeker" olarak kabaca ikiye ayırabiliriz. Doğal şeker, meyve ve sebzelerin içinde bulunur. İşlenmiş şeker ise daha çok şeker pancarı ya da şeker kamışından elde edilir. Küp şeker, pudra şekeri ya da esmer şeker gibi türleriyle soframıza gelir. Şekeri doğal yollardan yani meyve ve sebzelerle tükettiğimizde bu gıdalardaki lif, vitamin ve minerallerden yararlanırız. İşlenmiş şekerin ise vücuda bu tür yararları bulunmaz.

Hazır Gıdalar Aşırı Tatlandırıcı İçerir

Tatlandırıcılar, şekere alternatif olarak üretilmiş şeker tadı veren maddelerdir. Daha az enerji içerirler. Buna karşın yapılan araştırmalar tatlandırıcıların kilo artışını engellemediklerini ortaya koymuştur. Diğer olumsuz yan etkileri ise tıp dünyasında hâlen tartışılmaktadır. Bunun dışında hazır içecek, bisküvi, tatlı, sos, dondurma, kahvaltı gevreği, çikolata gibi ürünlerde kullanılan aşırı miktarda yapay tatlandırıcı ve nişasta bazlı şeker (NBŞ) vardır. Hazır gıdaların üzerindeki etiketlerde yapay tatlandırıcı adlarına sık sık rastlamak olasıdır.

Fazla Şeker Hangi Hastalıklara Yol Açar?

- Şişmanlık
- Sinirlilik
- Hipertansiyon
- Diyabet
- Kanser
- Damar sertliği
- Diş ve diş eti hastalıkları
- Bağışıklık sisteminin zayıflaması
- Besin alerjileri
- Kemik erimesi
- Karaciğer yağlanması
- Unutkanlık ve erken bunama

Gelelim tuza. Tuz, tarih boyunca yemeklere lezzet katmak için kullanıldı. Ancak başka bir özelliği daha vardı. Yiyecekleri uzun süre bozulmadan koruyabiliyordu. Bu masum yönlerine karşın tuzu fazla kullanırsak sağlığımız bakımından ciddi bir tehdit oluşturuyor. En çok da böbreklerimize zarar veriyor. Bakın neden?

Böbrekler Tuz Dengesini Sağlar

Günlük tuz ihtiyacımızın büyük bir kısmı tükettiğimiz gıdalarda bulunur. Bu gıdalardan alacağımız tuz; vücudumuzun dengesine katkıda bulunur, tansiyonun belli düzeylerde kalmasını sağlar. Bu dengeyi ayarlayan en önemli organ böbreklerimizdir. Sağlıklı böbrekler besinlerden alınan tuzun vücudun ihtiyacına göre az ya da çok miktarda idrar yoluyla dışarı atılmasını sağlar. Böylece vücuttaki tuz miktarını dengede tutar. Bir yetişkinin günde 6 gram tuz alması yeterlidir, bu da bir çay kaşığına eşittir. (...)

Masadan Tuzluğu Kaldıralım!

Pek çok kişi, yemeğin tadına bile bakmadan tuzluğa uzanıp yemeğine bolca tuz ilave eder. Bu bir alışkanlıktır ve değişebilir. Aşırı tuz tüketimi başta yüksek tansiyon olmak üzere vücudun su tutmasına (ödem) ve damar yapılarının bozulmasına yol açar. Bozulan damar yapıları böbreklerin işlev kaybına neden olur. Kronik böbrek hastalıkları, kalp damar hastalıkları ve inme ortaya çıkabilir.

Türk Böbrek Vakfı
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyerek bunların anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Anlamını öğrendiğiniz kelime veya kelime gruplarından iki tanesini seçerek birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Şeker türleri nelerdir? Nasıl elde edilir? Açıklayınız.
2. Tatlandırıcı nedir? Ne tür yiyeceklerin üretiminde tatlandırıcı kullanılır? Açıklayınız.
3. Şekerin fazla tüketimi hangi hastalıklara yol açar? Örnekler veriniz.
4. Tuzun fazla kullanımı en çok hangi organımıza zarar verir? Nedenleriyle açıklayınız.
5. Günlük gıda tüketiminizde şeker ve tuzun yeri nedir? Tükettiğiniz gıda çeşitlerinden örnekler vererek açıklayınız.

3. Etkinlik

A) Öğretmeni, Kerem'den "ağzına sağlık" ve "sağlık olsun" deyimlerinin anlamlarını araştırmasını istemiştir. Kerem, cevapları iki farklı internet adresinden araştırmış ve iki farklı sonuca ulaşmıştır.

B) Buna göre Kerem, hangi internet adresindeki bilgileri dikkate almalıdır? Nedenleriyle açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Sağlığımıza yararlı bir yemeğin tarifini aile büyüklerinizden öğrenerek aşağıya yazınız. Yazdığınız tarifi arkadaşlarınızla paylaşınız.

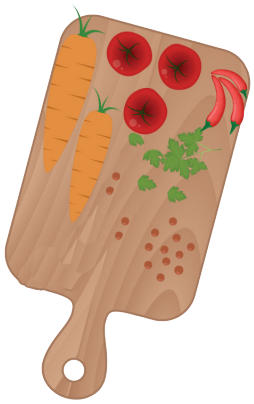

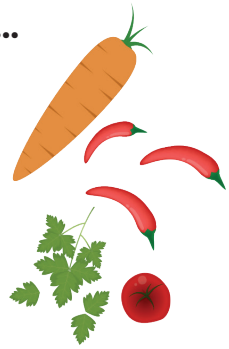

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki cümlelerde zarf (belirteç) göreviyle kullanılmış sözcük ve söz öbeklerini örnekteki gibi belirleyerek bunların altını çiziniz.

1. Bilinçli insanlar sağlıklı beslenir.
2. Okulun spor salonunda bugün basketbol oynayacağız.
3. Doktor, sırada bekleyen hastalarını içeri davet etti.
4. Voleybol antrenmanına ne zaman gideceğiz?
5. Dişlerini düzenli fırçalayan insanların dişleri sağlıklıdır.
6. Vücudun ihtiyacı olan vitaminler sık hastalanmamızı önler.
7. Bazı geleneksel çocuk oyunlarının nasıl oynandığını biliyorum.
8. Günlerce çalışan sporcular hak ettikleri başarıya ulaştılar.
9. Ara sıra bisiklete binmek, spor yapmanın iyi bir yoludur.
10. Spor kültürüne sahip insanlar rakiplerine karşı centilmence davranırlar.
11. İlk yardım tekniklerini bir an önce öğrenmelisiniz.
12. Geç yatmak ve uykusuzluk, ruh sağlığına zarar verir.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan bölümleri cümlenin anlamına uygun zarflarla tamamlayınız.

- Okul takımlarının maç programı …… belli olacak.
- Bir ilacı …… kullanacağımızı öğrenmeden kullanmaya başlamamalıyız.
- Rakiplerine …… davranmayan sporcular, gerçek sporcu değildir.
- Her türlü besini …… tüketerek sağlıklı kalabiliriz.
- Diş sağlığımız açısından dişlerimizi …… fırçalamamız önemlidir.
- …… arkadaşlarımla parkta buluşup oyun oynayacağız.
- Spor yaptıktan sonra …… dinlenmeniz gerekir.
- Hastalıklardan korunmak için ellerimizi …… yıkamalıyız.
- …… arkadaşlarımla bisiklete binmeyi tercih ediyorum.
- …… hareket etmiyorsanız hareketsizliğe bağlı sorunlar yaşayabilirsiniz.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Doğa sporları ile ilgili bir araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Doğa sporları ile ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. İlgilendiğiniz spor dalları nelerdir? Anlatınız.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ

Sevgili Arkadaşlar, bir yandan temiz havayı içimize çekerken diğer yandan yeşillikler ve güzel bir doğa manzarasıyla spor yapmak nasıl olurdu?

Doğayla iç içe, mesafeleri yürüyerek aşabileceğimiz, üst düzey herhangi bir beceri gerektirmeyen ve günübirlik yapılan bir spordan bahsedeceğiz sizlere: "trekking" yani Türkçe adıyla "doğa yürüyüşü". Trekking doğada genelde gruplar hâlinde, bir noktadan diğer bir noktaya varmak amaçlı yapılan, hafif tempolu sportif yürüyüşlerdir.

Trekking İngilizce "trek" kelimesi ve "-ing" ekinden üretilmiş bir kelimedir. Türkçede kullanımı yaygın olmakla beraber bu kelime yerine "doğa yürüyüşü" kavramı da kullanılır.

Trekking başlangıçta doğasever insanların doğal güzellikleri yaşamak ve doğada bulunmak amaçlı gerçekleştirdikleri etkinlik olarak ortaya çıksa da artık doğa yürüyüşleri de bir turizm kolu olarak işlemektedir. Her mevsimde yapılabilmesi, doğa ile iç içe olması ve farklı zorluk seviyeleri olması doğa yürüyüşlerini günümüzde oldukça cazip kılar. Genel olarak büyük şehirlerde yaşayan insanlar daha fazla doğanın içinde olabilmek için hafta sonlarını doğa yürüyüşleri ile geçirirler. Şehre yakın tabiat parkları doğa yürüyüşleri için sıklıkla tercih edilir.

Uzmanların da hem ruh hem beden sağlığı için önerdiği bir spor olan doğa yürüyüşleri, yüksek kondisyon veya teknik detaylar gerektirmez. Sakatlanma riski oldukça düşüktür. Parka giriş çıkış ücreti, uygun ayakkabı ve giyim masraflarını saymazsanız neredeyse maliyetsizdir. Yürüyüş; uygun ekipman, su ve yeterli gıda alınarak kolaylıkla yapılabilir.

Doğa yürüyüşlerinin faydaları ise oldukça fazladır:

- Stresi azaltır.
- Hislerinizi geliştirir.
- Kan akışınızı iyileştirir.
- Dengeniz için faydalıdır.
- İç huzur kaynağıdır.
- Kaslarınızı güçlendirir.

TSE Öncü Çocuk Dergisi
(Türk Standardları Enstitüsü)

1. Etkinlik

A) Metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyerek bunların anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Anlamını öğrendiğiniz kelime veya kelime gruplarından iki tanesini seçerek birer cümlede kullanınız.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Doğa yürüyüşü nedir? Özellikleri nelerdir? Anlatınız.
2. Hangi özellikleri doğa yürüyüşünü cazip kılmaktadır? Açıklayınız.
3. Doğada yürüyüş yapmanın avantajları nelerdir? Açıklayınız.
4. Doğa yürüyüşünün ne gibi yararları vardır? Örneklerle açıklayınız.
5. Sizce düzenli spor yapmak yaşamımızı nasıl etkiler? Açıklayınız.

3. Etkinlik

Aşağıdaki atasözlerini inceleyiniz. Bu atasözlerinden seçtiklerinizi kullanarak bilgilendirici bir metin yazınız. Metninize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

Güneş girmeyen eve doktor girer.

Sağlık varlıktan yeğdir.

Her işin (şeyin) başı sağlık.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

"Spor" kelimesinin sizde çağrıştırdıklarını aşağıdaki noktalı alanlara yazınız. Yazdığınız kelimelerden dört tanesini kullanarak bir konuşma yapınız.

.....

.....

.....

.....

SPOR

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki afişi inceleyiniz.

B) Afişteki bilgilerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangilerine ulaşılamayacağını belirleyerek bu yargıların yanındaki kutuları çarpı (X) ile işaretleyiniz.

☐ **1.** Ellerimizi kâğıt mendille temizledikten sonra ağız ve burnumuza dokunmalıyız.

☐ **2.** Su ve sabun kullanmak yerine el antiseptiklerini kullanmalıyız.

☐ **3.** Tek kullanımlık mendille hapşırma anında ağzımızı ve burnumuzu kapatmalıyız.

☐ **4.** En fazla 3-4 kişilik gruplar oluşturarak arkadaşlarımızla sohbet etmeliyiz.

☐ **5.** Çevremizdekilerle yakın temasta bulunmamaya özen göstermeliyiz.

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki konu ve ana fikirleri inceleyiniz. Balık kılçığında eksik bırakılan bölümleri, konu ve ana fikirlerin içeriğine uygun olacak şekilde tahmin ederek örnekteki gibi tamamlayınız.

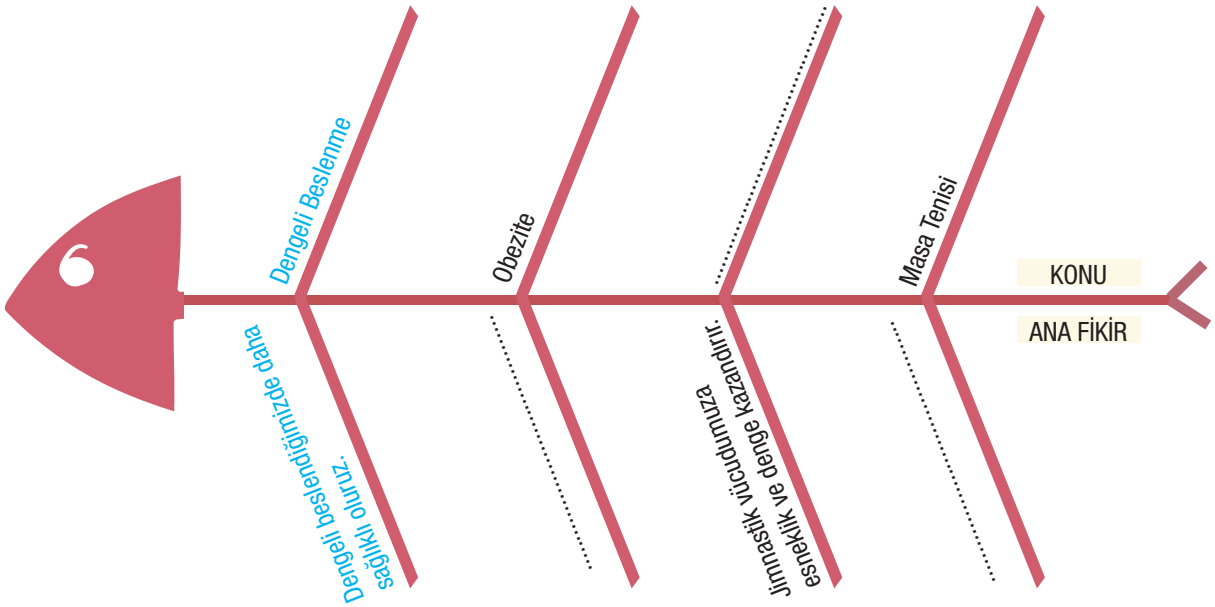

B) Efe, konusu "sporun yararları" olan bir metin okumuştur. Buna göre Efe'nin okuduğu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) Spor sayesinde bireyler daha sağlıklı bir yaşam sürerler.

B) Spor, kalp ritmini düzenler ve kalp damar dolaşımını geliştirir.

C) Sporun psikolojimize olumlu etkileri vardır.

D) Spor yaparken stres hormonu salgılayan kaslar tahrip olabilir ve kendini tamir edemeyecek hâle gelebilir.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Aile büyüklerinizden onların çocukluk dönemleri ile ilgili bilgiler alınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Aile büyüklerinizden onların çocukluk dönemleri ile ilgili aldığınız bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız. Bu bilgileri kendi çocukluğunuzla karşılaştırınız.
2. Sağlıklı bir yaşam için çocukluk döneminde dikkat edilmesi gerekenler sizce nelerdir? Tartışınız.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.*

CANIM ARKADAŞIM

[Varlıklı bir ailenin çocuğu olan Taiyang (Hayyang), kendini yalnız ve mutsuz hissetmektedir. Aşağıda Taiyang'ın okulda geçirdiği ve öğretmeninin sözleriyle yaşam enerjisinin arttığı bir gün anlatılmaktadır. Bu bölüm, eserin "Dışarı Çık" başlıklı bölümüdür.]

Güneşli, güzel bir sabaha uyandım. Işığın müthiş parıltısının, havanın ferahlığının veya serçelerin şarkısının her sabah bu kadar güzel olup olmadığını düşündüm. Açıkçası kendimi hiçbir sabah böylesine coşkulu hissetmemiştim. Yüreğimin cıvıltılarının, dün gece verdiğim karardan kaynaklandığını hemen anladım. Bugün yeni hayatımın ilk günüydü.

Yataktan kalkıp pencerenin önüne geçtim. Ağaçlardan odama dolan mis gibi havayı içime çektim. Kollarımı ufuklar gibi açıp gerindim. İçimden şöyle geçirdim: İşte, güzel bir güne böyle başlanır! (...)

O gün ilgimi çeken tek ders çevre bilimi dersiydi. Doğayı zaten çok seviyordum fakat bunun da ötesinde dersin öğretmeni Shu (Şû) çok iyi kalpli, sevecen ve bize gerçekten hayatımızda fazlasıyla işimize yarayacak bilgiler öğreten bir kadındı. Bir ağacın yalnızca bir ağaçtan ibaret olmadığını, onunla arkadaş dahi olabileceğimizi ondan öğrenmiştim.

Bir ağacı, bir çiçeği veya bir sokak hayvanını arkadaşınız olarak görünce ona zarar verme ihtimaliniz tümüyle ortadan kalkıyor. Hiçbir insan, sokakta gördüğü başka bir insanı durduk yere incitmez. Mesela gidip onun saçını çekmez veya kolunu kırmaya çalışmaz. Fakat bir ağaca düşüncesizce yaklaşıp yapraklarını koparabilir, dallarını kırabilirsiniz. Ağaçlar da insanlar gibi acı çekerler ancak bunu bizim algılayabileceğimiz biçimde gösteremedikleri için onların acı çekmediğini düşünürüz. Bir çiçeği koparmak, bir yaşamı sonlandırmaktır. Fakat bu doğru. Lütfen çiçekleri koparmayınız!

Öğretmeninizin bir sözü hayatınızda neleri değiştirebilirse Öğretmen Shu'nun sayesinde biz öğrencileri de o kadar değişiyor, farkındalığı hissediyorduk. Tabii bu, herkesi aynı şekilde etkilemiyordu. Benim de içinde olduğum birkaç öğrenci bu sözleri kendi hayatlarımızda da uygulamaya çalışıyorduk. Bakış açım değiştikten sonra hayatımda pek çok değişiklik olmuştu. Mesela artık bir arının öldürülmesini cinayetle eş değer tutuyordum. Arıların yok olmasıyla dünyanın sonunun geleceğini mutlaka bir yerlerde okumuşsunuzdur. Kısaca; arılar olmazsa polenleme olamayacağı için çiçeklerin, ağaçların, aklınıza gelebilecek tüm bitkilerin yaşamı son bulur. Yemyeşil dünya renksiz bir çöle dönüşür. Sofralarınızdan eksik olmayan sebzeleri, meyveleri bir

daha hiç göremeyeceğinizi düşünebiliyor musunuz? “Bir arının yalnızca bir arıdan ibaret olmadığını şimdi daha iyi anladınız mı?” (...)

Öğretmen Shu o gün yine ve ne mutlu ki tohumlardan, çiçeklerden ve ağaçlardan bahsetti. Her bir tohumun ekilmesi için farklı zaman dilimleri vardı. Sulama şekilleri ve güneş ışığına ihtiyaçları dahi değişiyordu. Bazı çiçekler bol su isterken bazıları suya ihtiyaç duymuyordu. Her ağaç her toprakta yetişmiyor, çiçek açıp meyve sebze vermeleri için farklı mevsimleri bekliyorlardı. Fakat ne olursa olsun tohum da çiçek de ağaç da ilgi istiyordu. Büyüyüp gelişmeleri için ilgiye muhtaçlardı. Aslında her canlı öyleydi. (...)

“Doğa öğreticidir.” dedi düşünmemi bölen Öğretmen Shu. “Doğayı anlamaya çalışmak bizim bu hayattaki en önemli görevimizdir. Bütün sorularımızın cevabı ve bütün sorunlarımızın çözümü doğadadır. Yüzyılın dâhisi olarak andığımız Albert Einstein (Albırt Aynştayn) bile doğaya yakından baktığımızda her şeyi daha iyi anlayabileceğimizi söylemiştir. En güzel kitaplar, en güzel filmler, en güzel şarkılar doğadadır. Doğada, mutlu sonla biten sonsuz masal vardır.”

Konuşurken tek tek gözlerimizin içine bakıyordu. Gözlerinin parıltısı sanki bizim umudumuzdu. Birden ellerini çırptı ve konuşmaya devam etti: “Dışarı çıkın çocuklar! Sokağa, yaşama ve doğaya karışmak için dışarı çıkın! Modern yaşam bizi evlerin, binaların içine kapatıyor ve doğadan giderek uzaklaşmamıza neden oluyor. Böylece bizler de gitgide daha bencil, daha öfkeli ve daha mutsuz insanlara dönüşüyoruz. Yapay bir hayatın kölesi oluyoruz. Oysa gerçek hayat dışarıda bekliyor bizi! Yaşantımız, bütün hastalıklarımızın sebebi. Şifamız dışarıda! Doğa, insanı iyileştirir. Bin yıllardır böyle bu! Doğa şifadır, berekettir, eşsizdir. Dışarı çıkın! Bir kuşu, bir karıncayı seyrettiğinizdeki hissi size televizyonlar, sinemalar veremez. Bir ağacın gövdesine dokunurken fark ettiğiniz çizgileri hiçbir kitapta okuyamazsınız. Okuduğunuz hiçbir gerçek hikâye, yaşandığı andaki hissi veremez size. Bir ağacın bizzat kendisi, resminden her zaman daha güzeldir. En usta fırçalardan çıkmış olsa bile! Dışarı çıkıp hayata karışmalısınız! Hayatın en öğretici dersleri, gidip onları öğrenebilmeniz için dışarıda sizleri bekliyor. Dışarı çıkın çocuklar! Vakit kaybetmeden dışarı çıkın!” (...)

Özgür BALPINAR
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Kelime	Tahminim
ferah	
polen	
modern	
bencil	
bereket	

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metindeki ana karakter, sabah uyandığında hangi duygular içindedir? Açıklayınız.
2. Öğretmen Shu nasıl biridir? Açıklayınız.
3. Metindeki ana karakter, doğadaki tüm canlıları arkadaş olarak görmemizin bize neler katacağını düşünmektedir? Açıklayınız.
4. Arıların yaşamımız için önemi nedir? Örneklerle açıklayınız.
5. Metindeki ana karakter, doğayla kendi yaşamı arasında nasıl bir ilişki kurmuştur? Anlatınız.
6. Öğretmen Shu, metnin sonunda öğrencilerine nasıl bir tavsiyede bulunmuştur? Bu tavsiye ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

3. Etkinlik

Okuduğunuz metni özetleyerek aşağıya yazınız.

4. Etkinlik

Aydın ve Bilal adlı erkek öğrencilerle Ceyda, Dilara ve Elif adlı kız öğrenciler basketbol, voleybol, tenis, yüzme ve jimnastik branşlarında açılan spor kurslarına katılmaktadır. Bu öğrencilerin katıldıkları kurslarla ilgili bilinenler şunlardır:

- Her kursa iki öğrenci katılmaktadır.
- Her öğrenci iki farklı kursa katılmaktadır.
- Basketbol kursuna giden öğrenciler erkektir.
- Voleybol kursuna katılan öğrencilerden biri Elif'tir.
- Elif ile Ceyda'nın katıldıkları bir kurs aynıdır.
- Elif ve Bilal'in katıldığı kurslardan biri jimnastiktir.
- Ceyda ve Dilara'nın katıldığı kurslardan biri aynıdır.
- Tenis kursuna Dilara ve Aydın katılmaktadır.
- Dilara voleybol kursuna katılmamaktadır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

	ÖĞRENCİLER				
	Aydın	Bilal	Ceyda	Dilara	Elif
Öğrencilerin Katıldıkları Kurslar					

5. Etkinlik

Arkadaşlarınızla dışarıda oynarken yaşadığınız ve unutamadığınız bir olayı, anı türünün özelliklerine uygun şekilde aşağıya yazınız.

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili zarfların türünü belirleyerek cümlenin yanındaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

1. Sabah erkenden kalkıp yürüyüş yaparak sağlıklı kalmayı başarıyor.	Zaman zarfı
2. Arkadaşlarımızla oynamayı çok sevdiğimiz oyunlardan biri de saklambaçtır.	.....
3. Vücudumuzdaki kaslar uzun süre hareket etmezse sorunlar yaşarız.	.....
4. Yarışmada rakibinin yere düştüğünü görünce geri dönüp rakibini kaldırdı.	.....
5. Çocuklara dişlerini nasıl fırçalayacakları küçük yaşta öğretilmelidir.	.....
6. Yeteri kadar uyumadığımızda ruh sağlığımız da bozulur.	.....
7. Oyun oynarken toplumsal kurallara uymayı öğreniriz.	.....
8. Meyveleri yemeden önce bol suyla yıkamalıyız.	.....
9. Yoğun çalışanların düzenli dinlenmeye ihtiyacı vardır.	.....

B) Arkadaşlarınızla oynamaktan zevk aldığınız bir oyunun nasıl oynandığını aşağıya yazarak anlatınız. Metninizde farklı türde zarflar kullanınız. Kullandığınız zarfların altını çiziniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Paralimpik oyunlar hakkında araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Paralimpik oyunlar hakkında yaptığınız araştırma sonucu edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. "Engelleri aşmak" sözünden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.

* *Anahtar kelime, bir metinde konuyu en açık biçimde yansıtan kelime veya kelime grubudur. Metni dinlerken metnin anahtar kelimelerini not alınız.*

SOL AYAĞIM

(Dinleme Metni)

Christy BROWN (Kristi BRAVN)

(Çev.: Filiz KAHRAMAN)

1. Etkinlik

Aşağıya, metni dinlerken not aldığınız anahtar kelimelerden üç tanesini kullanarak bir paragraf yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

Dinlediğiniz metinde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu kelimeleri bulmacada bularak örnekteki gibi işaretleyiniz.

Kelimeler bulmacaya soldan sağa ve yukarıdan aşağıya yerleştirilmiştir.

- Herhangi bir olayın birden fazla tekrarlanması.
- Odalarda genellikle duvar kenarlarında tuğla veya taştan yapılmış, bacası olan yer, ocak.
- Bir kimsenin belli bir sürede veya hayat boyu edindiği bilgilerin tamamı, tecrübe.
- Hastanın bakıldığı, muayene edildiği yer.
- Yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkisini bilinçli olarak zihinde saklama gücü, dağarcık, akıl, bellek.
- Coşkunca yapılan iş, coşkunluk, ateşlilik.
- Etkilenme, çağrışım veya içe doğmayla akla gelen yaratıcı duygu, düşünce, esin.
- Bir şeyi, bir sanat veya edebiyat eserini ana çizgileriyle, türlü bölümleriyle belirten ön çalışma.

M	H	A	R	A	R	E	T	J
Ş	A	H	K	İ	L	H	A	M
Ö	I	M	J	D	M	R	S	E
M	F	İ	V	E	Ç	K	L	K
İ	A	D	Ö	N	G	Ü	A	R
N	E	B	G	E	H	Ş	K	N
E	A	D	L	Y	S	L	R	İ
İ	Z	İ	H	İ	N	V	Ü	K
Ö	O	Ç	P	M	Ş	E	M	Ğ
F	K	L	İ	N	İ	K	Y	C

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Yazarın fiziksel ve kişisel özellikleri nelerdir? Açıklayınız.

2. Yazar, söylemek istediklerini ifade etmek için nasıl bir çözüm yolu bulmuştur? Anlatınız.

3. Yazar, Dr. Collis'ten (Kolis) hangi konuda, nasıl bir yardım istemiştir? Açıklayınız.

4. Dr. Collis yazara hikâye yazma ile ilgili hangi önerilerde bulunmuştur? Bu önerilerle ilgili düşünceleriniz nelerdir? Açıklayınız.

5. Sizce metin nasıl devam etmiştir? Tahminlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Etkinlik

A) Dinlediğiniz metne farklı başlıklar öneriniz.

.....

B) Dinlediğiniz metnin konusunu yazınız.

.....

.....

C) Dinlediğiniz metnin ana fikrini yazınız.

.....

.....

5. Etkinlik

A) Aşağıda verilen bilgilerden hangileri "Sol Ayağım" metninin tür özelliklerine uygundur? Yanına çarpı (X) koyarak belirtiniz.

	1. Hayal ürünü olaylar anlatılmıştır.
	2. Birinci kişili anlatım kullanılmıştır.
	3. Kişinin kendi yaşam öyküsünü anlattığı bir metindir.
	4. Yer ve zaman unsurları belirlidir.
	5. Gerçek olaylar anlatılmıştır.
	6. Kahramanları olağanüstü varlıklardır.
	7. Tartışmacı anlatım biçimiyle oluşturulmuştur.

B) Yukarıda özelliklerini işaretlediğiniz metin türünü aşağıya yazınız.

.....

6. Etkinlik

A) Aşağıda, dinlediğiniz metinden bir bölüm verilmiştir. Bu bölümü, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

> *"Fırçayla resim yaptın, şimdi bunu kalemle yapmayı denemelisin. Yalnızca dene. Örneğin bu odayı tarif et. Garip sandalyeni, isli duvarda asılı olan resmi, kırık aynayı, kitapları, renkli fotoğrafları..."*

B) Siz de sınıfınızın tasvirini yapacağınız bir yazı yazınız.

7. Etkinlik

A) Aşağıdaki talimatnameyi okuyunuz.

HAVUZ KULLANIM TALİMATI

- Havuza girmeden önce duş alınız.
- Ayak temizliği için dezenfeksiyon havuzunuzu giriş ve çıkışlarda kullanınız.
- Havuz çevresine yiyecek, içecek getirmeyiniz.
- Havuza bonesiz girmeyiniz.
- Yüzme bilmeyenlerin havuza girmesi kesinlikle yasaktır.
- Yetişkin, öğretmen veya cankurtaranın bireysel gözetimi olmaksızın 12 yaş altındaki çocuklar tek başlarına havuza giremezler. Havuz çevresinde bulunan çocukların sorumluluğu velilerine aittir.
- Havuza yabancı cisim atmayınız.
- Kullanıcılar görevli kişilerin uyarılarına uymak zorundadır.
- Havuz çevresinde fotoğraf ve video çekimi yapmak yasaktır.

B) Aşağıdakilerden hangileri bu talimatnameye göre kesinlikle dikkat edilmesi gereken kurallardandır? Başlarına çarpı (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

( ) **1.** Havuza boneyle girilmesi

( ) **2.** Havuza yalnızca yüzme bilen kişilerin girmesi

( ) **3.** 12 yaşından büyük çocukların bir yetişkinin gözetiminde havuza girmeleri

( ) **4.** Havuzdan çıktıktan sonra duş alınması

( ) **5.** Görevlilerin uyarılarının dikkate alınması

8. Etkinlik

Atatürk Ortaokulunda kurulan masa tenisi, atletizm, karate, voleybol ve basketbol takımlarına Ahmet adlı erkek öğrenciyle Burcu, Cansu, Defne ve Ezgi adlı kız öğrenciler seçilmiştir. Takımlara seçilen öğrencilerle ilgili şunlar bilinmektedir:

- Her öğrenci farklı bir takıma seçilmiştir.
- Kız öğrencilerden biri, masa tenisi takımına seçilmiştir.
- Burcu, karate takımına seçilmiştir.

Öğrencilerin seçildikleri takımlarla ilgili bilgilerden hareketle aşağıdaki ifadeleri "kesinlikle doğru" olacak şekilde tamamlayınız.

- Ezgi'nin voleybol takımına seçildiği biliniyorsa Ahmet ..... veya ..... takımlarından birine seçilmiştir.
- Ahmet'in atletizm takımına, Cansu'nun da masa tenisi takımına seçildiği biliniyorsa Defne ..... veya ..... takımlarından birine seçilmiştir.
- Atletizm ve voleybol takımlarına Defne ve Ezgi'nin seçildiği biliniyorsa basketbol takımına ..... seçilmiştir.
- Voleybol ve atletizm takımlarına Ezgi ve Cansu'nun seçildiği biliniyorsa Ahmet ..... takımına seçilmiştir.
- Defne masa tenisine, Cansu da ..... veya ..... takımlarından birine seçilmişse Ahmet basketbol takımına seçilmiştir.

9. Etkinlik

Zarflarla ilgili elektronik içeriği yapınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Güzel sanatlar ile ilgili araştırma yapınız.

İLKÖĞRETİM ÇOCUKLARI İÇİN EGZERSİZ

(Serbest Okuma Metni)

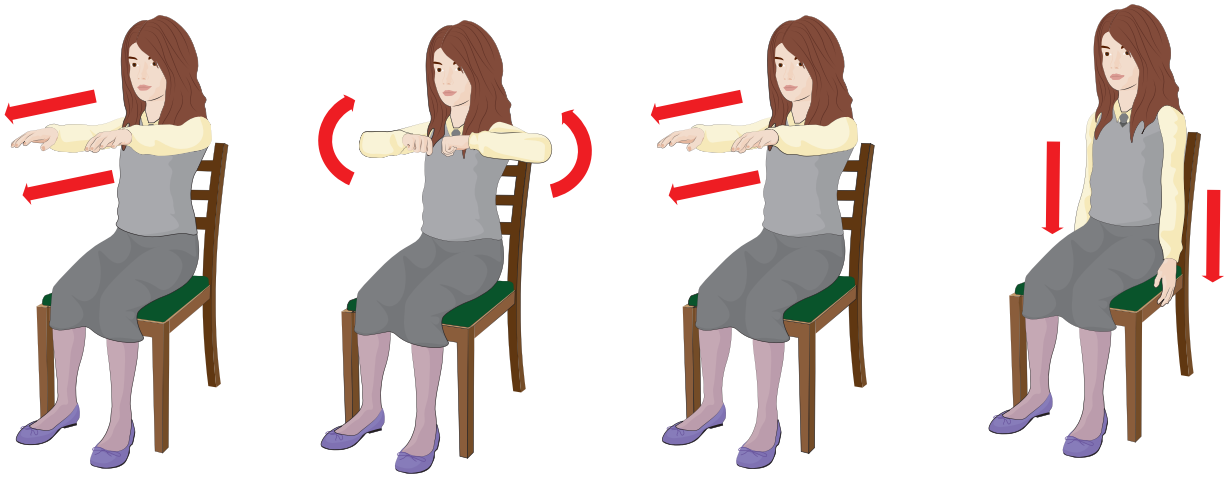

- Kollarınızı öne uzatıp omuz hizasında 10 saniye tutun.
- Şimdi halatı tutup çeker gibi kollarınızı kendinize doğru çekerken derin nefes alın ve 10 saniye tutun.
- Kollarınızı öne uzatırken nefesinizi verin.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın. (Hareket bittiğinde kollarınızı yana bırakın.)

Bu egzersiz omuz kaslarınızı kuvvetlendirerek okul çantanızı daha kolay taşımanızı sağlar.

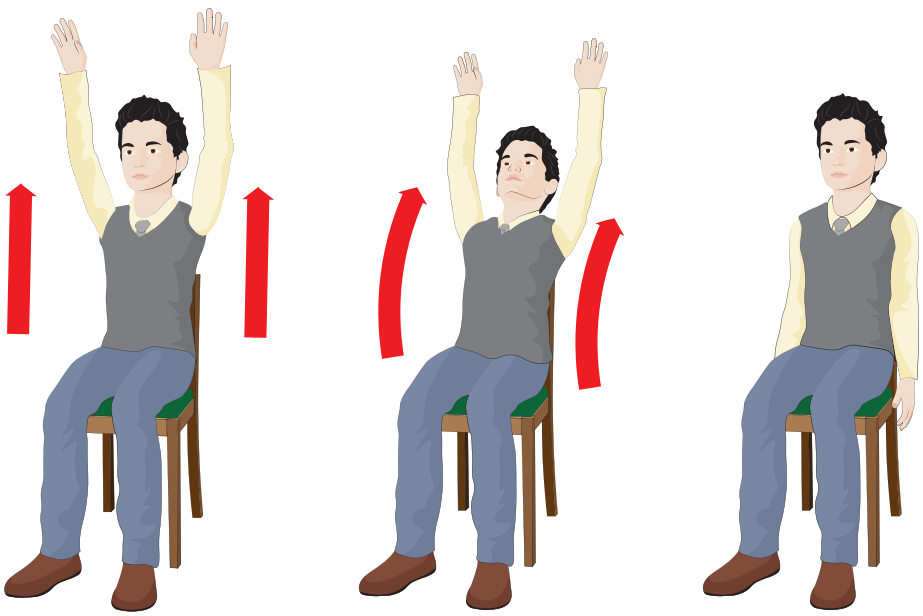

- İki elinizle yukarıya doğru uzanın ve geriye esneyip bu şekilde 10 saniye tutun.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın. (Hareket bittiğinde kollarınızı yana salın.)

Bu egzersiz sırt ve bel düzgünlüğünü sağlayan kasları güçlendirir. Böylece yazı yazarken veya öne doğru eğilirken çabuk yorulmazsınız.

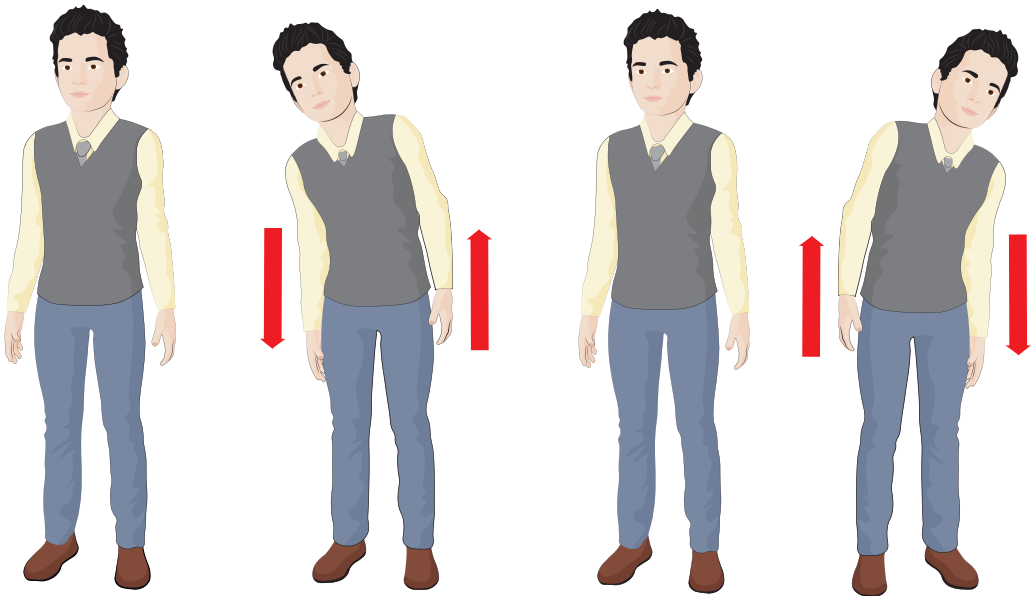

- Ayakta dik durun ve ayaklarınızı omuz genişliğinde açın.
- Önce sağ tarafa doğru gövdenizi bükerek eğilin, dizinizin yan tarafına elinizle dokunmaya çalışın ve 10 saniye tutun.
- Sonra vücudunuzu düzeltin.
- Şimdi aynı hareketi sol tarafa doğru yapın.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.

Bu egzersiz vücudun sağa ve sola doğru bükülmesini sağlayan kasların fonksiyonunu artırır.

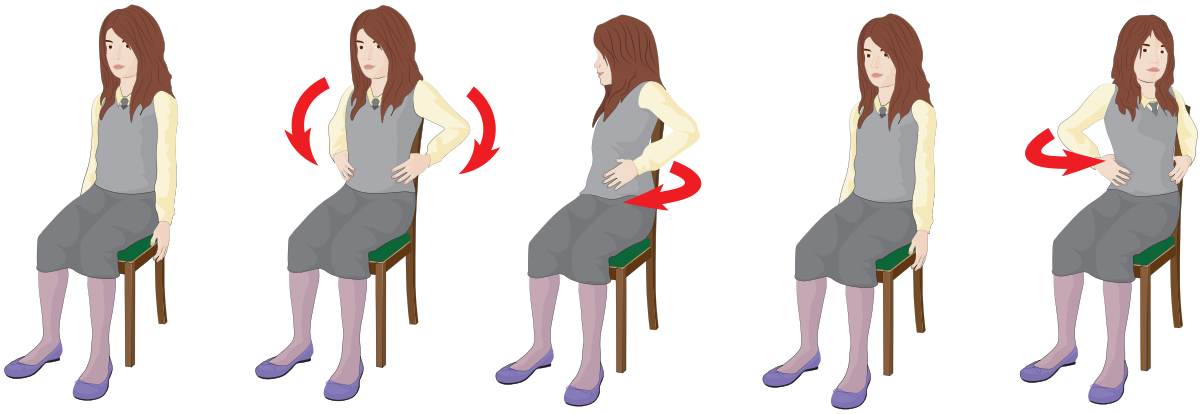

- Dik olarak oturun. Ellerinizle belinizden tutun.
- Sadece vücudunuzun üst kısmı hareket edecek şekilde sağa doğru çevirin. 5 saniye bu pozisyonda kalın.
- Normal pozisyonunuza dönün.
- Şimdi aynı hareketi sol tarafa doğru yapın.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.

Üst gövde kaslarının sağ ve sol tarafında çalışan bel ve karın kaslarının fonksiyonunu artırarak yan taraflardan bir şey alırken kolay uzanmanızı sağlar.

T.C. Sağlık Bakanlığı Broşürü

TEMA DEĞERLENDİRME

ALIŞVERİŞ YAPARKEN NELERE DİKKAT ETMELİ?

1. Etiketleri Oku!

Paketlenmiş gıdalarda yer alan etiketlerin içeriği çoğu kez okunmaz. Oysa bu etiketlerde hem gıdaların içindeki enerji ve besin ögeleri hem de üretim ve son kullanım tarihleri yer alır. Son kullanım tarihi yaklaşmış ürünleri satın almamak, yakın zamanda üretilmiş olanları tercih etmek gerekir.

2. Tuz Miktarını Kontrol Et!

Hazır gıdaların etiketlerinde genellikle her 100 gramda bulunan tuz miktarı belirtilir. Böylece bu gıdaları ne sıklıkta tüketebileceğimizi de anlarız. Tuz içeriği yüksek besinler cips, kraker, patlamış mısır ve turşu gibi ürünlerdir ve mümkün olduğu kadar az tüketilmelidir. Uygun ya da sağlıklı görünen ürünler için ise dikkat edilmesi gereken bir nokta bulunur: Tüketim sıklığı arttıkça paketin tuz içeriği uygun görünse bile aldığımız tuz miktarı artacaktır.

3. Abur Cubur Reyonuna Dikkat!

Alışveriş yaparken abur cubur reyonlarından olabildiğince uzak duralım. Bu tür atıştırmalıklar, gazlı ya da gazsız içecekler yüksek miktarda şeker ve tuz içerir; kalorileri yüksektir. Pek çok hastalık beslenme alışkanlıklarımızla ilişkilidir. Sağlıklı bir yaşam sürebilmek için bu alışkanlıkları gözden geçirmeli, gün içinde bol hareket etmeliyiz.

4. İşlem Görmüş Üründen Kaçın!

İşlenmiş gıdaları (sucuk, salam, sosis, vb.) mümkün olduğu kadar az tüketmemiz gerekir. Bunun da yolu ızgara ve mevsiminde yapılmış sebze yemeklerini, bu sebzelerin ve peynirin kullanıldığı sandviçleri tercih etmektir. Peynir ya da kuru yemişler de tuz içerir. Daha az tuzlu olanları seçebileceğimiz gibi, satın aldıktan sonra peyniri bir süre suda bekletebiliriz.

Türk Böbrek Vakfı

1-4. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Paketlenmiş gıdalarda yer alan etiketlerde ne tür bilgiler yer almaktadır? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Tüketmekten mümkün olduğunca kaçınmamız gereken gıdalara örnekler vererek bunlardan niçin kaçınmamız gerektiğini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Metinden hareketle ulaştığınız sonuçlardan üç tanesini aşağıya yazınız.

*.....

.....

*.....

.....

*.....

.....

4. Metindeki bilgilerden hareketle bilinçli tüketici olmanın önemini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

5. Deyimler, kalıplaşmış söz öbekleridir. Bir durumu daha anlaşılır, etkili veya somut bir biçimde anlatabilmek için deyimlerden yararlanırız.

Aşağıdakilerin hangisinde "göz" **sözcüğü deyim içinde kullanılmamıştır?**

A) Son maçta gösterdiği gayretle ve oynadığı oyunla takım arkadaşlarının da gözüne girmeyi başarmıştı.
B) Dolabın alt gözüne koyduğu formasını sırt çantasına yerleştirerek spor salonunun yolunu tuttu.
C) Tedavi ilerledikçe hastanın durumunda elle tutulur gözle görülür bir ilerleme olduğu fark ediliyordu.
D) Öğrencilerin beslenme listelerine şöyle bir göz atmış ve listede bazı düzenlemeler yapılmasını istemişti.

6. (1) Sağlıklı kalmak için yapabileceğimiz en önemli işlerin başında dengeli ve sağlıklı beslenmek gelir. (2) Çünkü sağlıklı veya sağlıksız bir vücuda sahip olmak, beslenme düzenimiz ve alışkanlığımızla yakından ilgilidir. (3) Kaybedilen sağlığın tekrar düzelebilmesi için çareler aramak yerine önlem almak daha doğrudur. (4) Yalnızca beslenmemizi düzenli ve dengeli yaparak pek çok hastalıktan korunmamız ve böylece sağlıklı kalmamız mümkündür.

Bu metinde numaralanmış cümlelerden hangisi kendinden önceki cümlede anlatılanların nedenini açıklamaktadır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili zarfın türü yay ayraç içinde yanlış belirtilmiştir?

A) Çocuklar için oyun oynamak her an yapılabilecek öğretici bir faaliyettir. (Zaman zarfı)
B) Dengeli beslenmenin nasıl yapılacağını bir uzmana danışarak öğrenebiliriz. (Soru zarfı)
C) Okul takımının seçmelerinde başarılı olunca çok sevinmişti. (Miktar zarfı)
D) Güneşli günlerde bisiklete binmenin zevkini başka hiçbir şey vermiyor. (Durum zarfı)

8. Cirit, Türklerin ata sporudur ve Türkler tarafından asırlardır oynanmaktadır. Türkler bu oyunu, ilk yurtları olan Orta Asya'dan günümüze kadar taşıyarak Anadolu'ya da getirmişlerdir. Osmanlılar Dönemi'nde bayramlarda, çeşitli nedenlerle düzenlenen ziyafetlerde cirit oynanmıştır. Türkler bu oyunu, barış zamanlarında at ve askerlerini hem eğitmek hem de zinde tutabilmek için oynamışlardır. Günümüzde de Türkiye'nin pek çok yöresinde cirit takımları oluşturularak ata sporumuz yaşatılmaktadır. Özellikle gençler, cirit oynamayı öğretmek amacıyla düzenlenen etkinliklere ilgi göstermektedirler.

I. Cirit, Türkler tarafından yapılan en eski spordur.
II. Türkler ciridin farklı oynama biçimlerini de icat etmişlerdir.
III. Cirit, spor yapmak amacının dışında da kullanılmıştır.

Metinden hareketle numaralanmış yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve II D) II ve III

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

Özet İçerik

8. TEMA
Sanat

• Sanat

• İki Dirhem Bir Çekirdek

• Dişçiden Korkan Picasso

• Klasik
(Dinleme Metni)

• Atatürk ve Sanatçı
(Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Güzel sanatlar ile ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Hangi sanat dalıyla ilgileniyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

Şiiri, tür özelliklerine uygun şekilde okuyunuz.

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL (1898-1973)

Türkçenin yalınlaşması, yabancı kelimelerden ve kalıplardan uzaklaşılması düşüncesini benimseyen şarilerimizdendir. Bazı eserleri: *Han Duvarları, Zafer Türküsü, Akın...*

SANAT

Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek,
Bizim diyarımız da binbir baharı saklar!
Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek,
İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar.

Sen kubbesinde ince bir mozaik arar da
Gezersin kırk asırlık bir mabedin içini,
Bizi sarsar bir sülüs yazı görsek duvarda,
Bize heyecan verir bir parça yeşil çini...

Sen raksına dalarken için titrer derinden
Çiçekli bir sahnede bir beyaz kelebeğin,
Bizim de kalbimizi kımıldatır yerinden
Toprağa diz vuruşu dağ gibi zeybeğin.

Fırtınayı andıran orkestra sesleri
Bir ürperiş getirir senin sinirlerine,
Istırap çekenlerin acıklı nefesleri
Bizde geçer en hazin bir musiki yerine!

Sen anlayan bir gözle süzersin uzun uzun
Yabancı bir şehirde bir kadın heykelini,
Biz duyarız en büyük zevkini ruhumuzun
Görünce bir köylünün kıvrılmayan belini...

Başka sanat bilmeyiz, karşımızda dururken
Yazılmamış bir destan gibi Anadolu'muz.
Arkadaş, biz bu yolda türküler tuttururken
Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz!

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyerek bunların anlamlarını tahmin ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Şair şiirde neyi eleştirmektedir? Örneklerle açıklayınız.
2. Sizce şair Anadolu'yu neden yazılmamış bir destana benzetiyor? Açıklayınız.
3. Şiirin konusu ve ana duygusu nedir? Açıklayınız.

B) Okuduğunuz metinden hareketle arkadaşlarınıza yöneltmek üzere iki soru hazırlayınız.

1. .....

2. .....

3. Etkinlik

Aşağıdaki yazı alanına, okulunuzun sanat faaliyetlerindeki başarıları ile ilgili bir haber metni yazınız. Haber metninizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Etkinlik

A) Mustafa Kemal Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir ulusun hayat damarlarından biri kopmuş demektir." sözünden yola çıkarak öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla bir konuşma metni hazırlayınız.

B) Hazırladığınız metni bir grup sözcüsü belirleyerek arkadaşlarınıza sununuz. Konuşmanıza etkileyici bir hitap ifadesiyle başlayınız.

5. Etkinlik

Şehrinizdeki sanatsal faaliyetler ile ilgili araştırma yapınız. Araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgilerden hareketle bir afiş tasarlayınız. Afişinize uygun bir slogan yazınız. Afişinizi öğretmeninizin uygun göreceği bir sosyal medya ortamında paylaşınız.

6. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Cümlelerdeki anlatım bozukluğunu tespit ederek cümlenin düzeltilmiş şeklini altına yazınız.

• Yönetmenin yeni filmi 27 Temmuz 2025 yılında gösterime girecekmiş.
.....

• Bütün gün bomboş evde oturmaktansa bir müzik kursuna gitmenizi tavsiye ediyoruz.
.....

• Seyirciler yeni tiyatro salonuna girmişlerdi ki oyunun başladığını öğrendiler.
.....

• Bir milletin sanatçılara karşı ilgi ve alakası azalmadığı sürece o millet gelişecektir.
.....

• Yaklaşık elli kadar öykü kaleme alan yazarın bir roman yazmasını bekliyoruz.
.....

• Resim sanatı hakkında kısaca bildiklerini anlatarak bizi aydınlattı.
.....

• Sanatçı olarak doğduğu topraklara yıllar sonra dönmenin gururunu yaşıyordu.
.....

• Küçüklüğünden beri çok şarkı söylemeyi sevdiği için müzisyen olmuştu.
.....

• Her kitap yazan insana yazar demek doğru değildir.
.....

• Sanatçının yeni kitabı hepimiz için beklenmedik bir sürpriz oldu.
.....

• Sahnede yüksek sesle bağıran oyuncular seyircileri etkilemeyi başardı.
.....

• Biraz başı ağrıdığı zamanlarda müzik dinlemenin ona iyi geldiğini söylüyor.
.....

7. Etkinlik

A) Bir ilde düzenlenen sanat festivaline katılan Cumhuriyet Ortaokulu öğrencileri bireysel dalda düzenlenen resim, tiyatro, şiir, müzik ve kısa film yarışmalarında toplam sekiz ödül kazanmışlardır. Öğrencilerin kazandıkları ödüllerle ilgili bilinenler şunlardır:

- Kazanılan ödüller "Altın Sanat Ödülü", "Gümüş Sanat Ödülü" ve "Bronz Sanat Ödülü"dür.
- Resim ve tiyatroda birer ödül kazanılmıştır.
- Şiir, müzik ve kısa film dalında ikişer ödül kazanılmıştır.
- Kazanılan ödüllerin üçü "Altın Sanat Ödülü", dördü "Gümüş Sanat Ödülü", biri de "Bronz Sanat Ödülü"dür.
- Tiyatro dalında kazanılan ödül "Altın Sanat Ödülü" değildir.
- Şiir dalında iki "Altın Sanat Ödülü" kazanılmıştır.
- Resim dalında "Bronz Sanat Ödülü" kazanılmıştır.
- Kısa film dalında kazanılan ödüller birbirinden farklıdır.

B) Bu bilgilere göre aşağıdaki alana hangi sanat dalında hangi ödül veya ödüllerin alındığını gösteren bir tablo oluşturunuz.

C) Oluşturduğunuz tablodaki bilgilere göre festivalde kazanılan ödüllerle ilgili aşağıdaki yarım bırakılmış ifadeleri doğru yargılar oluşturacak şekilde tamamlayınız.

…… dallarında "Gümüş Sanat Ödülü" kazanılmıştır.

Tiyatro, …… Ödülü" kazanılan dallardan biridir.

Kısa film dalında …… Ödülü" ve …… Ödülü" kazanılmıştır.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Sanat ile ilgili atasözleri ve deyimler araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Sanat ile ilgili araştırdığınız atasözleri ve deyimleri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sizce sanatın yaşamımıza etkileri nelerdir? Tartışınız.

* *Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek önce sessiz, sonra sesli okuyunuz.*

İskender PALA (1958-...)

Akademisyen, yazar ve araştırmacıdır. Edebiyat üzerine yaptığı çalışmalar ve yazdığı eserlerle tanındı. Bazı eserleri: *Gözgü, Güldeste, Kitab-ı Aşk, Od...*

İKİ DİRHEM BİR ÇEKİRDEK

Püf Noktası

Vaktiyle testi ve çanak çömlek imal edilen kasabalardan birinde, uzun yıllar bu meslekte çalışan bir çırak, kalfa olup artık kendi başına bir dükkân açmayı arzu eder olmuş. Ne yazık ki her defasında ustası ona:

— Sen, demiş, daha bu işin püf noktasını bilmiyorsun, biraz daha emek vermen gerekiyor.

Ustanın bu sonu gelmez nasihatlerinden sıkılan kalfa, artık dayanamaz ve gidip bir dükkân açar. Açar açmasına da yeni dükkânında güzel güzel yaptığı testiler, küpler, vazolar, sürahiler onca titizliğe ve emeğe rağmen orasından burasından yarılmaya, yer yer çatlamaya başlar. Kalfa, bir türlü bu çatlamaların önüne geçemez. Nihayet ustasına gider ve durumu anlatır. Usta:

— Sana demedim mi evladım, sen bu işin püf noktasını henüz öğrenmedin. Bu sanatın bir püf noktası vardır, demiş.

Bunun üzerine tezgâha bir miktar çamur koyar ve:

— Haydi, der, geç bakalım tezgâhın başına da bir testi çıkar! Ben de sana püf noktasını göstereyim.

Eski çırak ayağıyla merdaneyi döndürüp çamura şekil vermeye başladığında usta, önünde dönen çanağa arada sırada "püf" diye üfleyerek zamanla testiyi çatlatacak olan bazı küçük hava kabarcıklarını patlatıp giderir. Böylece çırak da bu sanatın püf denilen noktasını öğrenmiş olur. Her sanatın incelik gereken nazik kısmına da o günden sonra püf noktası denmeye başlanır.

Bam Teline Basmak

Bam (bem) kelime olarak "evin üstü, çatı" demektir. Türkçede "dam" olarak kullanılır. Bir musiki terimi olarak kullanılan bam telinin orijinal telaffuzu "bem teli"dir. Bem, aslında kanun, tambur gibi sazlara takılan tel demektir. Bem (veya bam), sakalın dudağa en yakın olan kalın teline de denir. Telli sazların en üstünde bulunduğu ve kalın ses verdiği için bu tele musikide "bam teli" denilmiştir. Bunun karşıtı zir (alt) olup o da en ince teli karşılar (zir ü bem = alt ve üst, ince ve kalın teller).

Eskiler, en yüksek perdeden nağme çıkaran bam telinin sesini, bağıran, öfke ile sesini yükselten kişilerin köpürmelerine benzetmişler ve bunun adını "(Birinin) bam teline basmak (veya dokunmak)" diye koymuşlar. Eğer birisini aşırı derecede kızdıracak bir sözü kasten söylüyorsanız karşınızdakinin bam teline bastığınızdan hiç şüpheniz olmasın. Çünkü o da bam telinden ses verecek, hışım ile kubbeleri çınlatacaktır.

Çizmeyi Aşmak

Söyleyişte daha ziyade "Çizmeyi aşma!" yahut "Çizmeden yukarı çıkma!" biçiminde emir kipiyle ve boyundan büyük bir işe girişildiğini ima eder mahiyette kullanılan bu deyimin hikâyesi şöyledir:

Milad-ı İsa'dan üç asır evvel Efes'te Apelle (Apel) isimli bir ressam yaşarmış. Büyük İskender'in resimlerini yapmakla şöhret bulan Apelle'in en büyük özelliği, yaptığı resimleri halka açması ve gizlendiği bir perdenin arkasından onların tenkitlerini dinleyip hoşa gidecek yeni resimler için fikir geliştirmesi imiş.

Günlerden birinde bir kunduracı, Apelle'in resimlerinden birini tepeden tırnağa süzüp tenkide başlamış. Önce resimdeki çizmeler üzerinde görüşlerini bildirip kunduracılık sanatı bakımından tenkitlerini sıralamış. Apelle, bunları dinleyip gerekli notları almış. Ancak bir müddet sonra adam, resmin üst kısımlarını da eleştirmeye ve hatta teknik yönden, sanat açısından renklerin kontrastı ve gölgelerin derecesi üzerine de ileri geri konuşmaya başlayınca Apelle, perdenin arkasından bağırmış:

— Efendi, haddini bil, çizmeden yukarı çıkma!

İskender PALA

1. Etkinlik

Okuduğunuz metinde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu anlamlardan hareketle kelimeleri bularak bulmacaya yerleştiriniz.

1. Aşaması çırakla usta arasında bulunan zanaatçı.
2. Öfke, kızgınlık.
3. Toprak tencere.
4. Karşıt olma durumu, tezat, zıtlık, karşıtlık.
5. Bir insanı, bir eseri, bir konuyu doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleme işi, eleştirme, eleştiri.
6. Türlü işlerde kullanılan, silindir biçiminde araç.
7. Bir kişiyi veya nesneyi benzerinden üstün gösteren nitelik.
8. Birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı, müzik.
9. Dikdörtgen biçiminde, bir köşesi kesik, yassı bir sandık üzerine gerilmiş tellerden oluşan, tırnak adı verilen çalgıçlarla çalınan ince saz çalgısı.
10. Güzel, uyumlu ses, ezgi, melodi.
11. Klasik Türk müziğinin başlıca çalgılarından biri olan, yay veya mızrapla çalınan, uzun saplı, telli çalgı.

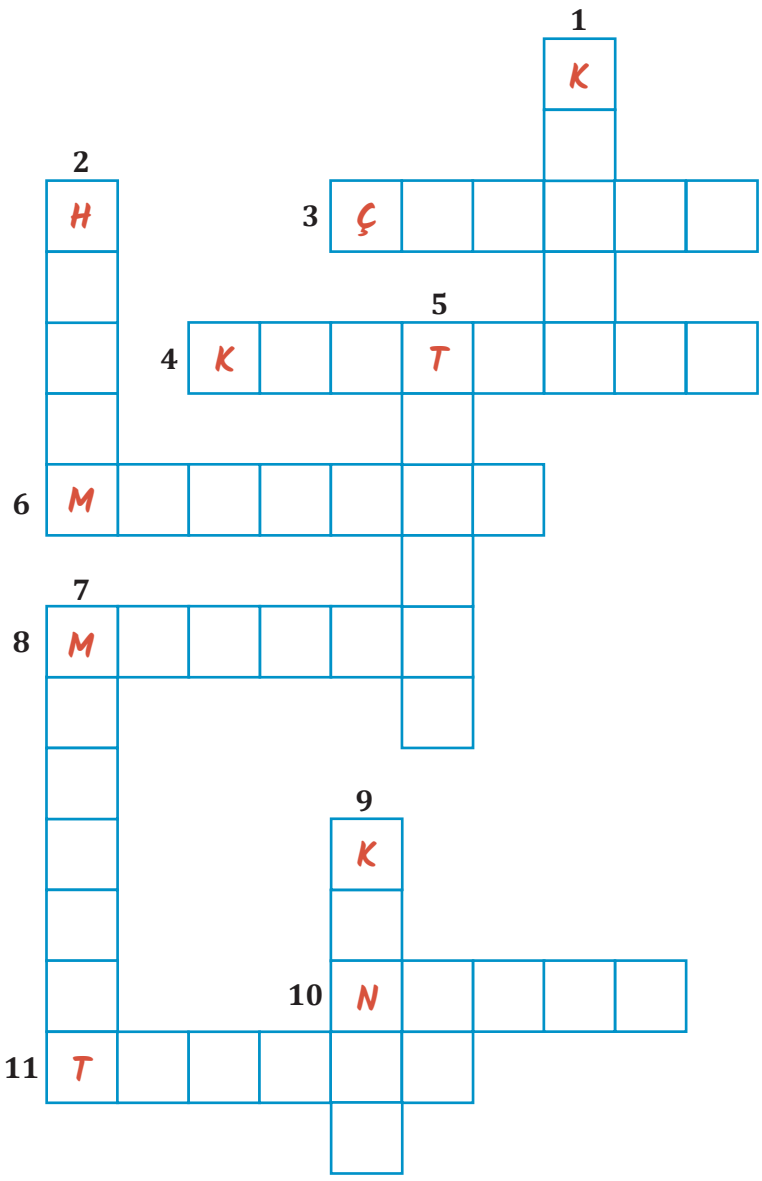

2. Etkinlik Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Çırak "Püf Noktası" başlıklı bölümde hangi konuda uyarılmıştır? Neden?
2. "Bam Teline Basmak" başlıklı bölümde "bam" kelimesi ile ilgili hangi bilgilere yer verilmiştir? Örnekler veriniz.
3. "Çizmeyi aşmak" deyiminin nasıl bir hikâyesi vardır? Anlatınız.
4. Sizce başarılı bir sanatçının özellikleri nelerdir? Nedenleriyle açıklayınız.
5. Bir sanatçı olsaydınız hangi alanda, nasıl bir eser ortaya koymak isterdiniz? Açıklayınız.

3. Etkinlik Aşağıda verilen kelimelerden istediklerinizi seçerek bilgilendirici bir metin yazınız.

sabır	**sanatçı**	**eser**	**ülke**	**çalışmak**	**müzik**
resim	**emek**	**tiyatro**	**sanat**	**eğitim**	**heykel**
	edebiyat	**sinema**	**eğlence**	**huzur**	

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Etkinlik

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Bu görsellerden hareketle "sanat ve hayal gücü" konulu bir konuşma yapınız.

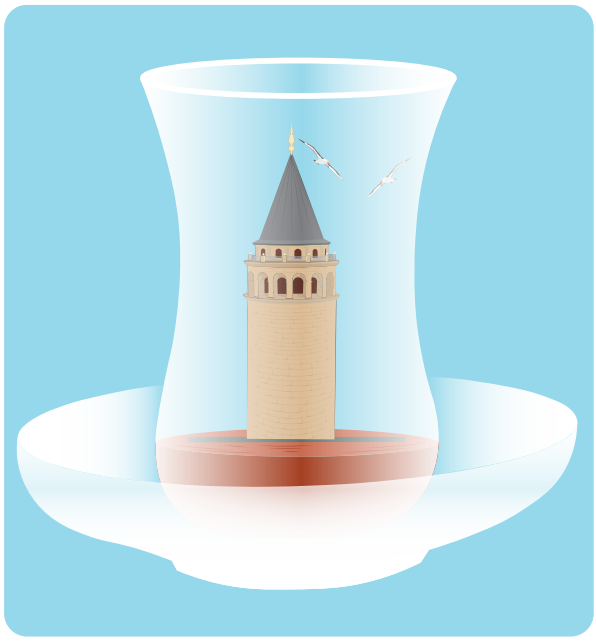

5. Etkinlik

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz. Şiirde abartma sanatının kullanıldığı dizeleri aşağıya yazınız.

BEŞİNCİ MEVSİM

Düştü can evime dördüncü cemre
Dünyayı üçüncü gözümle gördüm.
Dört yüz seksen beş gün çekti bir sene
On altıncı aya takvimsiz girdim.
(...)
Getirdim yanıma Ay'ı bir karış
Ölçtüm ki dağların boyu bir karış
Şehri bir adım, köyü bir karış
Damlada denizdir en küçük derdim.

Savurdum, eledim, seçtim zamanı
Yaprak yaprak, tel tel açtım zamanı
Haftada üç asır geçtim zamanı
Nereye gittimse zamansız vardım.
(...)

Abdurrahim KARAKOÇ
(Kısaltılmıştır.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik

Aşağıdakilerden hangisi okuyacağınız metinde açıklanan "madalyon" halı modeline örnek olabilir? Doğru seçeneği işaretleyiniz.

MADALYON

Madalyonlu Uşak halıları 16. yy. içerisinde üretilmiştir. Uşak halılarındaki çok çeşitli, zengin madalyon tipleri Türk ustalarının hâkimiyet ve yaratma gücünü belli eder. Halının ortası iri bir madalyonla, köşeler çeyrek madalyonlarla belirtilmiş; madalyonların içi ve halının zemini minyatür sanatına göre bitki süslemeleri, insan ve hayvan figürlü kompozisyonlarla doldurulmuştur. Orta eksendeki madalyon, sonsuzluğu simgelemektedir.

Ayşe Ceran UÇAR-Süleyman DEMİRKAYA-Haydar DOĞAN

A)

B)

C)

D)

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Fotoğraf sanatı ve bu sanatın tarihsel gelişimi ile ilgili araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Fotoğraf sanatı ve bu sanatın tarihsel gelişimi ile ilgili edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Metnin başlığından hareketle konusunu tahmin ederek arkadaşlarınızla paylaşınız.

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek önce sessiz, sonra sesli okuyunuz.

DİŞÇİDEN KORKAN PICASSO

(...) Martinez'in (Martinez) söylediği yüzyılın fotoğraf karesine ne yazık ki Einstein'dan (Aynştayn) sonra Chaplin (Çaplin) de giremeyecektir. Geriye bir tek Picasso (Pikasso) kalmıştır. Ara Güler'in Cannes (Kan) Film Festivali'nde gördüğü çelimsiz, küçük boylu, sıradan adam... Ama bu adamın yanına girmek o kadar da kolay değildi. Neredeyse imkânsız bir umut... Ama Picasso ne kadar ünlüyse Ara Güler de o kadar inatçı ve kararlı. Ara Bey; Picasso'yu tanıyor da Picasso Ara Güler'i henüz tanımıyor, tanıyacak.

Önce yakın dostu ressam Abidin Dino'dan yardım ister. Abidin Dino'nun yakın arkadaşı ressam Pignon (Pinyon), Picasso'nun yakın arkadaşıdır. Ama hem Abidin Dino hem de Ara Güler bütün ısrarlarına rağmen Pignon'u ikna edemezler. İlk girişim boşa çıkar.

A planı tutmayınca B planına başvurur. Yakın dostu Kont Mario (Maryo) Ruspoli'yi arar, derdini anlatır. O da Picasso'nun oğlunu ve Ara Bey'i yemeğe davet eder. Oğlunun, babası Picasso'yu ikna edeceğini düşünürler. Ama o, bu işe karışmak istemez. (...) Ne yazık ki B planı da boşa çıkar.

Biraz keyfi kaçar Ara Bey'in ama tabii ki vazgeçmez Picasso'dan. Ne yapsam ne yapsam diye düşünürken İsviçre'nin Cenevre şehrine gider. Orada yayıncı bir arkadaşı vardır, ona uğrar. Arkadaşı Albert Skira (Albırt Sıkira) çok neşelidir. Yüzü güler, Ara'yı görmekten de çok mutlu olur. (...) Yıllardır Picasso için bir kitap hazırlamayı planlıyorlarmış. Picasso da nihayet "Tamam, yapın kitabı." demiş. Çok yakında da Picasso'nun evine gidip tablolarının fotoğraflarını çekeceklermiş. (...) Picasso'ya ulaşmak için bundan daha güzel bir C planı olabilir mi? Asla olamaz! (...)

Bir gün sonra sabah erkenden Picasso'nun yaşadığı şatonun yakınlarındaki küçük bir otelde buluştular. Hazırlıklarını gözden geçiriyorlardı. Ama o sırada otelde kendilerine çay kahve servisi yapan garsonun alaycı alaycı gülümsemesi dikkatini çekti Ara Bey'in. Nedenini sordu. Garson da anlattı: "Pek belli olmaz. Picasso gayet garip bir adamdır. Bir şey söyler sonra da unutur." Hadi bakalım! İster misin şimdi kendilerini de burada unutsun? Ama neyse ki korktuğu başına gelmez. Bir otomobile doluşup şatonun bahçe kapısına dayanırlar. Picasso'nun adamı açar kapıyı ve bahçeye girerler. Tam da o sırada evden çıkmakta olan Picasso ile karşılaşırlar. "Siz geçin içeri, keyfinize bakın. Ben bir saat sonra gelirim. Şimdi en korktuğum adama gidiyorum."

"Kim o adam?"

"Dişçim."

Dünyanın en ünlü ressamı korka korka gittiği dişçiden dönünce Ara Güler'le buluşur. Dişçi olayını atlattığı için Picasso'nun keyfi yerindedir. (...)

Ara Güler, Picasso'nun resimlerini görmek ister. Birlikte kocaman ama karanlık bir odaya girerler. Resimler odanın her tarafına dağılmış, kimisi koltuğun üzerinde kıvrılmış, kimisi duvara dayanmış, bazıları yerde... Sanki son derece sıradan, önemsiz şeylermiş gibi sağa sola dağılmış. Sanki dünyanın en büyük ressamının yaptıkları değil de akademiden yeni mezun olmuş genç bir ressamın sıradan çalışmaları gibi... Sonra resimlerini yaptığı stüdyosunu merak eder. "Arkamdan gel." der Picasso. Bir kapının önüne gelirler. Kemerine takılı anahtar demetinden birini seçer ve kapıyı açar. İçeri girerler. Loş hatta karanlık bir oda... Gözü karanlığa alışınca Ara Güler yerdeki halıları görür. Picasso'nun yıllar önce desenlerini çizdiği halılar... Adımlarını korka korka atmaya başlar. Şaka değil, Picasso desenlerinin üzerine basarak yürüyorlar. Sonra bir başka kapının önüne gelirler. O kapıyı da anahtarla açar. Bu oda arkalarında bıraktıkları odadan daha da karanlıktır. Resimlerini yaptığı bir şövale, bir sandık, üzerinde gazete kâğıtları ve bir sürü boya... Şövalenin üstünde de bir lamba... Duvarlarda hiçbir şey yok. Karanlık bir boşluk... Ara Güler burayı bir doktorun ameliyat masasına benzetir.

"Anladım ki Picasso dışarıda etkilendiklerini kendi süzgecinden geçirdikten sonra resimlerini karanlıkta yapıyor. Çünkü o dışarıyı değil içindekileri çiziyor. Ben de onu hep karanlık odada çektim. Her yer siyah, boşluk ve boşluktaki adam..."

Pek çok fotoğrafını çeker. Çekimler de çok güzel geçer. Picasso'nun neşesi yerindedir. Ara Güler de çok mutludur. Ama biraz sonra Picasso'nun ona yapacağı sürprizden haberi yoktur. Belki de hayatının en büyük sürprizi olacaktır bu.

Fotoğraf çekimlerini bitirirler. Odadan çıkarlar. Picasso birden dönüp dikkatlice Ara Güler'e bakar. "Sen Cezanne'a (Cezan) benziyorsun. Dur, senin bir resmini çizeyim."

Ne demek bu? Picasso, Ara Güler'in resmini çizecek. Şaka mı bu acaba? Donar kalır öylece. Kim kalmaz ki? Ama sonra Picasso'nun boş bir kâğıt aradığını görünce kendine gelir. O da kâğıt aramaya başlar.

"Ben şaşırıp kaldım. Elim ayağım titredi. İnanılır gibi değil. Çağın en büyük ressamı Picasso beni çizecekti! Bu, hayalimden bile geçmezdi. Ama o harıl harıl kâğıt arıyor, çizilmemiş tek kâğıt bulamıyordu odada. Resim yapacağı bir kâğıt bulamayınca aklına başka şeyler gelir, unutur, belki birden resim yapmaktan vazgeçerse diye korkmaya bile başladım. Aslında olay basitti, çok basitti. Yapılacak tek şey boş bir kâğıt bulmaktı. Picasso kâğıt aramayı bırakınca ben başladım aramaya. Arıyorum, arıyorum kâğıt yok! Kâğıt dolu bir odada üzerine resim çizilmemiş tek bir kâğıt parçası yok. Kıvranıyorum. Birden bir köşede üst üste yığılmış kitaplar ilişti gözüme. Kitapların ön sayfaları boş olur diye düşündüm. Oradan bir kitap alıp ön sayfalarını çevirdim, hemen kitabı Picasso'ya verdim."

Sonunda Picasso Ara Güler'i çizer, imzasını da atar. Picasso'nun resmini çizdiği dünyada kaç kişi vardır acaba?

Muharrem BUHARA
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını belirleyerek bunların anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Ara Güler, Picasso'ya ulaşmak için kimlerle görüşmüştür? Görüşmeleri nasıl sonuçlanmıştır? Anlatınız.

2. Picasso nasıl bir evde oturmakta ve resimlerini nasıl bir stüdyoda çizmektedir? Anlatınız.

3. Ara Güler, Picasso'nun resimlerini karanlıkta çizmesini nasıl yorumlamıştır? Açıklayınız.

4. Picasso'nun Ara Güler'e yaptığı sürpriz nedir? Anlatınız.

5. Metindeki anlatıcı kimdir? Düz ve eğik yazılan bölümleri karşılaştırarak açıklayınız.

6. Ara Güler'in "İyi makineyle iyi fotoğrafçı olunmuyor." sözünden ne anlıyorsunuz? Siz bu söze katılıyor musunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

3. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni metinle ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla tartışarak okuyunuz.

IŞIKLA BOYAMA TEKNİĞİ VE KAVRAMSAL BİR DİL OLARAK FOTOĞRAF

Işıkla boyama, yapay ışık kaynaklarından yararlanarak ışığı anlatım aracı olarak kullanan bir tekniktir. Işıkla boyama tekniği ile gerçekleştirilen fotoğraf sanatı yapıtlarında, ışık bir dışavurum ögesi olarak tanımlanabilir hâle gelir. Işıkla boyama hem analog fotoğraf döneminde hem de dijital çağda, amatör ve profesyoneller tarafından rağbet gören bir tekniktir. Bu ilginin gitgide arttığı gözlenmektedir. Dünyada ve Türkiye'de bu tekniği kullanarak yapıt veren birçok fotoğraf sanatçısı vardır. Dolayısıyla ışıkla boyamanın başlı başına bir kategori olduğu ifade edilebilir. (...)

Fenay ULU
(Kısaltılmıştır.)

B) Aşağıda ışıkla boyama tekniği ile çekilmiş bir fotoğraf yer almaktadır. Bu fotoğraftan hareketle "sanatın yaşamımızdaki yeri ve önemi" ile ilgili bir konuşma yapınız.

4. Etkinlik

A) Aşağıdaki şiiri, türün özelliklerine uygun biçimde okuyunuz.

KEMAN

Piyanoyu sever babam,
O da nineciğim gibi.
Piyanodan pek anlamam;
Bana, ağabeyim gibi,
Tesir eden keman sesi...
Do re mi fa fa sol la si.
Onun o latif nağmesi...
Do re mi fa fa sol la si.
(...)

Tevfik FİKRET
(Kısaltılmıştır.)

B) Okuduğunuz şiirden hareketle sanatın yaşamımızdaki yerini anlatan bilgilendirici bir metin yazınız.

5. Etkinlik

A) Tiyatro gösterisi izleyen bir grup arkadaş gösteriyi izlemeyen arkadaşlarıyla gösteri hakkında sohbet etmektedir. Bu arkadaşların soru ve cevapları aşağıdaki kutularda karışık şekilde verilmiştir.

Ezgi: Gösteride hangi konu işleniyordu?

Halil: Gösterinin başrol oyuncusu nasıl bir kostüm giymişti?

Tuna: İzlediğiniz gösteri hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Seval: Gösteride, on kişi rol alıyordu.

Emine: Kostümü göz kamaştırıcıydı.

Murat: Gösteride bir kadının yaşamı betimleniyordu.

Sabri: Çok başarılı bir gösteriydi.

Kadir: Çiçek desenli, beyaz bir elbise giymişti.

Ayşegül: Gösteride bir kadının hüzünlü ve ilgi çekici yaşamı anlatılıyordu.

B) Aşağıdaki soruları, karışık şekilde verilen bu konuşma cümlelerinden hareketle cevaplayınız.

1. Ezgi'nin sorusuna

(a) öznel şekilde cevap veren kimdir?
.....

(b) nesnel şekilde cevap veren kimdir?
.....

2. Halil'in sorusuna

(a) öznel şekilde cevap veren kimdir?
.....

(b) nesnel şekilde cevap veren kimdir?
.....

3. Tuna'nın sorusuna

(a) öznel şekilde cevap veren kimdir?
.....

(b) nesnel şekilde cevap veren kimdir?
.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Türk ve dünya edebiyatındaki klasik eserler ile ilgili araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Türk ve dünya edebiyatındaki klasik eserler ile ilgili yaptığınız araştırma sonucu edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız. Bu eserlerden örnekler veriniz.
2. Yaşamınızda sizi etkileyen veya size ilham veren bir eserle karşılaştınız mı? Anlatınız.

* *Metni dinlerken bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını not alınız.*

Nurullah ATAÇ (1898-1957)

Eleştirmen, yazar, şair. Eserlerini genellikle eleştiri ve deneme türlerinde vermiştir. Bazı eserleri: *Günlerin Getirdiği, Söz Arasında...*

KLASİK

(Dinleme Metni)

Nurullah ATAÇ

1. Etkinlik

Metni dinlerken not aldığınız kelime veya kelime gruplarının anlamlarını *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten bulunuz.

Kelime veya Kelime Grubu	Anlamı

2. Etkinlik Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Klasik kelimesinin Latincedeki anlamı nedir? Açıklayınız.
2. Yeni bir esere niçin klasik denemez? Açıklayınız.
3. Klasik eserlerin gençlere örnek gösterilmesindeki amaç nedir? Açıklayınız.
4. "Güzelliğin ille uyulacak yasaları yoktur." sözünden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.
5. Metinde yazar neyi eleştirmektedir? Yazarın bu fikrine katılıyor musunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

3. Etkinlik

A) Aşağıda verilen bilgilerden hangileri dinlediğiniz metnin tür özelliklerine uygundur? Yanlarına çarpı (x) işareti koyarak belirtiniz.

( ) **1.** Olağanüstü bir olay anlatılmaktadır.
( ) **2.** Yazar, seyahatindeki gözlemlerini anlatmaktadır.
( ) **3.** Metinde samimi ve sade ifadeler kullanılmaktadır.
( ) **4.** Öznel bir anlatımı vardır.
( ) **5.** Karşılıklı konuşmalardan oluşmaktadır.
( ) **6.** Yazar karşısında biri varmış gibi sorular sormakta ve cevaplar vermektedir.
( ) **7.** Yazar düşüncelerini kanıtlama kaygısı içerisinde değildir.
( ) **8.** Geçmişte yaşanan bir olay anlatılmaktadır.

B) Özelliklerini işaretlediğiniz metin türünü aşağıya yazınız.

.....

4. Etkinlik

Aşağıya, dinlediğiniz metnin tür özelliklerine uygun bir metin yazınız. Metninize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

5. Etkinlik

"Origami" isimli elektronik içeriği yapınız.

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki duvar yazısı (grafiti) örneğini inceleyiniz.

B) Siz de isminizi duvar yazısı (grafiti) örneğine uygun şekilde tasarlayarak defterinize yazınız.

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Cümlelerdeki anlatım bozukluklarının nedenini bularak cümlenin yanındaki alana örnekteki gibi yazınız.

	Cümle	**Cümledeki Anlatım Bozukluğunun Nedeni**
1.	Merdivenden yukarı çıkarak ikinci kattaki sergi salonuna ulaşabilirsiniz.	Gereksiz sözcük kullanımı
2.	Üç yıl süre boyunca hazırlığını yaptığı türkü albümünü bu yıl tamamlayacakmış.	.....
3.	Başarılı ve genç ressam, ilk eline fırçayı aldığında küçücük bir çocuktu.	.....
4.	Türkülerimiz, Anadolu insanının yaşanmış deneyimlerini yansıtır.	.....
5.	Tanımadığı insanların yanında şarkı söyleme konusunda çekimser davranırdı.	.....

ATATÜRK VE SANATÇI

(Serbest Okuma Metni)

Atatürk'ün sanatçı kişiliği ve bu kişiliğin, sanat ve sanatçı kavramlarına nasıl bir mana vermiş olabileceği daha çok onun söylem ve yaptıklarıyla izah edilebilir. Bu tanımlamaları yaparken kendisinin düşünce ve davranışlarını açıklayarak sanat ve sanatçıya yaklaşımlarını ortaya çıkartabilmek ve bunlardan yola çıkarak Atatürk'ün bu kavramlara yüklediği manaları, onun sanatsever kişiliğini ortaya çıkarmak bakımından önemlidir.

(...) Mustafa Kemal'in Muhsin Ertuğrul'la ilgili olayı da yazılmaya değer.

Muhsin Ertuğrul, bugünkü adıyla İstanbul Şehir Tiyatrolarının genel sanat yönetmenidir. Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk de Dolmabahçe'de kalmaktadır o günlerde. Bir gece Gazi'nin oyun izlemeye geleceği duyurulur Muhsin Ertuğrul'a. Herkes telaş içindedir. Çünkü oyunun başlama saati gelmiştir ancak Mustafa Kemal gecikmiştir. Ne olacaktır şimdi?

Muhsin Ertuğrul tam saatinde başlatır oyunu. Bir süre sonra Gazi gelir. Yanındakiler korkarak oyunun başladığını haber verirler Gazi'ye. "Ya, öyle mi? Bitimde görüşürüz Muhsin Ertuğrul'la." der ve locaya girip oyunu izler.

Oyunun bitiminde beğeniyle alkışlamaktadır aktörleri. Muhsin Ertuğrul girer Gazi'nin yanına. Gazi ayağa kalkar, "Sizi kutlarım." der. "İşinizle ilgili ciddiyetiniz, ülkenin gelişimini ciddiye aldığınızı da gösterir. Biz geç geldik. Oysa böyle bir kurum, perdesini zamanında açmak zorundadır. Görevinizi yaptığınız için özellikle kutlarım sizi."

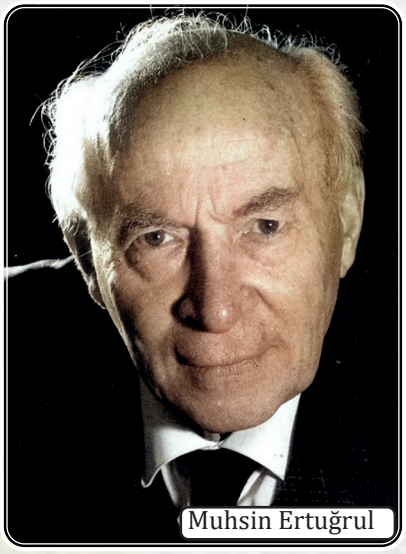
Muhsin Ertuğrul

(...)

Atatürk'ün edebiyat, heykeltıraşlık, mimari, resim, müzik, tiyatro, opera ve bale gibi sanat dallarının gelişimi için çalışmalarda bulunması ve bu sanat dallarıyla uğraşan sanatçılarla yakından ilgilenmesi, onlara destek vermesi, Atatürk'ün sanat ile çok yakın bir ilişki içinde olduğunun en büyük göstergesidir.

Hanri BENAZUS (Henri BENAZUS)
(Kısaltılmıştır.)

TEMA DEĞERLENDİRME

Bakanlığımız tarafından, resim sanatımızın önemli ustalarından merhum sanatçı Şefik Bursalı'nın anısını yaşatmak, plastik sanatlar alanında sanatçılarımızın çalışmalarını desteklemek, değerlendirmek ve sergilemek amacıyla 2000 yılından bu yana "Şefik Bursalı Resim Yarışması" gerçekleştirilmektedir. Bu yıl yapılan 18. Şefik Bursalı Resim Yarışması, Millî Mücadele'nin yüzüncü yılına isabet etmesi münasebetiyle "2019, Millî Mücadele'nin 100. Yılı"na ithafen düzenlenmiştir.

Ressam Şefik Bursalı tablolarında genellikle Konya, Bursa ve İstanbul'un tarihî değerlerini ve doğal güzelliklerini ele almış bilhassa doğduğu kent Bursa'yı eserleriyle ölümsüzleştirmeyi başarmıştır. Türk resim sanatı tarihi içinde önemli yeri olan Bursalı'nın eserleri ve yaşamı gençlere ilham olacak niteliktedir. Anısına ve adına düzenlemekte olduğumuz yarışma da günümüz sanat çalışmalarına destek vermekte, yeni eserler üretilmesini teşvik etmektedir. Bu sene de "Şefik Bursalı Resim Yarışması" sevindirici ölçüde ilgi görmüş ve yoğun kabul edilebilecek bir katılımla gerçekleştirilmiştir.

Günümüz imkânları sayesinde geliştirilen yazılım programıyla bu yıl ilk defa tüm başvuru ve değerlendirme sürecinin çevrimiçi (online) olarak gerçekleştirildiği "18. Şefik Bursalı Resim Yarışması"nda 526 başvuru eseri Seçici Kurul tarafından kapalı isim yöntemiyle -başvuru eserinin sahibi bilinmeksizin- değerlendirilmiş, bunlardan 48 eserlik sergi oluşturulmuş, sergide yer alan 5 eser başarı ödülüne, 5 eser de mansiyona layık bulunmuştur. Etkin ve yaygın katılım ile adil değerlendirmeyi amaçlayan uygulama, Seçici Kurul Üyelerimiz ve katılımcılarımızdan gelen öneriler doğrultusunda geliştirilmeye devam edecektir. (...)

Murat Salim TOKAÇ
(Kısaltılmıştır.)

1- 5. soruları metne göre cevaplayınız.

1. **Metinde anlatılan yarışmanın düzenlenme amacı nasıl açıklanmaktadır? Anlatınız.**

2. **Metinde Ressam Şefik Bursalı'nın hangi yönleri anlatılmaktadır? Örnekler vererek açıklayınız.**

3. **Resim yarışmasına katılan eserler arasında seçim yapılırken nasıl bir yöntem uygulanmıştır? Anlatınız.**

4. **Metne uygun bir başlık öneriniz. Önerinizi aşağıya yazınız.**

5. Başarılı sanatçılar adına düzenlenen yarışmalar hakkındaki düşüncelerinizi nedenleriyle açıklayınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. "Dünya kadar işi olmasına rağmen başını arada bir kaldırıp da altın misali parlayan güneşe bakmayı ihmal etmeyen kişi, gerçekten yaşıyordur." **cümlesinde aşağıdaki söz sanatlarından hangileri vardır?**

A) Zıtlık-Kişileştirme
B) Benzetme-Abartma
C) Kişileştirme-Abartma
D) Benzetme-Konuşturma

7. Düzgün bir anlatım, gereksiz sözcüklerden arındırılmış olmalıdır. Gereksiz sözcüklerin kullanıldığı anlatımlarda bozukluk oluşur.
Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözcüğün gereksiz kullanılması anlatım bozukluğuna yol açmıştır?

A) Seksen yıllık hayat yolculuğunu dün tamamlayan sanatçı, aramızdan ayrıldı.
B) Bundan tam 62 yıl önce, 10 Kasım tarihinde Ankara'ya bir haftalığına gider Orhan Veli.
C) Yetişkin bir insan, günde ortalama sekiz saat süreyle uyumaya özen göstermelidir.
D) Bütün varlıklar, çevresindeki gelişmelerden, tabiat olaylarından etkilenir.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir deyim, anlamına uygun kullanılmamıştır?

A) İnsanlara yardım edebilmek için elinden geleni ardına koymuyordu.
B) Yazdığı kitaba o kadar yoğunlaşmıştı ki başka hiçbir şeyi gözü görmüyordu.
C) Ne zaman başı sıkışsa anacığına koşar, onunla dertleşirdi.
D) Sıkıntılarınızı gözünüzde büyütürseniz çözüm bulmakta zorlanırsınız.

9. Aşağıdaki metinlerden hangisi söyleşi (sohbet) **türünün özelliklerini taşımaktadır?**

A) Boğaz'ın üzerini kaplayan pus, ara sıra geçen kuşların kanat çırpışlarıyla hafifçe aralanıyor. Uyku mahmuru İstanbul, günü karşılamaya hazırlanırken geceden beri Boğaz'da mekik dokuyan balıkçılar şafağın ilk ışıklarıyla barınağa dönüyor.

B) Yazdıklarımı okurum önce, fazlalık görünen sözcükler varsa onları düzeltir veya atarım. Şiir, gereksiz sözcüğü kaldırmaz. Sözcüklerin tek başlarına taşıdıkları anlam değerleri de yetmez; birbirleriyle uyumlu olmalarını, birbirlerinin ayağına dolanmamalarını isterim.

C) Eski bir vapurun sert taburesine oturmuş, tıkırdayan penceresinden dışarıyı seyrediyorum. İşte deniz! Kendimi, gülden daha güzel kokan bir esintiye kaptırmış; denizin maviliğini, bir perdenin gerisinden izliyorum. Gözümde minyatür dağları andıran bir sürü şekil...

D) Kitap okuyan, tiyatroya giden bunca insan bu tür faaliyetleri niçin yapıyor dersiniz? Boş vakitlerini mi değerlendiriyorlar sizce? Tek cevap bu olamaz. İnsanın, bir başkasının hayatına ve duygularına kapı açması büyük bir iştir. Belli ki insan, kendini zenginleştirmek ve aşmak istiyor.

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

Adalı, B. (2017). Barış Çocuk Atatürk'le Kurtuluş Savaşı'nda, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
Aktan, B. (2020). Nasreddin Hoca Hikâyeleri, İstanbul: İskele Yayınevi.
Araz, N. (2014). Bir Zamanlar O da Çocuktu, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
Asya, A. N. (1976). Kökler ve Dallar, İstanbul: Ötüken Yayınevi.
Ataç, N. (1989). Günlerin Getirdiği, İstanbul: Can Yayınları.
Avcı Çakman, K. (2020). Masal Dolu Anadolu, İzmir: Tudem Yayınları.
Avşar, Z. (2013). Nasihatler Kitabı Risaletü'n Nushiyye Yunus Emre, Ankara: Sistem Ofset.
Aytmatov, C. (2019). Beyaz Gemi (Çev.: Refik Özdek), İstanbul: Ötüken Yayınları.
Bach, R. (2012). Martı Jonathan Livingston (Çev.: Kader Ay Demireğen), İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
Balpınar, Ö. (2020). Canım Arkadaşım, İstanbul: Timaş Yayınları.
Baran, Z. Kaya, C. (2007). İlham Veren Başarı Öyküleri, İstanbul: Kariyer Yayınları.
Benazus, H. (2016). Atatürk'ün Yorumuyla Atatürkçülük, İstanbul: Morpa Ofset.
Beyatlı, Y. K. (2000). Kendi Gök Kubbemiz, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti.
Brown, C. (2021). Sol Ayağım (Çev.: Filiz Kahraman), İstanbul: Nora Kitap.
Buhara, M. (2019). Ara Güler, İstanbul: Can Sanat Yayınları.
Bulut, S. (2021). 101 Atasözü 101 Öykü, İstanbul: Can Sanat Yayınları.
Bulut, S. (2021). Büyük Atatürk'ten Küçük Öyküler 3, İstanbul: Can Sanat Yayınları.
Büyükkeçeci, S. (2003). Dünya'dan ve Türkiye'den Enler ve İlkler, İstanbul: Timaş Yayınları.
Can, Ş. (2003). Konularına Göre Açıklamalı Mesnevi Tercümesi, İstanbul: Ötüken Yayınları.
Coelho, P. (2021). Simyacı, İstanbul: Can Sanat Yayınları. (Çeviren: Özdemir İnce)
Cüceloğlu, D. (2021). Kendini Keşfetmeye Zorluklarla Başa Çıkmaya Var mısın?, İstanbul: Kronik Kitap Yayınları.
Çamlıbel, F. N. (1986). Han Duvarları, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
Erkek, G. (2020). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin eleştirel dinleme becerilerinin geliştirilmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uşak Üniversitesi, Uşak.
Ersoy, M. A. (2021). Safahat, Ankara: TBMM Yayınları.
Eyüboğlu, B. R. (2008). Unutulmayanlar (Haz.:Saadettin Koç), Konya: Gençlik Kitabevi.
Fikret, T. (2018). Şermin, İstanbul: İskele Yayıncılık.
Göktaş, V. (2011). Tasavvufi Terbiye'nin Günümüz Din Eğitim-Öğretimine Sunabileceği İmkanlar, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 52(2), s.137-155.
Gül, İ. (2018). Hacı Bektaş-ı Veli Öğretisinde Aklın ve İlmin Yeri, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 88,97-109.
Güngör, N. (2017). Bir Hikâye Yaz İçinde İnsan Olsun, İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
Hepçilingirler, F. (2014). Yazarlarımızdan Öyküler, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
Inroga, T. ve Yapıcı, N. (2020). Bilimin İçinde Doğa Var, Bilim Çocuk Dergisi, 272 (23), s.18-20.
Işık, T. (2016). Acaba Ne Olsam? "Bilim İnsanı", Ankara: Tudem Yayınları.
İzgören, A. Ş. (2012). Şu Hortumlu Dünyada Fil Yalnız Bir Hayvandır, Ankara: Elma Yayınevi.
Kara, K. (2017). Jules Verne'den Geleceğe Dair, Bilim Çocuk Dergisi, 232 (20), s. 14-15.
Karakoç, A. (2015). Vur Emri, Ankara: Kadim Yayınları.
Karakoç, A. (2015). Beşinci Mevsim, Ankara: Kadim Yayınları.
Kline, C. ve Harper, J. (2004). Yaşama Sevinci Öyküleri (Haz. Yusuf Özkan Özburun), İstanbul: Hayat Yayınları.
Küçükyıldız, A. (2015). Köçürme (Mangala), Ankara: Delta Kültür Yayınevi.
Latifi, L. X. (2017). Ninemin Gözleri, Türk Dili Dergisi, 67 (781), s. 30-35.
Manço, B. (1988). Sahibinden İhtiyaçtan Albüm, Emre Plak, Kaset, Film, Video İşletmeleri San. ve Tic. Ltd Şti, İstanbul.
MEB. (2019). Türkçe Dersi Öğretim Programı, Ankara.
Onar, Z. (2021). Gözüm Cephede Kulağım İnebolu'da, Diyanet Çocuk Dergisi, 493, s.14-15.
Özdamarlar, M. (2020). Güzel Ülkem Türkiye, İstanbul: Eğlenceli Bilgi Yayınları.
Pala, İ. (2000). İki Dirhem Bir Çekirdek, İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılık.
Rado, Ş. (2005). Eşref Saati, Ankara: Elips Kitap.
Saeed, A. (2020). Okumak İstiyorum, İstanbul: Beyaz Balina Yayınları. (Çev: Dilek Parsadan)
Su, M. K. (2019). Vatan Toprağı, Ankara: Elips Yayınları.
Şahin, H. İ. (2013). Karagöz ile Hacivat, Ankara: Akçağ Yayınları.
Şatıroğlu, A. V. (2018). Âşık Veysel (Haz.: Alim Yıldız), İstanbul: Ketebe Yayınları.
TDK. (1998). Türkçe Sözlük 1 (A-J). Ankara: TDK Yayınları
TDK. (1998). Türkçe Sözlük 1 (K-Z). Ankara: TDK Yayınları
Tokaç, M. S. (2019). 18. Şefik Bursalı Resim Yarışması Sergisi, Ankara: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
Toktamışoğlu, M. (2003). Kendine Yeni Bir Hayat Ismarla, İstanbul: Kapital Yayınları.
TRT. (2022). Keloğlan/Nasreddin Hoca, Ankara: TRT Arşivi.
TRT. (2022). Türk Halk Edebiyatı: Neşet Ertaş, Ankara: TRT Arşivi.
TSE Öncü Çocuk Dergisi, (2019). Yapay Zekâ, Sayı: 90, s.24-27.
TSE Öncü Çocuk Dergisi, Doğa Yürüyüşü, 94, s.46-47.
Turgut, S. (2016). Adam Olmuş Çocuklar "Biruni", İstanbul: Güneşyolu Yapım Yayın.
Türk Böbrek Vakfı, (2019). Azı Karar Çoğu Zarar, İstanbul: Martı Ofset.
Türkiye Yeşilay Cemiyeti, (2015). Teknoloji Yerinde Yeterince, İstanbul: Kültür ve Sanat Basımevi.
Uçar, A.C., Demirkaya, S., Doğan, H. (2015). Dünya Markası Uşak Halısı, Uşak: Uşak Olay Medya Matbaacılık.
Ulu, F. (2016). Işıkla Boyama Tekniği ve Kavramsal Bir Dil Olarak Fotoğraf, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Ana Bilim Dalı, İzmir.
Uslu, T. (2013). Şu Acayip Yeryüzü, İstanbul: Uğur Böceği Yayınları.
Uşak İl Özel İdaresi Yayınları, (2007). Bir Zamanlar Oynardık, Uşak: Banaz Ofset Matbaacılık.
Yıldız, C. (2015). Çanakkale Seddülbahir Kahramanları, Çanakkale: Çanakkale Kitaplığı Yayınları.
Zeybek, Ş. N. (2021). Bunları Biliyor muydun?, Diyanet Çocuk Dergisi, 488, s.15.
Zülal, A. (2011). Çeşit Çeşit Gözlük, Bilim Çocuk Dergisi, 163 (14), s. 12-13.

Kaynakça APA 6 atıf sistemine göre hazırlanmıştır.

Bu ders kitabının genel ağ kaynakçası ile görsel kaynakçası için karekodu okutunuz.

Bu ders kitabının cevap anahtarı için karekodu okutunuz.

TÜRKİYE'NİN MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ İLE
KARA VE DENİZ KOMŞULARI HARİTASI
BAŞKENT
Ankara
İL MERKEZİ
Elâzığ
GÖL
ÜLKE SINIRI
ÖZERK BÖLGE SINIRI
AKARSU
0 50 100 200 300 400 km
Harita Genel Müdürlüğü tarafından üretilmiştir.
KARADENİZ
AKDENİZ
EGE DENİZİ
HAZAR DENİZİ
MARMARA DENİZİ
ROMANYA
BULGARİSTAN
YUNANİSTAN
UKRAYNA
RUSYA FEDERASYONU
GÜRCİSTAN
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
İRAN
IRAK
SURİYE
LİBYA
MISIR
İSRAİL
LÜBNAN
FİLİSTİN
Batı Şeria
FİLİSTİN
Gazze Şeridi
KUZEY KIBRIS
TÜRK CUMHURİYETİ
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ
Erenköy
Lefkoşa
Bükreş
Sofya
Atina
Tiflis
Erivan
Bağdat
Şam
Beyrut
Tel Aviv
Doğu Kudüs
Sinop
Samsun
Amasya
Tokat
Ordu
Giresun
Trabzon
Rize
Artvin
Ardahan
Kars
Gümüşhane
Bayburt
Erzurum
Erzincan
Tunceli
Bingöl
Muş
Van
Bitlis
Siirt
Batman
Diyarbakır
Mardin
Şırnak
Hakkâri
Ağrı
Iğdır
Elâzığ
Malatya
Adıyaman
Kahramanmaraş
Gaziantep
Şanlıurfa
Kilis
Osmaniye
Adana
Hatay
Mersin
Karaman
Konya
Niğde
Aksaray
Nevşehir
Kayseri
Kırşehir
Yozgat
Kırıkkale
Ankara
Çankırı
Çorum
Sivas
Kastamonu
Bartın
Zonguldak
Karabük
Düzce
Bolu
Sakarya
Kocaeli
İstanbul
Yalova
Bilecik
Eskişehir
Kütahya
Afyonkarahisar
Uşak
Denizli
Isparta
Burdur
Antalya
Manisa
İzmir
Aydın
Muğla
Balıkesir
Çanakkale
Bursa
Edirne
Kırklareli
Tekirdağ
Gökçeada
Bozcaada
Tuz Gölü
Van Gölü
Urumiye Gölü
Tuna N.
Meriç N.
Sakarya N.
Kızılırmak N.
Yeşilırmak N.
Çoruh N.
Kura N.
Aras N.
Fırat N.
Dicle N.
Ceyhan N.
Seyhan N.
Göksu N.
Aşı N.
Süveyş K.
Nil N.
Gediz N.
Büyük Menderes N.
Küçük Menderes N.
Bakırçay N.
25°D
30°D
35°D
40°D
45°D
50°D
40°K
35°K

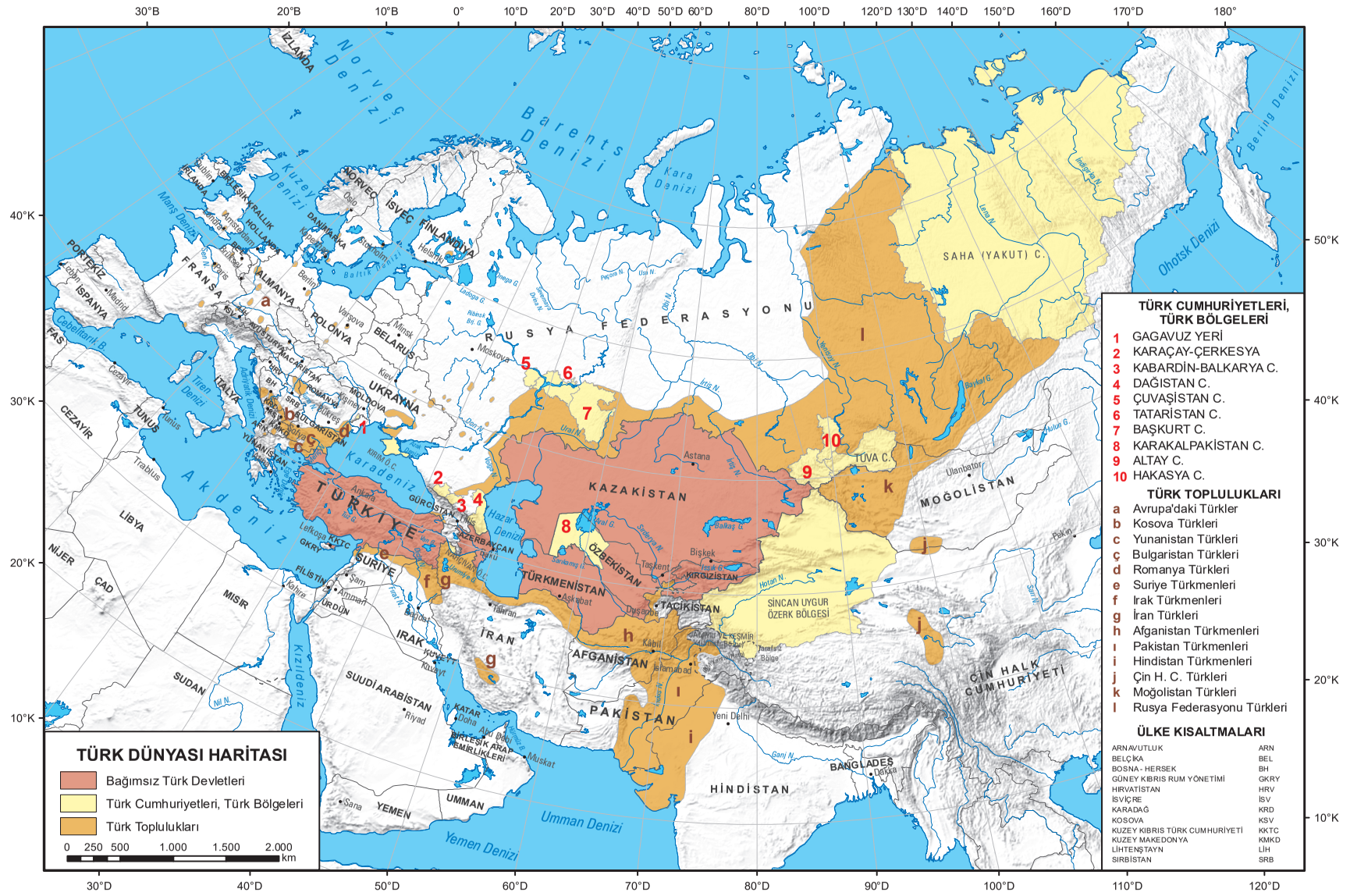
TÜRK DÜNYASI HARİTASI
Bağımsız Türk Devletleri
Türk Cumhuriyetleri, Türk Bölgeleri
Türk Toplulukları
0 250 500 1.000 1.500 2.000 km
TÜRK CUMHURİYETLERİ, TÜRK BÖLGELERİ
1 GAGAVUZ YERİ
2 KARAÇAY-ÇERKESYA
3 KABARDİN-BALKARYA C.
4 DAĞISTAN C.
5 ÇUVAŞİSTAN C.
6 TATARİSTAN C.
7 BAŞKURT C.
8 KARAKALPAKİSTAN C.
9 ALTAY C.
10 HAKASYA C.
TÜRK TOPLULUKLARI
a Avrupa'daki Türkler
b Kosova Türkleri
c Yunanistan Türkleri
ç Bulgaristan Türkleri
d Romanya Türkleri
e Suriye Türkmenleri
f Irak Türkmenleri
g İran Türkleri
h Afganistan Türkmenleri
ı Pakistan Türkmenleri
i Hindistan Türkmenleri
j Çin H. C. Türkleri
k Moğolistan Türkleri
l Rusya Federasyonu Türkleri
ÜLKE KISALTMALARI
ARNAVUTLUK ARN
BELÇİKA BEL
BOSNA - HERSEK BH
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ GKRY
HIRVATİSTAN HRV
İSVİÇRE İSV
KARADAĞ KRD
KOSOVA KSV
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KKTC
KUZEY MAKEDONYA KMKD
LİHTENŞTAYN LİH
SIRBİSTAN SRB
TÜRKİYE
KAZAKİSTAN
RUSYA FEDERASYONU
ÖZBEKİSTAN
TÜRKMENİSTAN
KIRGIZİSTAN
TACİKİSTAN
AFGANİSTAN
İRAN
İRAK
SURİYE
PAKİSTAN
HİNDİSTAN
MOĞOLİSTAN
ÇİN HALK CUMHURİYETİ
SİNCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ
TUVA C.
SAHA (YAKUT) C.
UKRAYNA
BELARUS
POLONYA
ROMANYA
BULGARİSTAN
YUNANİSTAN
GÜRCİSTAN
AZERBAYCAN
SUUDİ ARABİSTAN
MISIR
LİBYA
CEZAYİR
FAS
TUNUS
İTALYA
ALMANYA
FRANSA
İSPANYA
PORTEKİZ
İSVEÇ
FİNLANDİYA
NORVEÇ
İZLANDA
Norveç Denizi
Barents Denizi
Kara Denizi
Ohotsk Denizi
Bering Denizi
Akdeniz
Karadeniz
Hazar Denizi
Kızıldeniz
Umman Denizi
Yemen Denizi
Moskova
Astana
Bişkek
Taşkent
Aşkabat
Tahran
Kabil
Yeni Delhi
Pekin
Ulanbator
Ankara
Bakü
Erivan
Tiflis
Minsk
Varşova
Kiev
Bükreş
Sofya
Atina
Lefkoşa
Şam
Amman
Bağdat
Kahire
Trablus
Cezayir
Rabat
Madrid
Lizbon
Paris
Berlin
Viyana
Roma
Oslo
Helsinki
Stockholm
Kopenhag
Riyad
Doha
Abu Dabi
Muskat
Sana
Katar
Kuveyt
Nil N.
Ural N.
Ob N.
Lena N.
Yenisey N.
Irtiş N.
Volga N.
Don N.
Dinyeper N.
Tuna N.
Ganj N.
Hint. Okyanusu
Manş Denizi
Baltık Denizi
Adriyatik Denizi
İyon Denizi
Ege Denizi
Tiren Denizi
Cebeliüarık B.
Kırım C.
Ural G.
Balkaş G.
Baykal G.
Lena G.
Ladoga G.
Onega G.
Peçora N.
Taymır G.
Hatanga N.
Yana N.
Kolyma N.
Amur N.
Sarı N.
Mekong N.
Brahmaputra N.
Sarıyer N.
Syrdarya N.
Amudarya N.
Irak N.
Tuna N.
Dinyeper N.
Don N.
Volga N.
Kuzey Denizi
Manş Denizi
Baltık Denizi
Adriyatik Denizi
İyon Denizi
Ege Denizi
Tiren Denizi
Cebeliüarık B.
Kırım C.
Ural G.
Balkaş G.
Baykal G.
Lena G.
Ladoga G.
Onega G.
Peçora N.
Taymır G.
Hatanga N.
Yana N.
Kolyma N.
Amur N.
Sarı N.
Mekong N.
Brahmaputra N.
Sarıyer N.
Syrdarya N.
Amudarya N.
Irak N.
Tuna N.
Dinyeper N.
Don N.
Volga N.
Ural N.
Ob N.
Lena N.
Yenisey N.
Irtiş N.
Nil N.
Ganj N.
Hint. Okyanusu
30°B 20°B 10°B 0° 10°D 20°D 30°D 40°D 50°D 60°D 80°D 100°D 120°D 130°D 140°D 150°D 160°D 170°D 180°
40°K 30°K 20°K 10°K
30°D 40°D 50°D 60°D 70°D 80°D 90°D 100°D 110°D 120°D
50°K 40°K 30°K 20°K 10°K

Bu kitaba sığmayan daha neler var!

www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

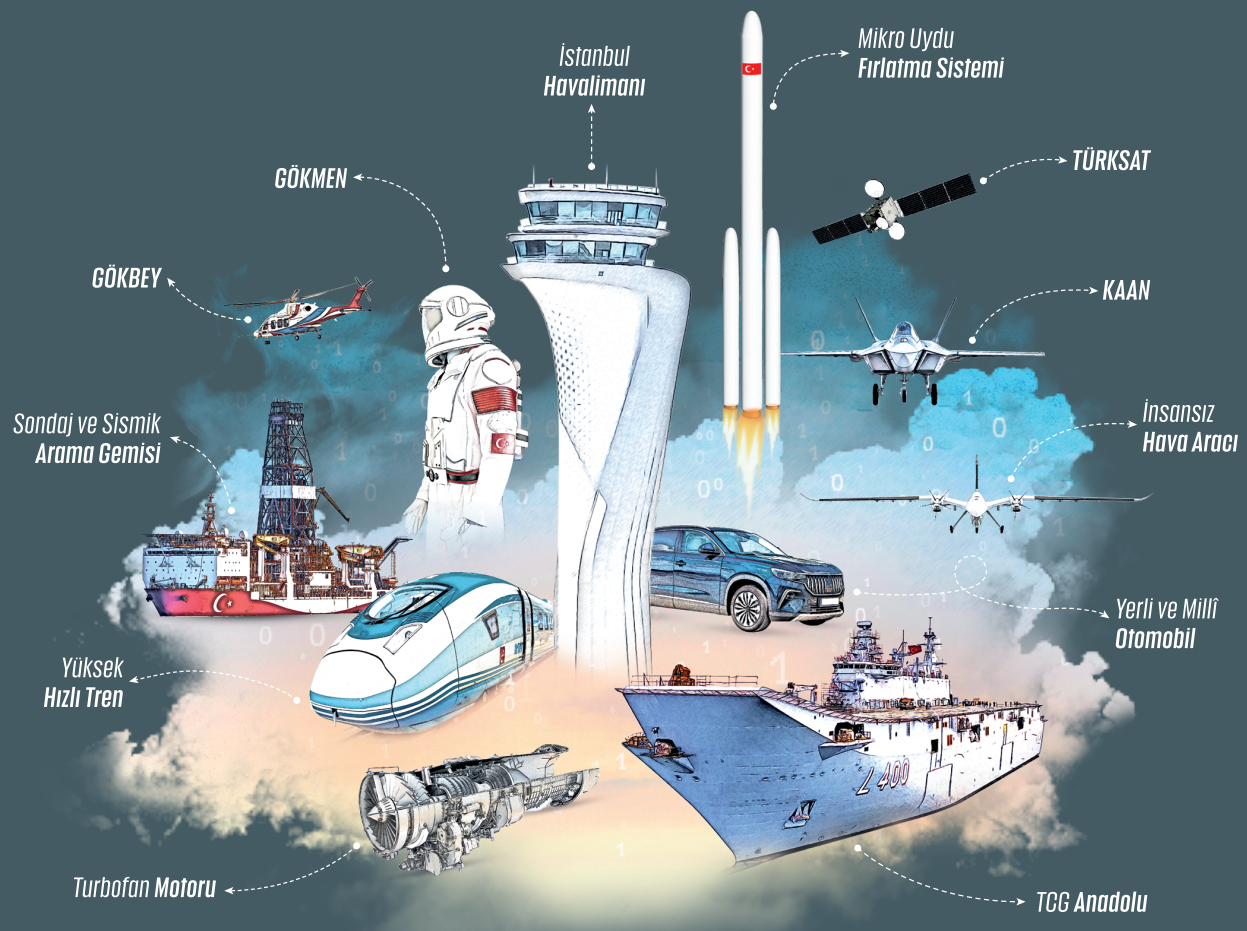

9 789751 177353

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.

PARA İLE SATILAMAZ.

ISBN: 978-975-11-7735-3

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.